216 (2.

RADICIS CHYNAE VSVS,

ANDREA VESALIO AVTHORE.

*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

LVGDVNI,
Sub Scuto Colonienſi,
1547.

12. 11. A. 13

ILLVSTRISS. MAXIMOQVE THVSCORVM DVci Coſmo Medices, pręcipuo ſtudiorum Mecœnati, Franciſcus Veſalius S.

QVum nuper Iacobus Sceppercus, iuuenis meo quidem iudicio, in medicina, & quæ ad illam attinent diſciplinis egregiè verſatus, huc ſtudiorum cauſa veniſſet, illúmque de rebus noſtratibus prolixè conueniſſem, cœpi ſedulò percũctari, quid medici apud Belgas molirentur: & num quicquam ab illis, adiuuandis ornandiſque communibus ſtudiis editum eſſet, cuius hic nondum redditi eſſemus certiores. Atque is inter alia quædam fratris mei Andreæ, tuæ Illuſtriſsimæ Maieſtati addictiſsimi, tuarúmque virtutum, quibus tantopere toti orbi commendaris, maximi admiratoris, ac apud doctos amicóſque omnes ſtrenui carum pręconis epiſtolam protulit, quam ex autographo à ſe deſcriptam affirmabat, multis nominibus ita mihi eam commendans, vt in quorundam manibus illam variè deſcriptam apud Belgas verſari diceret, quibus haud minus quàm ipſi digna putaretur, vt typis excuſa omnibus communis fieret. Quod quum nonnullis, quibus hîc eſt exhibita, perinde videretur, non diſtuli Scepperum rogare, vt fraterni laboris copiam mihi faceret. quo illum ocyus Ioanni Oporino, diligentiſsimo, & non vulgariter docto, ex Græcarum literarum profeſſore facto typographo, mitterem: ne per ſordidi alicuius typographi oſcitãtiam, auaritiámque expreſſus,

turpiter ederetur. Non enim me latet, quantus Oporini erga fratrem meum ſit amor, quáque di ligentia,ab illo ſcripta,ex ipſius officina prodire ſoleant:cui perinde ac noſtræ Veſaliorum familiæ, non parum ornamenti præſtiterunt de Humani corporis fabrica libri, cum eorundem Epitome: quæ vtinam tam turpiter ab Anglo quodam(quem aliquando tamen fratri conuixiſſe arbitror)non eſſet prorſus vitiata:qui,quod ſuccinctè & enumerationis modo,non ſine ſingulari induſtria, in Epitome ſcriptum fuit, locis quibuſdam ex libris,quorũ illa eſt epitome, mutuatis, adauxit: idque,quo illa in primis probanda vene rat,omnino corrupit,eleganti quoque pictura & ſculptura, tam ridiculè ruditérque expreſſa, vt Oporinianæ editionis auguſtiſsimæ imaginem nullam ſeruauerit,adeò vt non iniuria mihi author dolere videatur, nomen ſuum ex Anglicana iſthac ineptiſsima editione.nõ ſubductum:ne quis ſcilicet tam male expreſſas, & in tota ferè neruorum vaſorúmque ſeriè deprauatas icones, ab illo vnquam prodiiſſe arbitraretur. Mirum ſanè eſt,imitatorem illum,aliorũ conatibus, quum tanta laboret ſcribendi prurigine, inſidiantem, non legiſſe epiſtolam libris de Humani corporis fabrica præpoſitam, qua frater meus tabulas ſuis ſumptibus paratas,nulli ſe diligenti typographo non lubens potius communicaturum ſcribit, quàm vt malè exprimerentur iſtæ,& in anguſtiorem formã(quæ nunquam alias ſatis magna eſſe poſſet)cogerentur. Cæterùm quòd ad præſentis epiſtolæ(quam libri nomine inſcribendam putauerim,ſi non in epiſtolæ formam,vtcunque prolixa & varia ſit,deſcripta fuiſſe,ac præter opinionem ſub manu in libri molem excreuiſſe videretur)editionem ſpectat,quia in hac fratris conſilio vti non licuit,quòd ſcilicet metuerem ab aliquo illam

illam prius deprauatè emittendam,quàm de eius ſententia mihi ob locorum interualla & Germaniam modò vexantes tumultus conſtare poſſet: ſpero illum meam operam & diligentiam non improbaturum, aut etiam quòd ipſe(quum quidam id quoque moliretur)editionis author fuerim, ſuccenſurum. Quò autem minus opinione mea fallar, laborem hunc ſub immortalis tui nominis auſpicio, & eiuſdē ſplendore decoratum, medicinæ candidatis communem faciendum duxi: quòd mihi probè conſtet, fratrem tuam Maieſtatem eo loco habere, quo magnates & literarum cultores ad vnum omnes. Ille enim ab iis, cum quibus nunc in dies verſatur, facilè ac ſubinde audit, quid de ſui conſilii promptitudine,& ſingulari rerum bellicarum cognitione, & mira in illis(quę ſemper tuta fuit)celeritate,& tuarum ditionum, quæ tam heroico animo nondum ſufficere debent, ſancto & nunquam ſatis laudando moderamine, paſsim feratur: adcò vt inter tot illuſtres & ſummos Italiæ principes, nullus nunc Germanis & Belgis æquè in ore volitet, atque Coſmus Thuſcorum dux. Quod non ſolùm ob ciuiles illas bellicáſque animi dotes accidit, verùm quia in tuo patrociniolitterę & diſciplinę omnes nunc ferè denuò ob multorum principum erga eas ignauiam, ne dicam illorum, qui ipſis à conſiliis ſunt, aut præceptores dantur, inuidiam collabentes, foueri,& maximis progreſsib. augeri cernuntur. Scimus quidem, quàm Medicum familia (cui iam vnica videbaris relicta ſpes, niſi tam ſcitos atque elegantes, ſummæque opinionis pueru los orbi, hæredes tuarum virtutum, procreaſſes) in hoc vires vniuerſas ſemper intenderit, vt pręſtantiſsimos quoſque diſciplinarum cultores ad ſe vndiquaque acceſſeret, ac liberaliſsimè aleret: non vſqueadeò ſolicita, num extra Italiam eſſent

orlundi,& à cæteris Italiæ principibus Barbarorum nomine haberentur. Quàm verò in hoc virtutis genere, auos tuos ſuperare contendas, argumento eſt vetus illa Piſarum academia, quam tanto ſtudio ac liberalitate priſtinum nitorem capere vis, vt nihil facias reliqui in aduocādis illis, quos ſuarum diſciplinarum coryphæos eſſe non dubitas: adeò vt neutiquam mirum ſit, tam paucis annis eam academiam tantos progreſſus magno omnium ſtudiorum ornamento cepiſſe, atque modò inter Italiæ gymnaſia plurimum illuceſcere. Vtcũque interim illi haudquaquam deſint calumniatores, cœli Piſani inclementiam, in illo elegantiſsimo orbis ſitu, rerúmque omnium ampliſsimo prouentu, nullis non inculcantes: quum tamen tuo beneficio, etſi propemodum opus non fuiſſet, aquarum ductibus, qui ſoli culpabantur, ſit optimè prouiſum: nihílque intermiſeris, quo iucundum illic Muſarum domicilium, emporiúmque inſtitueretur. huc quoque ſedulò adhortante, multis diſciplinis ac virtutibus ornatiſs. viro, D. Franciſco Campana, tuæ Maieſtati à ſecretis primario, tuarúmque laudum non minus ſtudioſo, quàm D. Ioannes Baptiſta Recaſulanus Cortonæ epiſcopus eſt: qui propter varia, tum verò maximè ob incredibilē humanitatem, atque in tractandis rebus promptitudinem, magnum ſui in Cæſaris aula deſiderium reliquit, poſteaquam illic Maieſtatis tuæ orator eloquentiſsimus eſſe deſiit. Adeò, vt diuinitus confirmandis recuperandísque diſciplinis, mundo eſſe datus exiſtimeris. id quod etiam omnes ilico augurari cœperunt, poſteaquam pater tuus Ioannes, omniũ noſtræ memoriæ belli imperatorũ facilè laudatiſsimus (vt fato non mediocriter tribuebat) admodum te adhuc puerum, ex nutricis vlnis, ab elatiori quàm quiſquam facile (niſi omnibus

bus in Italia ſatis conſtaret) credere poſsit feneſtra, præcipitem dari, tuo ad patrem properante genio, curauit, vt num & ſuus filius, & is quē ſpectabat futurus eſſes, inde cõiiceret, quòd citra vllam noxam in ſuo gremio & pallio ſuſciperetis, ac non tanquam fruſtatim diuellendus, in terrâ collabereris. res ſanè militaris, ſed quæ non niſi maxima quæque à tua indole expectanda prædiceret. Præterquam igi ur, quod fratrem, ſuum hunc laborem, tua authoritate munitũ, iudiciorum aleam ſubire magnopere, gauiſurum arbitror: illius argumentum huiuſmodi eſt, vt tuo ad omnia aptiſsimo ingenio haud improbandum exiſtimem. Nam præter nouorum remediorum vſum, atque in primis decocti Chynæ radicis propinandi modum (quod illis oblatum video, qui tuæ gloriæ ſunt ſtudioſiſsimi) aliáque medica cognitu non iniucunda, quæ hac epiſtola continentur, rationes quoque ſunt additæ, quibus veritatis ſtudioſus expendere poteſt, Galenum, anatomes profeſſorum facilè primarium, homines non diſſecuiſſe, ſed alia bruta, ab hominibus multis locis differentia, deſcripſiſſe: præter alias inſuper non veras hiſtorias, partim quoque vſus, atque officia, ſæpius non rectè aſsignata, argumentáque permulta in anatome non admodum validè inſtituta. Quæ omnia à fratre ita propoſita quis meritò exiſtimauerit, vt illis, qui ſolis duntaxat libris fidem tribuentes, quo Galenum nullos prorſus anatomicos, vti nec alios vllos, ipſus cõmiſiſſe oſtendant, neſcio quæ ſcripta iam toto ferè triennio (niſi & ante fratris librorum editionem inceperint) conſarciunt, materia ſuppeditetur, qua ſingula quæ is ſeriatim, ac quaſi ſub locis communibus nunc proſequitur, ordine diluant: neque ſolùm in Galeno laudando, vel calumniis conuiciiſve ob repertam nunc ve-

ritatem deſcribendis occupentur. Tua enim liberalitate, de qua fratrem inter multos non ſemel gloriantem audiui, & ad prouehenda ſtudia alacritate factum eſt, vt hæc omnia in tua Piſarum academia fuerint in corporum diſſectionibus ab illo ſtudioſis demonſtrata: & ipſe conſcius es, quàm præſentib. corporibus eruditiſsimi, & ad Galenum purgandum paratiſsimi medici ac philoſophi, in fratris ſententiam deſcendere fuerint coacti. Imò ſpes aliqua ſtudioſis affulgere debet, illum aliquando in tuam academiam rediturum, & medicinæ profeſsioni corporum diſſectiones adhibiturum: quò tanquam ad liberum, quem de diſciplinis concertaturis præbes, campum, ſcribas hos, ſi modò tandem è multis (quorum nonnulli turpiter ab incœpto deſtiterunt) aliqui ſeſe depromant, confugere velim, vt perinde ita taciti ex fratris diſſectionibus redirent, atque quoſdam medicos in illius ſententiam pedibus & manibus deſcendere vidi, quum aliquando Patauii menſibus aliquot commoratus, illi anatomica frequentiſsimo cœtu docenti adeſſem. Quanquam & ego nunc, qui ſubinde Iuris ſtudio contra animi ad medica procliuis ſententiam, à parentib. adhibitus, & rurſus ab illo ſemper reſiliens, múltiſque peregrinationibus, quibus nihil præter variam linguarum peritiam comparaui, iam diu deditus, tam diligentem medicinæ ſtudio operam me daturum pollicear, modíſque omnibus curaturus ſim, vt quantum in me erit, Veſalius neutiquam à ſtudiis in aulam eſſe auocatus ſentiatur, quum eius vices aliquando in ſectionib. obire conabor, ipſiúſque nomine, quæ veriſſima hóc ſcripto proponit, aliis oſtendere aggrediar, & acutos, quos Syluius illi (quaſi ideo à pulcherrimo cœpto, ipſáque adeò veritate deterrendus eſſet) minitatur, ſtylos, facilè alacritérque repellam.

pellam. Quum enim nunc fratri parum vacet, illorum, qui fruſtra in re euidentiſsima, ſenſibúſque obiecta Galeno patrocinari ſtudebunt, nugas refellere, non leuiter fortè meis ſtudiis conducet, fratris officio fungi, & multò cumulatius quæ illis, vix ex dimidiato (quum rationi ſuiſque oculis fidem derogent) hominibus, ſtomachum commouebunt, proponere. Interim illuſtriſsimam Maieſtatem tuam obnixè rogatam velim, vt audaciæ huic meæ ignoſcat, quód tam liberè, & perfricta prorſus frõte, tot paradoxis, & à communi medicorum ſchola adhuc prorſus alienis dogmatibus eam patrocinari cupiam, fratrémque & me omni cum reuerentia in deditiſsimorum ſeruorum loco, illi aſſcribam.

Ferrariæ, tertio idus Auguſti, anno poſt natum Chriſtum,
M. D. X L V I.

* *
*

Doctiſſ. viro D. Ioachimo Roelants, medico apud Mechlinienſes primario, amico chariſſimo S.

TANDEM, vnà cum Venetorum Oratore, Bernardo Nauagerio, tum ob inſignem diſciplinarum cognitionē, tum ob alia multa, ſuæ Reipublicæ ſingulari ornamento, Ratiſponam veni, vbi pręter familiarium amicorum præſentiam, literæ cumulatim mihi abſenti aceruatæ, tædiū ex animo pepulerūt, quod Cæſaris iuſſu Noueomagi in difficilis grauiſq; morbi conflictu deuorandū fuit. Mirum ſanè eſt, quantum voluptatis frequētes & ex variis regionibus profectæ amicorum literæ adducere ſoleant: quę nunc tātò maior obtigit, quantò plures ſimul perlegendę occurrerunt. Quàm verò inter reliquas, binæ, quas adiunctis filii tui, optimæ in arte noſtra ſpei adoleſcētis, literis, abs te ſcriptas reperi, me oblectarint, vel inde cōiicere potes, quòd tui erga me amoris fidiſsimi ſint teſtes, ac de rebꝰ noſtratibus adeóq; cōmunibus ſtudiis perpetuò aliquid

quid adferant, cuius nomine mihi debēt eſſe lōgè expectatiſsimæ: præterquā quòd ex filii literis prolixè, quid Lutetiæ magni, mea quidem ſententia, veteris medicinæ vindices molirentur, quíſque illic ſtudiorum eſſet ſucceſſus, reddebar certior. Cæterùm dum tuarum literarum reſponſionem, propter occupationes, ac quòd parentibus de priuatis rebus neceſſariò ſcribendum fuerit, diſtuli, illæ mihi redditę ſunt, quibus rationē perſcribi cupis, qua radicis Chynæ nuncupatæ decoctum, Cæſari, & multis in noſtra aula nuper propinatum eſt: dein quid de radice illa ſentiam, ac demum quàm proſperè quáque aduerſæ valetudinis reſtitutione, ipſa vtamur. Idem verò & Antonius Zuccha conciuis meus, quem ex rara comitate, inſignique doctrina tuis literis commendas, à me non vulgariter deſiderat. Et mirum ſanè eſt, quàm nobis hic vicini Germaniæ medici, & qui comitiis in ſuorum Principum familia interſunt, ſedulò ac diligenter de eius decocti apparatu percunctentur: neque prius moleſti eſſe deſinant, aut exigendi orandíque finem ponant, quàm formulā nanciſcantur, qua nos decoctū illud offerre ſibi perſuadēt. vt quoſdā interim taceam, adeò huius cognitionis cupidos ſtudioſóſque fuiſſe, vt ſuis principibus iſtius decocti vires ita laudan-

Occaſio de Chynæ radice ſcribendi.

das

das duxerint, vt illi apud Cæſarē medicorū cauſa inſtare vrgeréq; nō dedignati fuerint, quò à nobis vniuerſus decoctū illud adminiſtrandi modus ipſis exponeretur. Tantum nominis & opinionis breui, medicamento præſtare potuit Cæſaris authoritas, qui ſuo potius Marte, quàm D. Cornelii conſilio (cuius nunc potiſsimū opera, à D. Cavalii diſceſſu, vtitur) Chynæ decoctū aſſumpſit. Dum enim adhuc Venetiis ſub præceptoribus, & præcipuis illic artem exercentibus medicis, ægros inuiſerē, radix iſta non ſine maxima expectatione, ſummíſque laudibus illuc fuit perlata: ſed in vſum infelici ſucceſſu, in vno atq; altero poſita: quod non tā medicamēti vitio, aut id adminiſtrantium imperitia euenit, quàm quòd in illis tum propinari cœpit, qui alioquin morti erant proximi, quibúſq; nulla ſalus à medico ſperanda fuiſſet. Primo enim, cui decoctū Chynę propinatum vidi, illa ex Antuerpia ſimul cū empirico, qui eius vſum probè noſcere, ac feliciter in Luſitania illam porrexiſſe affirmabatur, tranſmiſſa fuit: atque is nullū non graue Gallici morbi ſymptoma patiebatur, & veluti in ſumma tabe mortem in faucibus gerebat: adeò vt ſimul atque ſudor Chynę beneficio prouocari viſus eſt, & vrinæ vnà mouerentur, ſolidóque tenuior victus accederet, ilicò expirauerit.

Quo ſucceſſu multi Chyna ſunt vſi.

Huius

Huius viſcera,quum parentum amicorúmque hortatu examinarentur, talia occurrerunt,vt nequaquã ratio cõminiſci potuerit, qua in illud vſque tẽpus vita homini producta,perſuaderetur. Alter,cui eodẽ ferè tempore Chynæ decoctum offerebatur, Gallico morbo citra omnem cutis labem teneri viſus eſt,& cum ſumma corporis extenuatione,ſeu macie, inſignem calculum in ſiniſtro rene diu aluerat. Hic quum decocto diebus plus minus decem vſus eſſet,& ab illo medici propter egregiã,quã ipſi ineſſe putabant, colliquandi, & vrinas ſudoréſque prouocandi facultatem,temperandum ſuaſiſſent, paucis pòſt diebus cum grauiſsimo renũ dolore extinctus eſt. Inſuper, poſteaquam Chynæ vſus,propter graues potiùs laborantium noxas, quàm ipſius dotes, ab omnibus irriſus eleuatúſq; fuiſſet, ac iã nulli propemodũ in ore eſſet, alius ex Antuerpia venit medicus, vnum ſanè & ſacrum Chynam eſſe pharmacum,miro hiatu prędicans,ac nulli non morbo,quantumuis deplorato, auxiliũ præſtare poſſe aſtruẽs. Huic (quũ eruditione etiã aliqua cõmendari poſſet) tanta à nobilibus fides data eſt, vt tabe ac neſcio quibus malis decũbenti Veronenſi epiſcopo Chyna mitteretur. ſed priuſquã illa plenè vti cœperat, ad ſuperos vir ille omni laude dignus cõmigrauit

grauit. Adeò, vt tãtiſper dũ in Italia fui, Chy
næ decoctũ procul reiectũ fuerit: neq; ego,
præceptores imitatus, magni ipſum fecerim.
Audio eodẽ propemodũ tempore, in Burgũ
dia quendã ſtudiorũ mihi ſodalẽ, Chynæ de-
cocto ex vino apparato magnis pollicitis v-
ſum fuiſſe: at tam proſperè, vt vix interim il-
lic Chynæ nomen auditũ ſit. Verùm anno ſu
periori, orbi chariſsimus Ioannes Baptiſta
Gaſtaldus, quando magna hyemis parte, tũ
propter neruoſi generis ſub lũbis cruciatũ,
ac veluti reſolutionem, & ventriculi pariter
imbecillitatem decubuiſſet, & ſub veris pri-
mum initiũ ſanitati reſtitui videretur, ami-
corum quorũdam ſuaſu poſtquam prodire
iam cœpiſſet, Chynæ decocto, non infelici
ſucceſſu vſus eſt: perinde ac Hiſpanus ille no
bilis, quẽ Mechlinia Bruxellam deuectũ no-
ſti, qui pre ceteris Chynã plurimis cõmenda
tiorẽ reddidit. Illo etiã tẽpore, quatuor aut
quinque, qui Gallico morbo tenebãtur, me-
dicos hortati ſunt, vt ipſis quoq; decoctum
Chynæ propinaretur: ac in quibuſdã laudan
dum ſatis vidimus euentũ: in aliis verò, & po
tiſsimũ grauius morbo vexatis, longè minus
præſtitũ obſeruauimus, quàm ex ligni Gua-
iaci decocto ſperaſſemus: ita ſanè, vt Cæſarẽ
tunc poſtpoſita Chyna, articularis ſui morbi
& mali habitus occaſione, Guaiaci decocto
vſum

vſum haud ignores. At quandoquidem nouorum remediorum apud quoſdã nullus eſt laudandi finis, ac primates Hiſpani aliquot nihil hac Chyna diuinius in omnibus morbis adhiberi, cũ aliis pleriſque præcipuis viris, Cæſari prædicarent, lignúmque Guaiacũ in Hiſpaniis, & quibuſdam Italiæ partibus procul repelli affirmarent, adhibitis vnà variis quoq; idem atteſtãtibus amicorũ literis: Cæſarem decocti Chynæ aſſumendi libido quædã inuaſit, facilius huc allectũ, quòd tantopere vel ideo Chyna cõmendaretur, quòd tempus quo hac vtendũ eſt, breuius, victúsque ratio longè quàm in Guaiaci decocto facilior, minúsq; legibus (vt ſic dicam) aſtricta, præſcriberetur. Atque ita effectũ eſt, vt abſentes, quibus ſummũ mũdi Principẽ Chyna vſum eſſe cõſtat, magnificè de hoc remedio & ſentiant & iudicent: ſibíque multa deficere exiſtiment, ſi non & ipſis huius decocti propinandi ratio comperta habeatur. Quanquam interim à Cæſare parũ efficax in Chynę cõmendationem deſumi queat argumentum, quum quindecim tantum diebus, & in varia victus ratione, & mutato ſubinde propinãdi modo, idq́; potiſsimũ ſuo arbitratu, Chyna vſus fuerit: quũ neq; reſpirãdi teneretur difficultate, neq; per interual la ipſi moleſtis morbi articularis cruciati-

bus:

bus:licet interim articulum,quo ſiniſter humerus ſcapulæ cõmittitur,aliàs ex ſuperiori anno in motu, quo brachium vi muſculi Δ imaginem referentis attollitur,nonnihil impeditum, modò prorſus liberũ eſſe ſentiat: & id quoque in ſiniſtro crure reſolutum eſt. quod ex eodem tempore,iuxta malleolos & tali cum tibia articulum, vtcunque motum prępedire,& elegantẽ alioquin formam deprauare videbatur. Præterea Cæſar eo animo,quũ rectè haberet,decoctum vrgẽtibus negotiis intermittere viſus eſt, vt in autũno id rurſus accuratiori cura repetere quodãmodo conſtituerit:nunc ea valetudine prędi tus,qua in exercitu potiſsimùm fruitur, & qua illũ totius orbis cauſa cõtinuò eſſe,boni omnes ſupplicibus votis optare deberẽt. Noſti enim, quàm bellè tum in tanto exercitio & ſummis occupationib.valere ſoleat. Adde quòd poſt Chynæ aſſumptiõnẽ ferè maturius ſolitò ſurgat:interdum ante prandiũ ad venationem,aut aliàs ad vicina quæ hic circumiacẽt amœniſsima loca obequitãs:ac nõ ita intempeſtiuè, poſt meridiẽ nimirum(vt aliàs ſæpe ſolet)prandens:adeò vt nũc maius interuallum ipſius lauto,&,quod multis miraculo eſt,copioſo prandio,ac tenuiſsimę ſibi ex more cœnæ interueniat. Quibus rationibus etſi nihil aliud, ſaltem bonam conco-

ctionem, quæ alioquin ſolet ſubinde vitiari, nanciſcitur. Verùm à Cæſarianis medicis, cũ quibus antea verſatus es, proculdubio nõ ſemel audiuiſti, quæ Cęſaris ſit vinẽdi ratio, & in medicorum præceptis obſeruantia: adeò, vt D. Cornelium in eos grauiter ſtomachari haud mirer, qui non ſolùm quibus modis victus ratio inſtituenda ſit, qua excrementitiorum ſuccorũ caueretur copia, qua induſtria viſceribus, vt inculpatè ſuo fungerentur munere, eſſet proſpiciendum: ac demum, ſi quid collectum eſſet ſuperuacui humoris, quo artificio is prius quàm in pectus aut articulos decumberet, præſeruante artis parte foret expellendus: præterea quibus modis, articulis ne humorum impetum influxúmve ſuſciperent, aut bonum aliàs delatũ ipſis alimentum, in prauos ſuccos, quos poſtea à ſe non abigant, commutarent, robur veniat conciliandum: dein, quî deriuando etiam humori vlcera eſſent adurentibus medicamẽtis quibuſdam ſedibus moliẽda, clam apud magnates quoſdam obmurmurant, ac perpetuã ſanitatem à reſpirandi difficultate & articulorum vitio immunem certiſsimò promittũt, ſed libellis etiam ad Cæſarem ſcriptis hæc ipſi Principis alicuius prætextu proponunt, perinde ac ſi eos, quos Cæſar ſuæ valetudini præfecit, eiuſmodi latêrent, íſque ſe tam miſerè

ferè vexãdum medicinæ ſubiiceret. Pulchrè D. Cauallus, dum adhuc præſens eſſet, Cæſarem hortari ſolebat, vt tales ſciolos accerſendos curaret, periculum facturos, quantum illis eiuſmodi medicinę pręcepta eſſent ex vſu: quámque facilius ſit in ſcholis eleganter his de reb. diſſerere, aut ſcribere, quàm ipſo opere, in Principibus (qui & in medicinam imperium ſibi vẽdicãt) in dies, ac pręcipuè in articulari morbo, qui omnes corporis artus aliquando non leuiter infeſtat, exequi. Porrò, hunc in modum aliò, quàm ad Chynæ decoctum, excurreret oratio. Promptè itaque coniicis, quantum laudis huic decocto ex Cęſaris valetudine depromi queat. Cui propemodũ illuſtriſsimus dominus de Boſſu cõferendus venit, qui in eius decocti aſſumptione, præſcriptum quoddam ad Cæſarẽ tranſmiſſum (ex quo veluti ratio propinandi noſtris deſumpta eſt) accuratius imitatus videtur: atq; id ad corporis tantùm exiccationẽ, & robur: nimirum vt ab articulari morbo & neruoſi generis imbecillitate, mitius tractaretur. quanquam interim menſibus aliquot ante decocti vſum, articulorum cruciatu non minus quàm modò laborauerit: deinde ille manuũ tã multis annis ipſi familiaris tremor, idẽ ferè à decocto, qui prius, videtur. Dominus Ludouicus Sances Siciliæ regens,

Scriptũ hoc ad Epiſtolæ calcẽ poſuimus.

vir tum multis rariſque Naturę dotibus admodum inſignis, tum ob raram diſciplinarũ rerúmque cognitionem nemini non obſeruãdus, vt ventriculi ex frigore humiditatéque imbecillitati, & iecur intertexentiũ venarũ anguſtiæ, & bilis meatuum obſtructioni, ac pituitoſo ex capite defluxui (vt inæquali admodum corporis eſt conſtitutione) probè occurreret, Chynæ decocti laudibus perlectus, eóque ab amicis prouocatus, illud ipſi propinari voluit. Verùm in iſto coctiõis modus (quòd aqua vẽtriculũ lædere videbatur) permutatus fuit, reſiccánſque victus inſtitutus, opportunis etiã purgationib. vſo: quãuis tamen eum virũ integerrima valetudine dignum, magis optatũ finem aſſecutum fuiſſe optauerim. Nihilominus ſuorum familiariũ vnus, cui decoctum eodem tempore exhiberi voluit, ex morbo Gallico ſatis probè videtur reſtitutus. quanquam ante decocti administrationem, tum venę ſectione, tum epithymi decocto Meſues, ex methodo interim in hellebori quantitate, ſeríque lactis menſura, emutato, vſus fuerim: vti & debitis in decocti vſu aliis purgationibus, & tenui exſiccantéque prorſus victu, qualem in Guaiaci decocti aſſumptione plerũq; laudamus. Idẽ in aliquot aliis profeci: ſed qui magis tamen Chynæ decocto ex amicorum ſuaſu, quàm meo

meo hortatu,vti voluere. at hi neque oſsium excreſcentiis,tumoribúsve, neque prauis vl ceribus ſcatebant,in quibus Chynę decoctũ longè inferius Guaiaci decocto eſſe,cõpertiſ ſimum habeo. Adde,tãtò felicius omnia in decoctò Chynæ ſuccedere,quãtò proximius rationẽ imitamur, qua in ligni exhibitione vtimur:modo illo magna ex parte immutato,quo Chynæ decoctũ propinari primùm occœpit. niſi fortaſsis amara bile refertus quiſpiam occurrerit,in quo corporis & morbi,ex arte,habita fuit ratio. Hæc eò recẽſui, vt intelligas,quò vſque voto tuo reſpondere queam,quo methodum præſcribi cupis,qua Chynæ decoctum propinamus. Nihil enim pudet me apud te ignorare, ac potiſsimùm in eo medicamento,quod citra rationem tã quam per manus datũ,nuda ducti experientia,nõ ita pridem adminiſtrare auſi fuimus. Hactenus nãque,vel certum radicis nomen mihi cõſtare nõ potuit,quum ipſa aliis Chyna,aliis Chynna,aliis Cyna,aliis perinde atque tu ſcribis Echina & Achyna tantum vocetur:quaſi inſula quædam,aut locus Indiæ, vel nuper reperti orbis,ipſi nomen dediſſet. Aduehitur enim ab his, qui piper, caryophyllos, gingiber,& noſtrũ cinamomũ adferunt,tam Luſitanis,quàm ſub Cæſaris patrocinio nauigantibus. Hi referunt, circa

Chinæ radĩcis hiſtoria.

maris litora illam colligi: & veriſimile eſt, ipſam in paluſtrib. maris locis perinde prouenire, vt variarum harundinis ſpecierum, ſtirpiúmque illis ſimilium radices naſci obſeruamus. Imò ſi rectè eiuſmodi radices expẽderimus, poſteaquam è terra euulſæ ſunt, & occaſione quapiã à nautis, aut piſcatoribus, aut alia quapiam ratione in varia & mole imparia fruſta effractæ, ac dein per mare diu volutæ fuerunt, ac tandem in arenoſis litorib. reſident, profectò proxima huic noſtræ Chynę occurret imago. Neque ſcio cuínam aptius ipſa conferri poſsit, quàm nuper commemoratarum ſtirpium radicibus, quę eum in modum caſu in maris aut quorundam fluminum ripis ſeſe ſpectandas offerũt. Niſi fortè illæ magis nigricent: Chyna autem obſcurè vulgaris acori, aut etiam nobis appellatæ galangæ modo rubeſcat, imò quid huiuſmodi acoro iam corrupto, ſtupidóque iam ſapore prædito, Chynæ eſt ſimilius? ſi molem demas, & duritiē. Chyna enim magnis & rudibus inæqualibúsque fruſtis eſt conſpicua, & paulò eſt lignoſior: quanquam inſigniter quoque ſit fungoſa, & radicum antè dictarum more, quum creſcit, proculdubio eſt ſucculenta, vti ipſa ad nos aducta, iámque impenſe reſiccata, & teredinibus plerunque infecta, liquidò commonſtrat. Qua

etiam occaſione mercatores inuenias, qui vt cariem & teredinem abeſſe fingant, Chynã perinde vulgari officinarum bolo Armenio inuoluunt, ac gingiber emplaſtica illa terra obduci nouimus, quod rubeſcens in officinis, ac potiſsimùm Antuerpianis, proſtat. Percunctatus ſum communem amicum Gerardum, an (vt eſt ſtirpium, quemadmodũ & reliquorum omnium, apprimè ſtudioſus) in ſua ad Turcam legatione, quicquam certi de Chynæ hiſtoria cognouiſſet. Verùm aliud ab illo nequiui reſciſcere, quã Chynã Conſtantinopolim quoque aduectam, & Iudæo cuidam minori ſucceſſu, quàm ægrorum ſpe ac opinione, in vſu eſſe. A mercatorib. aliud nihil expiſcatus ſum, quàm iuxta maris ripas Chynam reperiri, & incolas in ſcabie, perinde atq; nos rumice aut lapatio, vti. Quanquam non deſint, qui vt Chynam vendibiliorem reddant, omne morbi genus ipſius decocto ab incolis pelli grauiter aſtruant. Seligimus in noſtros vſus, ſimiliter atque in rheobarbaro, cæteríſque ferè radicibus, Chynam pondere præſtantem, & quoad in aridiſsima illa radice fieri poteſt, ſucculentam, minúſque teredine aut carie infectam, vel alioquin putredinis vitio, quod ex fungoſa & præhumida ipſius ſubſtãtia reſeruare inter exiccandum potuiſſet, magis im-

munem. Vtcunque tamen in his, atque inde in teretib.& tenuiorib.fruſtis,à lignoſis illis & mole rudibus,ac interuallis quibuſdã dehiſcentibus,ſeligendo ſimus ſtudioſi, adhuc tamen nobis obſcuræ ſunt tum primæ, tum ſecundæ,vt vocamus,qualitates, quæ tanta pręſtantia medicamentum donari arguerẽt, qua vulgò pluribus commendatur. Quum enim ex ſapore potiſsimùm eas vires diiudicemus,quid inſipido prorſúſque ſtupido ſapori ineſſe fatebimur? Nam vtcunque Chynam,modò alioquin ſiccam & conſiſtentia lignoſam maſtices,ac dentibus conteras,nullo illam ſapore præditam affirmare poſsis: longéque adhuc minus (quantum in illius, non autem ex adiacentium pharmacorum natura eſt)odorati quicquam prę ſe fert,neque vnctuoſi quicquã, quod alii in ipſa obſeruaſſe contendunt, deguſtanti, aut aliàs pertractãti oſtẽdit. Multò ſanè aliter, quàm lignum Guaiacum,extolli, laudari've meretur: aut etiam noſtratia nobíſque familiaria medicamẽta,multis laudibus in eos vſus efferre poſſemus,ad quos Chyna tanquam ſacra anchora recenſetur. Nemo enim ignorat,quantum de minoris & maioris centaurii radicibus, & rhapontico, & helenii ſeu enulæ campanæ,& ariſtolochiarum,gentianæ,galãgę,pẽtaphylli, lapathi,eiuſmodíque ſtirpium

ſtirpium radicibus,vnà cum capparis radice(ſi modò quid aſtrictionis illa ſibi vendicaret)ac dein abſynthii,hyſſopi, calamenti, pulegii,chamædryos,ac demum iuniperi ligni,noſtræ ſpicæ,fraxini liberorum & eius generis ſimplicium decoctis,in præſenti negotio ſperandum foret, quando non adeò cum ægris ipſis eſſemus inſáni,vt exotica illa,quantumuis cum ratione & artis noſtræ methodo pugnent,tãtopere admiraremur, in vſúmque poneremus. Neutiquam enim colligere queo,vnde Chynę aſſcribẽdum veniat,quod nonnulli iam multo antè illi tribuerunt,atque quo nunc nouo inſultu,nouis (vt fama creſcit)viribus extolli cœpit: nimirum ipſam eſſe calidam,aperiendi facultate pręditam,inſigniter vrinas ſudoréſque prouocare, redundantium prauorúmque, & quantumuis variorum ſuccorum conſumptricem & exiccatricem, ſanguiniſque ita mundatricem comperiri,leniendi & abſtergendi virtute donari: aluum modò laxam, modò,quum ſudores vrináſque potiſsimùm duceret,aſtrictam ſeruare:ventriculo pituita infeſtato remedium exiſtere,iecoris & lienis vitia non mediocriter pellere: illis,quos calculus excruciat, efficax præſidium eſſe, ipſúmque confringere: articularem morbũ abigere,elephanticis pręcipuè prodeſſe,cu-

tis vitia ſanare,nō vulgare in fiſtulis & malignis & aliàs curationem non admittentib. vlceribus auxilium exiſtere: Gallicū morbū tam qui nuper,quàm qui olim infeſtari cœpit,diuinitus ſanare,ac ex illo initium ducentia vlcera eorúmque cicatrices reſtituere:cuiuſcunque membri cruciatus profligare, tumores diſſoluere,aut qui ad ſuppurationem ſpectant,coquendo,dein aperiēdo,extergendo,cicatricem inducendo adiuuare: oſsium corruptionibus & abſceſsibus ſalutem adferre:conuulſos contractóſque neruos laxare, & reſolutos emollitóſque reſiccare:refrigeratos & ſtupeſcentes ex Gallico morbo neruos calefacere:tabe inde vexatos,obeſos reddere:putidis illis corporibus,ac veluti cadaueribus,odorem gratum conciliare:oris fœtorem tollere:difficulter ſpirantib. præſidio eſſe: longas anginas diſcutere: cerebri noxas ex Gallico morbo pendentes abigere, & omne fluxionis genus raro quodā beneficio ſiſtere:denique,iiſdem virtutibus Chynam, quibus Guaiacum,probari:imò longè pluribus,inuicémque etiam pugnantib. facultatibus,illam huic præferri.quoniā interim dictus iam antea ſtupidus ſapor, citra omne adſtrictionis indiciū,in Chyna occurrat:neque quantūuis ſimplici aquæ incoquas, aliū ſaporē aquæ indes,quàm ex hordeo corticibus

bus non emũdato,& minima dulcis radicis portione,cõſurgere animaduertes, rubeſcẽte pariter nonnihil Chynæ decocto fului admodum vini inſtar,aut eius quod ex lõga in cantharo mora ruborem contraxiſſet: adeò vt hinc quod ad manifeſtas qualitates ſpectaret,vix tantũ in ſudoris vrinæq́ue prouocatione,& illis virtutibus quibus Chyna hodie probatur,ex ipſius decocto,quã ex hordei, ſperandum eſſet.Imò etiam ducta hinc coniectura, quum Chyna in ægris vtendum eſt, iis lubẽtius decoctum ipſius porrigi debet, quos lentis illis febribus, & acribus humoribus implicitos,bilioſiq́ue omnino habitus in Gallico morbo ſpectamus:quibus ferè duntaxat,quod ad artis methodum ſpectat, quicquã rectè ex Chynæ decocti vſu ſucceſſiſſe noui.ac mihi etiã perſuadeo, hinc primùm Chynam fuiſſe commendatã. Quanquam mi Ioachime,hîc dum variæ & quodãmodo ex diametro diſsitæ virtutes Chynæ attribuuntur,& quũ illius decocto vtentes(dextro interim medicamentorum , quæ ipſius adminiſtrationẽ neceſſariò concomitantur , vſu , victúſque opportuna ratione haud neglectis)optatum finẽ aliquãdo naniſcuntur,nõ deſit aſylũ noſtrũ,quò nimium ſanè frequenter effugimus, ad reconditã dico,occultámque facultatem , quam ſpecificam

cam & eſſentialem nuncupamus, illa quartum medicamentorum ordinem ſtatuentes. Hoc enim refugium adeò latè patet, vt nihil non amplexetur: nobiſque nihil latens incognitúmque obſeruatur, quod non eò reiicimus. Ac proinde quid in præſentia occurret, quod in amplo iſto campo Chynæ non licebit aſſcribere? non quidē Chynæ duntaxat, verùm quantumuis fungoſo & putrido ligno? ita profectò, vt non amplius Chynæ vires, modò ſint rationibus expendendæ, quū hoc confugium facilè admittat, vt Chynam vrinas ſudoréſque mouere dicamus, & peccantes humores ita ſudore ac per occultam reſpirationem educere, vt plurima pharmaca ſelectum aliquem peculiarémque humorem expellere nouimus: atque huiuſmodi prætextu nihil erit virium, quod Chynæ à ſuis inſtitoribus falsò aſſcribi quiſquā affirmare poſsit. Cæterùm aliquando tempeſtiuū erit, Chynæ decocti præparationis modum, & id exhibendi rationem, magna ex parte quodam Italico ſcripto nobis tāquam per manus traditam, perſequi: quod eò præſtaturus ſum ocyus, minoríque negotio, quò doctiori homini in artis noſtrę operib⁹ diu, & ſumma ſuorum ciuium ope, verſato, illa deſcribēda venit. Simul atque igitur alui deiectione, primarúmque venarum inanitio-

Chyna decocti apparandi modus.

ne,

ne,ac dein,ſi occaſio incidit, venæ ſectione, & opportuna redundantium humorum cõcoctione,ipſáque demum purgatione,ex methodo pro morbi inſtantis more vſi ſumus, Chynã(vt & antea monui)præferimus, quæ denſior ſit, & minus teredinibus ſeu carie implicita,& quoad coniicere valemus,in ſua ſpecie recentior,minúſque arida. Huius vncia,acutiori cultro tranſuerſim in quàm fieri poteſt tenuiſsimos orbiculos ſeu fruſtula diſcinditur, perinde ac ſi nummos in tereti figura mutuò incumbentes quis dirimeret, aut malum citrium,aut raphanum in menſa ex more tranſuerſim in fruſta conſcinderet. Fruſtula vaſi iniiciuntur fictili implumbato, ſeu,vt etiam vocamus,inuitrato, quod plus minus ob coctionis commoditatẽ ſedecim aquæ libras capere poſsit, quódque non nimium patenti ſit orificio, cui coopercuIum reſpondere debet. Fruſtulis dein affunduntur aquæ duodecim libræ, quam fontanam eſſe cõuenit,aut alioquin illi proximam,quę propriis ac peculiaribus indiciis optimæ & laudatiſsimæ loco cenſetur.qua in obſeruatione,non minimas partes ſibi aquæ ductus vendicant,ne ſcilicet per plumbeos canales longo progreſſu labatur. Vt verò Chyna aquæ horis vigintiquatuor melius immaceretur,ollã calidis,non tamen ignitis,cinerib.

eo interuallo impoſitam ſeruare decet: dein lento & continuo igne, qui fumum non edat, decoctio ad tertię partis euaporationē eſt celebranda. Fiet autem hæc opportunè, nocte, aut ſaltem ſub veſperam, pridie quàm decocti vſus erit. Licebit mox à coctione aquam per lineum pannum colare, & alteri vaſi inii cere, aut ipſam nō colatam in olla ſinere, & tantū ex illa per colū traiicere quantum ſuis temporib. æger eſt aſſumpturus. Vtut verò feceris, quādocūque fruſtula Chynę ab aqua, cui incocta fuat, erūt libera, & leuiter ſupra colum aliúmve pannum reſiccata, aliquò in vſum ſunt reponēda, in quem ipſa in alterius cuiuſdā decocti apparatu vtilia audies. Adhæc vas, cui excolatam aquam cōmiſiſti, aut olla cui incocta eſt, cineribus modicè calidis tantiſper eſt imponenda, aut linteis pannìſve inuoluenda, & non procul ab igne (ne aliquando refrigeretur) ſemouenda, dum illius decocti tota die vſus erit. Id enim vni duntaxat diei ſeruit. & narrato iam modo in dies quandiu aſſumetur recens decoctum apparari decet. alioquin Chynam extollentes metuunt, id, ſi diutius aſſeruetur, acidum reddi, & quodammodo citius hordei decocto corrumpi: parum memores, quantum caloris & virium aromaticarum Chynæ, illam tantopere prædicantes, alioquin tribuant. Hu-

ius

ius decocti, quoad ferri poterit calentis, octo, aut paulò plures unciæ manè propinantur: & item horis quatuor ante cœnam, in qua vt in prandio decoctum quoque tepidum potus vicem ſubire debet. Propinandi tempus, vt & in Guaiaci decocto, ex naturalis diei interuallis colligo, vt ſcilicet iuſta ex viginti quatuor horis ſtatuantur ſpatia. Nimirum vt quarta hora manè calens decoctum porrigatur, octaua hora prandeatur, quarta rurſus poſt meridiem calens offeratur; octaua dein cœnetur: videlicet, vt inter calentis decocti, quod mane exhibetur, aſſumptionem, & prandium, quatuor interueniant horæ: & inter prandium, ac calentis decocti à meridie propinationem, octo: & inter hanc & cœnam, quatuor: vti inter cœnã & quæ manè offertur potionem, octo etiam horæ occurrunt. niſi fortè, ex quibuſdam ægri rationibus poſtremum id interuallum educere ſtatuamus, & prandium cœnæ magis conterminum eſſe velimus, decoctũ manè vna altera hora ſerius adminiſtrantes.

Primi decocti Chynæ offerenda quantitas, & propinãdi tempus.

Quando ægri decoctum manè ſumũt, conuenit eos in lecto decũbere, perinde tectos, ac ſi ſudorem pellicere vellent: qui poſteaquam ex ratione prodierit, calidis pãnis eſt vndique, nõ detecto interim corpore, abſtergendus: & ſubductis, ſi opus ſit, linteami-

Qui ſudor veniat ſolicitandus.

nibus,

nibus,munda & bene reſiccata ſubucula eſt induenda. Quanquam ne mox à ſudore linteamina ſubtrahere cogamur,aut ęgro in frigidam lecti partem commigrandum ſit,amplum aliquod linteamen in eam arctitudinē quater quinquiésve complicamus , vt ægro ex longitudine ſubſtratum cruribus & brachiis verſus pectus obuolui queat. Dein aliū pannum implicatū ceruici & occipitio ſubdimus, cuius capitibus finibúſve pectus vniuerſum cum vētriculi regione obtegitur, capite etiam ſecundum rationem munito. Præterquā enim quòd hæc lintea ad ſudoris conciliationem non parum accommodant, ipſa quoque madentia ita auferre datur, vt poſt ſudorem in ſiccis,& ex incubitu interim calentibus linteaminibus,ęger aliquādiu quieſcere poſsit,ac tandem è lecto ſeſe conferre, & iis,quæ ad recrementorum cuiuſcunque generis excretionem faciunt,tentatis, prandium aſſumere queat. Rurſus quando ante cœnam Chynæ decoctum porrigetur, in lectum ſeſe cōferet æger, eadémque, quæ ante prandium facienda diximus , præſtabuntur. Quòd verò primis diebus ęgri diutius & copioſius quàm inſequentibus ſudēt, vel me tacente,ex Guaiaci decocti propinatione,& ſeroſi humoris in initio copia, noſti . quanquam multis numeris Chynæ decoctum , in

ſudoris

ſudoris vrinarúmque prouocatione, illo ſit inferius. Occurrerunt, quibus Chynæ decoctum nihil omnino ſudoris mouit: perinde atque in craſsis humoribus, aut in cutis denſitate, hordei decocto ſudorem fruſtra promouere nitimur: vti & Guaiacum ipſum, nō niſi poſt aliquot dies interdum pari occaſione ſudorem prouocaſſe conſtat. Cæterùm in decocti ante cœnam oblatione, non mihi ſatis conſtat, quamobrem nonnulli medici & in Chynę & in Guaiaci vſu ab illa temperēt, ac quod ante cœnam aliâs porrigitur, horis aliquot à cœna iam dormituro ęgro offerāt, non ſecus quàm ſi tota nocte illi in ſudore ſtertendum putarent: adeò, vt Cæſar quoque rationem eam modò mutauerit, neſcio à quo, qui eum empiricorum morem eſſe du: cebat, toto Guaiaci vſus tempore præſcriptam. Quum enim à cœna etiam Chynæ decoctum initiò ſumeret, ad domini de Boſſu & aliorum quorundam exemplum, eo more prætermiſſo, horis aliquot ante cœnā id felicius bibit, quod dormiturus alioquin hauriebat. Chynæ vſum præſcribentes, decoctum mane & à meridie propinandū cyathi menſura offerri decreuerunt: cuius loco Cæſar vncias plus minus decem aſſumpſit. Quādoquidē verò decoctū iſtud primis qualitatibus & ſecundis hordei decoctum vix

ſuperans, quorũdam ventriculos lędere con-
ieci, ſex aquæ libris ad duarum euaporatio-
nem Chynæ vnciam incoquendam curaui,
vt hac occaſione decocti quinque aut ſex vn
ciæ aliquãdo ſufficerent. Nonnunquã duas,
& item tres Chynæ vncias duodecim aquæ
libris incoquendas præſcripſi, num ſcilicet
decoctum hinc plus roboris viriúmque nan
ciſceretur, periculũ facturus. arbitror enim
tam exiguam Chynæ radicis prorſus inſipi-
dæ quantitatem, in tam copioſa aqua elixa-
ri, quòd multis coronatis libra diuendatur.
Quanquam nonnulli hæc mihi cum illis con
ferenti, & vt idem periculum in ſuis facerent
ægris monenti, eam variandi rationem im-
probauerint, quòd occulta tantùm vi agens
medicamentum, aliò quàm cæteri experien
tiam pręſcribere teſtarentur, cogere vellem;
etiam ſi variandi ad Guaiaci rationem for-
mula, in eo quod Chyna tentare coactus
ſum, nihil hactenus obfuiſſe viſa ſit. Pari
quoque occaſione aërem, in quo Chyna vtẽ
tes verſantur, ſubtepidum eſſe conuenit: ar-
gumento nimirũ ab his, quibus Guaiacum
confert, deſumpto: quãtumuis qui Chynam
propinare primùm cœperunt, non exquiſi-
tam illam in cubili recluſo, & à libera reſpi-
ratione ſeu euentilationę immuni, morã prę
cipiunt: imò pòſt ſeptimã aut octauam diem
ægros

ægros prodire ſinunt,modò mediocriter induti,& à ventis liberi incedant, neque aluus parum aptè reſpondeat. Verùm hactenus nulli Chynam porrexi,qui in eodem cubiculo ſe non cõtinuerit,aut ſaltem liberũ aërem non fugerit.Haud ſanè, quòd tantã Chynæ rarefaciendi vim ineſſe arbitrer,vt ob patentes cutis poros aërem Chyna vtentibus grauiter obeſſe ducam:ſed vt tepidus ille aër,& veſtiũ copia,corpus ad ſudorẽ aptius ſeruarent,debiliq́ue Chynæ vi ſuppetias ferrent. Atque hinc etiã eſt, nõ adeò anni temporis, quando opportunius Chynæ decoctum ſumi poſsit,perinde ac in Guaiaci vſu, rationẽ habendã eſſe:quum non tantopere à Chynæ decocti potu aëris tempeſtatem metuere debeamus,modicè nimirũ rarefacta cute. Cibus iniunctus eſt primùm humectans, in humorum acrimonia & magna ſiccitate conueniens:elixi nimirũ pulli gallinacei,aut capones,& piſces,ſi modò laudati ad manũ eſſent,ægérque illos auidè appeteret. Panem non recoctum illum, ſeu, vt dicimus,biſcoctum eſſe ſtatuerunt,ſed aliàs cibarium, vulgato more, citra ſalis tamen conditturam, coctum, haud aliter quàm in carnium elixatione, & omni vſu, ſal abeſſe cupiunt: aceti,acidorúmque materiam,& iuriũ quoque frequentiã,& herbacea prohibẽtes.De-

in ab aſsis prorſus primis quatuordecim diebus interdixerunt:vti reliquo etiam tempore à carnibus omnibus,quas in reſiccante victu laudamus. Concedũt inſuper condîta, quæ ſub Conſeruarum nomine in officinis habemus,modò ad dulcedinẽ ſpectent.quibus etiã adiiciunt cydoniorum carnem, aut ſuccum,citra aromatici alicuius commiſtionem paratum.Atque, vt ſemel dicam, quæ præcipiũtur vniuerſa, à reſiccãte victu prorſus ſunt aliena:ſi mel excipias,cuius eſum vnicè cõmendant.ac opinor illos mel ad eum modũ paratũ innuere,quod coctũ Hiſpanis nũcupatur,Cæſaríq; hyeme in cœna familiare,& difficilis reſpirationis nomine admodũ amicũ eſſe noſti. Præterea neq; panis,neque carniũ, neq; alterius cuiuſdam pondus non inſcitè diffinitur, niſi quòd victũ præferunt tenuem:& quò exquiſitior inſtituitur, eò ex Chyna feliciorem ſucceſſum expectandum affirmant:veriſsimè adiicientes, non minorem fructum eius generis victu, quàm ipſo Chynæ decocto conferri. Ego ſanè,in ſuccorum acrimonia non poſſum non maximè hanc victus rationẽ prædicare. Verùm quia ſæpius Chynæ decoctum ab ægris ipſis propinare coactus ſum,in quib. reſiccans & tenuiſsimus victus prorſus erat neceſſarius, promptè etiam tibi perſuades, illam mihi fuiſſe

234

ſuiſſe mutandam:atque ideo ad aſſa, paſſulas illas ſubacidas, amygdala, pineę nucleos, & recoctum panem confugiendum, ex vniuerſa prę ſcriptione, cocto, & penidiarum in modum ducto tractóque melle, vix aſſeruato. Neque ſcribam, quo pondere, aut numero ſingulis vſus fuerim, quum noueris morbi naturæ, & ægri conſuetudini, ac viribus, hac in parte multum eſſe tribuendum. adde, initio aſſumptionis decocti, quéadmodum & ſub finé, longè ſecus quàm in medió, quũ omnia conuenit eſſe parciſsima, propemodum vniuerſa oportere emutari: præterquã quòd diebus, quibus purgantia pharmaca offerentur, magna ex parte veniat ægris indulgendum. neque aliqua in re, perinde atq; in cibi pondere medici iudicium æquè debere liberum eſſe, mecum ſtatuis. Potus, vt & antea in decocti, cuius hactenus meminimus, apparatu dicebatur, ipſum præſcribitur decoctũ, quod tepidum in prandio & cœna, & ſi quando ſitis aliàs moleſta foret, opportuna quantitate porrigitur. Quanquam interim Chynæ inſtitutores, adeò ęgris conniueri velint, vt ſi vires, aut alia quæuis occaſio non admodum ardua exigant, vinum in prandio & cœna offeratur Chynæ decocto dilutum. Atq; hac lege Cæſar quidem priorem potum ſeu hauſtum ex vino in cũ mo-

Quis potus ex vſu ſit.

dum permiſto, alterũ verò ex ſolo decocto magna ex parte aſſumebat. Ventriculi verò imbecillitatis ex frigore cauſa, tanta aquę vi grauiter affici videbatur, cuius antea memini, D. Ludouicus Sancez, adeò vt vinũ quoque illi porrigendum fuerit, præmanſa interdum etiam medicamenti portione, quod tribus piperis generibus præcipuè conſtat: interdũ verò eius medicamenti, quod ex malorum cydoniorum ſucco à Rhaze ad formã ferè deſcribitur, qua medicamentũ prius in libris de Tuenda ſanitate omiſſum, ac tandem amicorũ hortatu ad illorũ calcem à Galeno ſubiunctum. Somno decoctum ſumentes, nocte potiſsimũ vtuntur, illum horis ferè duabus à cœna incipientes. Qui à meridie alioquin obdormire ſolent, neq; inde noxam ſentiunt, illis quoq; ſomno tum temporis non prorſus interdicitur: vti etiam abſterſo ſudore, laxis quodammodo viribus, permulti ſuauiter ſomnum capiũt, adeò vt non tã conſuetudinis nomine, quàm morborum, quibus ęgri tenentur, differẽtię cauſa, ſomnũ varium præſcribi promptè coniicias. Vti & exercitia quoque & quietem variari, pro decoctum ſumentiũ temperie & habitu oportere, ex illis colligis, quibus Guaiacum propinamus. Rurſus & ex Guaiaci decocti vſu ad recrementorũ expurgationẽ ſumus ſoliciti,

Somnus & vigiliæ eiuſmodi.

Motus & quies.

cti. Ac de ſudoris prouocatione iã prius dictum eſt, qui tantùm, aut copioſior ferè primis diebus prouenire ſolet, & cum quo etiã ſordes illæ tãquã in balneo facilè molleſcũt, abſterguntúrque, quas cuti ex inſenſibili expulſione adhæreſcere ſcimus. Quod autem ad oculorum, aurium, naſi & oris dentiúmq; ſordium expurgationem ſpectat, ac dein ad pilorũ confricationẽ, & quæ pectine fit demulſionem, ac faciei manuúmq; lotionẽ attinet, nihil ab eo more emutatur, quẽ ſanitatis tẽpore ex illam conſeruantiũ præceptorum doctrina quis obſeruat. Lotii vrinæ 've excretio Chynæ vſu nõ impeditur: quanquã minori, quàm ipſi tribui audio, illã promouendi ciendíque facultate prædita eſt. Initiò, quemadmodum & in Guaiaci decocti vſu, quando ſudores potiſsimũ promanare dicebam vrina occurrit magis rubra, tẽporis ſucceſſu natiuum ipſius colorẽ magis referens. Summa cura enitendũ eſt, vt aluus aptè reſpõdeat. ſolet enim quibuſdã eſſe aſtrictior, ídq; in primis inter initia, móxq; adeò à purgatione, & quando ſudores ac vrinas copioſius elici ſentimus. Atque hîc ſatis mirari eos nequeo, qui Chynæ decoctum primi propinarunt, quòd alui retentioni ſuccurrere cupientes, ſingulis Chynæ decoctionibus, quibus tempore quo aluus aſtringitur vtendum

Excremẽtorũ cura.

eſt, incoqui præceperint ſimul cum Chynæ radicis apii drachmã ſemiſſem: ita enim intelligo dimidiũ octauæ partis vnius vnciæ, quod in illorum præſcripto legimus. Apii enim radix, vt citandis vrinis aliquid ſubſidii conferret, ita alui fęces impenſius reſiccaret excretioniq; ineptiora pręſtaret. Ex æquo ſe rè mirandum venit, quòd aluo ſubducendæ iniectiones ſeu enemata probant, non quidẽ ex pharmacopolarum officinis, vt ſcribunt, deprõpta, verùm ex cichorii aut boraginis ſtillititio liquore ſeu aqua, adiecto roſacei olei momento: aut, ſi id ad manum nõ occurrat, communi oleo ſimul cum ſale parata. Non ſecus profectò, quàm ſi ſiccans omne & acre medicamentum tanquam hoſtem fugiendum propoſuiſſent, præcipuúsque ſcopus ad humorũ acrimoniam illis ſpectaſſet. Hactenus eiuſmodi aquas nõ curaui iniiciendas: verùm coniectura ex Guaiaci decocto haud neglecta, Chynæ decoctum cum ſordidiori ſaccharo, interdum vnà cum roſaceo melle, & vulgari oliuarũ oleo (niſi caſu medicamentoſum aliquod ratio expeteret) inteſtinis infundendum iuſsi, quoties aluum clyſteris beneficio deiiciendam opportunum ducerem. Quia verò ita ſtupidam Chynæ vim in primis facultatibus comperi, vix ſemel illam in puluerem comminutam aluo ſubducendæ

rendæ eum in modum præbui, quo Guaiaci puluerem in eum vſum aliis nonnullis eidem muneri idoneis miſcere, & inſtar purgantis pharmaci offerre ſolemus. Porrò quod ad animi affectus ſpectat, omnes qui Chyna vtuntur, alacres viuere, & mœrorem omnem curáſque vniuerſas in illa ſolitudine, & veluti cum carceribus comparanda obſeruatione, procul pellere cupio: nõ ignarus interim, quantum diſcriminis in morborum curatione affectus animi ſegnes & liberi, remiſsíve, ab illis habeant, qui magni & concitati grauitérque occupati ſunt. Iuuat enim non parum Guaiaci decocto vtentes, & maximè Gallico morbo vexatos, amicorum præſentia, & multa de rebus iucũdioribus animũque oblectantibus confabulatio: & luſus pariter, quo quis citra magnam animi intentionem, ac ſagacẽ euentuum præmeditationem, ſe reficere valet. Inuenias enim luſus quoſdam, vt eſt latrunculorũ ille, quos non minus principis facultatis vires deiicere ſentio, quàm quantumuis ardua & difficilia in diſciplinis ſtudia. Primùm vbi Chynæ decocti propinandi modum legerem, nequiui ſatis mirari, ne quis venereis vteretur, ſed procul mulieres, quæ que ad venerem ſolicitare poſſent, abigerentur, ſæpius repetitũ: quum rationes mihi occurrerent, eos, qui Guaiaco

Animi affectus quales competant.

Venerea.

vterentur,alia quàm venerem cogitare perſuadentes. Parum enim efficax argumẽtum videbatur,quam quis aſtruere poſſet,humorum, qui Gallicum morbum concomitantur,acrimonia,eáque temperies,quam biliosos & melancholicos ad ſeminis excretionẽ ſtimulare conſtat. Verùm quando Chynam aliquandiu in vſum poſui, præceptum illud haud quaquam oſcitanter prætereundũ duxi. mirũ enim eſt,quàm Chynæ decoctũ bibentes,tentigine teneantur:potiſsimũ ſi non tenuis, reſiccans,& exquiſitus valde victus vnà inſtituatur, ſed veluti in otio animíque remiſsione,citra exiccationẽ,in multo ſuper dorſum incubitu enutriantur. Veriſimile enim eſt,Chynæ tam fungoſæ alioquin decoctum humiditate ſua hac in re aliquid poſſe, ſecus quàm Guaiacum, & alia quæ cũ eo in parem vſum ex methodo porrigenda eſſent. Nolui itaque hoc præceptum modò negligere,maximè quũ quoſdam interea dum decocto Chynæ vterentur,adeò ad venerem prouocatos nouerim, vt quum diu à coitu temperaſſent,illúmq; variis rationibus fugerent, à concubitu non abſtinuerint. Expectas, ſat ſcio, vt tandem ſubiiciatur, quàm diu decoctum iſtud,cuius apparatum ſuprà indicaui,porrigere ſoleamus. Præſcriptum,

ex quo Chynæ vſum ferè didicimus, viginti-quatuor dierum interuallũ proponit: quod ego in meo arbitratu & iudicio poſui, quemadmodum in cuiuſque methodo & ratione artem pertractantis arbitrio ſitum exiſtimo. Infra illud tempus, præter Cæſarem, aliquos præſenti decocto vſos, haud noui: imò pluribus illud in plures dies educendum putaui, tantò feliciorem ſucceſſum, quum aliàs obeſſe non poſſem, ſperans. Ceterũ quemadmodum ante decocti vſum, opportunis purgationibus, &, ſi neceſsitas vrget, ſanguinis miſsione ægrum euacuandũ cenſui: ita quoque obſeruamus, vt ſingulis decem, plus minus, diebus pro ęgri natura purgatio inſtituatur. Rurſus huius decocti propinandi finem purgatione terminamus, quæ quàm parum ſemper ſit eadem, ex ſingulari tua in medendo induſtria nõ ambigis. Occurrit, opinor, tibi, quando decoctum, cuius hactenus memini, colandum præcipiebatur, me ſcripſiſſe, fruſtula Chynę, quę iam fuerunt decocta, in alium quendam vſum aliquò reponenda eſſe, videlicet ad noui, alteriúſve decocti præparationem. Poſteaquam enim abundè quis primo decocto vſus erit, decem ferè inſequentibus diebus, potus loco ſecundum decoctum, cuius modò parandi rationem ſubiiciam, erit aſſumendum.

Quamdiu primo decocto vtendũ.

Alterius decocti apparãdi & ſumẽdi ratio.

Prius

Prius coctorum fruſtulorum in vmbra aut ſole exiccatorum binæ vnciæ, libris aquæ ſelectioris duodecim in olla, qua antea vſi fuimus, horis vigintiquatuor macerantur, & paulò plus quàm ad tertiæ partis euaporationem lento igne citra fumum deinceps coquuntur. Aqua vbi per colum traiecta eſt, potus vice adminiſtratur, ipſáque decoctio ex præſcripto etiam ſingulis diebus opportunè paratur. Huius vſus non eſt tanta in cubiculo, aut etiam in ædibus mora, aut victus obſeruantia, aut ſudoris & vrinarum prouocatione, vt prioris decocti. Chynæ decocti propinandi modum præſcribentes, vt id pellendis quantumuis ægrè curationem admittentibus vlceribus commodũ eſſe aſtruunt, ita quoque non neglexere, vtendi morẽ præcipere, quo, Guaiaco morbum Gallicũ multis prauiſque vlceribus infeſtantem curaturi vtimur: nimirum vt vlcera Chynæ decocto abluantur, linteíſque decocto madentibus obtegantur. Hac in re Chynam neque extollere, neque etiam deprimere inſtitui, quum hactenus occaſio mihi non data ſit, vt id abundè experirer: quãdoquidem nullis qui vlceribus prauis, aut curationẽ aliàs reſpuẽtibus ſcaterent, & extremè Gallico morbo vnà diuexarentur, Chynam porrexerim. Quanquam nõ ignorem, quoſdam in ſimili

238

vlcerum curatione exiguũ promouiſſe, adeò vt diu leuis poſt aurem exulcerationis, aut veluti intertriginis curationem fruſtra tentatam nouerim. Neque etiã aſſequor, quid cũ vlcerum curandorum methodo Chynæ iuri commune occurrat, cui nihil abſtergẽdi aut exiccandi manifeſtis qualitatibus adeſſe, nobis, quantumuis etiam repugnantibus, fatendum eſt. Licet interim Chynæ decoctũ membris alioquin dolentibus aliquando non inutiliter adhibuerim, quod fortè calidi fotus nomine potius, quàm alia occulta vi ſucceſſit. Cæterùm vti Chynam in vino coquere hactenus nõ ſum aggreſſus, ita quoq; aliud nullum medicamentũ illi adieci, quéadmodum rumicis radicem, cyclamen, thus, ſtœchadem, & alia quædam Guaiaco nonnunquam miſta fuiſſe nouimus, quũ priuatim aliquid Guaiacum impenſius agere cuperetur. Vt enim ſimplex Guaiacũ mihi perpetuò arriſit, ita quoque in nouo remedio id minus incipiendum duxi. Cuius etiam generis illud prorſus cenſeri debet, quod in cœlum vſque multis, & præcipuè mercatoribus effertur, perinde atque à nõ paucis huc ex Luſitania reducibus. Stirpis ſanè genus, quod cui noſtrati plantæ conferre poſsim, prorſus ignoro. radix enim breuis eſt, & denſiſsimè geniculata, quæ humiliori ſede longos

Spartæ parillæ propinandi modus.

gos inſtar continuorum ſimpliciúmque ramorum ſurculos radicum vice deriuat, ex ſuperiori ſede inuicē proximi enaſcuntur magno numero ſtipites, quos lupulorum exiccatis ſarmentis comparare poſſemus, niſi quòd cortex mori in modum quodammodo quadratus, abſque aculeis interim appareat. Videtur in paluſtribus locis prouenire, & volubilium ritu, quo ſuſtineatur, fulcrum requirere. Folia aut flores hactenus non vidi, ſed ſolam radicem cū ſtipitibus illis propemodū feſtucaceis, qui plures vigintiquinque ex vna radice, palmæ longitudinem & duorum pollicum craſsitiem vix ſuperante, pronaſcuntur, toto ductu in nullas ſoboles diuiſi. Stirps tota, in cubiti longitudinē fuit ad commodam vecturam, aut opportunam in ſarcinis, compoſitionem citra fracturam, vitis ſarmentorū inſtar complicata. Si quando autem explicatur, viri propemodum longitudinem æquat, quantumuis interim cacumina deſint. Hactenus enim vnam duntaxat ſtirpem in noſtram aulam ex Luſitania miſſam videre contigit, cui charta Gallicè ſcripta adiacebat, quæ ſtirpem illam Spartam parillam (quod Hiſpanis ferè humilem morum ſonat) vocari innuebat, magno mortalium vſu ex India apportatam, qua omne morbi genus, & Gallicus in primis pellitur,

ſi

ſi quis ſumpta prius opportuna ex præſentis medici iudicio, morbiq; infeſtantis natura, purgatione, illius ſtirpis vnciam aquæ menſuris duabus incoqueret, & mane & ante cœnam cyathum eius decocti calidum biberet, ac denique potus loco in prandio & cœna aſſumeret, nullo ciborum vſu interdicto, quem aliàs ſanis commendamus. Adhæc, iis qui decocto vterentur, liber ex ædibus egreſſus largiebatur, & decoctum vlceribus ac dolentibus membris linteorum in ipſo madefactorum beneficio adhibitum, inſigne eſſe remedium addebatur: perinde ac ſub finem propinationis, quæ ad vigeſimamquartam vſq; diem præcipiebatur, vti & in medio tempore, purgationem eſſe offerendã. Aliud præterea nihil in ſchedula occurrit: quanuis plus ſatis cõſtat ſcriptorẽ, authorémve, eundem ferè modũ propinãdi vtendíq; voluiſſe proponere, quẽ in decocto Chynę exhibendo illic, vnde ſpartã hanc parillam tranſmiſſum habemus, obſeruatũ ſciuit. Stipites hos, aut ſarmenta, non minus quàm Chynam, dicas prorſus eſſe inſipida: imò magis omni manifeſta qualitate, quæ in eiuſmodi medicamentis meritò deſideratur, quàm Chynã, deſtituta. Vnde etiam eorum periculum hactenus non faciendum duxi, quãdoquidem cui ab amicis diuini auxilii vice ſarmenta hæc

miſſa

miſſa ſunt, Guaiaci decocto à morbo Gallico iam videtur reſtitutus: & neglectis ſarmentis eorum portiones quaſdam aſſumere, & amicis, vt Indicas has impoſturas expendant, tranſmittere, aliiſque medicis proponere mihi liceat. Hæc de Chyna mihi ſcribenda occurrerunt: eáque ſanè huiuſmodi, quæ potius ad noſtratia, & nobis familiaria, quorúmque vis cognita eſt ad eius generis affectus in experientiã ducenda, ſedulò vrgere nos deberent, quàm vt occultis illis & aridis, inſipidiſque & inodoris prorſus radicibus, ſeu ſtirpibus, quæ interim cariſsimo veneũt, ægros vti ſuaderemus. Haud facilè enim crederes, quàm feliciter in pauperibus quibuſdam Stephanus Sala Cæſaris chirurgus pentaphylli, quod tormentillã vulgò dicimus, radice ſit vſus, ipſius decocto citra magnam victus obſeruationem, aut in cubili moram, pluribus diebus mane propinato, & vlceribus ſubinde illo decocto ablutis, & dein emplaſtro vulgari tectis, quod quia tribus his aceto, oleo & lithargyrio cõſtat, triapharma cum nuncupamus. Neque etiam mihi ſuo tempore adhibitum improbari poteſt medicamen, inſtar numinis cuiuſdam à Genuenſium primatibus commendatum, & non ſine maximis pollicitis ad perpetuum morbi articularis exilium, ante menſes aliquot

Noſtratia & familiaria pharmaca potius quàm exotica in vſum ponenda.

Chamædryos decoctũ.

aliquot D. Marzilio Collæ, Cæſarianis equis præfecto, & meliori valetudiue ob multas, quibus præditus eſt, animi dotes digno, miſſum fuit: ac nūc item Cæſari quoque ita oblatum, vt illū poſthac (modò medicamen iſtud in vſum poſuerit) articulari morbo non apprehendendum, certiſsimò prædicetur. Continet autem vniuerſa deſcriptio mehercule ſatis empiricè aliud nihil, quàm initiò purgationem inſtituendam: dein chamædryos, ſeu humilis quercus adhuc vireſcentis, ſi ad manum ſit (quū ego reſiccatam interim, vt in aliis herbis ſiccandi facultate donatis, præferendam duxerim) folia conſcindēda, vinóque albo dein incoquenda, & eius decoctionis manè cyathum vnum offerēdum, tribus ante prandium horis: licet interea tantò magis à medicamento ſperādum eſſe addatur, quantò eius potus prandiū diutius anteceſſerit. In victus ratione, ab acidis ſalſisq; interdicitur, & vini illius potus ad ſexaginta dies præſcribitur: hoc adiecto, diſtillaticiū humilis quercus liquorē, ſeu aquam, vino illi in vires (quod mihi ridiculū videtur) conferri: ac proinde quibus decoctum minus placeret, aquā porrigendam. Aliud in vniuerſum nihil habet huc tranſmiſſa ſchedula, præter inſignē & turgentē titulū, & hominum magnū ſibi ſubiectum catalogum, qui illius vſu

annis aliquot ab articulari morbo immunes vixere,& qui quũ tranſmitteretur,eius vſum aggrediebãtur:in quorum claſſe Cardinalis Doria,anteſignanus occurrebat. D.Ludouicus Pannizza,noſtræ ætatis preclarus medicus,Mãtua Cæſarem hortatus eſt, tum ad multorum medicaminum,tũ maximè ad terebinthinæ vſum,cuius portio ſingulis diebus veſperi,vnius anni ſpatio eſſet deuoranda:opportuna interim obſeruata victus ratione,& repetitis ſubinde purgãtibus medicamentis.Quàm verò huiuſmodi præcepta Cæſari fruſtra ſcribãtur,tibi ſatis perſpectũ eſt,qui eius mores viuẽdíq; rationẽ iam multis annis noueris. Ad hæc D.Gerardus noſter,pro ſingulari ſimplicium medicamentorum in grauiſsimis alioquin occupatiõibus ſtudio,inter alia, quæ ex ſua ad Turcã legatione medicamenta ſecum aduexit,mihi de Chyna(vti prius innuebam)percũctanti,rha Dioſcoridis,rhaponticum Latinis nuncupatum,exhibuit:nõ quidem radicem eam,quæ ſimplicium medicamentorum eruditis, centaurii maioris cenſetur:ſed radicem illo vulgari rhapõtico tenuiorem,& magis rufam, fungoſam,aliquantulum leuem, non admodum odoram : & quantum ſanè ſeſe offert odoris,id ſuaue eſt,ad rheobarbari odorem quodammodo ſpectans. In magna mole

Non mediocria de vero rhapontico ſperanda.

vix

vix vllum occurrit fruſtulum teredine, aut carie infectum. Iſtud quoque guſtanti cum remiſſa, ſed inſigniter notabili, adſtrictione lenteſcit: manducatúmque colorem reddit pallidum, aut croceum, præſtantis rheobarbari modo: effractum dein, optimo rheobarbaro illa venularum ſeu rubrarum linearum cum albis interſtitiis implexu, ſeriéque elegantiſsimè reſpondet: niſi fortè in hoc rhapontico diſtinctus variúſque ille color, manifeſtior, inſpicientíque iucundior occurrat. Adde, aſſumenti nullam inducere nauſeam. Quum itaque hi, qui Guaiacum offerre ſunt auſpicati, ac Chynam demum commendatam cupiuerunt, ex Dioſcoride corũ medicaminum vires propoſuiſſe videantur, vbi is rhapontici facultates admodum ſanè inſignes, & plurimùm differentes enumerat: operæpretium me facturum ſpero, ſi in Gallici morbi curatione, aliquando ipſo vti incipiam, potiſsimùm quum D. Gerardo conſtet, vnde, præterquam ex Germaniæ nobis hic adiacentibus montibus, aut vulgari illo hypolapatho, quod (niſi & illud rhaponticum ſit) ſub rheobarbari nomine in noſtratibus hortis colitur, ſui huius rhapontici non mediocris ſuppeditari poſsit copia. Ego ſanè ex paruo, quod hactenus in nonnullis, quos Dioſcorides recenſet, affe-

ctibus feci,periculo,nihil mediocre de hoc rhapōtico ſperandum puto:vnde etiam aliquando magis ex artis noſtræ methodo de ipſo,quàm in pręſenti de ſtupida Chyna,aut Sparta parilla,me ad te ſcripturū arbitror. Interim arrabonis loco erūt fruſta rhapontici,& ſtipites aliquot ſpartæ parillę,quas cū hiſce literis modò accipies,Chyna apud Antuerpiēſes vndique proſtante. Verùm nūc ea impēdent tempora,vt nō tam de curatio nibus,in quibus rhaponticum in experiētiā ducere liceret, me ſolicitum eſſe oporteat: quin potius,vbi probatiſsimæ Gerardi beneficio adductæ terebinthinæ, & gummorū reſinarúmque,quemadmodum & metallicorum quorundam,periculum facere cogemur.In bello enim,quod nūc optimus & clemētiſsimus Cæſar pacādis rebus Germanicis,magno ſanè apparatu , ſed non minori (qui vtinā omnibus conſtaret) Germaniæ to tius concordiā & pacem obnixè deſiderāte animo inſtituit,morbo Gallico , aut viſcerū obſtructionibus,aut diuturnis imbecillitati bus(cuiuſmodi alioquin nos in primis & pro lixè ſolicitos habent)non magnopere diſtra hemur:ſed oſsiū fracturis,luxationibus,vulneribus,& id genus aliis,quæ ludum talem, iam aliquoties , præter illā quæ caſu euenit, empiricíſq; duntaxat probatur, anatomen,

conco

concomitari expertus ſum. Quæ videns, tem perare nequeo, quin manus ſubinde operi adhibeã, quas alioquin in illis affectibus abſtrahere cogor, in quorũ curatione verã potiſsimámq; medicinæ vim poſitã intuemur, adeò hominũ iudicia ſunt deprauata, ad medicum manus officium haudquaquã pertinere cõtendentium. Quam opinionem medici augent, qui nihil habent medicinæ, præter quædam aluum lenientia pharmaca, & humores euacuationi præparantes ſyrupos: ac demũ cum euacuantibus aliquot medicamentis, & neſcio quibus vnctionum & fotuum formulis, magnũ ſuperciliũ, quo quæ in morbis vena ſit incidenda, ridiculè contẽdunt. Adde peſtilẽtibus his hominibus adeò ſubſeruire calumniam, vt ſi quem aliqua ab ipſis ignorata cognoſcere animaduertant, illum quidem eorum peritum fateantur eſſe, cæterùm (quod ipſi nomine tantum ſunt) medicum eſſe negant. quaſi is demum medicus foret, qui nihil minus quàm medicus verè cẽſendus ſit: & perinde, ac ſi abſolutior in aliqua medicinæ ſubſeruientium diſciplinarũ diligentia, ad reliquam medicinæ cognitionem obeſſet. Noui enim, quãtopere alii propter linguarum peritiam, alii ob mathematum ſtudia, alii ob ſimpliciũ medicamentorum ſedulum examen, ab omnium horum

imperitiſsimis,ac ſoli quæſtui,procul ſemotis ſtudiis,inhiantibus medicis,apud Principes,quibus aliàs ab aſtantibus cõmendabantur,traducti fuerint. Neque tu ignoras,quantum,vbi primùm in aulam veniſſem, mihi obſtiterit,noſtra ętate prorſus collapſæ anatomes ſtudium,meíque,quós medicinæ candidatis cõmunes feci, conatus. At mi Ioachime,ita habẽt mortaliũ caſus, vt quiſque ſuos patiatur manes:& nemini nõ in dies occurrat,quo ſe ipſum excruciet, ſeq; hac vita liberũ cupiat. Quod ſanè ſi quibuſdam ex vſu venit,iis potiſsimùm familiare eſſe arbitror,qui aliquid commentando, & in lucem edẽdo ſeſe oblectãt:hácque ratione naſcẽdo moriẽdóque benè latitare neſciẽtes, tot calũniis ſeſe exponunt:ac ſibi authores ſunt,vt in dies de ſuis ſcriptis audiãt, quod animum exulceret, adeò vt illo potiſsimùm nomine ęquiore animo ferã,me à dulci ſtudiorũ otio alienũ,in aula viuere,& nõ illuſtriſsimi Thuſcorum Ducis Coſmi Medices,pręcipui nũc denuò collabentium magna ex parte diſciplinarum Mecœnatis,octingentorum coronatorum ſtipendio medicinam Piſis profiteri:eáque modò me eſſe conditione, vt etiãſi maximè velim,& quantumuis fortè philautia aliqua vrgeret,in animũ ducere nequeã, vt quicquam de nouo attentem,atque de alicuius

Infelices, qui aliquid edendo ſeſe oblectant.

cuius

ulus editione deliberem. Vt enim cæteros prætercam, ac de me loquar, ita omnes ſunt ſolis propemodum authoritatibus irretiti, adeóque paucos habet hoc ſeculũ veritatis ſtudioſos, cósque non niſi per cõpendia, aut diſpédia verius, diſciplinas affectãtes, vt multos mihi infeſtos audiã, quòd in meis ſcriptis Galeni medicorum principis, & communis præceptoris, authoritatem contempſiſſe illis videar, quódque ſuis placitis paſsim non acquieuerim: denique vel vllũ in ipſius ſcriptis lapſum reperiri, à me eſſe traditũ. Parũ ſanè mihi & ſtudiis noſtris, adeóque ſeculo noſtro æqui. Quum enim his gratulari deberent, quòd falſam hominum mentibus inſidentem opinionem, primus excutere, ac raram Græcorum impoſturam detegere auſus fuiſſem, noſtrísque ſingularem inueſtigãdæ veritatis occaſionem præbuiſſem: multos tamen reperias, qui meos labores ob Galeni authoritatẽ, tam perfunctoriè intuentur, vt nihil prorſus à Galeno in anatome nõ veriſsimè ſcriptum (ſed citra corporis examen interim) adhuc contendant. Vidiſti quidem multorum noſtræ ætatis doctiſsimorum hominũ ſcripta, qui meos iuueniles conatus longè ſupra meritũ publicè commendarunt: ſuis oculis, nõ autem Galeni ſcriptis, fidem ab illis tribui, haud illubenter fatẽtes.

Occaſio literarũ Syluij, quibus à Galeno nihil prorſus perperam ſcriptum indicabatur.

At multos eſſe intelligo, qui etiamſi operæ pretium me præſtitiſſe annuãt,& plura quã in me ſentio, mihi aſcribãt, tamẽ Galeni cauſa grauiter ſuccenſent. in quorum numero quemuis potius, quàm noſtræ ætatis medicorum decus Iacobum Syluium repoſuiſſem, niſi literis per tuũ filiũ trãſmiſsis, nimio impetu id atteſtatus eſſet, quũ libros meos de Humani corporis fabrica à ſe legi indicaret: adeò vt nunc facilè colligas, quid meis ad illum literis, quas, vt filii opera Syluio redderentur, Noueomago ad te miſi, complexus ſim. Miraris enim, quas chartas Syluio trãſmiſerim: & ſi caſu dũtaxat ad Syluium literæ eſſent, quid argumenti illæ pertractarẽt: arbitratus aliquid de ſtudiis cõmunibus contineri, quod tibi quoque indicatum obnixè deſideras, vti es mearum nugarum cognoſcendarum nimiùm cupidus. Syluio quidem illis literis reſpondi, ac diffuſè quędã interieci, quæ ad ſuas literas potiſsimũ facere perturbatiori animo videbantur. ſed omnia maxima ex parte fuere anatomica: obſeruationes nimirum, quibus ea quæ illũ ægrè habebant, diluebantur: quæq́ue ſimul oſtenderẽt, cur minus in illius ſententiam deſcẽdere poſſem. Quum enim filius tuus Lutetiã ſtudiorum gratia proficiſceretur, illúmque Vaſſeo, Fernellio, Oliuerio, & aliis quibuſdam,

quos

quos eruditionis nomine plurimum obſer-
uo,literis commendarem,in primis id apud
Syluium,vt & tu quoque conſcius es, præſtã
dum duxi:ac præter filii commendationem,
neſcio quæ de communibus ſtudiis inſerui:
addens pariter,vt ſi quæ in meis libris Ana-
tomicis parum eius iudicio arriderent,eorũ
me vellet reddere certiorem:quòd ad ipſum
quoque,qui magnũ in Anatome nomen in-
ter ſuos comparaſſet, attinere putarem, ſi
quid à me ederetur,quippe qui ſub illo me-
dicinæ nomẽ dederim.Hac itaque occaſione
Syluius literas ſcripſit,quibus ex more,& ve
luti formula quadam,indicauit,ſe neque tã-
tum eruditionis,neque authoritatis ſibi arro
gare,vt in re tanta arbiter aut eſſe velit, aut
poſsit:tamen quia illum iudicẽ ſtatuerẽ, ſuã
ſententiam paucis aperire:dein,indignis mo
dis Galenum à me perſtringi ſcribens, ſubdi
dit,quibus præcipuè offendebatur: nimirũ
à me propoſitum eſſe, Galenum hominum
corpora non ſecuiſſe:Venas manus in viuis
hominibus apparentes tantum ſpectaſſe: Li
bros de Partium vſu ex aliis deſcriptos eſſe.
Adhæc,alia quædam ex mea præfatione il-
linc deſumebantur, vbi de Galeno propter
medicos illum ſecutos cenſuram ſtatuo,quo
rum nemo inuentus eſt, qui non idem cum
Syluio ſenſiſſe videatur: quum ſcribat, ſibi

hactenus perſuaſum, nihil à Galeno perperam eſſe traditum. Vnde etiam literis ſuis inſeruit, locis omnibus, in quibus Galenum aut falſò, minúsve rectè humani corporis hiſtoriam deſcripſiſſe, aut quædã præteriiſſe, aut in officii aut partiũ vſus parũ vera enarratione deliquiſſe, aut vanas ad ſuorum dogmatum robur rationes inefficaciter adduxiſſe notarem, prorſus illum culpa omni vacare. A quouis itaq; prius, quàm ab illo, eiuſmodi ſententiam expectauiſſem, quòd videlicet admonitus, & iam rurſus medicinam ex ſuæ conſtitutionis ratione, ab initio, vbi mox Anatome occurrit, docens, adeò veritatis ſtudioſus eſſe deberet, vt etſi citra offenſam fortè Galeni libros iam ſæpius prælegiſſet, nunc tamen eos aliter excutere, & affectu (vti veritatis amatorem decet) remiſſo, quæ à me proponerentur, in corporum ſectionibus cõferre inciperet: aut ſi propter ſenium ſola lectio plus ſatis exerceret, diſcipulos ſaltẽ ad inſpectionẽ hortaretur. Nequeo enim probare, quod ſcribit, rationibus omnibus ſe operam in ſcholis dare, ne auditori vel ſuſpicio etiam leuis obrepat, Veſalium à Syluio notari, quòd me plurimùm amet, & magnifaciat, amicúmque retinere velit, modò Galenum criminibus falſis liberẽ, & culpam vel in pubertatem, vel in Italorum Galeno

leno male volétium ſtudium transferã.nam illi mecum non poſſe conuenire innuit, niſi vtrique noſtrûm cum Galeno cõueniat: addens præterea,quò metum augeret, etiamſi ipſe tacuerit,parietes nihilò minus,ipſius de meis vigiliis ſentétiam elocuturos.Sui enim, ſcribit,aliquot diſcipuli in Anatome ipſius ſuffragio exercitatiſsimi, ſtylũ in me acuũt, indignè ferentes in communé medicorum patronum aliquid animaduerſum eſſe. Qua re etiam certior fieri cupiuit,quid hac in re mea cauſa prę́ſtitũ ab ipſo velim,quo pacto videlicet,cantata palinodia, acutos diſcipulorum ſtylos à me auerti optarem.Atq; ita mi Ioachime,argumentum in promptu habes,quòd non denſas illas ſolùm & prolixas ad Syluium literas, ſed & librũ requirebat: non tantùm vt illius iudicium retunderé, verùm vt verſatiſsimis illis in anatome (ſi Diis placet)diſcipulis, argumentum pateret, in quo ſtylum tunc demum acuerent, quando acutis nouaculis ſectionem diligenter perinde atque ego,eſſent aggreſsi,& quæ ſummo candore,& iuuandorum in primis ſtudiorũ cauſa proponebantur,citra affectum expenderent, diſſent,loca accuratè cõferentes: quo minus ſcilicet in Galeno laudando duntaxat occupati,ea quæ ſtudioſis communia eſſe volui, ſubdolè præterirent. Quanquam ego re-

rum non adeò ſum imperitus, aut ita perfun ctoriè Titi Liuii Carthaginienſium, aut Homeri Troianorum laudes animaduerti, vt non quantum ſterili mea ieiunáque dictione datũ fuit, Galenũ tãquam bonorum omniũ authorẽ, & rarum Naturæ miraculũ, & medicorum poſt Hippocratẽ facilè principem, & diſſectionis profeſſorum primarium ac coryphæum, modis omnibus prædicandum putauerim: vel ideo ſanè, vt mihi maior ex iis apud poſteros parata eſſet gloria, in quibus Galeni diligentiam primus omniũ, qui ipſum ſunt ſecuti, tot innumeris locis requiro, adeò vt Galeni commẽdatione mihi, qui, ita Dii me ament, erga illũ pietate & obſeruãtia nemini cedo, nihil poſsit, neque etiam debeat eſſe gratius. Nec Syluius, aut ſui, quos narrat, aut quorum nomine abuti ſtatuit, diſcipuli, mea cauſa in Galeno decãtando debebant occupari: verùm quæ falſò illi impoſita, ob affectũ, quẽ nimis erga authores ſeruamus tenerum, exiſtimant, ſub incudẽ potius ſunt reuocãda, & accurata indefeſſáque diligentia expendenda: vt hac via cæteri ad veritatis ſtudium incitentur, & ſi quid parũ obſeruauerim, candidè monear: non autem, quaſi cum Galeno pugnam inſtituiſſem, & non grauiſsimè dolerem nobis ab ipſo ita impoſitum eſſe, traducar, ac denique neſcio quibus

quibus communibus rationibus tãtum obruar. quas quónã pacto in Syluii literis breuiter dilui, lubens perſcribam: vel ideo ſanè, vt quando mearum literarum exemplar (nã ocyus propter nuntii opportunitaté reſponderam) mihi non ſeruaui, earum ſaltem ſententiam inter eas epiſtolas reponam, quas de ſtudiis noſtris interdum ad amicos, aut de quorũdam implicatorum & peculiare quid ſibi vendicantium affectuum curatione in conſilii, vt vocamus, formam, ægris, aliiſve medicis ſcribo, & nõnunquam inde excipiẽdas curo. Primùm itaq;, tantò minus me Syluii literis turbatum ſcripſi, quãtò plures inter diſſecandum vidiſſem doctiſsimos medicos & philoſophos, quos quidem perinde atque ipſum ægrè habebat, me eiuſmodi de Galeno proferre: quíque incredibile arbitrabantur, eum medicinæ parentem lapſus eiuſmodi in Anatomicis voluminibus commiſiſſe, quæ & diligentius & exactius, maioríq; ſui ipſius commendatione ſcripſiſſet: atque id in eo argumẽto, quo magis quàm alio vllo, ſemper, etiam dum viueret, valuiſſe creditus eſt. Verùm illi temporis ſucceſſu cœperunt miteſcere: neque aliquis in tanto numero occurrit, qui præſente corpore Galenum purgare pergeret, & non plus fidei ſuis oculis, quàm Galeni ſcriptis, vtcunque reluctãs tribueret.

Literarum quibus Veſalius Syluio reſpondit, ſententia hic ſcribendæ occaſio.

tribueret, adeò vt ſperē Syluium quoq; paulopòſt ſententiā mutaturū, quando ſenſim in meorum librorum lectione perget, eáque ratione me ſuo patrocinio & amore neutiquā excludet. Quanquam ſi ſecus præter meritum accideret, me quicquid id erit, mortalium calamitatibus adnumeraturum ſcripſi: quòd hactenus mentiri, & contra animi ſententiam loqui non didiciſſem: præcipuè quū quæ in me accuſat, mihi in dies augeri, & ætatem (quam pubertatem mihi à Syluio obiectam, exceſsiſſe nimis experior) nihil ex opinione ſubducere animaduerto. Vt non dicam, quī nō mediocriter me oportuerit cōmoueri, quòd ex Italorum Galeno male volentium prætextu, neſcio quam excuſationem præmonſtraret: quum nullæ diuinis Italorum ingeniis Galenum magis colant & venerentur, id quod vel ipſius operum editione abundè probarunt: etiam ſi Arabes interim non penitus contemnant, ex medicinæ candidatorum manibus neutiquam excutiendos, ita vt impudentiſsimus forem habēdus, ſi in tam doctos, & de me optimè meritos, meiſque amantiſsimos homines, meæ negligentię (ſi qua modò in illis, quorum accuſor, occurreret) culpam referrem: quum illi non minus quàm modò Syluius, meis placitis, vbi primùm ſectionibus intereſſent,

con

contraire ſint ſoliti:neque illorum quiſquam exiſtat , quem vnquam manum corpori adhibentem viderim: ipſiq́ue ſatis norint, in hoc argumento illorum neminem mihi neque præceptorem fuiſſe, neque adiutorem. Aggreſſus ſum igitur literis ad Syluium oſtendere, Galenum, etſi nihil de tanto authore grauius magiſque mirandum dici poſsit, humani corporis fabricam non docuiſſe: neque etiã veriſimile eſſe, ipſum eius reſectionem vnquam intuitum fuiſſe. nam & ſi duorum hominum aſsiccata, & ad oſſium contemplationem idonea cadauera à ſe viſa ſcribat, nullibi præterquam Germani militis (cuius etiam ſectioni haud interfuit) diſſectorum hominum mentionem faciens: conſtat tamen illum non hominis, ſed ſimiarum in oſsibus hiſtoriam complecti: quod in primis ex iis conſpicuum eſt differentiis, quas inter hominem & ſimiam in illis præcipuè partibus ſedibúsve eſſe intuemur, vbi Galenus oſsium fabricam eum in modum recenſuit, vt differentias quaſdam adnotare nobis datum ſit. Harum ſpeciminis loco deinde aliquot, vt in mentem venerant, literis Syluii commiſeram: perinde ac ſi nunc ex variis occurrentibus modò locis, Galenum ſuturam in oſsium ſuperioris maxillæ hiſtoria deſcribere indicarem, quæ à media

Galenũ homines nõ ſecuiſſe, ſed aliorũ animalium hiſtoriam hominis loco docere.

Coniectura aliquot ex oſsibus ſumptæ.

à media ſede ambitus oculi verſus ſuperciliorum medium conſcendit, ac in canibus & ſimiis,nō autem hominibus,eſt elegāter conſpicua:qui in oculorū ſedibus, à Galeni deſcriptione variis modis differūt.Deinde alia ſimiis,illíſque animalibus,quibus canini dentes lōgi ſunt,& exerti,peculiaris narratur ſutura,quę inter caninū dentem & proximum ipſi inciſorium procedēs,cuidam ſuturę cōmunis euadit,quæ tranſuerſim in palato illis animalibus,ab vno canino dēte ad alterū ducitur:quibus quū homo breuiſsima alioquin donatus maxilla deſtituatur,non poſſumus illi cum Galeno peculiare os aſſcribere,cui inciſorii dentes infigantur.Pręterquā quòd Galenus parum verè ſuturam ad caninum prorepentē,à ſuperciliorū medio,continuo ingreſſu ferri ſcripſerit;quum interim ex medio quaſi ſuturæ ductu initium ſumat exterius naſi oſsis latus terminantis. In caluariæ foraminibus màgnum quidem inter hominem & ſimiam eſt diſcrimen : verùm vti Galenus ea nimis perfunctoriè expēdit, ita quoq; ex foraminū hiſtoria, paucas admodum rationes in noſtram ſententiam colligere poſsimus.Quanquam hoc loco prætereunda vix ſit differentia foraminū, præcipuas ſoporalium arteriarū ſoboles tranſmitentium, quæ quum in homine tranſuerſa,

& non

& non mediocri naturæ induſtria longo pro greſſu exculpta videantur, ſimiis quodammodo recta obtigerunt, illis ferè foraminibus ſimilia, quæ inibi neruis viam præbent, adeò vt Galenus tam leuiter vel ſimiarum fabricam obſeruauerit, vt longè ſecus quàm res habeat, aut inſigne in arteriarum ductu Naturæ artificiũ conſpiciatur, tradiderit, ſoporalem arteriam cum tertio neruorum à cerebro prodeuntium pari, commune foramen exigere. Acuties aciésve capitulorum occipitis in cane, aut ſimia oſsis, quibus primæ articulatur vertebræ, argumento eſt, hominis caluariam Galeno non examinatam, quæ illa capitula minimũ habet extuberantia, poſterioríque ſede antrorſum longo ductu protenſa, ac nihil minus quàm κορώνης nomen merentia: quum interim dictorum nuper animalium capitula inſigniter deorſum educantur, illóque nomine inter reliqua capita, oſsium ſinus ſubeuntia, à Galeno iure appellentur. Hominis inferior maxilla neutiquam vlla coctionis ratione in ſummo mento, ſuíque medio poteſt diſſolui: vt aliquot quadrupedũ maxillas Galenus in duo diſtinctas oſſa, vel interdum ante cocturam, diſiungi obſeruauit. Et ſi nos Galeno pueruli vix benè nati maxillam ex duobus oſsibus per ſymphyſin coalitúmve cõmiſsis occur-

riſſe,pietatis ergò fateamur:mox illum oſci-
tantiæ arguemus,quòd pueruli occipitis os,
& quæ oſsi ſacro nectuntur oſſa, & præter
alia permulta,vertebras ipſas pari occaſio-
ne pluribus oſsibus extrui,non docuerit.At-
que hinc firmius mihi perſuaſerim, Galenũ
os υ imaginem referens in homine non vidiſ
ſe:quũ id,præterquam quod à brutorum oſ-
ſe,eius characteris,aut λ potius formæ com
parato,multũ differat,pluribus omnino oſsi
culis efformetur, quorum nexus & ſpecies
multorum muſculorum cauſa, vocíſque oc-
caſione non vulgariter debent expendi, &
quorum nullum(ſecus quàm in brutis)repe-
rias,quod aliis nõ conſtructũ oſsiculis,υ aut
Y aut λ commodè aſsimilare queas. Quòd
tranſuerſos ſeptimæ ceruicis vertebræ pro-
ceſſus in homine ſemper foratos intuemur,
aliter verò in canibus quibuſdam,& prope-
modum omnibus,liquet propter aliorũ ana
tomicorum ſententiam Galenũ ſcripſiſſe, il-
lam modò foratã, modò inforatã conſpici.
Quia Galenus in ſimiis,decimã thoracis ver
tebram,quam vtrinque ſecus quàm in homi
ne ſuſceptam vidit,& duas illi ſubditas tranſ
uerſis proceſsibus deſtitui arbitratus eſt, id
ac ſi in homine ſimiliter eſſet, protulit: quũ
nimiũ conſtet,decimã coſtam duobus nexi-
bus decimæ vertebræ articulari,quorũ alter
ad

ad tranſuerſi proceſſus apicē pertinet, qua etiam occaſione illa tranſuerſis neutiquā priuatur proceſsibus. Vndecima dein & duodecima humani thoracis vertebræ, tranſuerſos quoque obtinēt proceſſus, licet minus multo quàm ſuperiorum vertebrarum exertos. Vt modò præteream, nō ſemel Galenū(& ſi falsò interim) teſtatum eſſe, coſtas ad vnā omnes, duobus ad vertebras coarctari articulis. Quando hominis, & dein ſimiarū, canū, leporū, & id genus animaliū vertebras in poſteriorū proceſſuum, ſpinarúmve, & tranſuerſorū quoq; proceſſuum ductu intuemur: quid veritati cōformius cenſeri poſsit, quàm Galenum illorum animaliū oſſa, non autem humana, expendiſſe? quum, vt ipſe ſcribit, inferiorum aliquot vertebrarum thoracis, & dein omnium lumbos occupantium, dictos iam proceſſus adeò conſpicuè ſurſum, aliter quàm in homine, duci cernamus. Præterea, in lumborum vertebris Galenus peculiarem deſcribit proceſſum, neruis illinc ex dorſali medulla originem ducentibus propugnaculum: qui in ſimiis quidem & canibus(quorum etiam inferiores thoracis vertebræ eo donantur proceſſu) me neutiquam latet, at hominem eo priuari plus ſatis ſcio. Breui ſermone differētia inter hominē & ſimiā in oſsis ſacri & coccygis fabrica explicari ne-

quit:quia tamen inde non mediocris conie-ctura haberi debet, Galenum humana oſſa neglexiſſe,aliquot ſaltem verbis opportunè recenſebitur.Homini itaque,ſub infima lumborum vertebra,os inſigne & forma admodum varium reponitur, quot vt plurimum ſex peculiaribus oſsibus conſtituitur, inuicē per ſymphyſin coalitúmve ita nexis, vt in hominibus ætate grandioribus,vix commiſſionis ſpecies in poſteriori oſsis ſede occurrat:quum interim anteriori regione manifeſtum exhibeant nexum,aliquid cum corporum vertebrarum commiſsione prę ſe ferentem.Eſt enim nexus ille magis conſpicuus, vbi oſſa veluti corporibus(vt id ad vertebras referam)committuntur.nam vbi in lateribus,& veluti tranſuerſis proceſsibus inuicem conſtruūtur,vix ſatis coalitus lineam exprimunt. Horum oſsium ſeries tanquam ex lata baſi deorſum arctior redditur, niſi fortè quis tranſuerſos ſecundi oſsis proceſſus in latera magis, quā primi oſsis proceſſus,educi contenderet. Trium ſuperiorū oſſium tranſuerſi proceſſus,tum ſinibus, tum tuberibus donantur, quibus apta coarticulatio cum ilium oſsibus perficitur.Superior oſsis ſedes infimæ lumborum vertebræ ita articulatur,vt illam vertebræ ipſi incumbēti iunctam nouimus:inferior autē ſedes in tu-

berculum

berculum definit, quaſi vertebræ ceruicis corpori proportionatum. Iſtud citra alium proceſſum ſinum ſubit, ſuccedētis cuiuſdam oſsis, quod cum tribus ipſi ſubnexis ordine oſsiculis, coccygis os in homine cenſemus, perinde atque os quod ſex oſsibus extrui dicebamus, ſacrum os ab illis nuncupatum arbitramur, qui pueros domi in corporū diſſectionibus perinde atque in diſcendis elementis, ſeu characteribus exercebant. Quatuor coccygis oſsis oſsiculorum nexus, corporum vertebrarum coniunctioni reſpondet: & cartilagineum ligamentum multò manifeſtius hic interuenit, quàm in ſacri oſsis oſſium coarctatione motus omnis prorſus experte. Infimum oſsiculum in cartilaginē ceſſat, nullo foramine peruium: vti etiam nullum coccygis oſsis oſsiculum, foratum cernitur. Dorſalem enim non admittit medullam, neque neruis ab illa principium ducentibus viam præbet: vti ſanè ſacrum os, gratia dorſalis medullæ tota ipſius longitudine non aliter quàm vertebræ exculptum eſt, & elatiori ſua ſede ſub innitente ipſi vertebra, neruos ita tranſmittit, vt à lumborum vertebris illos in latera exilire compertum habemus. Reliqua verò oſsium ſacri oſsis compage, & in anteriora, & in poſteriora neruis educendis foramina cælantur, ac ſex vtrinq;

& in anteriori & in poſteriori oſsis ſacri ſedibus foramina occurrunt, duobus inuicem coalitis oſsibus ita communia, vt ſuperius os maiorem foraminis portionem ſibi inſculptam gerat:niſi interdū quinque tantū oſsibus ſacrum os efformetur, túncq; primi coccygis oſsis oſsiculi alia cum ſacro oſſe exurgat coarctio, vnde ferè ex lateribus neruis vltimis via in poſteriori tantū ſede prębeatur. Canis verò & ſimiæ ſacrum os, quod forma ſacro hominis oſsi conferri poſſet, tantū tribus extruitur oſsibus, eundem cum humano oſſe coalitum commiſsionémq; moliētibus. Inferior tertii oſsis ſedes perinde humiliorē lumborum vertebræ regionem imitatur, vt ſuperior ſedes primi oſsis ſuperiorem eiuſmodi vertebræ regionem exprimit. Inferiorem tertii oſsis ſedem ſubſequuntur oſsicula vertebris lumborum figura admodum ſimilia, in proceſsibus ferè omnibus, & potiſsimùm in corporum & aſcendentium deſcendentiúmque nobis appellatorum proceſſuū nexu, & foraminibus dorſali medullæ & neruis ab illa pullulantibus, paratis. Hæc oſsicula in canibus & ſimiis caudatis, plura quàm tria occurrunt: illíſque ſolida dein aut nō forata ſubſequūtur oſsicula, quibus cauda conſtituitur aliter quàm in non caudatis ſimiis, quibus Galenus tria eius generis, quæ ſacro

oſsi

251

oſsi proximè ſuccedũt, præbet oſsicula, coccygis nomine ab ipſo dignata. Proinde ſi quis ipſius deſcriptiones ſimiarum, & dein hominum fabricæ hic contulerit, permulta occurrent, quæ de ſimiis rectè ſcripta videbuntur, hominibus neutiquam conuenientia: aliàs ſtatim Galenus ſex foramina neruis parata, & vt minimum tria oſsicula in homine ignoraſſe colligetur, præterquam quòd oſsium, quorum illi cognitionem fuiſſe donaremus, conſtructionis ſpeciem non fideliter deſcripſiſſet: quum interim Galenum veram ſimiæ hiſtoriam vtcunque aſſecutum fateamur. Atque id de libris Adminiſtrandarum ſectionum, & de Oſsibus, dictumvelim. nam in libro de Vſu partium, in homine ex nouem oſsibus, quatuor tantùm numerauit, nullam coccygis oſsis, neque in hominibus, neque in ſimiis cognitionem habens. Accedit huc pectoris os, quod in ſimiis & canibus ſeptem oſsibus figura & magnitudine ferè paribus admodum conſpicuè efformatur, non multò latioribus, quàm craſsis: quũ interim humanum pectoris os ſuperiori ſua ſede latiſsimum ſit, & multò quàm in reliqua regione craſsius, & forma admodum diuerſum. dein rurſus ſub finem ipſius latum quoque euadit, ſed non craſſum eſt: mox deinceps in cartilaginem coarctatum,

gladii mucroni non abſimilē. In medio autē longitudinis,& potiſsimùm ilico ab elatiori ſede,pectoris in homine os anguſtius eſt, vt inde etiam in lateribus lunatum eſſe veteres accommodiſsimè tradiderint,adeò ſanè, vt permagna ſit humani oſsis à ſimiarum oſſe diſcrimen,neque etiam ſeptem oſſa in hominis oſſe reperies. & quotquot numero illa ſint,alia multò nexus ſpecie, quàm in ſimiis committuntur. Illis enim par omniū oſsium eſt coarticulatio:in homine verò illa eſt maniſeſtiſsima,qua primum os ſubiecto cōmittitur,reliquorum oſsium contextus in ætate conſiſtente latet, vti perquam obſcurus in pueris quoque eſt,tamen ſpecie formáque & longitudine oſsium à ſimiis valde diuerſus. Quando hominis mucronata cartilago, inter ſeptimæ vnius lateris coſtæ cartilaginis, cum alterius lateris ſeptimæ coſtæ cartilagine nexu,non ſola educitur,ſed inſtar peculiaris oſsis principium obtinet,id os à ſuperioribus adeò diſtinctum eſt,vt in mediæ ætatis hominibus tria pectoris tunc occurrāt oſſa: & ſi fortè ſecundū os pluribus per coalitum commiſsis,in pueris extrui apparet, illa coarctatio ſimiis non eſt comparanda. Etiam antè monui,quantū negligentię in Galeni libris occurreret,ſi ad nuper natos, in ſui purgationem confugeremus,quum interim ſua

deſcriptio

deſcriptio quadrupedibus tã concinnè quadret. Adhæc ſolùm in admodum ſenibus coſtarum verarum cartilaginem aliquo modo oſſeam conſpexi, neque in mediæ ætatis hominibus oſſeum quid in cartilaginibus appa ret: vt in canibus & ſimiis & ouibus ad ſummum incrementum nondum perductis, car tilagines oſſeę, friabiléſque, ac tantùm carti lagine cruſtæ in modum circũductæ occurrunt, adeò vt haud mirandũ ſit, Galenũ bru torum, non autẽ hominũ ſectione ductum, ſuperiorum coſtarum cartilagines oſſeas de ſcripſiſſe. Pari rurſus ratione, ſi Galenus Ro manis medicis, quum Germanum militẽ ſecarunt, perinde adfuiſſet, & illius cor non ſecus quàm elephantis, cuius tam prolixè meminit, expendiſſet, profectò non tam diffuſe cor oſſe donatũ contendiſſet, aut ſaltem differentiam hic adnotaſſet. Quæ quàm ſit euidens, indagari velim, quum decrepiti bouis, aut potius cerui cor cũ humano ad manum erit. tunc enim nihil prohiberet, in ceruino corde oſſeam ſubſtantiam, ipſáque adeò oſſicula ſecus quàm in humano reperire. Quãquam hic aliquem mihi obſtrepere nollem, ſi fortè in decrepiti ſenis corde ſubſtantiam obſeruaſſet, quam meritò cartilagini etiam duriori conferre poſſet. Mirum enim eſt quàm tota hominis conſtitutio ſiccis nuper

commemoratis animalibus mollior ſit, & quàm diu molles exhibeat cartilagines, & per coalitum paratos nexus, quos cartilago interuenire ſolet. Rurſus quum ſcapulam ipſiúſque proceſſus in examen ducimus, atque certiſsimò nobis conſtat, elatiorē ipſius proceſſum, cui clauicula coarctatur, à primis diſſectionum profeſſoribus ſummum humerum eſſe nuncupatum, nónne luce clarius eſt, Galenum Hippocratis oratione deluſum, in clauiculæ cum eo proceſſu coarticulatione, tertium quoddam os hominibus, ſecus quàm res ſe habet, aſſcribere, quo ſimiæ deſtituerentur, quódque ſummus humerus Hippocrati eſſet nũcupatum? vt interim taceam, tot citra hunc articulũ proceſſúmque pugnantęs Galeni ſententias. Quũ enim Hippocrates ſummum humerum hominibus duntaxat datum dixiſſet, coniectura à bobus, canibus, ouibus, porcis, leporibus, equis, & eiuſmodi, quę vulgò occurrunt quadrupedibus ducta, proceſſum elatiorem ſcapulæ, & cui clauicula nectitur, proculdubio ſubaudiuit, quum illa animalia eo proceſſu, vti & clauicula, priuari certiſsimum ſit. Verùm Galenus proceſſum illum in ſuis ſimiis obſeruans (quòd nimirum illę perinde atque homo clauiculis donentur) tanta veneratione Hippocratem habuit, vt tertium os in di-
cto

ĉto contextu,in hominibus eſſe finxerit: arbitratus Hippocratem in ſua oratione hominem ſimiæ,quemadmodum aliis quadrupedibus, quæ menſis adhibentur, contuliſſe. Quod ſi à Galeno præſtitum fuiſſet, fruſtra iam diu tertium os in homine haud inquiſiuiſſem,neq; iſta ratione occaſio hac in parte ſe obtuliſſet,quo anatomes parentem hominum cadauera non examinaſſe colligerem: quanuis & verior humeri ſecundum ipſius longitudinem apud Galenum deſcriptio(nō enim paſsim ſibi conſentit) idem quoque atteſtetur, quum cani magis quàm homini competat. Perinde atque brachialis os, quod in ſuperiori ordine quartum recenſeo, ac Galeno rectum & cartilagineum nuncupatur, etiam ſe in ſimia, non autem in homine, obſeruaſſe oſtendit: quum illi vt nerui cuiuſdam propugnaculum ſit, priuatim aſſcribat, ex interna manus ſede ad externam deuoluti. Neruus enim ille me non latet, verùm in hominibus os ipſum non contingit, multóque minus ſecundum illud contorquetur: quin potius paulò infra medium longitudinis cubiti ab interna illius ſede in externam procedit, duas propagines minimo digito, & annulari, & vnam medio, in externa illorum ſede, communicaturus. Eſtque ſoboles

nerui,

nerui,quem brachium ſubeuntium neruorum quintum ſtatuo. Cæterùm iam nimius ſum in iis,quibus homo à ſimiis diſcrepet recenſendis,vt oſtendam hominis oſſa Galeno non fuiſſe experta: quum ſemel ſuffeciſſet Galenum ipſum illic conſulere,vbi tradit de Oſsibus librum à ſe deſcriptũ,cum ſigillatim quale vnum quodque os eſſet,præcipuè quidem in ipſis aridis hominum cadaueribus: ſin minus,in ſimiis certè diligenter inſpexiſſet.ea oratione plus ſatis indicans ſe, omnia ſimiis & hominibus eſſe communia, ſuáque ſaltem ſimiis,ſi non hominibus, conuenire, prorſus fuiſſe arbitratum.Ac proinde poſthabitis oſsibus,in aliis partibus aliquot differentiis nunc propoſitum aggrediar.Mihi que hic ſtatim magnum inter ſimiam & hominem adipis ratione ſuccurrit diſcrimen, qui homini ſimiliter ac porco plurimus inter cutem membranámque eam colligitur, quę vniuerſum corpus cutis modo integens, carnoſa,inter reliquas corporis mẽbranas, vulgò nuncupatur.Atque huius adipis craſſities,qui in quibuſdam ſedibus, & potiſsimùm circa mulierum boni habitus clunes facilè palmæ latitudinem vincit, admodum varia eſt,tum in vnius corporis regionibus, tum quoque in obeſis & macie confectis corporibus.Neque vllum corpus adeò tabuiſſe

Rationes aliquot ex adipe, muſculis, ligamentisq; ductæ, quibus Galenũ hominis fabricam nõ deſcripſiſſe colligitur.

uiſſe obſeruaui, cui non aliquid adipis, ac veluti glanduloſæ fibroſæque adipi familiaris ſubſtantiæ, adhuc ſupereſſe repererim. Quanquam hodie neminem adeò leuiter in hominum ſectionibus verſatũ ſcio, qui non adipis copiam & craſsitiem inter cutem & dictam nuper membranam obſeruauerit: inſuper ipſe aut ſimias, aut canes aggreſſus fuerit, vel laniis in boum, caprarum, ouium, aut venatoribus in ceruorum leporúmque excoriationibus aſtiterit: haud dubiè illum non latuit, his animalibus nullam adipem inter cutem & carnoſam membranam vllo vnquam tempore reponi, & citra adipis interuentum membranam cuti eſſe contermi nam. Quod quum ſit, vbi quæſo Galenus in libris Anatomicis illius adipis meminit, quã tanta mole hominis cuti ſubditã cernimus? Et ſi fortè, quis molem illam Galeno, inde quòd eius nullam mentionem fecerit, non ignoratam contendere ſtatuiſſet; Galenus ipſe tum alibi ſæpius, tum præcipuè in tertio de Adminiſtrãdis diſſectionibus audiendus eſt, prolixè diſceptans, quo artificio nerui & venæ inter cutem & carnoſam membranam repentes, examinari debeant: vbi tam ſedulò rationem docet, cultrum ita iniiciendi, vt cum cute membranam haud vulneres, ac ne à ſubditis partibus, laniorum modo, ſimul

mul vtraque auellas. Eſt enim non paruæ in duſtriæ,in ſimia aut cane, quod inibi & in primo quoque de Adminiſtrandis ſectionibus ſcribit,ſcitè præſtare, adeò vt de ſimiis opportunè præceperit. Verùm nullus tam amens eſt,vt in homine cutem cum adipe & membrana, ſolius tantùm cutis loco auferat. Neque ſanè in homine,vt neque in porco,quis admodum monendus eſt, ne cutem cum membrana in cruribus aut brachiis, multóque adhuc minus in pectore, abdomi ne & thoracis lateribus vulneret, quum ſola cutis illi venit auferenda.At luce clarius eſt, Galenum de ſuis ſimiis & canibus rectè loqui,& hominis conſtructionem ea in parte præteriiſſe:vt turbas ſileam in ſcholis conci tatas,quum ridiculè de membrana carnoſa vel ideo diſputari contigit, quòd illam cum Galeno cuti proximam,adipémque eum ho minis membranæ ſubſterni ex ſolis libris na uigantes aſſererent:qui etiam non eò ſtupiditatis venerant,vt abdominis muſculos ſimul omnes,membranæ, aut,vt in Arabum interpretibus legitur,panniculi carnoſi vice haberent.Arbitror enim tibi adhuc in animo hærere, quot nugas in ſcholis Mondini illius carnoſus panniculus mouere ſoleat. Huc accedit,hominis cum ſimia & cane diſcrimen in carnoſa membrana, ad thoracis

latera

.atera occurrens. illis enim animalibus mem brana inibi carnoſis enutritur fibris, muſcu loſáque ita efficitur, vt Galenus peculiarem ex illa conſtituat muſculũ, brachii motuum authorem: quum interim homo nihil hac in parte cum bobus, ouibus, & dictis nuper animalibus commune habeat. Adeò vt non mirum videri debeat, me eo muſculo hominem priuare, quantumuis carnoſam illam in ſimiis canibúſque ſedem cum Galeno obſeruem. Pari etiam ratione, muſculũ, quem à mamillarum ſede ſurſum ad humeri articulum repere, ac verſus ſpurias coſtas brachiũ agere Galenus prodidit, in caudatis ſimiis adinuenio, eiúſque hiſtoriam in meis libris, vt quædam Galeni loca dilucidem, prolixè enarro. Verùm quando in hominibus neutiquam occurrit, & ipſe quoque mihi author eſt, vt Galenum ſimias, non homines, aggreſſum conniueã. Perinde atq; muſculus ille, qui in ſimiis ab occipitis oſſe carnoſum principium ducit, & pari cum ſuo principio latitudine, inſtar muſculi nõ nimium lati, totus carnoſus tantiſper obliquè nonnihil antrorſum deſcendit, donec ſuperiorẽ ſcapulæ baſis angulũ contingat: atq; hic in latum ceſſans tendinẽ, internæ ſedi ſcapulæ inibi inſeritur, vbi in ipſius dorſo ſpinæ radicẽ ſtatuimus, multò aliter quàm in homine, qui illo

muſculo

muſculo prorſus deſtituitur:nõ minus quàm alio quodam in ſimiis à Galeno eleganter ſpectato, quem carneo initio ex tranſuerſo primæ ceruicis vertebræ proceſſu, ac deinceps & ex tertiæ & quartæ vertebrarũ tranſuerſis proceſsibus prognatum,dictóque nuper muſculo latiorem redditum, ſcapulæ ſpinæ inibi inſertum ſcripſit,vbi hæc ſummum educit humerum, ac veluti è regione ceruicis ſcapulæ ſtatuitur. Non enim muſculus iſte in ſimiis me latet, verùm homines illo priuari certiſsimò mihi conſtat. Atque hic animũ vnà adhiberi optauerim, muſculum ſimiis,hominibus, & canibus communem, qui à tranſuerſis quoque elatiorum ceruicis vertebrarum proceſsibus enatus,in ſuperiorem baſis ſcapulæ angulum inſeritur,homini validiorem ampliorémque, quàm ſimiæ obtigiſſe.Neque etiã hoc loco ſubticendum eſſet, quã Galenus prolixè ſuperiorem eius muſculi partẽ deſcribit,ac de illa in Lycum ferè ſui oblitus altercatur, quem ego monachorum cucullis comparare ſoleo, mihíque ſecundus ſcapulæ motorũ habetur:quũ interim humilioris eius muſculi partis vix verbo poſt plurium muſculorũ enarrationẽ meminerit:adeò vt nõ vulgariter hinc quis perſuaderi debeat, illũ muſculum non in hominibus,ſed canibus potius à Galeno diſſectũ.

Præterea

Pręterea muſculum, quem Galenus ab oſſe *v* imaginem referente initium ducere, ac ſcapulæ implantari, illámque (in muſculi illius officio deluſus) ab ipſo attolli duobus in locis tradidit, in homine neutiquam vidit. aliàs enim illum toto ductu carneum eſſe, quemadmodum in ſimiis videre eſt, nõ ſcripſiſſet: neque nullũ omnino vniuerſi corporis muſculum imaginẽ illius referre propoſuiſſet, cui maxillam inferiorem deorſum ducendi munus concreditũ affirmamus: qui duobus veluti ventribus efformatus, in medio ductu neruoſus euadit, teretis tendinis formam exprimens. Perinde ac muſculus à ſcapula in os *v* ſimile inſertus, homini nerueus ſpectatur, vbi muſculũ ſubit, qui à clauicula & pectoris oſſe prognatus, occipitis oſsi implãtatur, capitis motibus ſubſeruiens. Quòd verò muſculus iſte, in cuius mentionem caſu incidimus, Galenum haudquaquã muſculos caput mouentes in homine ſecuiſſe commonſtret, illi demum in confeſſo erit, qui caudatã ſimiam hic homini contulerit, & Galeni deſcriptionem, quę in variis & ſibi hoc loco pugnantibus verior eſt, ſimiæ competerè didicerit, cui dicti muſculi initia magis quàm in homine ſunt diſtincta: cuíque alius attẽditur muſculus, ipſi primùm ad inſertionem cõnatus, multò ſanè aliter, quàm in homine nos

cum iis qui Galenum præceſſerunt anatomi
cis comperimus, vnúmque hic muſculũ ſta-
tuimus, quum in ſimiis facilè numerum au-
gere liceat. Quanquam quod iam propo-
no, adhuc dilucidius demonſtret ſecundum
par muſculorum caput mouentium, quo-
rum apud Galenum deſcriptio nimis mani-
feſtò arguit, illud in cane & ſimia ab ipſo diſ-
ſectum: quum illis cõueniat animalibus, ho-
mini autem nequaquam, qui in eo pari tam
multos cum forma, tum ventribus pluribus,
tum tẽdinibus, ac multiplici cõgreſſu admo
dum varios exhibet muſculos, quorũ hiſto-
ria non niſi prolixa oratione recenſeri poſ-
ſet: à qua temperare licebit, quòd nimium li-
quidò iam anatomen aggredientibus cõſta-
re arbitror, muſculos hominis caput mouẽ-
tes nõ fuiſſe à Galeno in examẽ ductos. Rur
ſus ſi quadrupedum thoraci hominis thora-
cem longitudine cedere animaduerterimus,
non mirum ſanè erit, aliam ſeriem muſculo-
rum thoracem agentium in canibus & cau-
datis ſimiis, quàm in hominibus reperiri,
hincque proculdubio in propoſiti axioma-
tis robur nobis argumẽta patêre. Nã Ga-
lenus muſculum enumerat anteriori thora-
cis parti exporrectũ, quẽ in canibus & cau-
datis ſimiis adinuenio, tanquã recti abdomi
nis muſculi partẽ. vbi enim is ſuper coſtarũ
cartil

cartilagines in hominibus ceſſat, illic in iſtis animalibus quaſi latum tendinem educit, co ſtarum cartilaginibus ſecundùm pectoris oſsis latus exporrectum, & iuxta ſecundæ co ſtæ cartilaginem carneo tubere depreſsi vẽtris muſculi modo adauctum. Quando itaque horum nihil in homine appareat, ex Galeni authoritate duntaxat muſculum homini, meis oculis fidem haud derogans, adſcribere nequeo. Vti neque illũ homini tribuo, qui Galeno perinde ac mihi in canibus ſimiiſq́ue adamuſsim obuius fuit, qui à tranſuerſis aliquot ceruicis vertebrarum proceſſibus initium ſumens, ac ſuperiorum coſtarũ motibus ſubſeruiens, ſecundum anteriorem eius muſculi ſedem protenditur, qui à ſcapula enatus, octo ſuperioribus coſtis inſtar manus inſeritur, thoracémque mouentium ſecũdus mihi habetur. Scio etiam, me de lũborum carnibus (vt aliorum anatomicorum voce vtar) longè aliam, quàm Galenum, hiſtoriam inſtituiſſe, magnámque hîc hominũ cum ſimiis differentiam ſeſe offerre: verùm quia Galeni hoc loco deſcriptiones prorſus interturbatæ difficiléſque mihi occurrerũt, & canibus interim & ſimiis non omni ex parte conueniunt, ab illis nullam mihi qua Galenus homines non aggreſſus probetur, rationem ſumam: vtcunque tamen nemo

ambigere poſsit, Galeni deſcriptiones canibus vel ob muſculum,quo abundant, multò magis quàm hominibus eſſe accõmodatas. Quemadmodum & in dorſi ligamentorum enarratione,hominis ligamenta non eſſe Galeno diſſecta,vel ex illis animaduertes, quæ ſecundum dorſi longitudinem ad ſpinas exporrigi teſtatur,& in hominibus, vti tamen in bobus ferè & ouibus,non niſi optima ratione neutiquam inueniuntur. Si lateſcẽtem in extrema manu tẽdinem obſeruauerimus, illum cuti depili manus vndique in homine ſubtendi nòn audemus aſſerere, quum carnea moles primum pollicis occupans articulum,& Veneris montis loco à Chiromanticis habita: dein illa,quæ ad externum volæ latus ſub paruo digito conſiſtit, atque ad Lunam ab ipſis refertur: item digitorum latera,illo tendine non obducantur: quanuis interim,quum ſimiæ manum contemplamur, ac depilem in illa regionem obſeruamus, oratio Galeni magis veritati conſona deprehendatur.Huic non eſt abſimile, quòd Galenus iam in diſſectionibus exercitatior, neq; adeò ex aliorum placitis, aut ſua imaginatione corporis fabricam ſcribendo fingens, tendinem,cui tertii pollicis articuli flectendi munus cõcreditum eſt,graciliorem illis aſſerit,qui tertios reliquorum digitorum articulos

los flectũt. Videmus enim peculiarem quodammodo muſculum in homine, tendinem validiſsimum verſus tertium pollicis os educere, aliis, qui cæterorum digitorum tertium os accedunt, neutiquam inferiorem. Quanquam non ſit mirum, eiuſmodi à Galeno po ſteris eſſe tradita, quum nouerimus ſimiæ pollicem longè hominis pollice & robore & mole inferiorem, ac proinde graciliori tendine contentum eſſe oportere. Quòd autem in non caudatis ſimiis, muſculi huius & tendinis examen inſtituerit, inde colligo. quòd in caudatis, & languido exiguóque pol lice donatis ſimiis, muſculus iſte deſideretur, eius vices ſubeunte tenui eius tendinis portio ne, qui illis tertium medii digiti os flectit.

Ex volæ enim medio, portiuncula ab eo tendine pronaſcitur, pollici tranſuerſim deriuata: adeò vt tale quid Galenũ aliquando ſpectaſſe arbitrer, quũ quinq; muſculos primi & ſecundi pollicis oſsium flexionis autho res in libris de Partium vſu ignorans, rationem comminiſci voluit, qua pollicem ſuper reliquos digitos verſus volæ medium flecti oſtenderet. Aiebat enim, muſculum quendam in quinque tendines diuidi, priuſquam brachiale ſuperaret, quorum quatuor tres æquales efformantes angulos, quatuor digi os accederent: quintus autem tendo cum

illo qui medium digitum adit, tantiſper colligatus duceretur, donec in volæ mediũ pertigiſſet, illincque tãquam habena qua auriga equum agit, ex annulo trãſuerſim pollici porrigeretur. Verùm nunc falſarum deſcriptionum, aut repugnantium ſententiarũ nullam, neque etiam actionem, vel vſum à Galeno ignoratum, perſequi eſt animus: ſed ea tantùm, quæ hominem ab ipſo non diſſectũ, me annuere cogũt. Ex quorum claſſe & muſculi ſunt cubitum extendentes, quos primo de Adminiſtrandis diſſectionibus (in libris enim de Vſu partium omnia de cubitũ mouentibus muſculis ſunt ridiculè conficta) vt in ſimia habent, recenſuit, adeò vt mirum non ſit, tres muſculos illum inter extendentes (ſecus quàm in homine obſeruamus) numeraſſe. Quum enim vnum principium homini ab humero, alterum ab humiliori ſcapulæ coſta enaſcatur, ambo ante longitudinis humeri remedium ita commiſcentur, coeúntque, ac ſi vnius muſculi principia cenſenda forent. Deinde quando principium ab humero pronatum, in deſcenſu carnoſa portione augeri à me ſcriptum eſt, id ita fit, vt arduum prorſus & difficile eſſet, illam alicuius priuati muſculi loco habere: quũ interim ſimiæ tres diſtinctos, neque Galeni hiſtoriæ parum conuenientes exhibeant muſculos,

præter

præter impenſè gracilem quendam muſculum, quem caudatis ſimiis à ſcapula in vlnã ferri, in meis libris traditum eſt. Neq; etiã ſat memini, an principium muſculi anterioris cubitum flectentium, quod ab interno ſcapulæ proceſſu enaſcitur, ſimiis gracilius ſit illo, quod ab elatiſsima ceruicis ſcapulæ ſede originem ſumit, quemadmodum Galeno placuit: quum interim in homine omnino ſecus videre ſit. Internum enim principium inſigniter latum eſt, partim neruеum, & partim carneum, externo interea principio teretis tendinis duntaxat imaginem referente: quemadmodum & internum quoque in ſimiis ſortè nerueum duntaxat occurrit, tendinis ſpeciem referens, quòd interior ſcapulæ proceſſus illis minus quàm hominibus educitur. Vnde etiam Galenus in illo muſculo promptius videtur eluſus, quem quum ſcapulæ motibus duntaxat ſubſeruiat, non rectè altioris ad pectus brachii adductionis authorem poſuit. Spectat enim muſculus iſte in ſimiis ſua inſertione nonnihil in articuli ſcapulæ cum humero ligamentum, quum tam exiguam inſertionem in internum ſcapulæ proceſſum (ſecus quàm in homine) moliri potuerit, cui tota inſertio in inſignem aliàs internum ſcapulæ proceſſum pertinet. Primus tibiam mouentiũ

muſculus ab anteriori ſede appẽdicis ilium oſsis pronatus, & obliquo ingreſſu tandem in tibiam ductus, tereti tendine hominibus inſeritur: ſimiis autem, vt Galenus quoque teſtatur, latiori. Quanquam non ex hoc tantũ muſculo, verùm & aliis multis tibiæ motoribus, Galenum poſteris ſimiarum in muſculis hiſtoriam reliquiſſe conſtat: quando omnibus anteriori tibiæ ſedi inſertis tendinibus, latitudinem, (vt in ſimiis profectò cernimus) adſcribat: quum homini interim ſint teretes, & compacti magis. Atque hæc differentia in ſectionibus multò inſignior ſpectatur, quàm quis ex ſolis libris ſibi perſuaderet. Iam quoque non minus diſcrimen exhibet muſculus Galeno admodum familiaris, & latus ab illo nuncupatus, quem tibiam mouentium quartum cenſemus, aliam longè in ſimia quàm homine ſpeciem ſibi vendicans. Simię enim ab infima coxendicis oſſis ſede, quemadmodum Galenus rectè prodidit (etiamſi in capitum inde pronatorum ſerie & ordine enarrando peccet) muſculus iſte quartus enaſcitur, valido ſanè initio, quod mox in progreſſu auctum, latum ſimplicémque toto ductu efficit muſculum, ſecundùm exterius femoris caput ad tibiam, inſertionísque ſuæ ſedem prorepens. Homini verò, quarti muſculi principium omni-

no nerueũ eſt,& paulò ſub exortu primùm euadit carneum, exacti, quòd ad muris lacertæ've formam ſpectat, non autem lati muſculi ſpeciem præ ſe ferens. Quum medium longitudinis femoris quodammodo ſuperauit, gracilior redditur, & externa ipſius ſede inſigniter nerueus, in tendinẽ ceſſaturus apparet: interna autem, qua carnis naturam adhuc ſeruat portio, quædam carnoſa, cui femur initium præbet, illi perinde adnaſcitur, ac ſi peculiaris muſculus ipſum augeret, ſimúlque ambo rurſus incraſſatum conſtituerent muſculum, tandem fibulæ apici validiſsimè inſertum. Portio muſculi loco quinti femur mouentium commemorati, quæ homini tendine tereti interno femoris capiti implantatur, carnoſam ſimiis molitur inſertionem. ac proinde nõ mirum eſt, id à Galeno haud ſecus quàm ſi & in homine idem occurreret, ſcriptis mandatum. Atque huic propemodum loco correſpondet diſcrimen, in lateſcente ſub pedis planta tendine obſeruatum. In ſimiis nanque muſculus nos non latet, qui ab externo femoris capite pronatus, poſtquam ad medium longitudinis tibiæ peruenit, in gracilem ceſſat tendinem, qui peculiari ſinu in poſteriori calcis oſsis ſede celato vectus plantam ſubit, inibi, vt in manu ſpectatur, lateſcens: adeò vt Ga-

leni dogmatibus ſimia hac in parte quadret: præterquam quòd calcis oſsi neutiquã portione aliqua tendo iſte implantetur, ſed vix tranſuerſi ligamenti beneficio illi committatur: quum interim Galenus tendinem hunc bipartitũ, vna portione calcis oſsi innecti altera plantam ſubire docuerit. In homine autem muſculũ in lateſcentem tendinẽ eductũ neutiquam deprehẽdimus: quanuis interim nos non lateat ligamẽtum muſculo obnatum, quem ſecundorum quatuor digitorum oſsium flexionis authorem ſtatuimus, quod tendinis eiuſmodi vicibus fungi hinc liquidò patet, quòd muſculus ille in quatuor ſectus tendines, priuſquam tranſuerſa digitorum ligamẽta ſubeant, nõ amplius ligamentum id ſibi obnatũ gerat. Verùm id à muſculo inibi abſcedẽs, in quinque proceſſus diducitur, humiliori quinq; pedis digitorũ regioni expanſos. Neq; eſt quòd quiſpiã muſculũ inter pedem mouentes mihi tertio loco cõmemoratum, Galeni hiſtorię competere credat, quum priuſquam articulum genu notatu digno interuallo ſuperauit, carneus eſſe deſinat, & internæ calcis ſedi innaſcatur in medio propemodum ductu quem à tibia ad calcis poſtremum quis metiretur. Adde illi neutiquam tantum molis eſſe, vt cum nuper commemorato hominibus peculiari ligamẽ

to conferri queat. In præſenti non oſcitanter inſpiciendus eſſet tendo duorum primorum pedem agentiũ, qui à femoris capitibus enati, impenſius protuberantem ſuræ regionẽ conſtituunt, atque ſub medio longitudinis tibiæ ſimul in validum latúmque tendinẽ deſinunt, qui in caudatis ſimiis deorſum repens, & ſenſim arctior redditus nulli connaſcitur muſculo, ſed incommiſtus calcis oſsi, quemadmodũ pulchrè Galeni narrat hiſtoria, inſeritur, ſecus multò quã in hominibus, quibus tendo longè ſupra calcis os, prorſus cũ quarti pedem mouentium muſculi (qui cum duobus nuper commemoratis ſurã quoque efficit) tendine coit, itaque connaſcitur, vt integrũ ad calcis vſque os haudquaquã dirimere queas. Huic quoque differentiæ illa accedit, quam in quarti nunc commemorati muſculi tendine non ineptè quis expendendam duxerit. Galenus nanque muſculum hunc à tibiæ oſſe & fibula pronatum, in exactum & carne deſtitutum tendinem neutiquam deſinere, ſed muſculum illum adhuc carneum in calcis os inſertionem moliri contendit: ea nimirum ratione, qua muſculũ cũ in caudatis ſimiis inſeri haud ignoro. At homini ſecus fit: longo enim interuallo muſculus ille priuſquam calci inſeritur, in exquiſitum & carnis naturã nullibi referentẽ ceſſat

tendinem,

tendinem,qui duorum primorum muſculorum tendine auctus,calcem adit. Quod ſanè Homerus non ignorauit, funis traiectũ deſcribens,quo Hector Achillis currui alligatus,circum mœnia Troiæ raptabatur. Neque hîc etiam prætereunda eſt ſpectatu elegans differentia eorum muſculorum , qui commemoratis modò in poſteriori tibiæ regione ſubſternuntur, quorum duo digitorum motibus præſunt, illósque mouentium ſecundus & tertius mihi numerantur, vnus duobus illis tectus, tibiæque & fibulæ oſsi proximè accumbens,pedis motorum quintus habetur. Præſentes enim muſculi in ſimiis priuſquam inferiorem tibiæ oſsis appendicem contingunt,ſua carnea ſubſtantia arctantur,& cæterorum ferè muſculorum, quibus teretes tendines obtigerunt modò, in tendinem ceſſant.Homini verò, peculiari quadam forma, vbi tendinem ſunt educturi,tam lati quodammodo ſpectantur, atque in medio illorum ductu , tendinémque ex vno tantùm latere depromunt, alterius lateris humiliori angulo adhuc carneo,perinde ac ſi angulus carnei quadranguli cenſendus eſſet. Cæterùm præſenti negotio magis adhuc congruit,ſexti pedem mouẽtis muſculi in homine diſcrimen,quo à ſimiæ conſtructione euariat,ac cũ Galeni deſcriptionibus pugnat.

pugnat. Homini enim, in anteriori tibiæ ſede, muſculus cæteris omnibus huius regionis præpoſitus, initium ducit, vbi fibula tibiæ oſsi committitur, & elegantem muſculi ſpeciem referens, ſub medio longitudinis tibiæ in teretem ceſſat tendinem, qui tranſuerſo in tibiæ anteriori ſede iuxta illius cum talo articulum occurrente ligamento vectus, in pedii os pollicem ſuſtinens ceſſat. Quum interim caudatis ſimiis tendo ille nō tantum bicornis reddatur, ad octaui pedem mouentium muſculi imaginem, qui ſecundum humiliorem fibulæ appendicē in tranſuerſo ligamento deductus, pedii oſsi paruum digitum ſuffulcienti inſeritur. Verùm caudatis ſimiis duo obtigerunt muſculi diſſecantibus admodum conſpicui, quorum poſterior multò anteriori ipſiique inſtrato gracilior eſt, ambo illi oſsi implantati, quod ſextum hominis muſculum admittere dicebam. Muſculus ſecundi quatuor digitorum articuli flexionis author, vel tantum in homine à ſimia variat, quanta lateſcentis ſimię tendinis differentia cum ligamento ſpectatur, illi muſculo obnato, præterquàm quòd is tantò longioribus tendinibus in ſimiis eſt conſpicuus, quantum illarum pes humanum longitudine ſuperat. Neque mirum videri debet, nos ſimiæ longiorem quàm homini ped

ni pedem adſcribere, cui Galenus omnium longiſsimũ obtigiſſe prolixa oratione oſtendit: ſed quàm verè interim, animum diligenter adhibenti, & à me contrariæ ſententiæ admonito, facilè conſtat. Iam pedis ſimiæ pollex à noſtro varius, illáque diſcrepans digitorum diductio, quam Galenus, quum citra ſectionem ipſi occurreret, in ſuis libris haud ſubticuit, illum quoque docere debebant, aliam multò digitos pedi mouentium muſculorum conſtructionem in hominibus, quàm ſimiis exiſtere. Nam etſi in illis deſcribendis ſui ſit immemor, tamen illam veritati proximam dices proculdubio eſſe ſententiam, quæ ſimiis ab homine multis numeris variantibus proximè conuenit. At que ne omnes digitos mouentes prætercam, ſecundi & tertii ipſos mouentium tendines expendendos putauerim. Prius itaque recenſui, quónam pacto muſculi illi poſteriorem tibiæ ſedem occupantes, ſuos tendines aliter in hominibus quàm ſimiis educerent, quorum ſeries nunc eſt examinanda. Secundi in homine muſculi tendo obliquè per plantam repens, maxima ex parte pollicem adit, ipſius ſecundo articulo validiſsimè inſertus. Tertii autem muſculi tendo, ſub illo verſus terram obliquè vectus decuſſatim, ſeu inſtar X cum ipſo ſituatur; ac te-

nuem omnino portionem à ſecundi muſculi tendine aſſumens, illáque modicè adauctus, in quatuor tendines partitur, quatuor digitos accedentes, & tertii illorum oſsis flexionis opifices. Atque hi illo qui pollicem petit tantò graciliores occurrunt, quantum pollex cæteros digitos craſsitie & mole anteit. Porrò in caudatis ſimiis, vbi ſecundi muſculi tendo cum tertii tendine decuſſatim incedit, totus ſecundi muſculi tendo, tertii tendini prorſus commiſcetur, & cum illo coit, ac denique ex ambobus vnus conflatur tendo: qui ex ipſo coalitu gracilem tendinem portiunculámve tranſuerſim pollici deriuat, illius os cui vnguis firmatur flexuram: perinde nimirū, atque in caudatæ ſimiæ vola, tendinem tertium medii digiti os flectentem, portiunculam tranſuerſim manus pollici elargiri dicebam. Præcipua autē coalitus illius pars, in quatuor diducta tendines, cæteris digitis exporrigitur, multò portiuncula pollicem adeunte craſsiores. Cæterùm non mirum eſſe debet, diuerſam illam pollicis fabricā frequentes in muſculis differentias parare: qualis etiā ex muſculo cōſurgit, qui à pedii oſſe indicem ſuſtinente priuatim ſimiæ pollici inſeritur, illúmque indici proximè adducit. Quemadmodum quoq; alia ſeries eſt carnoſæ illius in homine moLIS,

lis,quæ in ſuperiori pedis ſede repoſita,vnũ tendinem pollici largitur, & tribus illi proximis digitis,illos cum pollice in externum latus inclinans. Nam ſimiæ pollici perinde atque in manu duo muſculi obtigerunt, ſuperiori illius ſedi implantati, quorum gracilior illius tendinis officio ſatagit,quem nunc ex ſuperiori pedis ſede ipſum adire dicebã. Ac dein duo ſatis circunſcripti muſculi ſuperiorem pedis ſedem occupãt,quibus quatuor digiti à pollice(vti Galenus rectè ſcripſit)ſimiis abducuntur. Sic muſculi primos digitorum articulos flectentes in hominis pede,non tam commodè poſſunt in numerum colligi, ac magis inſtar carneæ indigeſtæque molis ſunt conſpicui, quàm in ſimiis,quibus cum manus maſculis elegantiorem proportionem exhibent. Sed quid abſoni eſt,in pedis muſculis tot differentias cumulatim ſeſe proferre, quum magnum in motibus obſeruemus diſcrimen, & nunquã parem cõſtructionem in operationũ actionúmque aut vſuum varietate inueniamus? Suffecerit itaque ex muſculorum ligamentorúmque hiſtoria hæc loca attuliſſe, quibus Galenum hominem non ſecuiſſe conficerem. Quod num perinde in venis & arteriis vſu venerit,nullius ſanè authoritatem æquè ac ſuam argumento futuram putauerim. Si enim

ipſe librum de venarum arteriarúmq; natura,& qua per vniuerſum corpus diffunduntur ſerie,conſcripturus, apertè Antiſthenem monet,ſe illa de venis ac arteriis in commentarios redacturum, quæ in ſimiis ipſe ſpectauerat,nulla hominis habita mẽtione: quid nobis ſecus eſt colligendum, quàm ſimiæ venarum arteriarúmque ductum & diſtributionem à Galeno deſcribi? ídq; adhuc magis,quum in nullis Galeni libris alicuius diſcriminis ipſum meminiſſe ſentiam, quo ſimias ab homine in vaſorum propaginibus differre cognouiſſet? Niſi locum fortè in decimo commentario in ſecundum Hippocratis librũ de Victus ratione morborum acutorum exceperis,quo occaſione,quam mox dicam,ſumpta,hominis ſine coniuge venam ſecus quàm ſimiis,à caua vena initium ſumere,pręter rei veritatẽ eſt imaginatus. Simul atque enim notatu digna quædam ex multis diſcrimina propoſuero,quibus homo à ſimia & cane vaſorum digeſtione ductúve variat,aliquid de vena coniuge deſtituta ſubiiciam. Si itaque colum inteſtinum toto inceſſu,quo ſub ventriculo exporrigitur,quóve à lienis ſede ſub iecur vſque repit, nullam meſenterii partem in hominibus obtinuiſſe expenderimus,ſed humiliorem nobis vocatam omenti membranam ventriculi poſteriori

Loca non nulla ex venarum arteriarumq; ſerie deſumpta,quibus Galenus homines non ſecuiſſe colligitur.

ſedi omnino ſubiectam, & à liene ad ..
protenſam, ipſi meſenterii vice, ſecus quã .
ſimiis, & magis adhuc quàm in canibus, eſſe
nobis conſtiterit: mox quoque in promptu
erit, alia portæ venæ in homine quàm ſimia,
ramorum ſeries. A portæ enim venę trunco,
humiliori omenti membrana ſuffulto, ac lie
ni præcipua portione exporrecto, in homi-
ne inſignes venæ colum inteſtinũ toto prius
dicto ingreſſu implicant, quas Galenum de-
ſcripſiſſe mirandũ non eſt, quum ſimiarum
canúmq; hiſtoriã potius quàm hominũ po-
ſteris communicauerit. Vt prætereã duas ve
nas ventriculi fundum hominibus intertexe
re ſuperiori membrana omenti innatas: qua
rum vna ventriculum ex dextro latere adit,
altera à ſiniſtro: ambæq; ad ventriculi mediũ
ceſſant. vnica interim vena in canibus ex ſi-
niſtro latere ventriculũ petente, quæ toti il-
lius fundo ad inferius vſque ipſius orificium,
ab humilima lieni inſerta vena exporrigitur.
Atque huic differentiæ illa ſimilis eſt, quę ex
frequenti cæterarum propaginum ſerie con
ſurgit, ab aliis venis pullulantium, quæ lieni
iam ſunt proximę, ac in totum ipſius corpus
diſſeminantur. Quum enim Galenus non vl-
tra duarum propaginum meminit, variæ
profectò & multiplices homini in lienis ad
ventriculum nexu obtigerunt. Verùm non
propoſui

propoſui omnia quæ diffuſe in hanc ſententiã meis de Humani corporis fabrica libris in promptu ſunt, huc referre, quum de ſingulis ferè organis aliquid adnotaſſe ſuffecerit. Quare & venæ cauæ iam meminiſſe conueniet, quæ (ſi quicquam aliud modò) præcipuè docet, Galenum hominis anatomen nunquã ſpectaſſe. quod vel ex eius per ſeptum tranſuerſum ductu quis leui opera animaduertet. Canis enim & ſimia vti thoracis lõgitudine hominem egregiè ſuperant, ita quoque venæ cauæ ductus per thoracem alius meritò homini quàm ſimiæ contigit. Atque ita ſimiæ canísve vena caua ſeptum tranſuerſum perforans, in cauitatem incidit, inter duas thoracem intercipientes membranas & inter cordis inuolucrum ſeptúmque tranſuerſum conſpicuam: in qua peculiaris lobus ſeu fibra pulmonis conſiſtit, molliſsimi lectuli modo cauã ſuffulciens, ac manus quodammodo ritu, in longo hoc progreſſu, quo aliàs ſuſpenſa nullíque corpori innixa duceretur, non ſine ſingulari Naturæ induſtria ſuſtinẽs. Ex hac amplitudine, vena caua eũ in modũ à pulmone contenta, cordis permeat inuolucrũ, tandẽ in cor orificio multò quàm ipſius ſit caudex ampliore dehiſcẽs. Porrò, cordis inuolucrũ in homine tota humiliori ſua ſede

inſigni amplitudine ſepto connaſcitur, neque vllum inter cordis inuolucrū & ſeptum ſeſe offert interuallum, in quo cauitas inter ipſa & thoracem interſepientes membranas occurrere poſſet. Atque ita etiam multò minus pulmonis fibra peculiaris, quæ cauam ſuffulciret, hic reponi debuit. Ac proinde caua abſque vllius inanis ſpatii, aut alicuius corporis interuentu, ſeptum tranſuerſum ſimul cum cordis inuolucro permeat, hac ratione multis modis à cauæ venæ in ſimiis & canibus ductu euarians: diſcrimine interim à Galeno haud animaduerſo: quemadmodū ſanè in venæ coniuge carentis principio differentiam ſtatuit, eámque, quod memini, inter omnes, quas quis ſub cute in diſſectionibus enumerare poſſet, ſolam: adeò, vt accurata diligentia illis veniat expendenda, qui Galenum homines ſecuiſſe, etiam admoniti, contendunt: vt nullū illic diſcrimen animaduertentes, ſuæ rationi, pietatis in Galenū ergò, haud derogare pergant. Præceptum eſt Hippocratis, dolore lateris ad clauiculam vſque pertingente, cubiti venam interiorem eſſe aperiendam: dolore verò ad inferiora, atque adeò ſub ſepto conſiſtente, purgans medicamentum porrigendum. Galenus præceptum hoc perinde intellexit, ac ſi Hippocrates in tumoribus, qui quatuor ſuperioribus

bus

bus coſtis moleſti eſſent, venæ ſectionem pręcepiſſet: quum verò in aliquibus octo humiliorum coſtarũ affectus ſubſiſteret, purgans pharmacum adminiſtrandum foret, non ſecus quàm ſi Hippocrates illas coſtas à venis ſecandis nimium diſsitas arbitratus fuiſſet: aut fortè quod is metuiſſet ſanguinem inflammationi conterminum per cor ducendum, quoties brachii vena in humiliorum coſtarum inflammationibus aperiretur: ad eam nimirum rationem, qua Auicennæ canonem inſtitutum nouimus, ne per partes digniores venenoſum ſanguinem duceremus. quaſi verò Hippocrates in iecoris, ventriculi & lienis inflammationibus venas in cubito diuidi prohibuiſſet. Cæterùm quî ego Hippocratis locum intelligam, alibi à me proditum noſti, atque vnà oſtenſum, ex commemorata eius loci Galeni ſententia, ipſi perſuaſum eſſe, diuum Hippocratem in hominum ſectionibus verſatum, aliam in ſuis ſimiis quàm ipſum venarũm reperiſſe ſeriem, quæ Hippocratem vrgeret purgans pharmacum venæ ſectioni pręferre: adeò, vt Galenus aliũ venæ pari carentis ortũ in hominibus quàm in ſimiis finxerint, & propter Hippocratis oraculum ſe ita turbauerit, vt admodum pugnantia de venæ pari carentis initio perſecutus eſſe videatur. In nuper enim comme-

morato in librum ſecunddum de Victus ratione commentario, vel ter ſibi non conſtat. Venæ enim cauæ ſeriem in thorace deſcripturus, vniuerſim teſtatur, venam octo inferioribus coſtis propagines diffundentem, à caua initiũ obtinere, priuſquam ad cor pertingat: ilico ſubdens, in nõnullis animalibus illam ſupra cor à caua pronaſci: in homine verò ex ea cauæ ſede ipſam depromi ſcribens, qua hæc dextram cordis aurem contingit. Dein ſui parum memor, nonnihil inferius tradit, humiliores hominis coſtas à vena enutriri, quæ ſub corde à caua exorditur. Huic ſententiæ illa reſpondet, qua in ſexto de Hippocratis & Platonis dogmatibus monemur, cordis inuolucrum vna cum membranis omnibus thoracem interdiuidentibus, & pulmoni obductis, alimentum à caua priuſquam ad cor deferatur aſſumere. Non enim ambigo, quum inibi membranarum pulmonem ambientium meminit, illum membranam coſtas ſuccingentem ſubaudiuiſſe. At in libro de Venarum arteriarúmque diſſectione, venam coniuge carentem à dextræ auris ſede ad ſiniſtras thoracis partes proficiſci, atque ad quintam thoracis vertebram deduci in quibuſdam animalibus, prodidit, in ſimiis autẽ paulò ſupra aurem in dextris partibus hanc pòni aſſerens, pluráque hic

quàm

quàm in commentariis in libros de Victus ratione,coſtarum interualla,ex vena abſque pari nutrimentum petere faſſus. Parem ſententiam in ſeptimo de Adminiſtrandis diſſectionibus profert,niſi quòd illam hic à vena iuxta dextrum cordis ſinum conſiſtente initium ſumere,ſimpliciter innuerit, quum illic venam ſine pari ad ſiniſtras thoracis partes duci non verè adiecerit.Quinetiam alio eius ſeptimi libri loco,hanc venam ex dextro cordis ſinu,non aliter quàm coronalem pronaſci docet: quanuis id in ſimiis neutiquam eueniat. Adeò ſanè, vt nimium euidens ſit, Galenum venam pari carentem in homine aliud initium quàm in ſimiis ſumere,arbitratum eſſe.Et mirum quoque non eſt, tam varia de hac vena in ſuis ſcriptis occurrere,quū hominis venam non examinauerit, cui prorſus eodem modo,vt ſimiis & canibus,exoritur,& omnibus partibus reſpondet:niſi fortaſsis hominis vena ſuperiores coſtas magis, quàm canum vena enutriat: quum toties omnes coſtas à vena coniuge deſtituta, hominibus enutriri, ſoboléſque aſſumere ſpectauerimus. Et quanquam Galenus hominem non eſſet intuitus, rationibus tamen nihilominus illi expendendum erat, ſine pari venam hominibus non potuiſſe ſub corde, aut etiam è regione dextræ cordis

auriculæ initium ſumere, neque hic vllum inter ſimiam & hominem confingendum eſſe diſcrimen. Natura enim quum à lumborum vertebris, vſque ad elatiores thoracis vertebras venæ cauæ caudicem dorſo committere, aut ab ipſa geniculatim propagines, perinde atq; in lumbis molitur, vertebris intermediis coſtíſque offerre nequiuit: quòd ſcilicet ſeptum tráſuerſum, & iecur, & dein cor, & vaſa pulmoni diſtributa, cauam venam à vertebris nimium eleuarent, neque accumbere ſinerent: neceſſum illi fuit, alicunde propaginem à caua vena deducere, à qua vertebrarum corporibus in inceſſu firmata, inſtar caudicis, ſoboles omnibus partibus exporrigerentur: quibus propter cauæ à vertebris diſtantiam, ab illa ſurculos ſumere inhibitum fuit. Atque hic Natura, vti nunquam aliàs, occaſionem haud prætеriit, ſed ſimul atque caua cor ſuperauit, illiúſque inuolucrum tranſiit, & ſolius magnæ arteriæ proceſsibus, & aſpera arteria, & via cibum potúmque deducente, ab incubitu in vertebras prohibetur, ex dextro ipſius latere truncum illum inſignem eduxit, qui dextro vertebrarum lateri deorſum exporrectus, vtrinque coſtis ſoboles elargitur: nobíſque vena paris expers ideo nominatur, quòd ex ſiniſtro latere alia ipſi par, coniúnxve à caua non enaſcitur.

enaſcitur. Ex ductu, quē ſecundùm dextrum latus vertebrarum tentat, media ſcilicet ſede, & ſiniſtro latere à magna arteria, & via quæ cibos, & potū deſert, impeditis, in promptu eſt, illam neque ex ſiniſtro cauæ latere, neque etiā ex humiliori ipſius ſede, multóque adhuc minus ex ſuperiori potuiſſe initiū ſumere. Atque hinc liquet, eam ſub corde educi haud potuiſſe. nam alia opus fuiſſet vena illi dorſi interuallo offerenda, quod inter illius ortum ſedémque, vnde nunc principiū ſumit, reponitur. Deinde nimium ſuſpenſa, & parum firmata eſſet, ſi ſub corde enata, ad vertebras protenderetur: præterquam quod homini à caua in cordis inuolucro adhuc repente, tū enaſci debuiſſet. Quod etiam argumēto eſt, illam à caua è regione dextræ auriculæ non enatam: & hic ſanè illi obfuiſſent, vena arterialis, & arteria venalis, & dein aſperæ arteriæ ſoboles in pulmones primùm ſub cordis baſi diſſectæ: adeò vt illarum cauſa, aut tam altè, priuſquam dorſum adire potuiſſet, neceſſum illi fuiſſet ſcandere, atq; modò initium ſumit: aut tam demiſſe deduci, ac ſub corde principium aliàs obtinuiſſet. Hic ſpeciminis argumentorum, quibus ex venarum ſerie Galenū homines non ſecuiſſe mihi perſuadeo, finē poſuiſſem, niſi Syluius peculiaria loca aliàs omnia ſubticēs

Galenũ internas, & in alto latitantes brachij venas, in homine non vidiſſe.

priuatim ægrè tuliſſet in meis libris legi, Galenum externas & ſub cute reptantes duntaxat venas in homine, citra ſectionem vidiſſe: quod mihi tam veriſimile eſt, quàm quod maximé. Noui enim, in nulla vaſorum ſerie tantum eſſe diſcriminis, atq; in venis cutem cubiti & extremæ manus ſubeuntibus, vt raros homines eadem prorſus ſerie donatos videamus. Quia tamen Galeni eius ſeriei in tertio de Adminiſtrandis ſectionibus deſcriptionem, plurium brachiis, ſaltem in maiorum ramorum ductu, conuenire animaduerti, facilè in animum duxi, eas venas illi ita viſas, vt in ſanguinis miſsione eas in dies intuemur: ſed Galenum in alto corporis latitantem ramorum ſeriem ſpectaſſe, nequaquam credidi, quum eius deſcriptio magna ex parte illi non conueniat. Vt enim taceam, nos in humerariæ ortu hactenus falſos, quàm à iugulari altius multo quàm axillarem, cui cauæ in iugulo partitio originem præbet, enaſci, ac neſcio quibus modis ſecundum clauiculã contorqueri, libris fidentes putauimus, non intuemur humerariam circa cubiti articulum aliquo pacto penitius ramũ notatu dignum immittere & cum alio axillaris venæ ramo venã ſimilem illi conſtituere: quam ſub cute ex duabus conflatã propaginibus, communem rectiſsimè nuncupamus, aliis

quibuſdam

quibuſdam mediæ nomen illi tribuentibus. Quum tamen Galenus in profundo corporis eundē ſcribat fieri venarum congreſſum, quem in ſuperficie prius commemorauerat: parum animaduertens, axillarem mox à ſuo in brachiũ ingreſſu, in duos truncos partiri, ac vnum cuti quodammodo exporrectum, tandē illum fieri, quē Galenus totius axillaris nomine habuit. Verùm grandior trũcus, hinc inde inſignes à ſe diffundens propagines, arteriæ brachium petenti toto ingreſſu iunctus, ac inter duos cubitum flectētes muſculos reconditus in cubitum fertur. eandem cum arteria diſtributionē (vti à me ſcriptum eſt) ad digitorũ vſque extrema tentans, neq; quicquam cũ humeraria cōmune ſibi vendicans. Imò reperias non paucos, quibus ne veſtigium quidē humerariæ circa cubitũ inuenias, illo quem narraui grandiori axillaris venę trunco, cuti facilè propagines offerente, quibus humerariæ vice Natura vtitur. Ad hæc, ratio Galenum mouere debuiſſet, amplas omnino venas radio, & vlnæ, & extremæ manui, debuiſſe in alto corporis diſtribui, illis multò inſigniores, & eandem magis in omnibus hominibus ſeriem ſeruantes, quàm illæ ſunt ſuperficiariæ, inter cutem & carneam membranam ſparſæ. Quod quum ſit, quî quæſo Natura tam

negligens

negligens eſſe poſſet, vt venam ſub cute per brachii longitudinem, ídque externa illius ſede, duxiſſet; ipſam nimirum humerariam, à qua dein media portio venarũ conſtituenda foret, quæ cubiti & ſummæ manus oſsibus & magno numero illa amplèxantibus muſculis erant diſtribuendæ? Quinimo ſi Galeni orationem exactè diſcuſſerimus, etiam axillarem illi notàm, veluti ſub cute totam ſupra cubiti articulum poſitam, recenſuit: à qua dein propaginem illam enaſci ſcripſit, quæ cum humerariæ propagine in profundo coiret. Adeò vt quũ hæc videre, & in tanto doctiſsimorum hominum cœtu, præſenti bus corporibus, & Galeni deſcriptionibus non oſcitanter propoſitis, demonſtrare ſolitus ſum: profectò dignus fuiſſem, quem Natura oculis priuaſſet, ſi non pòtius Galeno, quàm illi oſcitantiæ neutiquam accuſandæ, reclamaſſem, méque, raram Naturæ induſtriam calumnians, & manibus & oculis indignum oſtendiſſem. Cæterùm quum hæc de brachiorum venis diſceptatio, ad vitioſas potius deſcriptiones, aut ad ea, quæ Gale nus præteriit, referenda ſit, quàm vt ſimias, & non homines, ipſum ſecuiſſe docerem: illi nunc prorſus ſuperſedebo, orationẽ ad alia organa relaturus. Moleſtior enim eſt vaſorum diſtributionis enarràtio, quàm vt alias

differentias

differentias adhuc in illa proponendas putem. Qua etiam ratione, in differentiis neruorum commemorandis ero ſuccinctior: atque vna tantum non negligenda in medium adferetur, circa neruos ſacri oſsis & coccygis occurrens. Homini enim ſex neruorum paria ad ſacrum os referuntur, ac primum quidem inter elatiorem ſacri oſsis ſedem, & infimam lumborum vertebram exiliens, nihil peculiare ab illis ſibi vendicat qui thoracis & lumborum vertebris aſſcribuntur. Verùm quinque humiliora paria, non ita ex ſacro oſſe proſiliunt, ſed priuſquam ſacri oſsis foramen dorſali medullæ paratũ egrediuntur, in vtroque latere nerui inuicem abſcedunt, vna portione antrorſum, altera retrorſum petentes. ad eam nimirum rationẽ, quà hominis ſacri oſsis foramina elegantiſsimè cælata retulimus: dorſali interim medulla ex ſacri oſsis fine, poſteriori in parte decidente. In ſimiis verò, primum ſacri oſsis neruorum par, & deinde duo reliqua, hominis neruorum egreſſui conueniunt, neque illis plura tribus in oſſe ſacro coniugiis poſſunt aſſcribi. At dorſalis medulla inibi non ceſſans, ſed per oſsicula, quæ Galenus coccygis oſsis loco habuit, quæque lumborum vertebris imagine plurimum reſpondent, repens, tot neruorum paria dimittit, quot oſsicula perreptat,

Ducta ex neruis ratio nes, quibus homines à Galeno non ſectos eſſe conſtat.

reptat,quæ Galenus in ſimiis tria cēſuit, triá que ob id paria coccygis oſsi aſſcribens: quum interim à vero coccygis oſſe nullus in homine pendeat neruus,neque dorſalis medulla in illud pertingat. Non eſt interim negligendum,caudatis ſimiis canibúsq; haud tria tantùm paria ad illorum coccygis oſsis oſsicula referri,verùm tot, quot illis eiuſmodi obtigerunt oſsicula, ſunt quoque neruorum paria aucto numero recenſenda. Adeò vt Galeni in libro de Oſsibus deſcriptio, in neruorum ſerie ad ſimias, neutiquam verò ad hominem ſit referenda. In fragmento autem de Neruorum ſectione,quod vix Galeno aſſcribi cuperem, aut ſaltem deprauatum haberi velim, illorum neruorum nulla incidit mentio. Quam aptè verò,quum libros de Vſu partium ſcriberet, eos aſſecutus ſit, nemo ambiget, qui illum quatuor duntaxat oſſa ſub lumborum vertebris tunc enumeraſſe,vel cognouiſſe, perſpectum habet. Quia tamen non multùm à numero parium recenſendo,in illis libris aberrat: aliorum anatomicorum opera,qui homines ſecabāt,eo in loco vſum eſſe, mihi in animum ducere cogor. Præterea, ex deſcriptionum, quibus neruorum brachium & femur petentium ſeriem,vt eam in ſcholis oſtendere ſoleo,pro mea virili perſequor,cum Galeni

deſcriptio

eſcriptionibus collatione,ſatis conſtat, eas non eſſe conformes. Num verò id in ſimiarũ ad homines differentiam vndequaque reiiciendum ſit, ideo non ſubiiciã, quòd neruos ſimiarum ſedulò aggreſſus non fuerim. At nũc tempeſtiuũ erit, aliqua in viſceribus, corporíſque cauitatibus diſcrimina, in præſentem perſuaſionẽ quoque cõmemorare: vbi primùm omenti(vt peritonæi in porcis & ſimiis duritiem ſilentio prætereã, quæ Galeni circa id adminiſtrationes facile in animalibus illis admittit: quum interim ob tenuitatem mollitiémque in hominibus, parũ voti compos fieri ſoleam) ſitus ſeſe offert. Rariſsimos enim omnino reperies homines, quibus omentum inteſtinis ad pubem vſque obuolutum viſitur: ſed magna ex parte ſuper coli regionem, quæ ventriculo ſecundum corporis latitudinem exporrigitur, retractum ſpectatur, humillima ſua ſede, quæ in ſiniſtro latere magis quàm dextro deſcendit, ad vmbilici regionem neutiquam pertingens: quanuis manuum dein opera deorſum velli, ac inteſtinis ad pubem vſque obduci queat. In ſimiis verò & canibus, nunquam non ſuper omnia inteſtina ſic extenſum occurrit, vt inter veſicam & rectum inteſtinum in maribus quidem, in femellis autem inter vterũ & veſicam quoque ſubſiſtat. Dein mẽ nõ fugit, homines

Rationes quædam ex iis quæ peritonæo contingentur, deſumptæ.

homines ἐπιπλοκομίτας aliquibus ab omen-
ti mole & eius geſtatione appellatos, atque
Galenum inde homini maximum obtigiſſe
omentum arbitratum: quum meo iudicio
porcos, canes, ſimias, multò maius quàm ho
minem nanciſci cenſeam, vti ex tabe confe-
ctis, & rurſus obeſis admodum mulieribus
conìicere cogor. Neque abdomen præpin-
guibus his hominibus, ſeſquipede extans, vt
fortè Galenus ſibi perſuadebat, eam molem
tumorémque ab omento minima ex parte
ſibi vendicat: quanquam id Galenum ſenſiſ-
ſe, non mirum eſſe debet, quum nullibi con-
ſtet ipſum adipem inter cutem & carneam
membranam hominibus repoſitam, vt an-
tea monui, cognouiſſe. At notatu magis di-
gnum diſcrimen, quo Galenum hominem
non ſecuiſſe colligas, ex omenti ad colum in
teſtinum nexu occurrit. In canibus enim ne
fibræ quidem alicuius beneficio inteſtinis
committitur: in hominibus autem tota coli
pars, à liene ſub iecore exporrecta, nullius
corporis interuentu dorſo alligatur, aut ve-
luti à meſenterio cõtinetur, quàm ea mẽbra
na, quæ quidẽ Ariſtoteli & multis anatomi-
cis propter hominũ ſectionẽ omenti loco nõ
cenſetur, ſed mihi pro humiliori ipſius mem
brana eſt habenda: quòd perinde atque hu-
milior omẽti in canibus & ſimijs mẽbrana,

venæ

venæ portæ & arteriarum & neruorum ſeriem ſuffulcit,ac corpus illud glandulosum ventriculi poſteriori ſedi ſubſtratum continet. Ea itaque membrana,colum in hominibus dorſo firmat, & dein omenti humilior poſteriórve potius pars quæ ſub colo, inteſtinis obducitur,veluti à colo initium ſumit, non manifeſtò illi omenti parti continuatum,quam colo meſenterii vice hoc loco hominibus eſſe diximus:quũ interim in ſimiis par propemodum,vt in canibus, ſpectetur continuitas,ac fibris tantum aliquot, & raro nexu priuatim in ſimiis (vti rectè à Galeno ſcriptum eſt) colo committatur, adeò vt ſimiæ medium quid inter homines & canes ſortitæ ſint: euidentiſsimúmque haberi debeat,in omẽti hiſtoria Galenum ſimiam, neutiquam verò hominẽ deſcripſiſſe. Quod num & in inteſtinis vſu venerit, liquidò deprehendetur, qùum cæcum inteſtinum in canibus viderimus amplum & magnum,atque adhuc amplius in gliribus & ſciuris: ac dein veluti ex dextro coli latere pronatum, aut colo continuum:in homine verò ſpectauerimus gracile illud lumbrici modo inuolutum corpus, hic ex coli inteſtini initio ex ſiniſtro magis latere eductum, & pariter cum cæco canum inteſtino in dextro ileo repoſitum. Si inquam hæc expenderimus,

proculdubio Galenũ hominis inteſtina examinaſſe diffitebimur: atque ex illius hiſtoria, omnes, qui Galenum ſecuti ſunt, medicos, ſaccum quendam in homine finxiſſe annuimus: quum gracile illud corpus in hominibus nulla ex parte craſsiorum inteſtinorũ numero aſſcribi valeat, neque ambigendũ ſit, à veteribus cæci inteſtini nomine donatum fuiſſe. Verùm ſi quis ſimplicem canis, ad dextri renis regionem, inteſtinorum ſeriẽ expenderit, ac dein hominis globum illum extuberantem, coli inteſtini exordii, & gracilium inteſtinorum cum ipſo nexum, & appendicis cæcum inteſtinum appellati exortum, animaduerterit: quámque illa diffuſa & eleganti hiſtoria opus habeant, non neglexerit: meo ſanè iudicio promptiſsimè concedet, Galenum hæc in homine non eſſe ſcrutatum: ideóque non aliam in ſuis libris hiſtoriam, quàm quæ cani accommodari poſſet, reliquiſſe. imò ſi canis inteſtina non diligenter examinaſſem, atque Galenum de ſimiis tantùm ſermonem inſtituiſſe fuiſſem arbitratus, ſanè propter aliorum anatomicorum ſentẽtiam, Galenum cæci inteſtini mentionem feciſſe faterer: quum (ſi rectè memini) caudatæ ſimiæ in hoc à canibus varient, quòd nullo cæco inteſtino ſint præditæ: præterquam quòd Galenus interdum inteſtina

enumer

enumerans, cæci nullam faciat mentionem. Sed demus hæc eſſe exigua, quánam oſcitantia quęſo putaremus Galenum præteriiſſe anfractum, ductúmque coli inteſtini, quẽ verſus vmbilicum in dextro latere molitur, vbi recto inteſtino eſt conterminum, ſi ab illo in homine ita fuiſſet animaduerſus, vt in canibus nullo eiuſmodi anfractu colum ferri ſpectauit? vti quoque reuolutionis non meminit, quã colũ ſupra lienem molitur, medicis, quũ de ſiniſtri lateris colico cruciatu diſceptant, neutiquam parui pendendã. Adhæc, vt aliquãdo ab inteſtinis me expediã, ſi Galenus tã hominis quàm porci ac bouis inteſtina ſpectaſſet, & nõ hominis inteſtina canibus & ſimiis reſpõdere fuiſſet arbitratus, neutiquam apud illum legeremus, quorundam animaliũ colum inteſtinum validis ligamẽtis donari, ac vtrinque veluti in globulos extuberare. nã proculdubio eiuſmodi coli formam homini tribuiſſet, illũ non ab animalibus diſtinguens, quæ parem hac imagine coli cõformationem obtinent. Haudquaquam enim ignoras, quantum in coli inteſtini hominis & porci, forma ſtructuráq; , à canum inteſtino, quod Galenus humani inteſtini vice deſcripſit, differentiæ ac diſcriminis appareat. Ex Galeno non adeò conſpicuè, atque ex illum ſecutis anatomicis colligere

mum & ſecundum fœtus inuolucrum deferente, in natis animalibus prorſus abſumi: perinde atque in canibus non admodum ſenibus, eorum vaſorum nullum extat veſtigium: quùm tamen in hominibus ad extremum vſque ſenium, quatuor illa organa ſecantibus ſint obuia, non quidem caua, & eodem quo ante partum munere fungentia, ſed funiculorum modo conſpicua, multóque adipe enutrita. Adeò vt vmbilici vena elegãs admodũ vinculũ iecori humano pręſtet, quo anteriori peritonæi ſedi (quemadmodũ paulo antè dicebam) nectitur. Quanuis pari quoque ratione, veſicæ ad peritonæũ coalitus, indicio ſit, humanam veſicam Galeno non obſeruatam. Videmus enim canis ac ſimiæ, vti bouis & ouis, veſicã toto ipſius corpore ſeu fundo, vix proceſſu quodam & leui membraneóque ligamento peritonæo committi: quùm interim tota anterior humanæ veſicæ ſedes peritonæo pertinaciſsimè connaſcatur, neq; vlla in parte ab illo dehiſcat: præterquam quòd commemoratę fœtus arteriæ, & meatus vrinæ fœtus deducendæ paratus, ad hunc connexum non perfunctoriè conferant, longéque aliã hominibus quàm dictis animalibus veſicæ nexus ſpeciem parent. Quàm verò diſcrimen hoc ſit expendendum, inde non leuiter iudico, quòd tot

vulnera ex pube in veſicæ amplitudinem pe netrantia, ideóque vrinæ viam prębētia, leui opera curari experior. quum interim, ſi par in homine atque in cane veſicæ ad peritonæum foret commiſſura, & nō maior quàm ad inteſtina, aut ventriculum continuitas, in illorum vulnerū curatione nulla eſſet relicta ſpes. Pręterea, ſi Galenus lienis ſitū, ipſiúsque ad ventriculum nexum paulò abſolutius deſcripſiſſet, poſſemus dubitare, num ex canum ſectione lienem adeò in corporis anteriora, ac deorſum ad humillimam ventriculi ſedem locari, & tam obſcurè necti arbitratus fuiſſet, quàm medicorū anatomicorúmque vulgus exiſtimat. eſt nanque non mediocris in homine ad canem, aut ſimiam, hac in parte differētia. Cæterùm ex prolixa penis apud Galenum hiſtoria, & qua plurimum oblectatus videtur deſcriptione, ac dein ex ſedula virilis membri diſſectione, nihil ſanè manifeſtius eſt, quàm id à Galeno nunquam eſſe tractatum. Sedulò enim illius compoſitionis rationem exquirens, & boum taurorúmque penis, quo in ſcuticis aut interdum vinculis quibuſdam apparandis vtimur, memor, cauum neſcio quem neruum effingit: aliáque multa, duobus illis corporibus humanum penem præcipuè efformantibus parùm conuenientia profert, quæ fungoſa &

veluti

veluti carnea conſtant ſubſtantia, craſſa inſigniter membrana, conuoluta: quemadmodum Ariſtoteles, aut is, ex cuius relatu ipſe anatomica conſcripſit, non perfunctoriè videtur animaduertiſſe. adeò ſanè, vt Galeni hiſtoriā meæ ſatis diffuſæ, neque hic ob prolixitatem repetendæ deſcriptioni, aut virilis penis inter ſecandum ſtructuræ conferēti, nihil manifeſtius occurſurum ſit, quàm illa eleganter tradita, quæ citra anatomen erant obuia: illa verò, quæ eius beneficio venerant examinanda, ab hominis conſtructione multis numeris variare. Vt verò vterus tum in ſitu, tum forma, nexu, ſubſtantia, vaſorum inſertionibus, ac iis denique omnibus, quæ in partium hiſtoria examinamus, permulta habet animaduerſione digna, & quæ non leui ſuccinctóq; ſermone, à Galeno in primis, Attico, & laborem in ſcribendo haud fugiēte, comprehendi poſſent: nō mirū videri debet, ſi, quum peculiarem de Vteri diſſectione librum deſcripſerit, mihi ex cōmuni, qua illum homines non aggreſſum duco coniectura, pleraque occurrant, quibus meæ ſententiæ robur adiiciam. Primùm itaque in libro de Vteri diſſectione animaduertendum venit, quòd vaccæ & capræ vterum muliebri non ſemel ex propoſito ſimilé eſſe teſtatur. neque ipſe alicuius inter eos

vteros meminit diſcriminis, niſi quòd alio-
rum diſſectionis procerum authoritatis oc-
caſione, nonnullis apertè contradicere non
auſus fuerit, quæ illorum aliqui de muliebri
vtero priuatim ſcripſerant, quæ interim in
ſuis vaccarum vteris non occurrerent. Ait
enim, illis non facile contradicendum, quòd
conſtaret ipſos anatomes cognitionem non
in brutis animalibus, ſed in hominibus ade-
ptos: ſibi id quoque nõ aſſcribens, ſuas ſimi-
as ſermoni, mulierum loco, inſerens. Deinde
quum nonnulli rurſus à Galeno commemo-
rati diſſectionum profeſſores, caprarum &
vaccarum vterum (ex quorum numero fuit
Praxagoras) deſcripſiſſent, prioribus diſſo-
na tradentes, non ſine voluptate, qui mihi ſe
canti adeſſe ſolent, in ſcholis obſeruabant,
quàm anxius videatur Galenus, quorum ſen
tentiæ ipſi acquieſcendum ſit, quidque in vni
uerſum de vtero ſtatuendum veniat: quòd vi
delicet in vaccis poſteriorum hiſtoriam re-
periret, prioribus tantum tribuens, ac ſibi
non ſectarum mulierum conſcius, vt apertè
illorum ſententiam refellere nollet. Quan-
doquidem igitur humanus vterus à vaccino
plurimũ differt, in promptu ſunt argumen-
ta, quibus Galenum, vterum humanum non
ſecuiſſe, planè liceat cognoſcere. Vaccinus
enim vterus os ſacrum in ſitu excedit, ab
inteſt

inteſtino rect[illegible] etiam illic ſupra vaſa lumbis exporrecta ſurſum declinans: vbi lumborũ infimæ conſiſtunt vertebræ: adeò vt hic Galeni deſcriptio illi quadret, quum non prægnans mulieris vterus ſitu nõ tam altè aſcẽdat, vt longo interuallo eouſque pertingat, vbi ſacrum os infimæ lumborum vertebræ committitur: neque etiam perinde, vt vaccarum ac canum quoque vteri, veſicam in ſuperiora excedit. longiſsima enim eſt quadrupedum vteri ceruix, ſeu collum: ídque magis erectum, quàm vteri muliebris: adeò, vt vel huius gratia ſitum eſſe varium, nemini mirandum ſit. Atque ex hoc differente ſitu, non poſſumus ambigere, Galenũ muliebris vteri ceruicis longitudinem digitis duntaxat ex virilis penis longitudine metitum eſſe. nam aliàs non tam altum vtero adſcripſiſſet ſitum, ſi vel illa ipſi conſtitiſſet. Formam vteri deſcribens, Herophili ſententiæ videtur acquieſcere, quum illam veſicæ comparat. At nonnihil infrà non amplius ſibi conſentit vbi de cornibus diſputans, etiam aliquouſque Herophili verba mulieribus congrua, in ſuum vſum refert: & pergens varia anatomicorum expoſita ſententia, ſe iudicem ſtatuit, ac demum vaccinum vterum humano ſimilem affirmans, ſe turpiter prodit, cornua & formam, quod ad mulieres attinet,

ſecus quàm Herophilus,non verè enarrans. Eſt enim humanus vterus quodammodo veſicæ inſtar rotundus, anteriori & poſteriori ſede cõpreſſus,ac proinde latior,quàm profundior.Deinde ſuperiori ſede,videtur quoque nonnihil depreſſus, & quartam circuli partem,aut creſcentem modò lunam referre.quum aliàs,ſi veſicæ inſtar protuberaret, ſemicirculum ex toto circulo exprimeret. atque ita ſuperior vteri pars veluti in tubera ceſſat,capitis vituli in modum,quod cornua paulo pòſt eſt eductum. Ea tubera apicésq; Herophilo cornua,in muliebri vtero,fuerunt indubiè nominata. In canibus & ſuibus vterus ſtatim ex ſui fundi cum ceruice coalitu,in duas partes ita dirimitur, ac ſi indicem à medio maximè abduceres, & ſingulos digitos,ſingulas vteri partes fingeres.Hæ non prægnantibus nullibi inflexæ apparent: prægnantibus autem, pro fœtuum numero complicantur. Illi enim ſeriatim in iſtis vteri partibus continentur. vnde etiam qui eorum animalium hiſtoriam ex ſectione narrauerunt, illas vteri partes, quum magno & inſigni cornu ſatis reſpondeant, cornua appellarunt,illis fœtus contineri & amplecti non incommodè tradentes. In vaccis verò omnia ſecus habent: fundum enim, ſi integrum & extimo ipſius inuolucro non

derectum ſpectaueris,à ceruice ſurſum ſimplex longo ductu ferri viſitur, forma nõ globoſa,ſed quaſi tereti anteriùs & poſteriùs, perinde ac ſi duo digiti inuicem faſcia obducti proponerentur, compreſſa. Dein fundum quaſi in duo arietum cornua inuicem cedentia dirimitur. Neque ſcio, an quicquã in vniuerſo corpore propius alicui aſsimilaueris,atq; has vaccini vteri partes arietum cornibus comparare poſsis. Et quoniã fœtus in altera fundi parte(eſt enim illud, vt mox dicam, geminum) humilius ſubſiſtit, quàm vteri in ea cornua eſt deductio:& quoniam idcirco in illis fœtus, vt ſic dicam,non complectitur,quid mirum eſt, Galenum in cornuum narratione ita eſſe perplexum? quum de differentibus prorſus inter ſe vteris,pugnantia occurrerent anatomicorum dogmata? Verùm pulchrè & callidè ſeſe ſubductum putat,quando cornuum actionem,functionémque in alium locum referendam cenſet: quem apud illum nuſquam reperias. Seminalium vaſorum ingreſſus omnibus vteris accidit, in extremos illius apices.mulieribus quidem, in protuberantia vtrinque ſuperioris vteri ſedis capitula: canibus autem, in ſummum partium, quas diremptis inuicem digitis comparauimus: vt vaccis in apices earum vteri partium,

quæ arietum cornuum modo, bellè implicantur: vti à Galeno quoque optimè eſt animaduerſum, id alios latuiſſe diſſectionum profeſſores atteſtante. Quanquam non ſatis augurari queo, quænam vaſa Galenus Herophilo, & aliis quibus contradicere ob magnam quæ in aliarum partium enarratione occurrit diligentiam, vereretur, cognita ſcribit, quæ ceruici veſicæ inſererentur. Videtur nãque Galenus arbitrari, non minus quàm in viris, glandoſum illum aſsiſtentem nobis appellatum muliebris veſicæ ceruici connatum: ac dein vaſa comperiri, quæ à teſtibus veſicæ ceruici in mulieribus ad corpus illud implantarentur. Si Galenus id apud Herophilum legit, ipſéque in eadem fuit ſentẽtia, lubens fateor, me illud glandoſum corpus, neque etiã vaſa illa ſeminaria à teſtibus delata, in mulieribus, vt neque in brutis pariter, inueniſſe. imò Galeni authoritas mihi hac in parte tãtiſper ſuſpecta erit, donec ab aliquo huiuſmodi in corporibus reperiri audiuero: atque quã ratione ipſa expendere poſsim, certior reddar. quorũ nullam interim in mulieribus neceſsitatem expendo. Nolim enim hic de prægnantium, quibus fundi vteri os arctiſsimè claudi nullis non in confeſſo eſt, coitu quicquam comminiſci. Similis mihi eſt ſententia de venis & arteriis, vterum, præter

vaſa

vaſa ſeminis materiam deferentia, ab illis quæ in renes feruntur, petentibus: quæ Herophilus in quibuſdã mulieribus videri tradidit. vti Galenus illum in multis mulieribus eas reperiſſe nõ dubitat: aliter ſcripturus, ſi & ipſe quoque mulierem vnquam fuiſſet aggreſſus, ac perinde vt in ſimiis illas deſiderari animaduertiſſet. Nam quum ait, non niſi rariſsimè in ſimiis illas venas arteriáſque à ſe repertas; non aliter mihi perſuadeo id ab ipſo ſcriptum, quàm ego variam neruorum & vaſorum in quibuſdam ſedibus ſeriem commemorans, aliquando hoc, aut illo modo ipſam occurrere, vel ideo adiicere coactus ſum, quòd Galeno, etſi ſecus ſemper obſeruaſſem, initiò repugnare veritus ſum.

Huiuſmodi in meis libris locus eſt, de humerariæ à caua ortu, de neruorum in tibia & pede diſtributione, ac quorundã neruorum in brachio congreſſu. Verùm ſermo ad vterum eſt reducendus, cuius ad alias partes contactũ à Galeno in mulieribus imaginari, ſitus & forma ipſum latentes plus ſatis arguunt. Vti magnitudinem male cõmemorat, arbitratus vteri fundum in mulieribus multo maius eſſe, quàm re vera viſitur. nunquam enim non prægnantis mulieris vterus mihi occurrit, cui trium digitorum latitudinem tribuere potuiſſem: neque etiã

fundi

ſundi longitudo vnquam trium digitorum latitudinem ſuperauit. Ceruicis longitudo pro illius extenſione varia ſe exhibuit. eſt enim corpus membraneũ, neruoſúmque, ac proinde plus quàm nonnullis arrideat, ſequax. Quare etiam opinor, ex pudendi muliebris cum vaccarum & caprarum diſcrimine, Galenum arbitratum eſſe, ceruicẽ vteri muliebris tam muſculoſam & carneã eſſe: atque illam aliter quàm reuera ſit, cõmemorat. Ruſus, vt Galenus duos ſinus in vaccino vtero rectè cõſtituit, quũ vnicus in muliebri ſit: ita quoque vaccini vteri tunicas rectè deſcribit, procul ab vteri muliebris conſtructione aberrans. Eſt enim vna peculiaris in muliere tunica, quæ aliàà peritonæo & ligamentis vterum continentibus pronata, obuoluitur. in vaccis vero, vt fundum vteri ſtatim in duas partes diuiſum diximus, ita quoque vtraque pars ſua peculiari efformatur tunica, adeò vt hoc nomine Galenus vteri tunicã prodiderit eſſe geminã, cui alia ſimplex à peritonæo obducitur: quam ideo vnius tantùm loco habet, quòd duas fundi partes ita ſimul inueſtit, vt inter duarum partiũ commiſſuram nõn intercedat, faſciæ in modum, qua duos digitos aut cornuũ arietis radices ac principia ſimul vnáq; obuolueres. Occurrit enim vt in vteri forma, ita quoque

In tunicis propter vteri diuiſionẽ differ etiã, qua Galenus muliebrem vterum à vaccino differre ignorauit. In præſentia, ne vteri ſermonem nimium educam, prætereundus nõ eſt locus libri de Vteri diſſectione, quo Galenus perinde anxius perplexúſque mihi videtur, atque nos interdum verſatilem animum huc atque illuc impelli ſentimus, quoties pugnantibus authorũ dogmatibus obruimur. Legerat enim Galenus primarios diſſectionum profeſſores, muliebrẽ vterum acetabulis priuare, & tamẽ cornutorũ animaliũ vteris ea tribuere. aliis interim, qui perinde atq; ipſe vaccinum vterũ muliebri ſimilem ducerent, acetabula vtero aſſcribẽtibus. Huc etiã accedente Hippocrate, qui in Aphoriſmis acetabulorũ meminit, aliud longè eo nomine ſubaudiens, quàm id cui ab acetabuli nominis in diſſectionibus inſtitutore, ipſum attributum, nemo debet ambigere, qui variorum vterorũ ſectionem eſt aggreſſus. Mihi enim facilẽ conſtat acetabuli nomen ad tria inter ſe diuerſa, ab authoribus relatũ: adeò vt ex rei cognitione, quid quiſque ſibi vellet, Galenũ animaduertiſſe oportuerit. Primũ itaque acetabuli nomine in rotundis, & inſtar ſemiſphæræ cauis ſinibus deſcribendis vtimur, hac ratione omnes profundos oſsiũ ſinus, ac in primis oſsis coxendicis ſinum

quo

quo femoris caput ſuſcipitur,acetabulũ nun cupantes:nomen,vt in meis libris tradidi,ab herbæ nobis acetabulũ, aut veneris hortus, vmbilicúsve nuncupatæ,& acetabuli menſu ræ forma,ducentes.Iam in vaccino,aut ouil lo,aut bubulo,aut ceruino vtero, qui nuper concepit, plurimæ foueæ conſpiciuntur,quę labris ſuis in vteri cauitatem protuberant, & ita ſinuatæ ſunt,ac ſi quis dimidias illis im preſsiſſet piſas.adeò vt nemo ita à me admo nitus ambigere debeat,ſinus tales acetabula primùm eſſe nũcupatos. Quia verò illi cõ ſurgunt,parantúrque ex tuberibus in vtero non prægnante ita conſpicuis,vt illos proſtã tibus in ano venulis, vnde ſanguis nonnun-quam per interualla promanat, anatomici aſsimilauerint:mirum non eſt, & ipſis tube-ribus nomen acetabuli ſecundariò eſſe accõ modatum,vtcunque parum aptè: quum ſi-nus,niſi animal cornutum aliquandiu geni-turam retinuerit, neutiquam ſint. Rurſus quia ex illis ſinibus venæ & arteriæ in exti-mum fœtus inuolucrum procreantur, non mirum eſſe debet, venas illas & arterias de nouo inter inuolucrum id & internam vteri ſuperficiem generatas,acetabulorum nomi ne quibuſdam appellatas, vti nimium ſanè conſtat,Hippocratem eo nomine vſum, quã do de bimeſtri aut trimeſtri abortu ſermo-

nem inſtituebat, & rationem(quã aliàs ferè ſemper ſubticere ſolet)ad mucũ retulit, quo noua illa & inualida vaſa, quibus genituræ ſuffulcitur, turgerent. Certum enim eſt bimeſtrem, & multò adhuc minus trimeſtrem fœtum, vel in vaccis, ſinibus illis ſolis, aut aſperitatibus ita retineri, vt ſepias & loligines ſuis promuſcidibus, quas acetabuſis plenas cernimus, ad ſcopuſos aſperáſque regiones hærere nemo ambigit. Quum itaque eiuſmodi vaſa in mulieribus perinde atque in vaccis habeãtur, acetabuli nomen illa ratione non eſſet perperam mulieri in eo ſignificato attributum. Verùm quia muliebris vterus tubera illa extantia in ſua amplitudine neutiquam exhibet, & quia deficientibus tuberibus ſinus illi ad formam ſinus coxendicis oſſis exculpti, conſtitui nequeunt, liquidò patet, neque primum, neque ſecundum acetabulorum nomen, mulieri aſſcribẽdum. adeò vt Galenus hic minimè perplexus fuiſſet, ſi muliebri vtero cum vaccino pugnante, ſeſe etiam exercuiſſet. In fœtus quoque inuolucris permultum eſt diſcriminis, ſed opportunius ad parum veras deſcriptiones illa aſſeruabimus, ad ſecundam nunc corporis cauitatem, thoracémve, ſermonem dirigentes. Qui ſuccinctior futurus eſt, propter venæ cauæ ductum ſuperius cõmemoratum, in cu-

Nõnullæ cõiecturæ ab illis partibus pendentes, quæ thorace contineantur.

ius explicatione memini, quónam pacto interdiuidentes thoracem membranæ in canibus & ſimiis, inſignem ſupra neruoſam ſepti tranſuerſi partem, & ſub cordis canini inuolucro conſtituant cauitatem, in homine neutiquam occurrentem. Vti neque peculiaris pulmonis lobus ſeu fibra inibi reperitur, quę illam cauitatem occupans, manus & elegantiſsimi fulcri modo, cauam venam illac prorepentem ſuſtineret, tutóque deduceret, & quinta pulmonis fibra à Galeno eſt nominata: quum alioquin duæ in dextro, & totidem in ſiniſtro latere inuenias. adeò vt hæc cauitas, & illa pulmonis fibra, Galenum ſimias canéſque, non autem homines ſecuiſſe, planè comprobent. Perinde atque cordis inuolucrum, quod Galenus à ſepto tranſuerſo diſſitum, illíque non connatum, narrat, vti ſanè in canibus & ſimiis tantum à ſepto remouetur, quanta nuper commemorata viſitur cauitas. In homine autem, tota humiliori ſua ſede, inſigni amplitudine ſepti tranſuerſi neruoſæ regioni connaſcitur, vnitúrq́; , & alium prorſus ſitum in homine quàm in canibus aut ſimiis ſibi vendicat, pro cordis nimirum ſitus varietate. neceſſum enim eſt, arculam inuolucrúmq́; cordis parem cum illo ſitum obtinere. Quòd verò alius cordis ſitus in hominibus, quàm in canibus & ſimiis, occurrat,

tat,ex anatome & ratione liquidò cõſtat. Si enim expenderimus oſsis pectoris in hominibus longitudinem, illam cum canino pectoris oſſe conferentes: promptè etiam animaduertemus, humanum cor alioquin ex proportione maximũ,non tam rectum atq; ſecundùm longitudinem corporis incedentem ſitum ſibi vendicare, quàm Galenus in ſimiis & canibus cordi aſſcribit, nóſque inter diſſecandum apertiſsimè obſeruamus. Humani enim cordis baſe thoracis mediũ, quod ad dextrum & ſiniſtrum ſpectat,occupante,acveluti tranſuerſim locata,reliquum cordis corpus in ſiniſtrum latus admodum obliquè deorſum fertur, ſiniſtræ ſepti tranſuerſi ſedi innitens, quemadmodum inuolucrum ſepto inibi connatum retuli. Perinde profectò, ac ſi humanum cor ad tranſuerſum hunc ſitum cogeretur, neque liberè rectius deorſum duci potuiſſet. Vti caninum cor locari nouimus,quod ſuo mucrone, non autem toto corpore, ex obliquo nonnihil ſitu, ad ſiniſtrum latus ſurſum nutat. Quum itaque Galenus eum ſitum in canibus & ſimiis obſeruauerit, hominémque nunquam aggreſſus fuerit, haud mirum nobis eſſe debet, humani cordis ſitum ab illo non commemoratum:& Galenum ſimplici ſitus ſui enarratione non contentum,

quinimo in Ariſtotelem & alios prolixè inuectum, qui humani cordis, ita uti in anatome occurrit, & ratio quoque dictitat, ſitum nobis tradiderunt. Cæterùm quod ad cerebrum attinet, nimium conſtat, boum cerebra ad illius inſpectionem & anatomen à Galeno eſſe adhibita, quum nullius animalis cerebri alioquin apud illum fiat mẽtio: & quia in cerebris boum, ut ferè & aliorum animalium, non magna cum hominibus eſt differentia, paucæ occurrunt coniecturæ, quibus in tertia corporis cauitate, in ipſa nimirum caluaria, Galenum homines nõ ſecuiſſe conficeremus. Atque harum una, neque illa uulgaris, ex cerebelli ſitu & conformatione dependet. In bobus enim, quemadmodum Galeni quoque habet deſcriptio, cerebellum poſteriorem occipitis ſedem occupat, extra cerebri poſteriorem regionẽ in poſteriora eductum: quum tamen in homine prorſus cerebro ſubiiciatur, & extima cerebri in occipitio pars, in poſteriora & in occipitium multò magis protendatur, quàm cerebelli poſterior ſedes. Deinde bouis cerebellum altius in occipitio conſcendit, quàm hominis, cui cerebellum ſuperiori ſede eſt latum & compreſſum, bouis interim cerebello in ea ſede rotũdo & ſphærico, ac ad ſuturæ Λ imaginẽ exprimentis elatiorem ſedem uſque conſcendente.

Rationes ex iis quæ caluaria cõtinentur petitæ.

dente. Quum tamen humani cerebelli apex in medio tantùm ductus conſiſtat, qui à fora mine dorſali medullæ in occipitis oſſe excul pto, ad dictam nuper ſuturæ Λ ſimilis ſedem metitur. vnde etiam non mirũ eſt, Galenum in ſitus congregationis duorum primorum duræ membranæ ſinuum deſcriptione, haud obſcurè oſtendere, in bouis, non autem hominis diſſectione ſeverſatum. Conſiſtit enim congreſſus ille ad elatiſsimã nuper commemoratam cerebelli ſedem, quę in hominibus à bobus differt. Galeníque deſcriptio his ſatis conuenit, ab illis interim abhorrens. Vti etiam plexus arteriarum ad cerebri baſim in bobus magis, quàm hominibus, à Galeno viſus narrabitur, vbi illum in rerum hiſtoriæ veritati pepercisse, paulo pòſt enitar oſtendere. Iam enim nimius videbor, in differentiis inter hominem & alia bruta adferendis, ex quibus Galenum hominum corpora non ſpectaſſe comprobarem. Vnde etiam illis finem imponam, ſimul atque addidero hoc in primis apud Galenum mirandum, quod ſuis confidens ſimiis, toties veteribus diſſectionum profeſſoribus immeritò contradixerit, illóſque oſcitantiæ arguerit, quòd quæ ipſe in ſimiis reperiret, illi aut omiſiſſent, aut aliter deſcripſiſſent, prout nimirum in hominibus illa ipſis obuerſabantur. Atq; huiuſmodi

Loca nonnulla, quibus Galenus apertè Veteres reprehendit, quòd homines, nõ autẽ cum illo ſimias ſecuiſſent.

locus ſeſe offert in futurarum ſuperioris maxillæ hiſtoria, vbi Galenus alios anatomicos duas non vidiſſe, aut quaſi non expendendas præteriiſſe ſcribit: quum interim Galenus ex ſimia in eam opinionem venerit, illis hominis fabricam rectè narrantibus. Talis quoq; eſt proceſſus ille in lumborum vertebris, quo ſimiæ & canes donantur, quem ab aliis prę-teritum neglectúmque ſcribit, quum homines illo deſtitui, nihil ſit certius. Dein quum ipſi totum pectoris os gladio compararunt, Galeno interim mucronatam cartilaginem ad gladium propter ſuas ſimias & canes referente. Quàm prolixè & ſæpe Galenus veteres arguit, quòd muſculũ ex carnea membrana in axilla & thoracis latere efformatũ non cognouerint? quum is in hominibus neutiquam reperiatur. Neque minus ſibi placet, quòd ex muſculis ſcapulã attollentibus, aliquot non obſeruauerint: quum nos ex accurata diſſectione ſimias duobus abundare nouerimus. Rurſus quis ferre poſſet, Galenum aliis in ſecundo pari muſculorum caput mouentium, neſcio quam oſcitantiã aſ-ſcribere: quum tam differens ſit hoc in loco à ſimia aut cane homo, ipſéque nihil minus quàm hominis muſculos perſequatur: vti & de muſculo conſtat à clauicula & pectoris oſſe in mammillarem capitis proceſſum inſerto,

ſerto, capitiſque motibus ſubſeruiente, in cuius deſcriptione longè præter meritum Galenus ſuarum ſimiarum occaſione veteribus obſtrepit. Ita quoque non mirum eſt, Galenum alios incuſare, quòd muſculum præterierint, quem in caudatis ſimiis & canibus recti muſculi abdominis partem eſſe videmus, ſecundùm pectoris oſsis latus ad clauiculam vſque coſtarum cartilaginibus exporrectam, qua homines omnino carent. Simili ratione eos incuſat, quòd eum ignorauerint muſculum, qui à ſuperioribus ceruicis vertebris, coſtis offertur, ſecundùm anteriorem muſculi ſedem, qui thoracem mouentium ſecundus ſtatuitur, deſcendens. nam hunc in homine deſiderari, ſatis conſpicuum eſt. Quum portionis maioris muſculi, quem ego femur mouentium quintum numero, atque inter tibiæ motores neutiquam refero, meminit, quæ tendine interno femoris capiti inſeritur, alios reprehendit, quòd eam inſertionem tendine, non autem carnea implantatione fieri ſcripſiſſent, vti in ſuis ſimiis ipſi occurrebat. Item alios carpit, quòd tendines muſculorum tibiam mouentes, iliúſque anteriori parti inſertos, teretes deſcripſerint: non autem vt in ſimiis videntur, latos. Inſuper

quàm ſæpe quoſdam inceſsit, quod muſculum omiſiſſent, à quo lateſcens pedis tendo educeretur? quum tamen ipſius deſcriptio non hominibus, ſed ſimiis potius conueniat. Alios etiam notat, quòd quartum pedem mouentium muſculum carnea inſertione calcis oſsi implantari ignorauerint: quum interim exquiſitum prorſus tendinem in hominibus, ſecus quàm ſimiis, ſibi vendicet. Sed quid manifeſtius (vt cordis ſitum, pluráque eius generis loca ſubticeam) hanc falſam Galeni accuſationem, & negligentiæ impoſitionem arguet, venæ cauæ per ſeptum tranſuerſum ductu, & illam ſuffulcienſ pulmonis fibra? Galenus enim, quum ſimias ſuas ſcinderet, illáſque à veterum, qui hominum diſſectionibus ſeſe exercebant, hiſtoria abeſſe videret, non veritus eſt teſtari, eos illam pulmonis fibram, & neſcio quæ alia, latuiſſe. Adeò vt magis impius cenſeri deberem, ſi in vera hominis fabricæ hiſtoria Veteres illos non excuſaſſent: quàm ſi propter inſignem quo erga Galenum laboro affectum, ſingularémque obſeruantiam, contra oculorum teſtimonium, reíque veritatem, illius placita vndique imperturbata reliquiſſem: atq; hoc noſtrum ſeculum, perinde atque omnia quæ Galenum ſecuta ſunt, hallucinari, & Græcorum impoſturam latêre voluiſſem. Quum

itaque

itaque mi Ioachime, meis ad Syluium literis huiuſmodi, quæ nimis cumulatim ſeſe offe-runt, ad eum locum reſpondiſſem, quo ægrè ferebat, à me propoſitum, homines à Gale-nō non diſſectos: ad illum veni, quo nihil per peram ab ipſo neq; traditum, neq; ſcriptum affirmabat. Atq; hic primùm cœpi oſtende-re, quàm in Galenum eſſemus impii, ſi in de-ſcribenda hominis fabrica, illi tot falſas de-ſcriptiones imponeremus, quot nobis ad ho minis cum ſimia diſcrimen, in ſuis libris oc-currunt: & vt illius authoritatem tueremur, in illarum excuſationem non ſemel dicere mallemus, illum ex ſimiarum potiſsimùm in ſpectione Anatomen docuiſſe: in hoc erran-tem, quòd ſimias hominibus nimium ſimi-les ſtatueret. Ac proinde, ea quæ apud Gale-nũ ab hominis fabrica, propter ſimias bru-táve differunt, in non verarum deſcriptio-num claſſem haudquaquam reponenda du xi: ſed aliquot alias, vti in amplisſimo parum obſeruatorum à Galeno locorum campo ſe-ſe offerebant, ad hunc penè modum ſubieci.

Non omnia in partium hiſtoria à Galeno rectè tradita & deſcripta.

Galenus oſsium differentiam ex appendici-bus conſtituens, non ſolis magnis & grandi-bus oſsibus appendices haud rectè tribuit: quum digitorum oſſa, & poſtbrachialis & pe dii appendicibus donari inimium conſtet. quemadmodum & totam ex gingiuis extan

In oſsibus aliquot parum veræ deſcriptiones.

tem dentium partem, in pueris quoque appendicem efficiquet, vt vertebras taceam, in minorum quoque oſsium numero recenſendas, quarum quædam, vt propemodum thoracis & lumborum omnes, etiam quinque appendicibus ornari cernuntur. Quæ etiam argumento ſunt, non illis tantum oſsibus (etſi alia Galeni ſit ſententia) appendices obtigiſſe, quæ amplũ ſinum medulla quæ oſſeis fibris non interſtinguitur, oppletum, vt humerus, vlna, radius, femur, tibiæ oſſa, continent: verùm & illis quoque, quibus eiuſmodi ſinus nequaquam adeſt. Neque vertebræ enim, neque ſcapula, neque oſſa ſacri oſsis lateribus commiſſa, neque coſtæ eiuſmodi ſinus ſibi vendicant. attamen in illis oſsibus appendices perinde dignoſcuntur, ac in illis quæ eo ſinu dicebam conſpicua. Huc ſunt referenda penè omnia, in quibus mihi cum Galeno in differentiis conſtructionis oſsium deſcribendis, parum cõuenit. Vt quòd Galenus earum ſermonem in libro de Oſsibus inſtituens, ſub ſynarthroſi ſeu coarticulatione futuram, harmoniam, & gomphoſim neutiquam comprehendere debuit: quum illa ſimul cum ſymphyſi ſub vno genere locanda venerant, quod oſsium ſtructuras continet, ad nullum penitus motum à Natura fabricatas: quódque illi opponitur, cui ſtructu

ræ ſubſunt, ad motum ſiue manifeſtum, ſiue obſcurum compoſitæ. Synarthroſis enim à diarthroſi ſola motus obſcuritate differt, & vtrę que iiſdem ſtructuræ ſpeciebus coëunt, enarthroſi nimirũ, arthrodia, & ginglymo. Sic quoque ad ſymphyſim male refert, oſſa vel alicuius corporis beneficio, vel nullius inuicem componi. quum enim eiuſmodi corporum, quorum auxilio aut interuentu oſſa conſtruerentur, triplicem differentiã, cartilaginem videlicet, carnem & ligamentũ indicauit, tres compoſitionis ſpecies ſuis nominibus appellans, nulla nobis dari poteſt ſymphyſis, quã ligamenti, aut carnis interuentu coaluiſſe verè diceremus. Neq; id ſanè mirũ eſt, quum hæc compoſitionis ratio ad omnes oſsium ſtructuras ſit referenda, in quibus facilè cernimus ſuturas & harmonias, & in ętate conſiſtentibus ſymphyſes, ſolius ſtructuræ nexúſq; opera, abſq; tertii corporis auxilio committi: articulos verò ligamentis tũ in oſſium circuitu obductis, tum ipſa cõmiſsione nonnunquam interuenientibus, ac dein muſculorũ (qui carnis loco cẽſentur) opera, contineri. Cartilaginẽ verò in iunioribus hominibus ad ſymphyſim concurrere, admodum pulchrè ſpectamus. Vbi etiam ſuccurrit, Galenũ de ſymphyſi loquentem, quòd fungoſa molliáque oſſa, nullis mediis connaſcantur,

ſicciora denſioráque nonnullis intermediis coaleſcant, ſcripſiſſe: quum tamen, vt mox retuli, in puerulis, quibus oſſa fungoſa & mollia exiſtunt, ſymphyſes medio cartilaginis fieri cernamus: in ſenibus verò, quibus arida iam ſiccáque & magis denſa euaſerunt oſſa, eiuſmodi cartilago prorſus aboleuerit: imò ne coalitus quidem linea plerunque ſe exhibente. Atque vt Galenus commiſſurarũ conſtructionúmve oſsium differentias ita parum aſſecutus eſt, ſic quoque in exemplis adducendis parcus videtur, quibus ſuas commiſſuras comprobaret. Quanquam neque exempla in cognitis illi commiſſurarum differentiis adducta, prorſus menda vacent. Parum enim ſeſe oſtendit anatomicum, quum vertebras ad ginglymon refert, atque elatiſſimam & mediam demens, reliquas ginglymo committi teſtatur, quòd ſimul ſuſciperent & ſuſciperentur: non expendens diſcrimen illud in variis eſſe articulis, ſéque tria oſſa vt ginglymi compoſitionẽ doceret, adducere. Nam, etſi omnes quæ ſupra duodecimam (aut quæcunque illic vtrinque ſuſcipitur) thoracis vertebram, ad primam vſque ceruicis habentur, ſuperiori ſede incumbentem ſubeant vertebram: inferiori autem ſede ſubiectam admittant: & rurſus quæ in lumbis ſunt, contraria ratione articulentur:

tamen

tamen in duarum vertebrarum ad inuicem nexu, mutuus non conſurgit ingreſſus, neq; idcirco etiam ginglymos. Etſi quis ideo os aliquod ginglymo committi velit, quia ſuperiori parte aliud os admittit, inferiori autem aliud ingreditur:aut contrà, humiliori excipit, elatiori immittitur: nullam articuli compoſitionis rationem habens, neque obſeruans quot oſſa ad vnum exemplũ, adeóque vnam conſtructionem ducit, non pauca oſſa, vt prima digitorum, ginglymo necti aſtruet, cum Galeno admodum diſſona propoſiturus: quandoquidem commiſſurarum differentiæ, ad duorum oſsium nexum omnino ſunt referendæ. Verùm his neglectis, ad peculiares oſsium deſcriptiones properemus, vbi occurrit capitis os octauum mihi numeratum, in frontis oſsis baſi poſitum, quod miror ſuis peculiaribus ſuturis à Galeno non circunſcriptum: ac cur ſpongiæ potius modo, quàm cribri, peruium cenſuerit, quum eius foramina ad cribrum magis ſint conferenda: neque illa ad pituitæ cerebri diſtillationem priuatim parata ſint, quum hàc nunquam pituita citra morbum poſsit duci. At hæc Galeni ſententia, magis adhuc in cuneo aſsimilato oſſe venit expendenda, quod ſub cerebri baſi ſpongiæ modo extructũ foraminibus variis, neq; rectà penetrantibus

ad

ad ſpongiæ pumiciſque rudioris foraminum effigiem donatum tradit: quum interim id falſum ſit, totáque in caluariæ amplitudine cōſpicua ſede leue (ſi ſinus ac proceſſus ipſius exceperis) viſatur, & non minus quàm frontis, aut temporum, aut occipitis os integra, neque ſpongię modo pertuſa cruſta, efformetur. Mirum profectò eſt, Galenum eiuſmodi compoſitionem propter pituitæ, quæ prorſus inartificioſa eſſet, excolationem confinxiſſe, & non potius quæ in illo oſſe frequentiſſimè occurrunt antra indagatum eſſe, in ea ſede, vbi id craſſum eſſe oportuit, tū ob alias cauſas, tum ſinus occaſione quo glans continetur cerebri pituitam excipiens, quíq; tam elegantibus vndique conſitus eſt proceſsibus, non minus quàm ſinus ipſe obſeruandis. Imò ex varia & notatu digna quæ in caluariæ amplitudine occurrit compoſitione, in ſinibus dico pluribus, & tuberibus, maximi vſus gratia à ſummo rerum Opifice inſigni induſtria fabricatis, Galenū nihil expendiſſe, ideo coniector, quòd nullius horum mentionem fecerit, nihílque illic apparentium conſcripſerit: niſi fortè quis illum oſsis meminiſſe contendat, quod in cerebro poſitum obſeruaretur. Apparet nanq;, Galenum apud diſſectionis profeſſorū aliquem, oſsis eiuſmodi mentioné reperiſſe: & ne ipſe quicquam

quam ab aliis traditum præteriiſſe,aut igno raſſe videretur, eius quoq; quantumuis obi- ter,meminiſſe. Ego ſanè hominis cerebrum nullo oſſe donatum reperio, ſed in canibus primùm didici,vnde huius oſsis ſermo ana- tomicis incidiſſet. In canibus enim inter ce- rebrum & cerebellum, amplum & latũ, ſed tenue,conſiſtit os,ſecundũ cerebelli gibbum inferius cauũ,& ſuperius pro cerebri ſinua- tione conuexum,ac ab occipitis oſſe eductũ, cui omnino eſt continuum,adeò vt augurari liceat, Anatomicos quibuſdam animalibus eiuſmodi os præbuiſſe: Galenum verò, & ſi cuiuſmodi id eſſet, ipſi non conſtaret, illius meminiſſe. Quemadmodum in oſſe euenit, quod præter ſummum humerum & clauicu- lam ex Hippocratis oratione Galenus ter tium in illo articulo confinxit. Cauitatis in temporum oſſe,auditus organi gratia ex- culptæ,apud Galenũ nulla eſt hiſtoria:quum tamen tam varia & elegans ſit, ſummíque Opificis induſtriam, ſi modò quid aliud,vel maximè atteſtetur. Atque vt cauitas illum latuit, ita quoque præter ipſius membra- nas, oſsiculorum cognitionem haud habuiſ- ſe colligitur, quorum vnum femoris oſsi,cui inferiora capita eſſent adépta,vel malleo cõ paramus:alterũ verò incudi,aut molari dẽti, duobus donati radicibus, ſimile ſtatuimus.

Deinde in dentium radicibus enumerandis, Galenus non omni ex parte verus eſt: quum intimi vltimíque molares breuioribus, com pactioribúſque,& ſæpe paucioribus donentur radicibus, quàm qui ipſis ordine ſuccedunt. Sic etiã molares caninis dentibus proximi,non tot radices, quot Galenus illis tribuit,ſibi vendicant. Atque vt radices leuiter expendit,ita quoq; cauitatem neglexit, quæ in ſingulis dentibus pulchrè eſt conſpicua. Quanquam non adeò mirum eſt, Galenum cauitatem dentium alioquin in ipſorum eroſionibus inſigniter expendendam,prætériiſſe:quum eò vſque paruis oſsibus cauitates denegauerit, vt digitorum oſſa teſtetur eſſe ſolida: quum id neutiquam veritati ſit conſonum. Eadem nanque ſtructura conſtant, qua femur,aut humerus, in ſinu dico ſecundùm illorum longitudinem protenſo,& medullæ conceptaculo. In capitis foraminum hiſtoria,præter alia non verè ſcripſit, foramen viſorio neruo viam præbens, duplo maius illo eſſe, quod ſecundi paris neruum tranſmittit. Iſtud ſcribens, neruorum proculdubio rationem duntaxat habuit. Nam ſi hoc loco anatomen ſedulò in homine aggreſſus fuiſſet, non neruum tantum ſecundi paris, & portionem tertii coniugii,quam ad oculorum ſedem dirigi ſcimus, per id foramen

tamen ferri didiciſſet: verùm pituitam cerebri hac non mediocri portione duci, & venæ ab oculorum ſede in duram cerebri mẽbranam pertinenti, ac etiam inſignĩ arteriæ caluariæ amplitudinem egredienti, viã præbere, ac proinde præſens foramen meritò illo amplius videri, quò viſorius ducitur neruus. At vt Galenus pituitæ ductus parum obſeruauit, ita quoque ex ſui plexus reticularis deſcriptione, non dubitamus illum nullã arteriæ propaginem ex caluariæ amplitudine ad oculos ferri arbitratum: quum quicquid ſoporalis arteriæ in caput ducitur, in eum plexum abſumi contendat, à quo rurſus duo tam inſignes conſurgerent rami, quàm ipſa ſoporalis erat arteria in caluariã pertingẽs. Quam verò hæc ſint abſurda, ſuo loco cõmemorabitur: nũc enim ſermo mihi in oſsiũ hiſtoria eſt aliquãdiu cohibẽd⁹. Paucorũ itaq; Galenus ex tãto numero meminit foraminũ, eáq; parũ verè ab ipſo ſunt tradita vt & foramẽ, quo cũ tertio pari neruorũ cerebri ſoporalẽ arteriã duci meminit: quũ interim tam elegãs & maximè obſeruandũ foramẽ arteria priuatim adipiſcatur. Pręterea quĩ reliquarũ arteriarũ caluariã petentiũ foramina illũ latuerint, ex ipſis cõſtat arteriis, quarũ nullã præter ſoporẽ ſuo reticulari plexui oblatam, videtur cognouiſſe. In maxillæ

ſuperioris deſcriptione, Galeno acquieſcendum non eſt:quũ illam ſolidam , & medullæ expertẽ,leuitatéq; haud indigentem,ideo cõ fingit,quòd inferioris maxillæ ritu non moueatur.nam præter nariũ foramina, tã ampla & patentia,vtrinq; ad illorum latera, cauitates inſignes aere magna ex parte oppletæ cernuntur, admodúmq; leuis hac ratione maxilla euadit,ad eum ferè modum quo cauas quæ Diuis in templis appenduntur imagines in formulas fundi nouimus, quoties diuæ Luciæ oculos , diuæ Agathæ mamillas cum pectore, diuo Antonio brachia & crura appendi ſolent.adeò , vt ſi quis oris cõſtitutionem , dentiúmque in ſuperiori maxilla ſeriem,& oculorũ ſedem expenderit , atque ideo hanc non exiguam fieri cognouerit,Naturam profectò celebrabit, quòd fruſtra hominem nõ onerauerit,ſed ſimul robori & leuitati(quum aliàs moles conſtaret)ſcitè proſpexerit. Suturarum ſuperius habita eſt mẽtio,propter eas quæ in ſimiis & canibus, non autẽ in hominibus viſuntur. quanquam illarũ ductum non omnino rectè etiam in ſimiis à Galeno deſcriptũ eſſe,tunc quoq; ſatis innuebatur: & in aliis quibuſdã ſuturis tam eſt obſcurus , vt vnam eandémque ſuturam diuerſis ſedibus conſpicuam,trium ſuturarũ nomine deſcripſiſſe colligatur. Vnde verò Gale

rò Galenus os *v* imaginem referens, non plu ribus & variis oſsiculis conſtructũ eſſe prodiderit, haud ſatis aſſequor. Quemadmodum quoque in thoracis vertebrarum, corporibus ſuis contextu, nullius vertebræ corpus humiliori ſua ſede ad vertebrarum ceruicis formam educi, & à ſubditę vertebrę elatiori ſede caua excipi, video: & ſi Galeni ea fuerit ſententia. Non minus enim thoracis vertebræ rectis & planis ſuperficiebus corporum ſtructura, quàm lumborum, componuntur. Huic nõ admodũ eſt diſsimile, quòd omnes tranſuerſorum proceſſuum thoracis vertebrarum ſinus, quibus coſtarum ſecundus nexus perficitur, deorſum ſpectare tradidit: quum humiliorum vertebrarum, quibus coſtæ altero nexu committuntur, proceſſus, non minus ſurſum pulchrè ſuum ſinum ſpectantem gerant, quàm elatiorum vertebrarum ſinus deorſum nutat: vti & mediæ vertebræ, in tranſuerſis proceſsibus ſinus neque ſurſum, neque deorſum inclinantes gerunt. Non ſemel apud Galenum legitur, omnes coſtas duobus nexibus ad vertebras committi, vno ad illorum corpus, altero ad tranſuerſum proceſſum: quum interim decimam, & duas illi proximè ſuccumbentes vertebras, tranſruesis priuet proceſsibus.

Decima ſanè coſta duobus nexibus hęret, at que ideo decimã vertebrã tranſuerſis nõ deſtitui proceſsibus,apertè conſtat. Quum verò duæ hac humiliores, tam exiguæ eſſent, tranſuerſimque & parũ obliquè antrorſum ducerentur,illarũ cauſa vertebris quibus cõ mittuntur, trãſuerſos proceſſus porrigi, nõ fuit neceſſariũ: quanuis interim muſculorũ gratia tranſuerſos proceſſus ſibi vendicent, ſed amplos,& perquàm modicè exertos. Iã quid Galeno in mentem venerit, non ſatis teneo,quando humerum poſt femur ómnium oſsium maximum cenſuit. Nobis enim fibula humero longior occurrit: & tibiæ os nõ ſolùm longius,ſed & craſsius, in hominibus ſaltem viſitur. nam in canibus humero craſsitie quodammodo cedit. Adhæc,oſſa ſacri oſſis lateribus commiſſa humerum grauitate longè ſuperant. Deinde Galenus demiſsiorẽ humeri ſedem perſcribens,illius interius tuber,maius exteriori ſtatuit:interius appellãs quod ad latus internum conſiſtit vlnæ cũ humero articuli,ac multis muſculis initium prębet,deducendiſque neruis quibuſdã pulchrè ſubſeruit:exterius verò id appellãs,quod ad externum dicti articuli latus poſitum, cũ radio articulatur, & pariter muſculis exortus cõmunicat,multis numeris interius magnitudine & craſsitie & exertione vincẽs, vtcunque

que Galenus ſecus ſtatuat. A' veritatis inſuper ſtudioſo non perfunctoriè expendi deberet Galeni hiſtoria, de brachialis cum cubiti oſsibus articulo. eſt enim ille non parua Naturę induſtria paratus, quum interim eius fabricam Galenus nõ aſſequatur: imò quæ Naturæ negligentiam arguant, haud pauca intermiſceat. Quum enim hæc totam brachialis articulationem ad radium, quantum fieri licuit, referendã putauerit, vt quòd radii beneficio in pronum ſupinúmq; cum vniuerſa extrema manu ſecũdariò moueri debuerat, vlna interim, ſupra quam radius tum agitur, magna ex parte eum motum ſuſtinente, Natura radium iuxta brachiale extra reliquam ipſius craſsitiem induſtriè adauxit, ſinum illi oblongum inſculpens, quo tria ſuperiora brachialis oſſa inuicem inſtar vnius capitis conſtructa & hærẽtia, inarticularẽtur. quod & factum eſt, tertii interim oſsis portione vltra radium deducta, & vlnæ (nõ tamen abſq; alterius corporis interuentu) innitente. Quũ enim radius totum ſinum conſtituere nequiret, humiliori ſua ſede cartilaginem produxit, quæ ſuperius lubrica & læuis, rotundo vlnæ capiti ad internum vſq; latus acuti illius proceſſus incumbit, inſtar ſinus cuiuſdam articulationis illud vlnæ caput ſuſcipiens. Inferius quoq; hæc cartilago à radio pronata, læ

uis & lubrica eſt, reliquum tertii oſsis brachialis concinnè admittens,& quicquid radio in ſinu quo brachiale articulatur, deſuit, adimplens,brachiali interim vlnæ oſsi citra alterius corporis interuentum, articulorum modo,haud contiguo. Nam ab apice acuti proceſſus, qui dicta nuper cartilagine non obducitur,vlnæ ligamentum non aliter prodit,quàm à ſummo apice radii, & circunſtantibus ſinus ſuperciliis,ligaméta enaſcuntur, brachiale cubiti oſsibus committentia. Is enim vlnæ apex læuis nequaquam eſt,articulorúmq; ritu brachiale contingit: & ſi ſecus Galeno viſum ſit, acuto illi vlnæ proceſſui nimium fauéti,& brachialis ad cubitum articulationem ex æquo(quantum ex ipſius hiſtoria aſſequor)ad radium & vlnam referenti. quod quantum à Naturæ induſtria abſit,ex vero nuper commemorato brachialis ad cubitum nexu,facilè patet. Atq; vt, tamobiter Galenus articulum hunc expendit,ita quoque non mirum eſt, duos illos ſatis in homine laxos articulos ab ipſo non explicatos, quibus radius vlna articulatur, ac ſuperiori quidem articulo radius vlnam excipit, inferiori autem radius vlnam admittit. Pari ratione cartilaginem eam neglexit, quæ à radio pronata, vlnam à brachiali interdiuidit, totúmque articulum brachialis

ad radiũ penè reducit. Verùm vt hanc cartilaginẽ præteriit, ita quoq; nullas alias expẽdiſſe videtur, quæ prȩter cartilagines oſsibus in articulis læuis in modũ cruſtæ obnatas, & ſua in mollitie & duritia tẽperie oſsium articulos iniuriis ferendis ineptos reddentes, in quibuſdam articulis ita reponuntur, vt nuper commemorata inter brachiale & vlnam mihi occurrit: cartilago videlicet vtrinq; lȩuis, & coarticulatis oſsibus, niſi ligamentorũ beneficio, in ambitu cõmiſſa. Reperias autem eiuſmodi cartilagines in inferioris maxillæ ad ſuperiorem articulis, in clauicularũ ad pectoris os commiſſuris: vti etiam in nexu clauiculȩ cum ſummo humero ſuperiori ve ſcapulæ proceſſu. Brachialis inſuper oſſa non ſunt ita dura & denſa, quin quoq; ſungoſa cernantur, & medulla non minus quàm oſsium appendices, aut reliquæ oſsium ſedes extra magnos ſinus conſiſtentes, oppleta. Quum Galenus prolixè digitorum oſſa exprimeret, non additum ab illo oportuit, digitorum oſſa parem cum digitis formam obtinere. Nam etſi poſt brachialis & pedii oſſa, quodammodo in longitudine teretia ſint, & digitis aliqua ex parte inde comparari poſſent: digitorum tamen oſſa, vt exterius gibba & teretia viſuntur, ita quoque interius ſunt compreſſa,

& in eum modum plana, vt cum tendinibus illorum internæ ſedi commiſsis (quæ veluti dimidiam teretis figuræ partem conſtituũt) teretia tantùm occurrant. Neq; noui num ita Galeni fuerit ſententia, vt ab ipſo ſcriptũ eſt, digitorum articulos omnes ſibi reſpondere, & ſimpliciter prioris oſsis internodiũ in ſub ſequentis ſinum ſubire: non ſecus ſanè, ac ſi enarthroſi digitorum nexus perfici, indicatum voluiſſet. Eſt enim in digitorum articulis magnum diſcrimen: vti etiam motus varius & diſcrepans, non parua Naturæ prouidentia, illis attribuitur. Prima enim quatuor digitorum internodia flectimus & extendimus, & dein vtrinq; in latera ducimus. Secũda verò & tertia internodia, ſolam extenſionem & flexionẽ experiuntur, nihil cum laterali motu commune ſibi vendicantia. Satis enim erat ad digitorum diductionem & adductionem, primos artus in latera poſſe dimoueri, ad quorum motus alii artus ſecundariò ſubſequerẽtur, & interim validiori articulationis ſpecie cõmiſsis, illorũ robori conſulitur. Nouimus enim, vt ginglymos minus luxationibus, quàm inarticulatio, ſubiiciatur ac primi quidẽ digitorũ articuli hac cõmittũtur, ſecundis interim & tertiis, vti à me nõ obiter ſcriptũ eſt, per ginglymon cõſtructis. Adeò vt Galenũ mirer, quòd quũ in libris de

Vſu

Vſu partium muſculorũ digitos in latus mo uentiũ inſertionem illis tantũ oſsibus tribuiſ ſet,quæ proprio motu in latus aguntur: per inde atq; Veterũ, quorũ ſuffragio in illis li- bris ſcribendis inibi proculdubio vtebatur, erat ſentẽtia:in libris autem de Adminiſtran dis ſectionibus ſeipſum malè obſeruatarũ in ſertionũ arguat,vt quas in omnes digitorum articulos fieri inibi tradat:tẽdinibus procul dubio deluſus,qui externæ digitorũ ſedi ad- naſcuntur,ab illis muſculis qui varia commi ſtione, & illorũ extenſioni & in latus à polli ce abductioni præſunt. Verùm hæc ad mu ſculorum potius,quàm oſsiũ tractationẽ per tinere,quis meritò cõtenderit. Ex magno i- gitur oſsiculorũ quæ à ſeſami ſemine nomen obtinuerunt numero,in meis libris cõmemo rato,haud ſatis mirari queo, Galenũ nullius ferè ſitum manifeſtè expreſsiſſe, illáq; nõ ali ter præteriiſſe, quàm ſi nulla aut admodum pauca ipſi inter diſſecandũ occurriſſent, vti cum ligamentis & tendinibus offerri ſolent. Quum Galenus tibię oſsis ſinus expenderet, quibus humiliora femoris capita excipiũtur illósq; ad capitum proportionem cælatos di ceret,mirum ſanè eſt,ipſum non animaduer tiſſe, quàm obiter & parũaltè Natura illos ſinus, ſi cum protuberantibus & magnis fe- moris capitibus conferendi ſint, exculpſe-

rit, ac proinde raro & ſingulari beneficio non ſine magna occaſione cartilagines quaſdam parauerit, ſinuum cauitatem egregiè adaugentes. Videtur enim Galenus in genu articuli examine cartilagines illas non obſeruaſſe, quæ ſupra infráque leues, inſtar creſcentis Lunæ in ſinuum circuitu reponuntur: exterius craſſæ, & ſenſim quaſi in aciem deſinentes, ſinúsque hac ratione cauiores pulchrè reddentes, vti non obiter in primo de Humani corporis fabrica à me eſt proditum, vbi etiam patellam duriorem, & alterius conſtitutionis mihi videri, atteſtatus ſum, quàm vt cartilaginei oſsis nomen ipſi ab aliis indendum putauerim. Neque etiam inibi præterire potui, prolixam illam in tertio de Partium vſu, humani pedis cum cæterorum animalium pedibus comparationem, in qua neutiquam Galeno mihi acquieſcendum fuit: quum is longiſsimum homini pedem tribuat, ego contrà breuiſsimum: ſi modò pedis voce id comprehendi debeat, quod ſimilibus oſsibus tum numero, tum forma, tum articulationibus, tum muſculis & tendinibus, idq́ue genus aliis, quę in partium hiſtoria expendimus, magna ex parte cum hominis pede proportionem habet. Feles enim, canes, & meæ muſtelæ, ſciuri, lepores, cuniculi, lupi, leones, & magis adhuc

huc

huc ſimilæ,calcis os,talum,os cymbam referens, & quatuor tarſi oſſa habent pauciſsimis differentiis ab humanis oſsibus diſtinguenda:& his dein pedium ſuccedit,& digiti, ac dein muſculorum magna eſt proportio:adeò vt corpus his omnibus efformatũ, pedem vocare,ac humano pedi conferre debeamus. Incipit autem iſte quadrupedum pes, vbi Ariſtoteles, & in tertio de Partium vſu Galenus articulum ſtatuerunt genu humano proportionatum, quo in biſulcis animalibus talum repoſuerunt. quum interim tam equi, quàm aſini, aut cuiuſque ſolipedis talus quoq; ſimilis biſulcorum inibi occurrat: & in quadrupedibus pedes in digitos diuiſos habentibus, talus quoque ibidem habetur, hominis talo ſimilis, & illi talo vſu proportionatus,quem biſulca ſpectandũ offerunt, & ſi forma inuicem non admodum correſpondeant. Ab illo itaque articulo quadrupedum animalium pes incipit, qui quantum humanum pedem longitudine, quando cum illo ſit conferendus ſuperat, nulli non eſt euidentiſsimum, quicunque modò propter affectum, quem erga authores habemus æquo pertinaciorem, ſuæ rationi imponere noluerit. Scio enim quot ex hac obſeruatione corruant Ariſtotelis placita, ſimul atque quis à me

didicit,

didicit,quadrupedibus femur noſtro ꝓportionatum obtigiſſe:quod ſcilicet rotundo capite coxendicis oſsi inarticulatur, & duobus capitibus tibiæ oſsi cōmittitur.Habent enim quadrupeda tibiæ os femori, nō ſecus quàm in homine,articulatum, & patellam vt in hominis genu illi articulo præpoſitam: quāuis femur cum ſuo coxendicis articulo, & genu quoq;,in corporis trūco quibuſdā animalib. latêre videantur.Vnde etiamAriſtoteli proculdubio hic(quemadmodū & de auium cruribus alibi oſtendere nitor) impoſitum fuit. Dein tibiæ os in omnibus quadrupedib. talo articulatur,cui calcis os in omnibus quoque ſubeſt.Hicq; articulus non alio donatur motu,quàm in homine illum flexione & extenſione agi nouimus.Hunc articulū dein in animalibus pedem in digitos diſſectū gerentibus,omnia quod ad motū & oſsium ſeriē(nō autē ex lateribus numerū) attinet, perinde vt in hominibus quodāmodo ſuccedunt. In ſolipedis & biſulcis,etiamſi oſsium cū hominibus non eadē ſit ſeries, quotquot tamen talum ad vnguis vſq; extremū ſequuntur articuli,parem cum hominū pedum articulis in flexione & extenſione motum (vt ſic dicam) referunt. Adhæc in anterioribus quadrupedum pedibus,vbi Ariſtoteles, & Galenus in tertio de Partium vſu, articulum ſtatuunt,

quem

quę à noſtro cubiti articulo differre volũt,& diſcrimẽ inter hominẽ & quadrupeda ꝓponũt, is articulus noſtro brachialis ad cubitũ articulo in motu, & quaſi cõformatione reſpondet. Eſt enim is, quo quadrupedum cubitus brachiali nectitur, cubiti interim articulo altius repoſito, qui flectendo & extendendo & articulationis forma cũ vlnæ ad humerũ in hominibus articulationi reſpondet: quadrupedum dein humero cum ſcapula parem nobiſcum articulationem moliente. Præterea in digitis & cæteris manus oſsibus, quãtum ad motũ referre poſsimus, omnia ſunt paria. Cæterum quantum hæc cum Galeno & Ariſtotele, & omnibus qui de animalium ingreſſu, hominis erectione, ſeſsione, talorũ luſu, eiusque generis non paucis frequenter ſcripſerunt, pugnent, quantúmque illorum placita euertant, facilè à quouis expenditur, qui nũc admonitus, veritatis ſtudio tenetur. Non enim hæc mihi ſunt ad amuſsim prolixéque perſequenda, qui tantum aliquot parum veras Galeni deſcriptiones obſeruationésque in medium ducendas ſuſcepi: quę mirũ eſt, adeò in Euripide irridendo occupatum fuiſſe, vt Ariſtotelis ſententiæ acquieſceret: quum proculdubio conſtet, illum ſimiarum ſaltem pedes diſſecuiſſe, ac proinde, vt cætera taceam, oportuiſſet illum obſeruaſſe,

ſimiæ

ſimiæ pedem humano multò eſſe longiorem. Verùm nunc de oſsibus ſermoni finis eſt imponendus, ſi antea admonuero, Galenum in pedis conſtructionē parum memorem, non animaduertiſſe, hunc vnō oſſe à manu ſuperari: quando in ſecundo libro Commentariorum in Hippocratis librum de Fracturis, parem oſsium numerum in manu atque in pede commemorat: non expendens, os cubum teſſerámve referens, bis ſibi numeratum: prius id peculiaris oſsis loco recenſens, vt calcem, talum, & cymbam referens os, & hoc teſſeræ comparatum, quatuor oſsium loco habeat, qui ſuperiorem brachialis oſsium ſeriem complent. deinde quatuor humilioribus brachialis oſsibus quatuor tarſi oſſa confert: non expendens, quartum & extimum tarſi os, illud eſſe, quod cubum aut teſſeram referre dicimus. Muſculi definitio, vt videtur callidè & pulchrè, Anatomen non aggredienti, aut oſcitanter citra muſculorum naturam verſanti, à Galeno inſtituta: ita quoque illi haudquaquam potui ſuſcribere, ſed aliam, vt in ſecundo meorum de Humani corporis fabrica librorum occurrit, inſtituere coactus ſum. Nullum enim muſculum in vniuerſo corpore hactenus obſeruaui, cui Galeni deſcriptio ad

Nōnullæ parū veræ deſcriptiones ex muſculo rūligamentorumq; hiſtoria deſumptæ.

amuſsim

amuſsim vel in hoc competeret, quòd æquè ligamenti & nerui natura compos eſſet, aut exactè medium quid inter neruum & ligamentum ſtatueretur: vt non dicam, parem ligamenti & nerui portionem, muſculorum conſtitutioné haud ſubire. nam etſi Galenus id ſæpius indicare videatur, alibi tamen expendit, nerui portionem ligamento minoré eſſe. Quòd verò muſculus non ſit natura medius, vel tendo calcis poſteriori ſedi inſertus, argumento erit, qui ſolus multò craſsior eſt quatuor neruorũ radicibus in femur digeſtis, ſi quis eas in vnũ corpus coaluiſſe fingeret. Et quot quæſo alii ſunt tendines, qui tibiæ oſsi & fibulæ, & pedis oſsibus inſeruntur ab illis muſculis educti, quibus animalé vim à quatuor illis radicibus ferri conſtat? Et quum Galenus neruum ligamento in muſculi ortu adhibet, vt ſimul permiſceri poſſent, ambo in propagines diuidi cenſet: quæ rurſus in plures diſſectæ, tandem denuò in vnũ ſenſim coirent, ac tendinem conficerent. Quis non talem nerui ſeriem non oportuiſſe fieri ex muſculis animaduertit, qui ſuo principio quàm tendine latiores ſunt, neque ſuas fibras vllibi magis diréptas, quàm in exortu oſtendunt? Atq; eius generis ſunt, qui ab ilium oſſe enati, femoris motibus præſunt, præter multos brachii motuum authores.

authores. Dein intercoſtales muſculi non minus lati in inſertione, quàm in exortu, & toto inceſſu, viſuntur, & tranſuerſi & obliqui nobis appellati abdominis muſculi, ſuis eneruationibus ampliores quàm exortibus, initiisq́ue, occurrunt. Vt taceam neruos parem ferè cum venis & arteriis ſeriem aliquando in muſculis, aliquando ſupra muſculos, quū graciles & tenues exiſtunt, moliri. Atq; ſi ſeriem hanc expenderis, ſubinde procul à muſculi capite, neruum muſculo porrigi obſeruabis, pro muſculi nimirum ortus ſede. Satis enim conſtat, capitibus muſculorum quos femoris & brachii motibus pręeſſe dixi, nō ita vt Galenus innuit, neruos offerri: Natura interim non prætereunte, ne ad muſculi cōtractionis motúsq; ductū, cōtrarios neruorum moliatur inceſſus. Rurſus ſi elixum tendinē neruo alicui ſimul cocto contuleris, & vtrunque per tranſuerſum ſecueris, tendinem à ligamento denſitate & cōtinuitate, ac ſubſtantia denique differre aſtrues: quū interim neruus veluti funis aliquis videbitur pluribus cordulis efformatus, tendiniq́ue neq; forma neq; ſubſtantia correſpondens. Dein muſculorum tendines, propter neruorum commiſtionem illorum capitibus & exortibus non ſunt craſsiores, vti Galeni fuit ſententia, qua neruorum commiſtionem approbare nitebatur.

batur. Vt enim taceam muſculos carneo initio eductos, qui vel trigeſies ampliorẽ exortum quàm inſertionem obtinent, vt omnes ferè qui femoris motibus præſunt: illos expẽdamus, qui neruei quodammodo educũtur, carneos proximè non contingentes: atque ita videamus, num primus, ſecundus & quartus pedem mouentium, non maiorem & ampliorem neruoſi exortus portionem conſtituant, quàm omnium illorum tendo calci inſertus, craſsitiem obtinet. Et quis non plures fibras & exortus nerueos conſpicit in muſculo brachium attollente, quàm illarum videtur in humerum inſertio? Mirum quoque eſſe debet, non ſemel à Galeno inculcari, nullos muſculos oſſa mouentes tendinibus priuari: quum in multis ſecus conſtet. nulli enim tendines intercoſtalibus muſculis adſunt: vti neque quadrangulari muſculo ſcapulam ad dorſum agenti, & pollicem indici proximè adducenti, & minori primum pollicis os flectentium, eiúſque generis haud paùcis. Et ſi tendinis naturam quis, vt à me traditur, non vulgariter obſeruauerit, & carnem non ſolùm ad fibrarum in muſculis diuiſionem fulciendam, vti Galeni eſt opinio, creatam, ſed præcipuam muſculi ſubſtantiam cenſendam eſſe expenderit: is profectò facilè colliget, rerum Opificem tum primum tendines mu-

ſculis dediſſe, quum illum locum ſibi vendicant, ſecundùm cuius longitudinem vndique carne conſtare non debuerunt. quum enim arcto loco contineãtur, neque in longum educuntur, tendinibus carent, aut pro loci ratione longos aut breues obtinent. Similis quoque locus eſt, quo Galenus nullum muſculum niſi ab oſſe originem ducere, aliquoties teſtatur. Debuiſſet enim tunc animaduertere, oculorum muſculos ab oſsibus non enaſci: illum præcipuè, qui ſex primis muſculis continetur. Dein muſculi quatuor manus digitos pollici adducentes, ex membranis initium ducunt, quæ tendinibus obuoluuntur, tertia illorum digitorum oſſa flectentibus. Et orbicularis quoque ſedis & veſicæ ceruicis muſculus, ab oſſe neutiquam pendet. Miror pariter Galenum octo muſculos laryngi communes numerare, quum ſex tantùm deſcribat: arbitrarer autem illum eos quoque voluiſſe adnumerari, quos ab oſſe *v* imaginem referente, in laryngis operculum inſeri, idque ſurſum ducere inueni, ſi vel leuis illorum apud Galenum occurreret mentio, & non vniuerſim dixiſſet, communes laryngis muſculos in primam illius cartilaginem ſcuto comparatam inſeri, ad illámque omnes pertinere. Vt Galenum non rectè munus muſculi cognouiſſe alibi proponam, qui

ſcap

ſcapulam pectori adducit, in internum ſcapulæ proceſſum inſertus: ita quoque tum aliis quibuſdam ſedibus, tum verò maximè in ortu, parum aptè ab illo deſcribitur. Neutiquam enim, etſi Galenus non ſemel ſecus aſtruit, à ſecunda thoracis coſta & tribus inſequentibus inibi principium ducit, vbi illarum cartilagines pectoris oſſi coarctantur, adeóque ex ipſo pectoris oſſe. verùm priuſquam illæ in cartilagines ceſſant, præſenti muſculo initium præbent. Atque vt muſculi huius ortum Galenus neque in ſimiis, neque in homine eſt aſſecutus: ita quoque non mirum eſt, illum muſculi huius inſertionem humeri articulo tribuere, quum interim totam inſertionem homini in internum ſcapulæ proceſſum tentet. In caudatis ſimiis, quibus hic proceſſus omnino eſt exiguus, & parum eductus, inſertionis portio ad ligamentum humeri articulo circundatum pertinere videtur. Quanquam eius inſertionis gratia, muſculus iſte, illi, quod Galenus ipſi falſo aſſcribit, muneri neutiquam præeſſe poteſt. In ſecundi brachium mouentium muſculi Δ imaginem referentis apud Galenum deſcriptione, videntur aliquot ipſi ſubditi commemorari: perinde atque muſculus, quem ego Δ imaginem exprimentis loco duntaxat habeo, ex plu-

ribus incumbentibus ita efformaretur, vt tres primos femur mouentes,ac ex ilium oſſe continuo ſucceſſu initium ſumentes, mutuò inſtratos commiſſóſque nouimus. Verùm Galenus in huiuſmodi deſcriptionibus tam verus eſt,vt minimè ſibi in decimotertio de Partiũ vſu,& quinto de Adminiſtrandis ſectionibus,conſtet.Vt vt ſit, præter mihi commemoratũ muſculum, hoc loco nullum reperies: neque illi à quoquam in brachii eleuatione ſubſidium præſtari arbitror. Nam ſi huc referrem muſculum, qui tanquam muſculi cauam ſcapulæ ſedem occupantis pars,ſcapulæ gibbi ſinum: ſedémque implet,qui inter elatiorem ſcapulæ coſtam, & ipſius ſpinam conſiſtit: illi ſanè nihil tribuere poſſem, quo vel minima ſede muſculum Δ ſimilem contingeret: tantum abeſt, quòd inſigni cõnexu ipſi iunctus eſſet, quod omnes Galeni deſcriptiones potiſsimùm videntur deſiderare. Cæterùm vt Galenus in aliis muſculis hic ſtatuendis ſe fruſtra occupauit,ita quoque muſculi Δ referentis inſertionem neglexit,quam rectà deorſum in humerum fieri tradidit,eam muſculi brachium pectori adducentis inſertioni reſpondere ſcribens: quum interim magna Naturæ induſtria quodammodo tranſuerſam moliatur inſertionem, deorſum in poſteriora admodum

ſtum obliquè vergentem. Ex motu enim, quo erecti aliàs, brachium mento & naſo, dein auri, & inde procul poſt occipitium, quaſi in ſemicirculum, beneficio muſculi Δ formæ comparati ducimus, promptè conſtat, quàm neceſſarium fuerit, eam quam dixi, quæ que inter ſecandum ſpectatur, inſertionem confici: nō autem, vt Galenus voluit, eam quæ rectà deorſum ſecundum humeri longitudinem duceretur. Atque hæc mihi tam de caudatis ſimiis, quàm hominibus dicta accipias velim. Illæ enim in præſente muſculo nobis reſpōdent, quum interim canes, & alia clauiculis deſtituta bruta, plurimùm diſcrepent. Quartus brachium mouentium muſculus, qui ex ſpinarum à ſextæ thoracis vertebræ ſpina ad ſacri oſsis medium vſque eductarum apicibus pronatus, formáque triangularis, & brachium deorſum mouens, quando ſua elatiori coſta, ſcapulæ baſis humiliori obducitur angulo, nullam in ſcapulam molitur inſertionem, neque inibi ſubſtratis illi muſculis impenſiùs, quàm tota ipſius amplitudine nectitur, & ſi Galeno ampla & inſigni apprehenſione muſculū hunc ſcapulæ adnaſci viſum ſit, quò muſculos confingeret, ſcapulam deorſum ducentes. Neq; etiam duntaxat Galenus huic muſculo eam inſertionem præter meritū tribuit, ſed illum

dimiſsiùs ſuum principium ſumere arbitratus quoque fuit: quum ipſum inibi incipere ſcribat, vbi poſteriorem ſcapulam mouentium dimiſsior terminum obtinet. Ita appellans proculdubio partem humiliorem muſculi, quem ſcapulam mouentium ſecundum habemus, monachorum cucullis illum comparantes. Hæc pars deorſum magis ſpectat, quàm muſculi brachium mouentium quarti initium, quod notatu digno interuallo partem illam ſibi inſtratam vendicat. Muſculus, qui dorſi muſculis ſecundum thoracis longitudinem exporrectus, & ex lumborum carnibus principium ducens, humanum thoracem mouentium quartus à me habetur, neutiquam (licet Galeno ſecus viſum fuerit) carneis tantum partibus conſtat, quũ tam pulchras inſtar tendinum inſertiones in coſtarum ipſi parata tubercula, moliatur. In ſepti tranſuerſi foraminum hiſtoria, mihi cum Galeno haud conuenit, quum ego ſtomacho, ſeu viæ qua cibus & potus in ventriculum defertur, peculiare foramen, ab illa ſepti tranſuerſi ſede tribuo, qua vertebrarum corporibus & magnæ arteriæ lumbos acceſſuræ cedit, ac foraminis vnius loco Hippocrati & Galeno numeratur, illud ſupra vndecimam thoracis vertebram conſtituentibus, & ſtomacho quoque viam

viam ab illo præberi contendentibus. Superius enim ventriculi orificium nequaquam è regione duodecimæ, aut etiam ſi quis velit vndecimæ thoracis vertebræ ſubſiſtit: ac proinde in promptu eſt, ſtomachum non potuiſſe eò vſque deſcendere. Vnde etiam peculiare nanciſcitur foramen, quo ventriculum adit, ídque non ſolùm ſupra arteriæ magnæ viam habetur, verùm & ad ſiniſtrum ſepti latus modicè inclinat, vti & ſuperius ventriculi orificium. Cæterùm de ventriculi orificiis nonnulla erunt in ſequentibus commemoranda. In præſenti enim ſat eſt, monuiſſe ſtomachum cum ſexti paris neruorum cerebri propaginibus illi exporrectis, priuatum foramen, vt & venam cauam, ſibi vendicaſſe. Diligens mea de muſculis dorſum mouentibus deſcriptio, & nimium obiter à Galeno illorum vix tradita enumeratio, facilè in illis muſculis Galeni negligentiam arguunt. nam vt cætera prętereā, quatuor dorſum mouentes muſculi illum latuerunt, quos tanquam aliorũ muſculorũ partes reſecuit. Duo enim ab ipſo prætereuntur, qui à poſterioris ſacri oſsis ſedis termino ad vertebrāvſq; ſupra infráq; ſuſceptam pertinent, intermediis vertebrarũ ſpinis adnexi, & initio & fine tenues, in medio autẽ craſsi. Dein alios quoq; duos neglexit, qui à vertebra thoracis, quam ſupra

infráque excipi dicimus, ad ceruicem vſque porriguntur, vertebrarum quibus attendun tur ſpinas occupantes, illíſque validiſsimè adnati, forma duobus nuper commemoratis muſculis nõ admodum abſimiles: verùm tãtò minores, quantò obſcuriùs thoracis ver tebras ipſis lumborum vertebris moueri, ac ſimul illarum ſpinas colligi, aut inuicem dehiſcere, in dorſi motibus experimur. Hos ita que quatuor Galenus non animaduertit: quàm perfunctoriè autem alios omnes depinxerit, ex ſuis libris quiſque colligat. Inter ea, in quibus Galeni ſolitam in diſſectionibus diligentiam deſiderare circa vertebrarum ligamenta poſſemus, non minimum mi hi videtur, ipſum Veteribus diſſectionũ pro ceribus, quos ex Galeni libris in corporum anatome ſedulò verſatos nobis perſuaſum eſt, ſententiæ haud acquieſcere, qua vertebra rum corpora cartilaginis illa interuenientis beneficio necti affirmabant. Obſeruamus enim inter vertebrarum corpora mucoſam quandam & mollem fibroſámque cartilaginem, qua nullum aliud corpus ligamenti car tilaginei nomen magis mereri poſſe exiſtimauerim: adeò, vt mihi nihil in vniuerſo cor pore occurrat certius, quàm cartilagines eas, aut cartilaginea potius ligamenta, vertebrarum corpora committere. Ac proinde

Galeni

Galeni figmentum admiror,quo præter eiuſ modi ligaméta cartilaginea,tertii cuiuſdam dorſalis medullæ inuolucri(quod proculdubio nihil aliud eſt,quàm vertebrarum membrana illi reſpondens, quam cæteris quoque oſsibus obduci nouimus)proceſſus inter vertebrarum corpora ferri tradit, cuius ope, non autem illorum cartilagineorũ ligamentorum auxilio, vertebræ committerentur. mihi enim tertium illud dorſalis medullę inuolucrum,non occulitur:ſed nullos inter vertebrarum corpora proceſſus mittere, plus ſatis perſpectum habeo. Verùm hæc Galeni in Veteres calumnia neminem latêre poterit,qui agni,aut hœdi,aut vituli elixas vertebras intueri non grauabitur: quo inter bina vertebrarum corpora,tres(vt ita dicam)cartilaginum ſeries expendat, duobus oſsiculis interſtinctas. Occurrent nanque tunc cuiuſque vertebrę appendix,& cartilago,cuius interuentu appendix reliquo oſsi coaleſcit, ac demum cartilago cartilagineúmve ligamentum,inter duas appendices repoſitum:ita,vt quum vertebras inuicem dirimere, aut abrumpere ſtatues,non illas inter appendices dehiſcere, verùm inter appendicem & reliquum os abſcedere animaduertes,liquidóq; in promptu erit cartilaginei ligaméti diſcrimen cũ cartilagine ad oſsium coalitum alias

parata. Quando Galenus tãtopere tendinem ſub extremæ manus cute deliteſcentem conatur deſcribere, ac dein docere, quàm difficulter is à cute ſeparari poſsit, quámque cuti ſit conterminus, illi expendendum erat, quanta globoſi & duriuſculi adipis copia, cutem & tendinem interueniat. Quum tendines ſecundum quatuor digitorum os flectentes, illi oſſi oporteat inſeri, ac ante inſertionem, vt tendines ad tertios articulos eductos tranſmitterent, longa ſectione partiri: debuiſſet ſanè Galenus quoque examinare, illã ſectionem ſeu perforationem, non ſupra ſecundum digitorum os, ſed priuſquam primum ſuperarent, perfici. Deinde tendines tertium digitorum os flectentes, quum primo oſsi innituntur, haudquaquam lateſcunt, imò nõ minus quàm reliquo ductu exactè teretes permanent: & ſi Galeno aliter proditum ſit, qui etiam alibi eos in primum os inſeri (minus adhuc rectè) ſcripſit. Adhæc, tendines ſecundum os flectentes, non in illius oſsis lateribus, aliter quàm Galeni habet placitum, inſeruntur: verùm lateſcentes vtrinq; ſeſe ſubiiciunt tendini tertium os petenti, ac internę oſsis ſedi partes vtræque ſibi conterminæ implantantur. Etſi Galenus poſt deſcriptos libros de Vſu partium, ſecundò ſuos de Adminiſtrandis ſectionibus libros ſcribens, de-

cem

cem muſculos à ſe inuentos glorietur, quibus primi digitorum articuli flectuntur: nihilo minus tamen tres pollicis flexioni ſubſeruientes, illum perpetuò latuerunt. Præter muſculum enim ex cubito exporrectum, tertii pollicis articuli flexionis authorem, nobis quinque occurrunt, ad pollicis quoque flexionem ſuppetias ferentes: quorum duo, primi oſsis flexioni præſunt, tres autem ſecundum flectunt. Quia verò Galenus decem numerat, prima oſſa flectentes, duos qui primi pollicis oſsis flexioni ſubſeruiunt, illi cognitos fatebimur, ex Galeni tantùm numero, quum formam, ſitum & naturam muſculorum non depinxerit, coniecturam capientes. Atque ita Galeno eos non perſpectos fuiſſe dicemus, qui ſeriatim ad lineæ vitalis quaſi ductum, ex vola in ſecũdum pollicis os inſeruntur, illiúſque flexionis non mediocri naturæ induſtria authores exiſtũt. Pari quoque ratione, Galenus peculiaré prẹteriit tendinem, radici primi pollicis oſsis in poſteriori ſede inſertũ, & non illorũ modo altius conſcendenté, qui externæ pollicis ſedi elargiuntur. Pendet autẽ tendo ille à portione tertii principii eorum quæ ſecundum vlnæ longitudiné ſeriatim enaſci in meis libris ſcriptũ eſt. Eſtq́ue tertium hoc principium, illud quod brachiali in ortu magis conterminũ,

inte-

inter ſecandum obſeruamus, quódque Gale nus non verè ſecundum totam vlnæ longitudinem naſci tradidit. Quandoquidem tendinum circa quatuor digitorum radices in externa manus ſede, variam ſubinde ſpectamus ſeriem: hic eum locum non adducam, quo Galenus vno muſculo in quatuor tendines diſſecto, quatuor digitos extendi: vno autem muſculo in duos partito tendines, indicem & medium in latus à pollice abduci, ac alio perinde annularem auricularémque in exterius latus inclinari, proſequitur. nam etſi ſecus in homine hæc occurrant, non tamen eadem ſerie ſemper omnia conſtant. Quanquam omnino Galeni ſuffragio contrà eundum ſit, quando tendines digitos extendētes oſsibus tantùm connatos docet, vbi articulorum occurrunt compages, quum ex æquo toti oſsis longitudini inſerantur. Deinde nunquam non vidimus muſculum, qui in vola poſitus, pollicem à cæteris digitis maximè abducit, primo oſsi non inſeri, quantumuis aliter Galenus docuerit: ſed in ſecundi oſsis internum latus, breui quodammodo tendine implantatur: & non mirum eſt, Galenum in libris de Adminiſtrandis ſectionibus eius inſertionem ita deſcripſiſſe, quum libros de Partium vſu ſcribens, hunc muſculum eſſe putauerit, totam carneam molem ad pri-

mum

mum pollicis os poſitam, ac Veneris monti à Chiromanticis aſſcriptam, quæ nobis tamen ſex conſtitui muſculis traditur. Atque etiam ſimilis erat Galeni ſententia, qua carneam molem ſub paruo digito poſitam, ac Lunæ monti attributam, eum duntaxat eſſe muſculum arbitrabatur, qui minimum in externum latus maximè abducit: quum interim maiorem eius molis portionem efformet muſculus, primum parui digiti os in externum latus flectens. Quòd verò in tendinum digitos mouentium inſertionibus, à Galeni hiſtoria, tum in quibuſdam iam commemoratis, tum etiam in illorum tendinum implantationibus, qui digitos in latera mouēt, variem (non enim ego, vti neque qui Galenum præceſſerunt medici, eiuſmodi inſertiones illis articulis tribuo, qui proprio in latus motu deſtituuntur) facilè conſtat, qui ſuę ſententiæ in inſertionum enumeratione, accedere haud queam. Ex ſedulo ſinuum appendicis radii examine, & tranſuerſorum in extrema cubiti ſede occurrentium ligamentorum inſpectione, etiam in confeſſo eſt, quantum in Galeni deſcriptionibus nobis deſiderandum adhuc ſit. nam præterquam quòd ex ſenis, interdum quoque ex ſeptenis illic occurrentibus annulis, quatuor tantùm cognouit, etiam tendinum falſum ductum ſimul cum impro

impropriis ſinibus & ligamentis recenſuit, veluti quum muſculi, quo quatuor digitos extendi arbitratur, tendines deſcribens, eos in communi ligamento & ſinu vlnæ & radii contineri ait: quum interim illum ſinum & ligamentum muſculus occupet, qui paruo digito potiſsimùm inſeritur, & à Galeno eius &annularis à pollice abductionis author habetur: eleganti interim ſinu in radio illi muſculo parato, qui in tot tendines diſſectus occurrit. Verùm magis adhuc admiror, Galenum membranæ non meminiſſe, quæ tranſuerſi ligamenti modo muſculorum ſedibus pertinaciſsimè adnaſcitur, quæ cutem ſpectant, perinde ac ſi muſculi illius membranę beneficio, ne è ſuis ſedibus agerentur, eſſent continendi. atque id in cubito & tibia potiſſimùm obſeruatur: in femore interim peculiari muſculo (vti à me ſcriptum eſt) tantum beneficii præſtante. Iam quadratus muſculus radium in pronum agens, internæ radii & vlnæ ſedi obductus eſt: non autem, vt Galenus docet, illa oſſa intercedit. Muſculus ab humero pronatus, & radii appendici inſertus, illiúſque in ſupinum motus opifex, non eſt omnium cubitum mouentiũ longiſsimus, ſi muſculum tertios digitorum articulos flectentem illi contulerimus, aut illum qui digitorum extenſionis author habetur, aut illum

quoque

quoque qui bicorni tẽdine in poſtbrachialis oſſa implantatur,& mox ſub illo Galeni lon giſsimo muſculo initium ab humero ſumit. Galenus parum animaduertit,internũ principium anterioris cubitum flectentium muſculi, amplius multò eſſe exteriori, tendinis teretis forma donato: neque ſolum amplius eſt, verùm partim carnea, partim neruea exoritur ſubſtantia,adeò vt carnea pars veluti priuatus muſculus mihi tũc viſa ſit,quan do apud Galenum interius principium exte riori gracilius eſſe,primùm legebam. Quouſque autem Galenus penis muſculos,& eos qui in teſtium vaſorúmque ſeminalium inuolucro à peritonæo educto occurrunt, aſſecutus ſit,nobis non conſtat:quum nuſquam eo rum vera habeatur mentio, vt neque etiam linguæ muſculorũ: quanuis vel ob hoc quòd Oribaſius & Arabes eorum meminerũt faci lè colligo, ipſum illis libris eos perſecutum eſſe,qui nobis iniuria temporũ interciderũt. Ex muſculis femur mouentibus, vt in libris de Adminiſtrandis ſectionibus commemorantur,parũ verarum deſcriptionũ catalogũ neutiquam augere attẽtabo, quòd in illis finem nullum reperire poſſem. Adde quòd nonnulla illic haud ſatis aſſequar,exẽplariáque egregiè mendoſa putem: ſecus quàm in muſculorum tibiam mouentium ſermone.

quem

quem ideo etiam tam in libris de Vſu partium, quàm in libris de Adminiſtrandis ſectionibus, ita capite quinquageſimo tertio ſecundi de Humani corporis fabrica libri, ex pendi, vt illud legenti, dictus nuper catalogus, tum in omiſsis & prӕteritis muſculis, tum in cognitorum ortu & inſertione, tum aliis quibuſdam inconcinnè deſcriptis cumu latim augebitur, vti & ex mea de pedem & eius digitos mouentium muſculorum hiſtoria. Adeò vt non immeritò ridiculus, laborı́ſque nimiùm ſtudioſus tibi videri queam, ſi omnium, quӕ in meis libris huius argumenti occurrunt, apud te enumerationem faciendam ducerem: potiſsimùm quum ex hactenus commemoratis nemini ſanӕ mentis non debeat conſtare, à Galeno in muſculorum hiſtoria aliquid perperam eſſe traditum: vti contrà à Syluio nihil in vniuerſum ab ipſo non optimè dictum, obiiciebatur.

Aliquot falſӕ deſcriptiones ex venarũ arteriarumq́; hiſtoria collectӕ.

Sed agè experiamur, num & in reliquis organis nihil falſi, parúmque recti à Galeno expreſſum ſit, à venis initium ſermoni ſtatuentes. Venӕ itaque cauӕ principium in iecoris gibbi medio nequaquam ea forma conſtituitur, vt portӕ venӕ initium, quod etiam magis poſteriora iecoris, quàm anteriora, & dextra potius quàm ſiniſtra ſpectat, conſurgere nouimus. Vnus enim

caudex

304

caudex in iecoris cauo nobis apparet, quem portæ initium appellamus, quod ex multis innumeríſque propaginibus conflatur, per iecoris ſedem diſtributis: aut verius caudex ipſe, eam propaginum ſeriem in iecur variè diffundit. Ac in brutis quidem primùm omnium in tot ramos diſcinditur, quot iecoris ſeſe offerunt fibræ, ſiue quinæ, ſiue ſenæ inueniantur: ex æquo enim omnibus ramus vnus immittitur. Homini verò, cuius iecur continuo & ſimplici efformatur corpore, caudex portæ primùm ferè in duos dirimitur ramos, & hi mox in alias propagines diffundũtur, illæq́ue in innumeros ſurculos & ſoboles ita ſpargũtur, vt humiliorẽ iecoris ſedem vndecũque perreptẽt. Cæterùm cauæ caudex non ſimili ramorum concurſu exurgit: verùm ipſe in poſteriori iecoris ſede locatus, ſinũ quendã iecori inibi impreſſit, in quo anteriori regione & lateribus iecori innatus, poſteriori ſede à iecoris ſubſtantia immunis, aut iecoris carne nõ circũdatus, viſitur. Adeò vt vel in hac ſede repoſitus cauæ caudex, facilè oſtendat, quàm Galeni in ſitu deſcriptioni cõueniat. Verùm ramorũ ſerie magis quàm ſitu variat. ab anteriori enim caudicis ſede, vbi in iecore conſiſtit, duo non procul ab inuicem ex tranſuerſo diſſiti educuntur rami, qui in plures deìn propagines

diſſecti,& illis propaginibus inſuper in innu
meram ſurculorum ſeriem diſtributis,per ſu
periorem iecoris ſedem excurrũt,portæ ve-
næ ramis exporrecti & incumbentes. Præ
ter duos ramos ab anteriori ſede caudicis ve
næ cauæ pronatos,in ipſius adhuc ſecũdùm
iecoris poſteriora deſcenſu duo aut tres ſur-
culi iecori quoq; offeruntur,vel decuplo ma
gnis illis ramis orificio minores, & exiguo
quoque & breui ingreſſu per iecoris ſubſtan
tiam digeſti. Vtcunque verò ſit, ſi omnia
ora ramorum & ſurculorum à venæ cauæ
caudice in iecur diſtributorum in vnum col-
ligas,non media tibi profectò conſtabit cau
dicis illius amplitudo: tantum abeſt,vt ex il-
lis ramis cauam conſtitui, verè quis aſſerere
poſsit. Atque hæc ſanè in diſſectionibus
intuentem,non mediocriter turbare debẽt,
quum corporis fabricam à Galeni hiſtoria
quaſi ex diametro prorſus differre animad-
uertit,qua is venæ cauæ ex iecore ortũ oſten
dit:adeò vt nullus vnquam hæc ſepoſito af-
fectu examinare queat, quin Galenum ad-
miraturus ſit, quòd ſuæ tantum fidens ima-
ginationi,Ariſtoteli & aliis grauibus autho-
ribus contradicere hac in parte fuerit au-
ſus,prorſúſque alia quàm in corporibus ob-
ſeruamus poſteros docuerit. Cæterùm vt
ortus venæ cauæ deſcriptio,ab his quæ inter
diſſec

diſſecandum obſeruamus, plurimùm diſcrepat: ita quoque falſiſsimum & anatomico indignum eſt, quòd venæ cauæ (vt Galenus ſcripſit) exortus caudicem vnum, perinde ac magna arteria ex cordis baſi pronata efformet, qui dein arteriæ magnæ modo in duos truncos dirimitur, vno ſuperiora, altero inferiora petente: quum interim cauæ caudex hac in parte nihil cum magna arteria commune ſibi vendicet. Rectà enim ſecundùm iecoris poſteriora procedit, perinde ac ſi à corde ſub iecore ductus, corporis inferiora adiret: & iecori ab interiori ſua ſede (vti dictum eſt) ramos elargiretur. Arteria autem magna vno caudice ſurſum ducto aliquandiu ab ortu procedit, qui dein in impares truncos diſcinditur, quorum grandior deorſum reflexus, iis, quæ cordi ſubſunt, diſtribuitur, minor autem corporis ſuperiora petit. Ego neutiquam mihi propoſuiſſem Galenum in diſtributionis venæ cauæ cum arteria imagine (ſed in ipſo tantum, vt ſic dicam, vſu) ſimilitudinem indicare, niſi Ariſtoteli nimium iniurius, ex diſtributionis effigie (etiam contra Hippocratis orationem, qua is venam rectà ferri docuit) argumentum duxiſſet, quo venam cauam à corde non pronaſci conficeret. quod quàm efficax ſit, fortaſsis infrà alicubi indicabitur. Hic

autem ſufficit deſcripſiſſe, erroneā prorſus eſſe Galeni ſententiā, deſcriptionémque, qua vnum cauæ venæ caudicem ex iecoris gibbi medio pronatum ſtatuit, qui dein arteriæ magnæ modo in duos truncos diuideretur, quorum alter ſub iecore repens, illi ſubditis partibus offerretur: alter verò, ſeptum trāſuerſum permeans, elatioribus illo organis nutrimentum porrigeret. Atque vt falſam cauæ partitionem nos docuit, ita quoque haud mirum eſt, illum cauæ portionem ſub iecore in lumbis conſpicuam, illa multò am pliorem tradidiſſe, cui ſeptum tranſuerſum iter præbet: ratione à partibus, quas quęque enutriret, deſumpta. quū Galenus affirmet, truncum humiliora petentem ideo ampliorem eſſe, quòd pluribus partibus illi alimen tum ſit tribuendum, eo, qui ſurſum ducitur. Ac vt huiuſmodi occaſio non parum in explicāda diſtributionis ratione efficax eſt, ita quoque ſedulò debuiſſet Galenus expēdere, num cauæ pars iecori inferior, pluribus maioribúſque partibus nutrimentum ſuppeditaret, ea quæ elatiùs conſiſtit, vt deinde ſuo ſyllogiſmo rectam concluſionē ſubduxiſſet. Ex Galeni enim ratione à nutritione mutuata, partem cauæ ſeptum permeantem, ampliorem eſſe inferiore, debet colligi. Bilis veſicula enim, vētriculus, omentum, lien, inte

ſtina

 306

ſtina omnia cum meſenterio, à caua vena iecori ſubdita alimentum,neque ramorũ ſeriem aſſumũt,ſed ſoli renes, genitalia altera veſica,inferior abdominis pars,lũbi & crura.A cauæ verò portione ſeptum tranſeunte,ipſum ſeptum & totus thorax ad primas vſque lumborum vertebras enutritur, cum ſuperiori abdominis regione:vti ex venæ pari carẽtis ſerie,ac dein ex illis cognoſcimus, quæ ſub pectoris oſſe repentes ad vmbilicũ ferè vſque deſcendunt. His adduntur brachia,& collũ,& caput,vbi ſanè cerebri moles eſt expendenda, & vaſorum copia cerebrum petens. Nunc pulmo ſe etiam offert, membrum totius corporis maximum, & ſi quod aliud modo, ſanguine indigens.quãuis pulmonis tantùm nomine,in cor ſanguis nõ feratur,verùm vt omnes arteriæ tandem ab illo impleantur, adeò vt maxima proportionis ratio ex ſanguine ſumenda ſit, qui arteriis continetur: ita vt in promptu ſit, cauæ portionem inter cor & iecur conſpicuam,illa grandiorem eſſe oportere,quam in lumborum vertebris Galenus conſiſtere nouit.

Et huic rationi etiam ſectio ſubſcribit, ſi quis modò hæc examinans, venã ſecundum longitudinem diſſectam aperiat, aut ſaltem non plus ſanguinis ex iecoris,aut cordis,aut potius ipſius etiam ſepti inter diſſecandum

motu,in cauæ partem lumbis exporrectam cogat,quàm in illam quæ in ſepto conſiſtit. Quando caua ſeptum trāſit,in ductu qui inter hoc & cor ſpectatur, nullas propagines interdiuidentibus thoracem membranis,etſi aliter Galenus docuerit, offert, quum illa eas membranas haud contingat: & ridiculum fuiſſet, tam exiguos ſurculos, quales illæ requirebant, nulla membrana ſuffultas duci. Vnde etiam Natura membranis potiſsimùm prouidit,propaginibus ab illis venis initium ſumentibus, quæ pectoris oſsi ſubtenduntur, & deinde in hominibus priuatim,illis venis quæ ſecundum ſepti tranſuerſi neruos à iugulo ad ſeptum vſque excurrunt. Adhæc,quibus modis Galeni deſcriptionem corpori accommodabimus,qua cauæ ad cor diſtributionem docet,nunc veluti propaginem ab illa in cor deducens,nūc neſcio quomodo illam explicans,quum tamen orificium quò caua cordi committitur, duplo amplius ſit ipſius cauæ caudicis amplitudine?non aliter profectò,quàm ſi ex ambitu cauæ,vbi ſub corde conſiſtit,& deinde ex illius ambitu,quem inibi metireris,vbi dextrā cordis aurem tranſcendit, vnum ita fingeres ambitum, vt duorum ambituum circulorúmve capacitatem,vno circulo complectimur. atque ita cauæ amplitudines ſupra

Infráque cordis aurem occurrentes, duo eſſent circuli, qui vnum conſtituerent circulum circunferentiæ orificii correſpondentem, quo caua ad cor pertinet. Quando Galenus in libro de Venarum ſectione, videtur venam arterialem tanquam à caua eductam narrare, non arbitror ipſum exiſtimaſſe, illam venæ cauæ eſſe propaginem: quum illã aliàs non latêret, venæ arterialis ſubſtantiã, cauæ non reſpondere, hánceque ſimplici conſtitutam tunica, illam verò duplici: quarum interior arteriis omnibus propria, etiã quintuplo cauæ tunicę craſsitiẽ vinceret, exteriori interim cauæ tunicæ craſsitiei reſpondẽre. Deinde arterialis vena, propriũ & peculiare ſibi vendicat orificium, illi quo magna donatur arteria ſimile: præterquam quòd cordis ſubſtantia inter venæ cauę orificium, & arterialis venæ exortum, amplo ſatis interuallo occurrit: facilè cõmonſtrans, arterialem venam ex caua haud pronaſci. Etſi Galenus duas coronales venas ſemper reperiri alibi affirmet, nobis tamẽ vnica ferè occurrit, eáque inſignis: non autem, vt alicubi etiam Galenus docet, exilis. Præterea, etiamſi Galenus in ſeptimo de Adminiſtrandis ſectionibus, coronalem ex dextro cordis ſinu enaſci tradiderit, non arbitror illum tam perfunctoriè rerũ Opificis in illius venę ſerie indu-

ſtriam expēdiſſe,vt ſenſerit illā à caua,priuſ quam è dextro ſinu eſſet egreſſa , aut priuſquam ipſum ingrederetur,pronaſci,eiúsque ortum ſub baſi trium membranarum conſpici,quæ cauæ venæ orificio præficiuntur.

Quia Syluius ægrè,quòd Galenum homines non ſecuiſſe ſcripſiſſem,ferens,priuatim ſubiecerat,quòd Galenum brachii venas exteriores tantùm ſpectaſſe,relictis interioribus,& in corporis alto reconditis, affirmaſſem:nonnulla de venarum in iugulo & brachiis ſerie illic ſcripſi,vbi aliquot ex multis rationes adducebam,quibus Galenum in hominum ſectionibus non exercitatum eſſe, mihi eſt perſuaſiſsimum: quæ interim huic loco , vbi nō venarum deſcriptionum ſpecimen aliquot propono,fuiſſent accommoda: humerariæ dico exortum , & dignioris maiorísque axillaris venæ trunci ſeriem, in quibus proculdubio Galeni diligentiam quis meritò requirat , non minus quàm in quibuſdam crurum venis,& potiſsimùm in cerebri vaſis : vbi ex ſenis caluariam in altero latere ſubeuntibus venis,vix duarum meminit. Quemadmodum & ex tribus caluariā ingredientibus arteriis , vnius tantùm ſeriē explicuit , qua ſuum reticularem plexum efformari putabat : adeò vt in finibus duræ membranæ deſcribendis, haud mirum videri

deri debeat, ſi illorum præcipuos venarum duntaxat munere fungi arbitratus fuerit, quum arterias in illos ſinus exhauſtas, aut in ipſos deductas præterierit, illóſque & venarum & arteriarum ſubſtantiam ſimul continere nõ animaduerterit. Adeò, vt ex decimiquarti capitis libri tertii de Humani corporis fabrica vaſorũ cerebri deſcriptione, ſi quando cum Galeni hiſtoria in nono de Adminiſtrandis ſectionibus ea conferatur, pleraque ſeſe offerant, in quibus Galenum à vera venarum arteriarúmque diſtributione declinaſſe, obſeruatu ſit facillimum futurum: quæ ſi omnia perſequerer, parùm verarum Galeni deſcriptionum aceruus nimiùm excreſceret, quũ aliquas in vaſorum ſerie exempli loco adduxiſſe ſufficiat. Licet varia de olfactus organo (vt & de neruis aliquid inſeram) apud Galenum ſit ſententia, illa tamen ipſius ſanior eſt opinio, qua proceſſus neruorum modo in anteriori cerebri parte ductos, olfactus organorum nomine habet. Quòd autem ab anterioribus cerebri ventriculorum ſedibus, quę in aciem & coarctationem finiunt, olfactus organa educantur à veritate eſt prorſus alienum. Primùm enim dexter & ſiniſter ventriculus cerebri ea ſede, qua maximè in anteriori cerebri parte conſiſtunt, antrorſúmque

Non admodũ veræ deſcriptiones ex neruorũ hiſtoria acceptæ.

ſpectant, ampli ſunt, & lati, neutiquam in anguſtum coacti. Deinde ſi quis ventriculorum ſecundùm cerebri longitudinem ductum metietur, ac dein in cerebri baſi, ac veluti longitudinis medio proceſſus hos olfactus organorum nomine habitos, originem ducere animaduerteret, vnà quoque obſeruabit hanc originem nõ ab anteriori eorum ventriculorum ſede pendere, ſed è regione medii ipſorum ventriculorum longitudinis.

Atque hinc quoque mox manifeſtum euadit, quàm parum in horum organorũ anatome Galenus diligens fuerit, quùm illa perforata fingit, & ventriculos cerebri in ipſorum cauitatem finire docet, vt canalium modo redderentur, quibus cerebri pituita ad eam caluariæ ſedem duceretur, vbi hæc organa ceſſant, duráque cerebri membrana cribri modo peruia cernitur. Sunt enim hæc à Galeno imaginata. nam vt illorum organorum initiũ parum rectè prodidit, ſic quoque illa perforata & caua eſſe, falſò retulit, nihilq; minus quàm pituitæ canales ductúsque cenſenda veniunt. Imò ſi veram pituitæ excolationem, quum homo hac in parte ſanus eſt, neque de vllo in excretione aut retentione ſymptomate cõqueritur, ſedulò (vti à me deſcribitur) expenderimus, liquidò conſtabit, nunquam ſecundùm hæc organa pi-

tuitā non minus abſq; ſymptomate ex proprio ductu in anteriora ferri, quàm quū retrorſum ſecundum dorſalem medullā, & inde ſecundum neruos, in varios artus defluit.

Meæ negligentiæ cogor aſſcribere, neruorum viſoriorum foramen me latêre, ſi modò illi extra aliorum neruorum fabricā foramen, quod diſſectione comprehendi poteſt, ſibi vendicent. Vtcunque enim viuorū animalium ſectionem aggredior, aut humani capitis à ſumpto ſupplicio adhuc calidiſsimi neruos intueor, aut aliquandiu mortuorum calente aqua foueo, illorum foraminū effigies mihi nunquam occurrit. In porcis tamen, differentiam inuenio, quòd his ſcilicet viſorius neruus per tranſuerſum diuiſus, & elixus, quaſi multis funiculis conſtruitur, neruorum, qui in brachiis & cruribus occurrunt, modo: quum interim viſorius hominis neruus continua conſtet ſubſtantia, vndique æquè denſa: &, mea quidem ſententia, foramine manifeſto non peruia. Puto exemplaris vitio factum, quòd in libro de Neruorum diſſectione, ſecundum neruorum par, durius tertio eſſe ſcribatur: adeò vt nolim hac in parte Galenum incuſare, vti & nuſquam aliàs, vbi exemplarium deprauatione quicquam commiſſum eſſe, augurari poſſum. Ex duarum propaginū à quinto

neruorum pari, quum id adhuc in organi au ditus cauitate conſiſtit, verſus temporalem muſculū tertiique paris ramos eductarum, alterius tantùm apud Galenum occurrit mētio. Quemadmodū ipſum quoque latuit radix nerui verſus interiora, & non adeò ex latere apud quintum par eum in modum enata: vt minor tertii paris vocata nobis radix, iuxta præcipuum tertii paris neruum (exterius tamen) producitur. adeò vt ſumpta inde occaſione, inuentam à me radicē quinto pari annumerauerim, ne aliorum anatomicorum numerū eius gratia interturbarē. Repit autem radix hæc antrorſum ſub cerebri baſe, durā cerebri membranā perforans, ac peculiare ſibi foramen in caluaria vendicās, muſculóque dein temporali & in ore deliteſcenti præcipuè oblata. Si dorſalis medullæ initium à cerebro pendere, & cerebellum illi tantū vno nexu ad vtrūque ventriculi cerebello & dorſali medullæ communis latus, conſpicuo coaleſcere ſentimus, totā cerebelli conſtructionem ſedulò examinantes, Galeno neutiquam accedemus, qui tot neruorum exortus cerebello præbet, illi interuallo dorſalis medullæ aſſcribendos, quod à cerebri baſe ad eam vſque ſedem pertinet, qua occipitis os primæ articulatur vertebræ.

Superius (vt de his quæ peritonæo continentur,

nentur, aliquid ſcribam) quando in muſculis non verarum deſcriptionum exempla proponerem, atque de ſepti tranſuerſi foramini bus mentio incidiſſet, ex vera ſitus ventriculi, ipſiúſque orificii elatioris cum ſtomacho coalitus ſedis deſcriptione, colligebã, ſtomachum cũ magna arteria lumborũ vertebris exporrigenda, eodem haud vti foramine: in præſentia verò minimè ſubticendũ eſt, quòd Galenus ſtomachum nõ tantũ vſque ad eam ſedẽ arteriæ magnæ deſcendẽti coniunctum ſcribit, vbi etiam Galeni ſuffragio id ſepti foramen conſiſteret, ſupra vndecimam nimirum thoracis vertebrã: verùm ad duodecimam vſque vertebrã ſtomachũ arteriæ nexum, non ſecus quàm ſi ſub ſeptum primùm ſtomachus ab arteria dorſíque vertebris eleuatus, ac ex dextris ad ſiniſtra ductus, ventriculũ peteret. Quia verò vniuerſus ventriculus propemodũ elatius hac ſede reponitur, quàm abſonum quis ducet, ſtomachum denuo ſurſum reuolui, vt elatiori vẽtriculi orificio continuaretur? Adeò ſanè, vt non minus ratio Galenum hic vehementer arguat, quàm diſſectio, illum neque ſtomachi ductum, neque ſitũ verè deſcripſiſſe commonſtret. Quòd autem ad totius ventriculi ſitus hiſtoriam attinet, Galenus hũc in corporis medio ita ſtatuit, vt id ſecundùm omnes

Deſcriptiones earum partiũ quibus peritonæo continẽtur, aliquæ, non omni ex parte veræ.

dimen-

dimenſiones anatomicorum vulgus in homi
nis proportione nimium obiter verſatum
referat. Quanquam neque Galenus id ita le-
uiter ab ipſo dictum voluit, quin maiorem
ventriculi molem in dextra corporis ſede, cũ
omnibus illũ ſecutis anatomes exſcriptori-
bus reponi innuerit: addẽtibus id meritò fie-
ri, vt iecori commodè ſubiectus, ab illo foue
retur, promptiorémque concoquẽdi vim ab
ipſo aſciſceret. Profectò, ſi non imaginationi
bus & noſtris ſomniis, ſed ſedula reſectione
inſpectionéque hominis corpus examinaue
rimus, maiorẽ multò ventriculi partem in
ſiniſtra corporis ſede, quàm in dextra, repe-
riemus. Si enim ventriculi metiemur ex dex-
tris ad ſiniſtra latitudinẽ, vel duas illius par-
tes ſiniſtrum latus occupare, ídque loci occa
ſione admodũ opportunè animaduertemus.
Lien enim ventriculi poſteriori ſedi humi-
lius in ſiniſtro latere ſublocatus, & ſuo mu-
crone nonnihil duntaxat antrorſum ad læ-
uam ventriculi ſedem humilius nutans, parũ
ſiniſtram corporis ſedem occupat, & facilè
admittit, vt ſiniſtra ventriculi ſedes magna
amplitudine ſepto tranſuerſo cõtermina ſit:
quum interim iecoris craſsities admodum
ſanè inſignis dexteram ventriculi ſedem, ne-
que ſuo latere, neque etiam poſteriori ſede,
& magna quoque ex parte anteriori ſeptum
contin

contingere vetet:facileq́ue caueat,ne dextra corporis ſedes ventriculo perinde atque ſiniſtra,locum porrigat. Rurſus,ſi veram ventriculi formam expenderimus, neque tota ipſius latitudine,quā ex dextro latere in ſiniſtrum paulo antè metiebar, æquè amplum contra aliorum deſcriptiones eſſe obſeruauerimus, vel formæ gratia, ventriculum ſiniſtram corporis ſedem magis opplere videbimus. Eſt enim ventriculus in ſiniſtro latere ſecundum omnes poſitionum differētias inſigniter amplus, ac turgidus, & quò magis dextrorſum fertur,eò magis in anguſtum cogitur, multóque inibi ſtrictior & anguſtior ſpectatur:adeò,vt ſi quis latera circulo obduceret, eum qui dextro lateri circunduceretur,illo,qui ambitum ſiniſtri lateris conſtitueret, vel duplo contractiorem ſpectaret.

Cæterùm neſcio,num Galenum in ventriculi forma & ſitu deſcribendis nō vndequaque abſolutum in eorum numerò habere debeam, qui inferius ventriculi orificium in humiliori ipſius ſede ſtatuūnt: cui ſententiæ repugnare hactenus inueni neminem.

Neque quicquam in vētriculi orificiorum ſitu aliud obſeruatum lego, quàm illa mutuò non opponi, aut ſimul ambo in ſiniſtri ventriculi latere haud fabricata: quum tamen orificium nobis inferius appellatum,

& inte

& inteſtinorum principium, non in humilio ri ſede dextri lateris, verùm in elatiſsima conſiſtat:& quum inteſtini modo à ventriculo eductum eſt, nonnihil aſcendat, priuſquã ſecundum ventriculi poſteriora reflectatur. Quod ſanè nobis non obiter in plurimis paradoxis eſt examinandum circa ventriculi cõcoctionem, ciborum ordinem, vomitúmque, nunc in diſputationem proponi cœptis.

Huic loco ſententia reſpondet, qua ventriculi fundum perinde carneum cenſetur, ac ſi humilior ipſius pars ſecundum corporis latitudinem impenſe carnea & craſſa eſſet, atque à ſuperiori ſede non mediocriter diſcrepans: quum interim ego nullum diſcrimen confingere queam, niſi ſedem ſuperiori orificio proximam, tum propter neruorum multitudinem, tum propter venarum arteriarúmque in illa occurrentem copiam, craſſiorem, & quia ſtomacho alioquin ventriculo toto carnoſiori contermina ſit, impenſiùs carneum ſtatuerem: quum interim neque color, neque ſubſtantia, fundo carneũ quid magis tribui præcipiat. Miror non mediocriter, Galenum, quando glanduloſum corpus duodeno inteſtino attenſum examinaret, illúdque falſo inferiori orificio ventriculi claudendo præfectum ſcriberet, non expendiſſe ventriculi in ipſius orificiis ſubſtantiam,

tiam,vbi illa multò craſsior, quàm reliqua amplitudine euaſit,veluti vnum circulum in ſingulis orificiis intrò protuberantem oſtendens,qui ventriculum à ſtomacho & inteſtinis terminare videtur, non mediocre robur ventriculo adferẽs,& ab iniuriis immunem reddens,ſi aſperum aliquod & grandius corpus orificiis aliquando ducatur.Si quæ venarum ſoboles à caua vena ventriculo offerantur,quemadmodum Galenus in libris de Adminiſtrandis ſectionibus quaſdam inde duci aſſerit,vbi illa vẽtriculo ſubſternitur,lubens inſcitiam meam prodo,quum hactenus nullam inuenerim,& ratione quoque mihi perſuadeã,præter portæ venæ propagines,nullam ventriculo intertexi. Præterea ſic ſum cogitãdo rudis,vt nunquam hactenus aliud quàm meram fabulam eſſe putauerim, vulgare medicorum placitum,vndecunque etiã ſumpſerit originem,quo ſtomachum in connexu ad ventriculum anguſtiorem eſſe contendunt, quàm in reliquo ipſius per ceruicem aut thoracem ductu, propter atrum & melancholicum ſanguinem ſeu ſuccum, qui à liene huc eructatur,ventriculíque ſuperius os colligit & adſtringit. Verùm iſtud magis ad partium vſum,qúàm conformationis rationem pertinet. Vti ſanè omenti ſitus, quem ita tradi ab omnibus inuenio,vt ante-

riorem ventriculi ſedem hoc integi ſcribant, adeò vt id reſectum ventriculo, quemadmo dum & inteſtinis, imbecillitatem parare cen ſuerint. Quanuis interim, ſi diſſectioni fides habenda ſit, futuræ modo omenti ſuperior membrana humillimæ ventriculi ſedi, & fundo connaſcatur, aut ab ipſo potius initium ducat, nulla ex parte ventriculi anterio ri ſedi incumbens. Atque huic reſpondet illorum hominũ coli inteſtini hiſtoria, quod anteriori etiam ventriculi ſedi obductum aiunt, colum ventriculo ſuperequitare ſcribentes: quum interim humiliori tantùm ventriculi regioni colum attendatur, nullibi altius quàm ventriculus, in anteriora conſcendens. Quemadmodum Galenus ventriculo propagines quaſdam à caua offerri ſcripſit, ita quoque in omentum, præter ramos, qui à portæ vena multifariam ipſum implicant, propagines quaſdam à caua diffundi teſtatur: perinde ſanè, atque meſenterio pariter, & inteſtinis, alias venas à caua elargiri prodidit. Hæc ſententia in ſexto de Adminiſtrandis ſectionibus occurrit: vbi etiam legitur, in meſenterium venas pertinere, ad iecur non terminatas: quum interim nullam venam iecori non commiſſam, contra Ariſtotelem de Venarum ortu diſceptans, in corpore reperiri (vtcunque id verum ſit) contendat.

dat. Porrò, arbitror illum eo termino diſtinxiſſe propagines à caua eductas, ab illis quæ à portæ vena inteſtinis implantantur, ſuccúmque ſanguinis materiam iecori perferunt. Quanuis interim mihi nullus ſurculus à caua in omentũ, aut meſenterium, aut inteſtina digeri conſpiciatur. cuius ſtudioſos in ſcholis tum monere conſueui, quum ventriculo, omento, meſenterio, cum inteſtinis è corpore reſectis, caudex cauæ deorſum ductus, in conſpicuo, & membranis liber, ſanguinéque turgidus iaceret, & nullam propaginem à ſe diſſectam oſtenderet, quæ dictis nuper organis offerri potuiſſet. Quod, vt melius conſtaret, ramulum aliquem ad renum membranas deductum, aut ſeminalem venam, in ortu diuidebam, quò mox effluẽs ſanguis, argumento eſſet, nullam propaginẽ à me oſcitanter reſectam. Neq; hîc mihi tantum tribuebam, quin aſtantes obnixè orarẽ, vt ſi quando in eiuſmodi venas inciderẽt, me quoque illas non celarent: vt aliquando mihi vices ab illis reponerentur, qui tã varia, à nemine interim doctus, ipſis citra inuidiam communicarem. Galenum quidem, quòd iecur in fibras diuiſum eſſet, arbitratum nõ dubito: quòd verò ipſe author fuerit ſectionis in quinque fibras, quas nonnulli illum ſecuti, propriis nominibus nuncuparunt, non

perinde mihi ex ſuis, qui adhuc ſuperſunt, libris conſtat. Vtcunque ſit, Galeni iecoris hiſtoria in homine, parua non caret(vel diuiſionis eius occaſione)menda. In iecoris cauo, præter neruulum ab illis qui ventriculi ſuperius os implicant eductum, alium à Galeno neglectum obſeruo, qui cum arteria iecori oblata ductus, à neruo pronaſcitur, dexteris coſtarum radicibus à ſexto pari neruorum cerebri exporrecto. Verùm ſi exiguarum neruorum, venarum & arteriarum propaginum mihi ratio habenda foret, nimius ſanè in obſeruationum enumeratione redderer: mihíque hoc ſcriptum, quod in magnis occupationibus iam tædio eſſe cœpit, præter ſententiam, vti iam accidit, produceretur. Quanuis interim venam præterire non poſſum, quam meatus cuiuſdam modo à liene in ſuperius ventriculi orificium porrigi, anatomicorum cohors ex Galeno, neſcio tamen quónam pacto, contendunt, qua melancholicus ſuccus lieni ex nutrimento ipſius excrementitius in ventriculi os perfertur, magni, vt illi cenſent, vſus gratia, ad augendam videlicet appetitricem ventriculi vim, & illius in conſtringendo robur: & alia quædam ex Galeni potiſsimùm ſermone collecta, quo Naturę commẽdat induſtriã, bilis veſiculam non in ventriculum, ſed in duode-

num

num inteſtinum exonerantis. Cuperem his, qui me hanc venam latêre ſibi perſuaſum habent, meam in illa examinanda conſtare diligentiam. Vt enim tum in brutis, tum in homine non minus priuatis quàm publicis ſectionibus hanc venam perquiſiui, priuſquam meos de Humani corporis fabrica libros emitterem, ita quoque poſt illorum editionem Patauii, Bononiæ, & Piſis, denuò nō minorem curam, in illa cognoſcenda adhibui, vel cuiuſdam ſcioli gratia, qui quum vſu (vt literarum rudis eſt) aliquid in anatome mea opera didiciſſet, atque me eiuſmodi meatum, aut venam quam vulgus anatomicorum fingeret, nō poſſe reperire, in ſcholis non ſemel audiuiſſet, vtcunque interim lienem & ventriculum, ipſius aliorúmque oculis liquidò propoſuiſſem, me Patauio abſente corpus aliquod diſcindens, ſe incognitam mihi venam reperiſſe iactitauit: arbitratus me poſt meorum librorum editionem, neq; reuerſurum in Italiam, neque Patauii & Piſis (vt noſti) mea ſcripta cum corporibus, in publicis ſectionibus collaturū. Quare quum tunc ad lienem ſectionis ſerie eſſet deuentum, & Patauii mulieris & viri corpus nobis ad manum eſſet, pridie quàm ventriculum mouere ſtatuiſſem, obnixè omnes rogatus ſum, vt ipſorum oculos quoque ſedulò

inſpectioni adhiberent, illóſque qui eam venam aut meatum, vt vocant, à me incognitum riſiſſent, adducerent, & ego quoque ab illis aliquid diſcerem. Verùm vt ſciolus ille, aliàs non indiligens ſpectator, nunquam deeſſe ſolebat: ita bene cauit, ne ſectioni interea dum hæc, aut oculorum muſculi tractarentur, adeſſet: adeò, vt tunc quoque eadem quę antea, ſentire cogeret, quum omnino eadem nobis, quæ prius, obuerſarentur. Lien nimirum omenti beneficio ventriculo nexus, quod inferiori mēbrana lieni cum vaſis innaſcitur, ipſique inuolucrum conſtituit: dein ſuperior membrana lieni & ventriculo communis eſt, venas arteriáſque deducens, quæ à vaſis lienem petentibus, & iam proximè lieni inſerendis, initium ducunt, quæ in hominibus inſigni ſunt numero. quorum nullum à lienis procedit corpore, verùm, vt iam dixi, ab illis vaſis pronaſcuntur, quæ iam lieni ſunt inſerenda. Quemadmodum verò connexus lienis ad poſteriorem inferiorémque ſiniſtræ ventriculi ſedis regionem perficitur, ita quoque vaſorum copia inibi, & magis eſt conſpicua, & inſignior vena ea demum occurrit, quæ in hominibus ſiniſtram fundi ventriculi ſedem ambit, ſuperiori omēti membrana ſuffulta. alię enim venæ ſunt multò graciliores, & non longè

in

in ventriculum excurrentes. Omnibus elatior nunquam mihi viſa eſt ita porrigi, vt ſuperius ventriculi orificium illa intertexi potuiſſem aſſerere: vti ſanè illud venas aſſumere nouimus, ab illa propagine, quæ ex medio ductu trunci portæ ad lienem tendentis ſecundùm ventriculi poſteriora conſcendit, & ventriculi ſuperius os multis ſurculis donat, ac in canibus præcipuè coronæ inſtar illud elegantiſsimè ambit. Rurſus elatiſsima venarum ab his, quæ lieni proximæ ſunt ventriculum petentium, nulla ex parte amplitudini, longitudinive reſpondet eius, quam fundo exporrigi dicebam. Dein illa toto progreſſu ſociam ſibi habet arteriam, neque alia ſerie, aut diſtributionis modo ſeſe offert, quàm cæteræ ventriculum implicantes venæ: neque etiam peculiari ſanguine turget, quem aut craſsiorem aut atriorem dicere poſſemus. Oſculis quoque ſuis, meatus veſiculæ bilis inteſtino duodeno oblati ritu, in ventriculi cauitatem neutiquam pertingit. Verùm, vt ſemel dicam, ab omnibus cæteris venis nihil differt, niſi quòd à multis venis gracilitate & breui inceſſu vincatur: adeò vt mihi adhuc eadem, quæ prius, conſtet ſententia: vti quoque iis eadem ſeruari debuit,

qui poſt librorum meorum editionem mihi ſecanti adfuere. Hinc igitur, aliáſque ob cauſas, animo concipere nequeo, elatiſsimam earum, quæ ſiniſtro ventriculi lateri inſerun tur, venam (vt comitem illi prætercam arteriam) priuatim huiuſmodi fæculentum ſanguinem & melancholicum ſuccum, tam inſi gnium vſuum gratia, in ventriculi os euomere, quanuis interim de partium vſu in præſentia non ſit agendum. In renum fabrica, Galeni perfectam deſidero hiſtoriam: de qua vix aliud habemus, quàm venas & arterias per renis corpus dirigi, & per denſam durámque renum ſubſtantiàm retento ſanguine, vrinam cum bilis, quæ ſanguini adeſt, portione tranſmitti, ac in vrinariũ meatum defluere. Si enim ea quis expenderit, quæ de renum conſtructione propoſui, non ſanè renis carnem inſtar coli habebit, vti Galenus illam recenſere videtur: aut vt vulgus membranam in renibus fingit, tam leuiter pertuſam, vt vrinam & bilem tranſmittens, ſangui nem, vtpote craſsiorem, retineat. Verùm non eſt quod renum à me repertam conſtru ctionem huc referam, quum ex decimo capi te libri quinti meorum de Humani corporis fabrica librorum, eam conſtet eſſe eiuſmodi, quæ breui oratione (qua mihi hic dun-

taxat

taxat opus eſt) comprehendi nequeat. Galenus ſeminalibus arteriis parem cum venis originem ſtatuit, quum interim vtranque arteriam ab arteriæ magnæ caudicis anteriori ſede humilius educi plerunque obſeruemus, quàm dextræ venæ à caua occurrit initium: ſiniſtra interim vena ab illa principiũ obtinente, quæ ſiniſtro offertur reni. Quanquam Naturæ induſtria in dextræ arteriç ductu apparens, nõ erat ſubticenda. Arteriam enim ſeminalem cauæ venæ perinde non ſubiecit, atque magnæ arteriæ caudicem illius ſiniſtro lateri inibi ſubſtratum nouimus: ſed eleganter ſeminalem arteriam tranſuerſim cauam tranſcendere voluit. In teſtium fabrica, cupiuiſſem Galenum nobis explicaſſe, qualis venæ & arteriæ ſeminalium in teſtis corpus ſit ſeries: vt didiciſſemus, peculiaris teſtium ſubſtantiæ beneficio, ex adducta illi materia nõ ſecus ſemen parari, quàm iecoris ſubſtantiam ſanguinem conficere conſtat. & pariter nos non latuiſſet, quî dein à ſemen deferente meatu id à teſtis corpore, vaſiſque aſſumeretur. De vtero nihil dicam, quòd prolixior tunc fuerim, quando Galenum vaccinum vterum, nõ verò humanum, præcipuè deſcripſiſſe, colligerem. Scripſerunt tamen ad me nonnulli, in vteri hiſtoria,

ac potiſsimùm in illa de menſtruis purgationibus diſceptatione, vbi tuarum literarum incidit, mi Ioachime, mentio, de hymenæo nihil traditum. quod ſanè ex induſtria feci, quum nihil certi de illo mihi conſtaret. Nunquam enim virginem ſectioni adhibueram, præter puellam vnam ſex fortaſsis annos natam, quam tabe conſumptam, ad ſceleti præparationem Pataui ſtudioſi cuiuſdam opera, qui illam è monumento ſubduxerat, nactus ſui. Atque quum in hac obiter, vt fit, omnia ab oſsibus diſcinderem, neque cuiuſquam partis inſpectionem morarer, vterum tamen propter hymenæum diſſecui: quem etſi talem reperiſſem, qualem nunc poſt meorum librorum editionem illum ſpectaui, nihil de ipſo affirmare auſus eram, quum bruta illo deſtitui cernerem: vt qui neque aliàs ex vna aut altera ſectione, quicquam affirmare ſoleam: & quicquid in prima coitione Terentius acerbi poneret, id in tali ferè repoſueram connexu, quo inuicem incumbentes muſculos committi ſcimus. Vt illum prætercam venarum, quem Arabes enumerant, concurſum, ab illorum interpretibus centonem nuncupatum. Quanuis interim opinionem mihi augere debuiſſet,

hyme

hynenæus in paruis puellis, quoties mingentes crura diducunt, non admodum latens: ſi modò conſtitiſſet, membranam illam, aut carneum illud ſeptum hymenæum fuiſſe appellatum, cui nunc non ambigo à nominis illius inſtitutore, id accommodatum fuiſſe. Quum enim Piſis mihi anatomen aggreſſuro, oſſa deeſſent, atque anatomen prorſus eadem ſerie,qua meos de Humani corporis fabrica libros deſcripſiſſem, in noüa illa tanti gymnaſii reſtitutione faciendam, ac cum meis ſcriptis à ſtudioſis conferendam putarem,illuſtriſsimi Thuſcorum Ducis Coſmi iuſſu (vt eſt iuuandis præcipuè ſtudiis à Superis datus, neque quicquam, quo ſuæ Academiæ ſtudioſis commodare poſsit, reliqui facit) Florentia celeri ſcapha monialis neſcio cuius xenodochii cadauer miſſum fuit, ad ſceleti apparatum: ac dein ſtudioſis quibuſdam copia clauium rari & elegantiſsimi cœmeterii Sancti Piſani fiebat, vt in monumentis penus inſtar extructis, ſi quid ex vſu illis ad oſſium inſpectionem eſſet, inquirerent. vti ſanè ea ſunt aptiſsima, quæ in monumentis tranſuerſim in eo cœmeterio poſitis, atque idcirco pluuiam aërémque admittentibus, occurrunt: quum in aliis, qui in ambitu tecto ſubſunt, monumentis, oſſa propter

cariem

cariem ac ligamentorum adhærentiam, ſint ad diſciplinam inutiliora. In horum vno, cuius epitaphium recens motum videbatur, puella ſeſe obtulit gibboſa, annum decimum ſeptimum prætergreſſa, & ex impedita inſpiratione ob malam oſsium compoſitionem, quantum coniectura aſſecutus ſum, mortua: vti facilè conſtitit, monialem ex laterali dolore extinctam fuiſſe, inflammatione totam ferè ſiniſtram ſedem membranæ coſtas ſuccingentis, præcipuè tamen ad coſtarum radices occupante. Quemadmodum & eo anno elegans meretricula à ſtudioſis è monumento ex diui Antonii adiectitio templo oblata, & ad publicam anatomen Patauii adhibita, ex inflammatione tertia die interiit, quæ ſecundùm venæ pari carentis ingreſſum, & ipſius propagines totam poſteriorem thoracis ſedem occupauerat, & nobis ad morbi lateralis eſſentiam dignoſcendam egregium ſpecimen præbuerat, reliquo interim corpore leuiter emaciato, ac proinde ad diſſectionem, quæ mihi vltima Patauii fuit, accommodiſsimo. Quum itaque Piſis monialis illius, & puellæ oſſa, ſceleto apparando, carnibus liberarentur, puellæ illius vterum cum paucis, qui tum aderant, ſtudioſis inſpexi, quòd virginem eſſe, vel ideo potiſsimùm,
quòd

quòd nemo illam rogaſſet, colligerem. Atque in hac, hymenæus mihi occurrit: quemadmodum in moniali annos fortaſsis triginta ſex nata, nihil minus, teſtibus ipſius neutiquam non exercitatarum partium modo, tabidis. Præterea quũ ex Gallica expeditione veniſſemus, à Comitiſſæ Egmondanæ medico rogabar, vt nobilis cuiuſdam puellæ annos natæ duodeuiginti, diſſectioni adeſſem, quam pallido colore diu aliàs deformem, & ſpiritum difficulter ducentem (etſi alioquin forma perelegantem) patruus veneno peremptam ſuſpicabatur. Quum huius ſectionem tonſor imperitiſsimus aggrederetur, manus ab opere continere nequiui, qui aliàs nunquam ſecanti, à duabus, quas primùm Pariſiis vidi rudibus, & ante triduum in ſchola abſolutis ſectionibus, aſtiteram. Ac proinde ex thoracis anguſtia, & laminæ, qua puella, vt iunceo & gracili longóque thorace conſpicua foret, vti ſolebat, in pectore compreſsione, circa hypochondria & pulmonem, affectum deſidere ratus ſum. atque quum pulmonis vitium, viſcerúmque mira in hypochondriis compreſſio nobis cauſam morbi aperuiſſet, neque quicquam vnde vteri ſtrangulatum, niſi ex turgidis admodum teſtibus, dignoſcere

poſſem,

poſſem, nobis occurriſſet: hymenæi occaſione, quum aſtantes domicellæ ſuas laminas mox abiecturæ cum aliquot ſpectatoribus abiiſſent, cum medico puellæ vterum ſecui. At non fuit mihi hymenæus integrè conſpicuus. quanquam non ita tamen latêret, vt in mulieribus vix ſedem, vbi aliàs reponitur, expendere ſolitus ſum: perinde ac ſi digitis, aut alioquin petulanter, aut ex Rhazes ad vteri ſtrangulatum remedio, citra viri vſum, puella illa hymenæum habuiſſet effractum. In vteri igitur ceruice puellis mox poſt ingreſſum colli veſicæ in ſuperiorem muliebris ſinus partem, ſeptum quoddam occurrit tranſuerſum, carnea cuticularíque conſtans ſubſtantia, illi prorſus ſimili, qua nymphæam efformari cernimus. Septum hoc ceruicis vteri lateribus ſua craſsitudine eſt adnatum, paulò in connexu, quàm reliqua amplitudine, craſſius, quamuis interim membranæ craſsitiem non multùm ſuperet. In medio ſepti, foramen occurrit longa ſectione pudendi modo diſſectum, adeò vt menſtruas purgationes in virginibus non retineat, neque opus ſit confingere venas aliquas hoc ſepto ſeu hymenæo inferiores, è quibus menſtruus ſanguis virginibus promanaret: aut

quæ

quæ ab illis diſtingui debeant, quæ mulierum menſes alioquin dimittunt, diſcrimine inter prægnantes & vtero non gerentes ſubaudito. Galenus, quum fœtus inuolucra perſequeretur, illa canum & porcorum inuolucris reſpondere docuit: quàm verò ſuæ deſcriptiones interim canibus conueniant, alibi facilè oſtendi: & eadem nunc repeterem, ſi tam in humani fœtus, quàm canini inuolucrorum examine, verſatus eſſem. A meorum enim librorum editione, humanum fœtum adhuc in vtero ſeruatum, reſecandi nulla fuit occaſio: & quum ante editionem ſemel atque iterum occurreret, ego cum cæteris aſtantibus medicis ita harum rerum ignarus fui, negotiúmque ita præcipitandum fuit, vt diſcrimina inter canem & mulierem parum adnotare licuerit. Eſt enim differentiæ nonnihil in carnea illa ſubſtantia, quæ faſciæ in modum in canibus occurrit, & extimi inuolucri loco à me aliquando ob id recenſebatur. in mulieribus nanque, quemadmodum modò interdum ad difficulter parturientes vocatus didici, carnea ea moles lieni ſubſtantia conſtitutionéque perquàm ſimilis, nullibi vniuerſum fœtum ambit, etſi interim continuum ſit perinde atque in canibus corpus: non autem vt in vaccis, ceruis,

aliíſque

aliíſque cornutis animalibus, ſparſum. His enim innumera propemodum carnulentæ eius ſubſtantiæ fruſtula occurrunt, per membranam totum fœtum circumplectentem in eum modum ferè digeſtæ, in quem ſeſe offerunt nigriores maculæ, per leopardi dorſum ſatæ. Vt vt ſit, Galeni de inuolucris deſcriptiones à veritate & perfecta hiſtoria plurimùm declinare, ſatis liquet. In cordis inuolucri ſermone (vt & de illis, quæ in thorace reponuntur, aliquid adiiciam) Galenus parum rectè illud à cordis baſi pronaſci docuit, quum non minus ab hac, quàm à mucrone, & reliqua cordis ſuperficie inuolucrum diſtet. Et amplum eſt interuallum inter cordis baſim, & cordis inuolucri nexum, quo vaſis à baſi progredientibus continuatur: ipſáque vaſa in interuallo illo intermedio deſtituuntur ea túnica, ſeu inuolucro, quod à conterminis ipſi membranis adipiſcuntur, vena quidem alterum inuolucrum, arteria autem tertium. Sed magis adhuc mirandum venit, Galenum adeò perfunctoriè cordis conſtructionem aggreſſum eſſe, vt venalis arteriæ orificium minus orificio magnæ arteriæ ſcriptum reliquerit, rationes, quibus id conficeret, in medium quoque adferens, non minus ſanè efficaces,

Minus veræ deſcriptio- nes aliquot, ex thorace contētis partibus deceptæ.

ces, quàm ſectio ipſa oppoſitum pulchrè oſtendit. Eſt enim venalis arteriæ orificium multò amplius, latiúsque magnæ arteriæ orificio, non contra rationem & ſingularem induſtriam Natura id moliente. Verùm Galenus non ſolùm magnæ arteriæ orificium, venalis arteriæ orificium amplitudine vincere contendit, ſed omnibus in cor pertinentibus orificiis, id longè amplius eſſe ſtatuit, ipſum ad venæ cauæ orificium quoque conferens: quum interim citra omne mendacium cauæ venæ orificium duplo etiam amplius viſatur, arteriæ magnæ orificio. Neque eſt quòd quiſpiam huiuſmodi à veritate prorſus abhorrentes Galeni deſcriptiones, parui pendat: aut etiam quum ipſius oſcitantiam in ſectionibus didicerit, exemplaria incuſet: quum ex ſuis falſis horum orificiorum axiomatibus, tam multa argumenta in Ariſtotelem, interdum & Eraſiſtratum, & rurſus ad Naturæ commendationem, colligat: quæ quàm ſunt efficacia, illi demum conſtat, qui cordis fabricam ſedulò inſpiciens, Galeni maiores propoſitiones admittit: ac dein ſecus quàm ipſe, in minore ex rei veritate ſubſumit, veram poſtea, & Galeni ſententiæ pugnantem concluſionem inducens. Quando igitur huiuſmodi mihi in

Galeno occurrerunt, quæ Veterum ſententiis contrairent: & quum Ariſtotelem de communibus ſtudiis multò melius quàm Galenum eſſe meritum fateri cogerer, etiam ſi in Galeni verba iuraſſem, deberétne alicui mirum videri, ſi quid petulantius in Galenum à me excidiſſet? Vtcunque interim, ne id fieret, perpetuò caui, & quoad viuam, ne quis de me id verè aſſerat, ſtudebo: quantumuis etiam ab illis iritabor, qui falſis rationibus Galenum purgare pergent. Noſti enim quàm parum firmo, & Galeno non maximè dedito animo, nugaces illæ obiectiones, calumniis etiam interdum non vacantes, occaſionem præſtare poſsint, vt quis ſedulus reddatur in Galeni lapſibus coaceruandis, ac illis in vnum volumen redactis, edendis: quod à me nunquam tentabitur, quum Galenum plus, quàm mortalium quiſquam, obſeruem. Et ſi quid ipſum non expendiſſe oſtendo, id tantùm ideo fit, ne quis, quum veram anatomen pertracto, ob illius authoritatem, me falſa hominibus proponere exiſtimet. Vti accidit in fibrarum hiſtoria, quæ à membranis venæ cauæ orificio præfectis educuntur, atque à me ſecundum dextri ventriculi latera cordis ſubſtantiæ paſsim ad mucronem illius

adnatæ

adnatæ recenſentur : quum interim Galenus, ipſas cordis ventriculorum ſepto tantùm committi (etſi falſo interim) prodiderit. Ita quoque in glandulis faucium, aliquis me tertium genus illarum fingere arbitraretur, ſi orationi non adiicerem, Galenum glandulas præteriiſſe, laryngis radici illic accumbentes, vbi ſecunda illius cartilago reliquo arteriæ aſperæ caudici committitur, quæq́ue notatu digna extra omne glandularum genus, ſibi non pauca priuatim vendicant. Pariter quum ego duræ membranæ proceſſum inter dextram & ſiniſtram cerebri partes deductum, & illum quoque, qui inter cerebrum & cerebellum intercedit, recenſeo, ipſos duplicatos eſſe (quòd revera ſimplices ſint, ac duræ membranæ lateribus ſubſtantia reſpondeant) inficior: ab aliquo fortaſsis arguerer, quum Galenus inibi duram membranam fingat duplicatam, à ſinibus deluſus, qui in illorum proceſſuum ſede conſiſtunt, qua caluariæ committuntur.

Deſcriptiones falſæ ex ijs quæ caluaria ambiuntur collectæ.

Rurſus quando cerebri hiſtoriam perſequor, atque id continuum eſſe narro, admonendus mihi fuit lector, ipſum in dextram partem & ſiniſtram nõ ita diremptum, vt nulla ex parte eſſet continuum.

Nam Galeni oratio, qua diuiſionis cerebri

rationem docet,non ſecus ſonat,quàm ſi cerebrum perinde geminum ſit, ac duobus oculis, & duabus auribus nos Natura donari nouimus, quum interim cerebrum in baſi ſua ſit continuum, tum corporis, quod calloſum dicimus,interuentu,tum illo quoque, quod teſtudini cameratóve comparamus, & illo etiam quod natibus & teſtibus aſsimilamus, & dein ampla ipſius cerebri portione, qua dorſalis medullæ prodit initium. In cuius etiam ortu deſcribendo, haud potui omittere, Galenum ita id deſcribere, quaſi à cerebro non penderet, & illi ſubſtantia tota non continuaretur. Quum enim Galenus cerebelli conſtructionis rationem inquirit, atque illud dorſalis medullæ gratia (quam vnicam & non cerebri in ſuperiori ipſius ſede modo, geminam eſſe oportuit) ſimplex & vnicum ſtatuit, non ſecus ſermonem aggreditur, quàm ſi cerebellum cerebro nō eſſet continuum, & id dorſalem medullam ſimplicem quoque educeret: quæ quàm ſint à vera corporis noſtri fabrica aliena,in meis ſcriptis videre eſt:quæ ideo quis, vt ſuperius dixi, falſa eſſe ſtatim colligeret, quod aliter Galenus, quàm ego, docuiſſet, quum interim admonitus (ſi veritatis modo ſit ſtudioſus) tantiſper ab illa ſententia temperet,dum diſſectione corporíſque intuitu,

quā

quî res ſe habeat, didicerit. Neque his quoque eſt abſimile, quum anteriorem dextri ſiniſtríque ventriculorum partem obtuſam, amplámque eſſe dico, non autem eos illa ſede in arctum cogi, atque in olfactus organa finire, qui canalium ritu pituitam ad capitis os cribri modo peruium deducerent: eiuſmodíque non pauca, quæ Galenus prodidit, à vera cerebri fabrica penitus aliena. In quorum numero id minimè negligendum eſt, quòd Galenus quũ veteres diſſectionis profeſſores tenuis cerebri membranæ proceſſus deſcribẽtes, dicere animaduertiſſet, eius mẽbranæ portiones in tres cerebri ventriculos ferri, ſtatim imaginatus ſit, eos ventriculos tenui membrana ſuccingi, inueſtiríque, ratione à cerebri mollitie ita deducta, ac ſi ventriculi concidiſſent, ſi fortè à membrana tenui non ſuffulcirentur. Atque hoc diſcrimine, Galenus quartum ventriculum (quem in cerebello reponimus) à tribus prioribus diſtinxit, quod ſcilicet ille durior ſit, quàm vt tenui membrana obuolui ſuſtineríque debeat. Quum interim priores ventriculi non minus quàm hic quartus, tenui membrana inueſtiantur: & quartus ventriculus à prioribus non ineleganter à Veteribus variari dictus ſit, quòd nullus duræ membranæ proceſſus in illo ſeſe offerret: vti in prioribus vẽ-

triculis in conſpicuo ſunt plexus ſecundis comparati,& vaſa illorum plexuum conſtitutionem ſubeuntia. Poſtremò, ne falſis deſcriptionibus diutius immorer, non potui Galeni lapſus præterire, qui in plexus reticularis deſcriptione plures occurrunt. Eſt enim ex omnibus corporis partibus nulla æquè medicis & philoſophis in ore,atq; beatum iſtud & mirabile rete.In cuius deſcriptione haud potui admittere,ſoporalē arteriam,vbi caluariæ proxima eſt, integram in caput ferri, quum tam notatu dignam portionem retrorſum mittat,quæ in duræ membranæ primùm mihi appellatum ſinum exhauritur. Vt nūc taceam,Galenum foramen omnino ignoraſſe,quo maior arteriæ ſoporalis pars,alioquin in caluariæ amplitudinē fertur. Vtcunque igitur illam ſua oratione in capitis caluariæve amplitudinem Galenus deduxit, totam in plexum quendam abſumi atteſtatur,quē retibus inuicem inſtratis comparat,non animaduertens inſignem propaginem,quæ duræ membranæ lateribus offertur,& notatu dignam portionem,narium cauitati exporrectam:præter amplā ſobolem, quæ cum ſecūdo pari neruorum cerebri oculorum ſedem ipſóſque oculos adit: adeò ſanè,vt non mirum videri debeat, ſi Galeni hiſtoriæ paſsim non acquieuerim, & pleraque

in

in ſuis libris occurrant, vnde nō verarū deſcriptionum ſpecimina, ex voto tranſſumere mihi liceat: vt me falſo Syluii crimine purgarem, ſuíſque diſcipulis materiam acuēdo ſtylo aptam præberem, modò illi aliàs, quàm in Galeno laudibus efferendo (quod ad me nihil attinere duco) & non tantùm vniuerſim citra omnium locorum, quibus à me notatū ſentiunt, retractationem obganniendo, & calumnias conuiciáque effutiēdo, occupari velint: & vnà expendere, num quæ proponent, alios docuerint, aut propriis manibus in publicis ſcholis in doctiſsimorum, non autem aliquot adhuc medicinæ rudium, & iam primùm cādidatorū præſentia, aggreſsi fuerint.

In præſentia ſeſe offert, Galenum in partiū munere aut vſu recenſendo, vel minimùm erraſſe, à me falſo propoſitum. quam obiectionem, ita Dii me ament, longè maiori rationum copia poſſem diluere, quàm mihi ad duo prius narrata axiomata, fuit ſuppeditata: quod ſanè ſi per otium nunc ita liceret, vt quum in Academiis viuebam, noſtríſque ſtudiis, non autē artis operibus erā dedi tus, meóq; arbitratu mihi domi deſidere licebat, diffuſius multò quā aliis in locis obiectis præſtiti, à Galeno perperam aſsignatos vſus & munia, actionésve nō rectè traditas ſubiicerem: vtcunq; verò ſit, ex magno aceruo &

Loca nōnulla, quibus Galenū in partiū ſunctionibus & vſibus aſsignandis, nō eſſe omni ex parte integrū, conſtat.

quaſi promptuario, quædam ſaltem loca nō grauabor ſubnectere, vt hac quoque parte reſponſionis ad Syluii literas exemplum habeas. Vt itaque multa prætercam caluariæ foramina, in quorum vſu aſsignando, Galenus non minus quàm in deſcriptionibus hallucinatus eſt, vt in foramine ſecundum neruorum cerebri par tranſmittente: in foraminibus cribri modo in oſſe exculptis, quod in frontis oſsis baſi locatum ſcripſimus: in foramine tertium & quartum neruorum cerebri paria tranſmittente: in foraminibus arteriæ ſoporalis propaginibus paratis, quæ orationem ſuperius terminabāt: ac dein in oſsis cuneum referentis in ſua baſi vſu, vbi id falſò ſpongiæ modo peruium retulit, ac proinde ibi & actiones & vſus præter omnem rationem (vti prius alicubi oſtenſum eſt) finxit, capitis inquam motus mihi ſunt proferendi, niſi prius in generalibus oſsium deſcriptionibus aliquid adducendum putares. Vt locus ille eſt, quo Galenus appendicum vſum recenſens, eos in hoc oſsibus datos ſcribit, vt illorum ſinuum quibus medulla continetur, eſſent opercula: non expendens, qui Natura oſsibus eiuſmodi ſinu donatis, appendicem illis ſinibus non appoſuerit, vbi compoſitionis ratio, & variorum proceſſuū tuberúmque ſeries, inſignem duritiem requirebant,

In oſsiū hiſtoria.

vt in

vt in humiliori humeri ſede, & ſuperiori vlnæ regione occurrit. Dein appendix oſsibus, quibus ſinus illi magni & caui adſunt, citra oſsium interſtitium nõ coaleſcit: niſi iam os ipſum mollius, quàm tota longitudine, redditum ſit, & parem cum appendice ſubſtantiam ſibi vendicare incipiat, ſinúsque ille prius communi appendicum materia obduratus occurrat. Inſuper ſcapula nullibi eiuſmodi ſinum exhibens, tot abundat appendicibus, perinde atque oſſa ſacri oſsis lateribus commiſſa, quæ appendicem toti oſsis ilium ſpinæ obtenſum gerunt. Dein coxendicis oſsi inſignis quoque largitur appendix, vbi tot tibiam & femur mouentibus muſculis initium præbet. Rurſus vertebræ quot ſcatent appendicibus? quum ſinum interim non habeant, quo medulla ſeorſum recõdatur. Scio enim omnibus oſsibus in fungoſa qua conſtant ſubſtantia, vt & ipſis appendicibus, medullam contineri, aut ſaltem ſuccum, quem medullæ conferre cogimur. In hoc itaque appendicum vſu aſsignando, debuiſſet Galenus expendere, qui in puerulis appendices propemodum ſint cartilaginei, & quî dein illorum ſubſtantia in mollitie à cætera oſsis parte differat: ne ipſe Naturam appendices ſinuum medullam continentium ceu opercula molitam eſſe, comminiſceretur. Cæ-

terùm quod ad capitis ſuper primam vertebrarum motum, & primæ rurſus vertebræ cum capite ſupra ſecundã, ac dein capitis cũ vniuerſa ceruice ſpectat, nequeo ſatis mirari, quamobrẽ à quoquam damnari debeam, quòd Galeno nõ acquieuerim, omniáque ex diametro ſuis ſcriptis pugnantia propoſuerim: quum nemo tam mente captus eſſe debeat, quem non ſepoſito aliquãtum affectu, in meam ſententiam deſcendere oporteret: niſi ideo mea auerſaretur, quòd à iuuene fuiſſent propoſita, ipſe autem toties Galeni libros & prælegiſſet, & correxiſſet, & in alium ſermonem conuertiſſet, vt illum puderet hęc ab ipſo non fuiſſe prius obſeruata. idque potiſsimùm in capitis motu, in cuius deſcriptione, Galenus doctiorem & attentiorem requirit auditorem, quàm in vlla alia quantumuis graui & eleganti. Adde quòd tot muſculorũ & ligamentorum vſus à Galeno malè traditos fatendum ſit, quandoquidẽ in capitis motibus deſcribẽdis aberrauerit. Neſcio num Syluium mouit, quod hoc argumentum in meis libris tractans, me præceptoris opera deſtitutum fuiſſe ſcribã: quum fortè arbitretur me ab illo anatomica didiciſſe, qui Galenum nihil perperam ſcripſiſſe adhuc contendit. Sanè Syluius mihi dum viuam obſeruandus, nobis libros de Partium vſu ſuo more

legere

legere incœpit: at quum ad primi libri medium, atque adeò ad anatomica veniſſet, illa difficiliora eſſe propoſuit, quàm quæ nos medicinæ candidati poſſemus aſſequi: atq; ideo fore dixit, vt & ſe pariter & nos fruſtra cruciaret, ac proinde quartum librum eſt aggreſſus ad decimi vſque portionem: dein intermediis rurſus ad decimumquartum vſq; omiſsis, poſteriores quoque ita legit, vt ſingulis quinis aut ſenis diebus vnum librũ abſolueret, nihil minus, quàm alibi diuerſum quid à Galeno traditum eſſe (vti ſæpe occurrit) nos admonens: aut aliquid ſecus, quàm res haberet, à Galeno ſcriptum oſtendens, nullius interim quàm canis partibus, interdum in ſcholam apportatis. In quarum reſectionibus nos diſcipuli adeò eramus ſeduli, & præceptoris optimi imitatores, vt is nõ ſemel poſt prælectiones, noſtram diligentiam experiretur: vti tum accidit, quum altera die membranas venæ arterialis & arteriæ magnæ orificio præfectas, ipſi oſtenderemus, quas pridie à ſe haud reperiri poſſe affirmabat. Quum itaque Syluius ea loca, vbi de vertebris agitur, cum plerisque aliis tranſiliiſſet, neque vnquam aliud anatomicũ (ſi libros de Muſculorum motu excipias, in quibus etiã vndique illi ſana fuit Galeni ſententia) ſuo illo anni trigeſimiquinti, quẽ vo-

cat Curſu nobis prælegiſſet,haud mirum eſt, ſi me præceptoris opera deſtitutum, diligenter inuigilaſſe ſcribam,vt in illorum auditorum numero haberer, quos Galenus à ſuis libris,capitis motus docens, non repellit,atq; ad Naturæ myſteria percipiēda idoneos cenſet. Sic itaque effectum eſt, vt ego caput proprio ſuo motu ſuper primam vertebram flecti,& ſurſum,aut in poſteriora duci tradiderim:quum Galenus caput ſuper primam vertebram in latus agi doceat,ac ſi id ad humeros inclinaremus. Nihil enim aliud capitis motus tradens inſinuat, ac inibi præſertim,vbi occipitis oſsis capitulum à ſuo ſinu eleuari ea in parte tradit, quæ lateri,in quod caput ducitur,è regione conſiſtit:non ſolùm contentus malè totus deſcripſiſſe, niſi etiam Naturæ tantum oſcitantię tribueret,vt in digniſsimo totius corporis articulo oſſa ab inuicem in motu dehiſcere & abſcedere voluiſſet,quum interim nunquam vacuum inter articulos ſpatium, optima ſanè ratione, in vllo motu fieri videamus. Adeò, vt ſatis conſtet,eum in latera motum à Galeno primæ vertebræ cum capite articulo attributū, quum tamen interim caput proprio motu in latus non agatur,ſed ſecundariò tantùm, cum vniuerſa nimirum ceruice, quæ ſenſim omnibus vertebris in eum modum conſentientibus,

tientibus, in latus arcuatim ducitur. Dein Galenus minus adhuc artificiosè caput cum prima vertebra ſuper ſecundam flecti & reflecti docuit, illo nimirum motu, quem ego in prima fieri vertebra recenſui. Quòd illa Galeni fuerit ſententia, tum aperta in tribus diuerſis libris oratio atteſtatur: tum multò adhuc magis ligamenti vſus mala commemoratio, quod ſecundæ vertebræ dentē prohibere aſtruit, ne in capitis in anteriora flexu dorſalem medullam comprimat. quum interim id dentem ita contineat, vt in primę vertebræ ſinu eum in modum recondatur, vt axis ad quam ſphæram, aut rotam, aut aliud quoduis circumagi notum eſt. Caput enim (quicquid Galenus doceat, aut Syluii diſcipuli ſuos ſtylos, dentis interim naturam ignorantes, acuant) in gyrum ſuper ſecundā vertebram agitur, neque vllo pacto ſuper eā flectitur & extenditur: Galeno interim nullum articulū, quo caput circumagatur, proponente. Nam ſi quis illum ſub renuendi motu à Galeno intellectum contenderet, atque ita aſſereret ipſius ſententiam fuiſſe, caput ſuper primam vertebram circunduci: iſte ſanè mox obſeruabit, quàm abſurda, vel articuli gratia, proponat: duo enim occipitis oſsis capitula, in duos profundos ſinus ſubeunt, ex latere mutuò oppoſitos: adeò, vt nō

minus

minus caput ſupra primam vertebram in gyrum duci poſsit, quàm circulus, cuius ambo crura aſſeri infixa eſſent. Atque me hîc veritati conſona proponere, & oſsium ſtructuram meis placitis conuenire, tam mihi conſtat, quàm quod maximè: vt quando primus iſte Syluii impetus refrixerit, illum mecum indubiè ſenſurum exiſtimem: ſi modò oſſa diſcipulis, contrariarum ſententiarum admonitis; ſedulò propoſuerit, vt cum illis obſeruet, quàm motus capitis à Galeno malè deſcripti, multa in ipſius hiſtoria turbent, ex quibus illum in partium vſu aſsignādo, non omnino eſſe integrum affirmare nihil prohibet. Plus æquo enim ſermo educeretur, ſi omnia de muſculis hic, & ligamentis repetenda eſſent, quæ neceſſariò ad ignoratum motum ſubſequuntur: adeò, vt vel huius obſeruationis gratia mererer, ne ita ſuis literis Syluius erga me turbaretur. Galenus, quum proceſſus meminit in anteriori primæ vertebræ ſede conſpicui, ac ipſius vertebræ roboris gratia & muſculorum inſertionis nomine, vt nos rectè docuimus, efformati, non debuiſſet illi ſuorum dogmatum inibi oblitus, eum vſum tribuere, vt caput reclinatum in anteriora, ſurſum retruderet. Nunquā enim caput adeò inclinari poteſt, vt illi proceſſui ita incumbat, vt illū vſum is præſtaret:

ſtaret: præterquàm quòd cui oſsium commiſſurarum ratio perſpecta eſt, id prorſus inartificioſum, nullibíque aliàs à Natura tentatũ eſſe, non ambigat. Galenus ſeſe tantopere in ratione danda occupans, cur duæ humiliores thoracis vertebræ, trãſuerſis proceſsibus deſtituantur, debuiſſet animaduertere, ſuum placitum mendax eſſe, niſi & duas decimæ incumbentes vertebras iiſdem quoque proceſsibus deſtitui, eadẽ ratione docuiſſet. Verùm vt illæ proceſsibus donantur, ita quoque Galeni argumenta hoc loco ſunt, vt ſuperius monui, à veritate aliena. Vt ſæpe in Anatomicis Galenus contraria docuit, ita quoque nõ mirum eſſe debet, eandem partẽ cõtrariorum officiorum gratia fabricatam eſſe, aliquando ab illo doceri: vti in acuto vlnæ proceſſu accidit, in cuius deſcriptione Galenus ab hominis fabrica multùm aberraſſe oſtenſus eſt: non enim proceſſus ille extra reliquam ſuperciliorum ſinus, cui brachiale inarticulatur, ſeriem educitur, neque læuis & lubrica cartilagine incruſtatus eſt, neque tertii brachialis oſsis ſinũ articuli in modũ ſubit. Atque vt Galenus in huius articuli hiſtoria à veritate plurimùm declinauit, ita quoque in libro de Oſsibus parum rectè, beneficio articulationis acuti illius proceſſus cum brachiali, manũ in obliquũ agi ſcripſit.

motum,

motum,quantum coniicio,illum ſubaudiés, quo in latera manum ducimus. Quum ſtylus iſte ſi altius conſcenderet, atque ita vt in ouibus ſeſe offert,aut vt Galenus ſcribit,articularetur, pali inſtar manum in externum latus duci prohiberet: tantum abeſt, quòd illi motui Natura illū præfeciſſet. In libris de Partium vſu, nō illum duntaxat motū lateralem acuto huic proceſſui tribuit,verùm & motus in pronum ac ſupinum ſtatuit authorem. Quod quàm veritati conſentiat, ex manus motu diiudicandum venit, quæ nulla ratione in pronum & ſupinū peculiari propriòque motu agitur. Adeò parum Galenus Naturæ aſſecutus eſt induſtriam, qua brachialis articulum,quoad potuit,ad ſolum retulit radium, quò eius beneficio,manus ſecundariò parem cum radio motum aptè experiretur:quem etiam acutus ſtylus prohiberet, ſi Galeni deſcriptionibus conueniret:non ſecus quàm oues & vitulos eo motu articulationis eius,& vlnæ cum radio, vt ſic dicam,coalitus gratia, priuari cernimus.

Atque ita,delirus meritò cenſerer, ſi tam apertè meæ rationi contrairem,vt cum Syluio Galenum in nullius partis vſus aut operationis deſcriptiōe, aberraſſe faterer. Quia Galenus nullum in digitorum articulis diſcrimen docuit, non mirum quoque eſt, illum

Naturæ

Naturæ in digitorum motu laterali non expendiſſe induſtriam. Iam quia certiſsimum eſt, homini non longiſsimum pedem, ſed potius breuiſsimum obtigiſſe, nemo ambigere debet, quàm multa in libro tertio de Partium vſu accuſanda veniant, ſi cui in rebus nimis apertis, & friuolis interim, immorari luberet. Superiùs, quum in muſculo non neceſſariam oſtenderemus illam, quam Galenus fingit, ligamenti & nerui commiſtionem (ratione tum aliunde, tum à muſculis ducta, qui nullibi ſuas fibras magis diréptas, inuicémque diſsitas gerunt, quàm in ipſo exortu, & illis muſculis, qui tam ampli in ortu & medio ductu cernuntur, atque in illorum inſertione) facile quoque fuit animaduertere, carnem à Natura muſculis in hoc præcipuè nõ datam, vt eiuſmodi effictæ diuiſionis fulcrum & ſtratum eſſet, quo fibræ illæ continerentur. verùm ſi muſculi conſtructionem debitè expenderimus, caro nobis occurret pręcipua illius ſubſtantia: quemadmodum ſcilicet in pulmone, iecore, liene, renibus, teſtibus, cerebro, corde, ac denique in omnibus organis peculiari officio præfectis, propriã, & quæ nulli alteri parti communis eſt, recenſemus ſubſtantiam. Ac dein ligamentorũ materia muſculo ad robur data eſt, vt aliquid eſſet quod carnis collectione contractum, id

In muſculorum & ligamentorũ hiſtoria, aliquot nõ benè aſsignati vſus, & functiones.

cui muſculus inſerẽdus erat, attraheret. Ner uo autem ad animalem vim in primis opus habuit, quem ita vt ſanguinem venarum, & materiam arteriarum offerri animaduertimus, ſi veritatis ſtudio dediti, nimiùm authoribus non tribuamus. Atque vt parem neruorum cum venis arteriíſque ſeriem ſpectamus, ita quoque muſculo commodum videmus, vt illuc animalis vis potiſsimùm communicetur, quo colligi in ſe debet muſculus, & quo mouendam partem acturus eſt. Atq; hæc aliàs ita à me diſputata arbitror, vt illis in præſentia haud ſit immorandum. Vt Galenus in palpebrarũ muſculis enumerandis varius eſt, ita quoq; in vſu illorum ſibi non conſtat. In libris enim de Vſu partium duos recenſet muſculos, ad ſingulos oculi angulos vnũ, quorum illũ, qui interiorem angulum ſibi vendicat, palpebram ſurſum ducere aſſerit: illum verò, qui in minori exteriorívе angulo occurrit, palpebræ ad inferiora ductus authorem cenſet. In libris de Locorum affectorum cognitione, duos illos palpebram deorſum agere ſcribit, tertium fingens muſculum, qui palpebræ eleuationis opifex eſſet. Quid verò ego de illis iudicem, inibi obuium eſt, vbi palpebræ muſculorũ hiſtoriam inſtitui. Quando Galenus oculorũ muſculũ, poſt ſex priores recenſet, quem modò plu-

rium,

rium, modò vnius numero comprehendit, non mihi aptè ipſi vſum præbere videtur, quo illius beneficio oculus ſua ſede contine-retur. In brutis enim animal.bus, vt & in ho minibus, muſculus ille poſteriori oculi ſedi ad viſorii nerui ingreſſum ſua veluti baſi inſertus, ac orbiculatim veluti in mucronem ad initium ipſius deſinens, viſorióque neruo obductus, ita à ſex prioribus oculi muſculis & adipe illis ſubdita integitur, inueſtitúrque, vt caluariæ os nullibi contingat. Audio quoſdam bouini oculi muſculos, potius quàm hu mani, à me deſcriptos iactitare: quòd bouinos oculos me ad ſectionẽ ſemper adhibere viderint, quódque oculi in meis libris delineati, grandiores multò quàm hominis oculi conſpiciantur. Ego ſanè in ſcholis bouinos oculos ſemper exhibui, quòd ex ſectionis ſerie hominis oculi erant nimis flaccidi, & exi gui: tamen hominis quoque oculos, vtcunq; ſeſe offerrent, aggrediebar: vti non ſemel in priuatis ſectionibus, vbi meo arbitratu, mox oculos intueri licuit, nullo interim mihi occurrente muſculorum diſcrimine. pupilla tamen homini multò eſt anguſtior: neque color viridis, cæruleus, & impenſe niger, in vueæ tunicę interna ſede ſunt obuii. Ac proinde, hactenus adhuc fateri cogor, Galenum in eius muſculi, quem tantũ obiter

enumerat, vſus deſcriptione, menda non carere. & propter colorum in vuea tunica diſtinctionem, bouinos oculos, vti & bouillum cerebrum, non verò humanos, ab ipſo diſſectos, viridem dico, & cæruleum, & impenſe nigrum colores in interna eius tunicæ regione occurrentes, non autem eum qui in externa vueæ tunicæ conſiſtit, vbi hæc corneam & pellucidam oculi tunicam reſpicit. cuius coloris gratia, albis, nigris, glaucis oculis homines donari dicimus. Eſt enim color ille in ipſa vuea, ſiue oculus humoribus adhuc plenus, ſiue iis eductis inſpiciatur. Quod illic ſtudioſos diligenter expendere optauerim, vbi Galenus de oculorum temperamētis ex hoc colorum diſcrimine tractat. Vix enim fieri poterit (ſi modò veritatis amore teneantur) quin hoc meum Paradoxum admirentur, Galeni imaginationes expendentes. Niſi forſitaſsis aliquid de colore confingere velimus, qui clarior, aut obſcurior in ipſa pupilla occurrit, pro illius amplitudine. Sed id nugari potius, quàm vera proponere eſſet, vt authores purgaremus. Ad muſculos itaque, vnde ſermo deflexerat, rediens, nihil dicam de temporali muſculo & maſsitere, in quorum deſcriptione & vſu enarrandis, Galenus in libris de Vſu partium non mediocriter falſus eſt: quum in libris de Adminiſtrandis ſectionibus

ctionibus ſe correxerit,eóſque muſculos pul chrè deſcripſerit, nulla tamen librorum de Partium vſu inibi facta mentione, perinde ac ſi illos ſe aliquando recogniturum ſperaſ ſet. vti quibuſdam locis factum eſſe, muſculi oſtendunt, argumentóque ſunt, qui primos digitorum articulos flectunt,muſculus in po plite latitans, muſculus in ſimiis & canibus in axillis occurrens, ex carnea membrana conformatus,& alii quidam, quorum mentio in libris de Vſu partium extra orationis ſeriem, non ſecus quàm ſi in margine tantũ illos adnotaſſet,incidit, & interdum propoſi tam ſententiam interturbat. vti liquidò in verſu illo,aut linea euenit, qua obiter muſcu li in poplite repoſiti ſermo occurrit:quum in terim ex ipſius Galeni ſuffragio, alibi conſtet,eos muſculos illi fuiſſe incognitos,quan do libros de Vſu partium, & priores ipſius de Adminiſtrãdis ſectionibus libros, qui incendio perierant,ſcriberet. Verùm huiuſmo di ad alium locum ſpectant: incidi autem in hunc ſermonem,ne me adeò oſcitantem putes, quòd non pleraque obſeruauerim, parum anatomicè & diffuſè interim à Galeno in libris partium vſus pertractantibus, de muſculis,qui maxillam inferiorem mouent, commemorata. Nihilo minus tamen, quia in contrariorum & pugnantium quorun-

dam Galeni locorum mentionem propter muſculorum functionis deſcriptionem deue ni,non poſſum muſculum prælerire, quem à ſcapula in os *v* referens implantatum recenſeo,atque priuatum propriúmque eius oſsis muſculum ſtatuo, quemadmodum & Galenus in libris de Vſu partium, illius oſsis muſculos enumerans, potius quàm deſcribens: quum tamen in iiſdem libris, quemadmodum & in libris de Adminiſtrandis ſectionibus,eum muſculum ſcapulæ motorem indu cat:adeò,vt pręſens muſculus non leuem arguat Galeni inconſtantiam, quum interim ſcapulam mouentium numero nō ſit vel pro pter gracilitatē aſſcribendus. De caput mouentibus muſculis tāto numero conſpicuis, quid attinet dicere? quum mihi certiſsimò perſuaſum ſit, in capitis motibus deſcribendis Galenum hallucinatum eſſe. Muſculus ab humiliori ſcapulæ coſta enatus, & longa inſertione ſub humeri capite ea regione inſertus, qua muſculus brachium mouentium primus anteriorem pectoris ſedem ſibi vendicans, implantatur, retrorſum brachium ducit,oppoſito motu eius,quem primum ſtatuo. neutiquam verò(& ſi id Galenus indicabat)author eſt circūuerſionis brachii ad exteriora. Vnde etiam ſtatim liquet, quouſque Galenus Naturæ artificiū in muſculo percerit,

perit, gibbam ſcapulæ ſedem occupante, & capiti humeri, articulíq; hic ligamentis ampla inſertione innato, & circũductionis authore. Muſculus brachiũ deorſum trahens, atque à ſextæ thoracis vertebræ ſpina ad ſacri oſsis vſque humiliorem ſedem ex dorſo enatus, vti ſcapulæ non inſeritur, ita quoque Galenus illi ſcapulam mouendi munus falſò tribuit. Muſculus in ſimiis & canibus carnea conſtans membrana, & in homine deficiens, ex vero fibrarum ductu, quē Galenus etiam rectè deſcribit, prõptè exhibet, ſe illud quod Galenus in ſimplici rectóq; motu deorſum, ipſi aſſcribit, officium nõ obire. Quemadmodum Galenus malè ortum muſculi deſcripſit, quem ſcapulam mouentium primum numero, quíque brachium pectori admouenti muſculo ſubſtratus, interiori ſcapulæ proceſſui, non autem humero, neque articuli ligamento, in hominibus præcipuè, inſeritur: ita quoque in illius functione commemoranda, multum aberrauit. quando quidem non ſat illi fuit ſcripſiſſe, brachium eius muſculi auxilio pectori adduci: quin adhuc ſubiiceret, illum elatiſsimæ adductionis verſus clauiculam, authorem eſſe. Primùm enim, brachium non agit: & quum humilius multò initium ducat, nempe ex ſecunda coſta, aut paulò inferiùs quàm primus

brachium mouentium, qui ex clauicula & pectoris oſſe effertur, ridiculum prorſus eſt arbitrari, illum ſcapulæ muſculum poſſe, etiamſi humero inſereretur, brachium altiùs pectori adducere, quàm primi brachiũ mouentis muſculi elatior pars. Vt ſileam, quantò inferius illa in humero inſeratur, atque ex ſuperioribus deorſum magis deſcẽdat, quàm muſculi ſcapulam agentis eſſet inſertio, à Galeno illi non verè aſſcripta. In muſculis thoracem mouentibus, ſeptum ipſum cùm cæteris muſculis prætéribo, habita duntaxat intercoſtalium muſculorum ratione, quòd illorum vſus à Galeno ignoratus, mihi ipſius animum conſcium reddat, illum pleraque ſcripſiſſe, quæ nunquam vel vidiſſet, vel in anatome eſſet aggreſſus, ſed quæ ſola imaginatione ex falſis axiomatibus fingeret. id quod mecum omnes cenſebunt, qui authoritatibus non dediti, ſed veritati credentes, Galenum intercoſtalium munus non cognouiſſe, perſpectum habebunt. Ipſe igitur, vt non ſemel ſibi non conſtat, ac varius tũ in rerum deſcriptionbus, tum vſibus ac functionibus aſsignandis ſubinde eſt: ita quoque diuerſam ipſius de intercoſtaliũ muſculorũ officio reperimus ſententiam. vndiq; enim hos muſculos thoracẽ laxare, & comprimere, arctare ve, aut expirationi & inſpirationi præeſſe docet.

docet. Verùm alibi interiores thoracem aperire,& coſtas diducere,exteriores verò eundem comprimere & arctare, ſcribit: quum aliàs econtrariò his thoracem recludi & coſtas inuicem abduci, illis verò coſtas ad ſe mutuò colligi,& thoracem ſtringi affirmet. Atque quum pugnans hæc ſeſe offert ſententia,leue eſt illam parem conformémque cenſere,refugio ab exemplarium mendis deſumpto,quum facile ſit Exteriores pro Interiores ſcribere,aut corrumpere. Verùm vtcunque nunc conſtantem Galeni ſententiam finxerimus, perpetuò fatendum eſt, Galenum aut interiores aut exteriores muſculos intercoſtales apertionis thoracis, & diductionis ab inuicem coſtarum authores poſuiſſe: quum ego interim & exteriores & interiores ducendis ad ſe mutuò coſtis,& arctando comprimendóque thoraci præfectos putauerim. Nunquam enim rationem confingere potui,qua mollia corpora inter durorum corporum interſtitia, ita in ſe colligi (quod muſculis maximè proprium eſt) poſſent, vt dura corpora ab inuicem diſcedere, aut dehiſcere,& non conuenire,cogerent. Neq; hactenus mihi quiſquam aut præſente aut abſente cadauere,rationem comminiſci aggreſſus eſt,qua Galeni ſententiam comprobaret, præcipuè quum intercoſtalium muſculorum

naturam ſedulò inſpexiſſet:interim tam multis rationibus ſeſe offerentibus, quòd arctando thoraci omnes ſubſeruiant. Quas & in mortuis & viuis omni, qua potui, diligentia expendi,aſtantes obnixè rogans, vt ſi meæ ſententiæ non acquieſcerent, rationem ſuæ ſententiæ(præter Galeni authoritatem)adducerent, qua opinioni meæ cedendum eſſet. Pudet enim Galeni nomine, quem communem habemus præceptorem,& vndique per vniuerſam artem ductorem,quòd in horum muſculorum munere aſsignando aberraſſet, & tãta apud nos ſuſpicione laboraret, quòd citra optimas rationes illi poſthac fidere nõ auderemus.Multas enim tradit viuorum ſectiones,quæ ex intercoſtalium munere pendent,adeò vt nimis liquidò conſtaret,illas parum ingenioſe ab illo fictas, ſi modo intercoſtalium munus ignorauerit. Quanquã nonnullæ etiam tales ſint, quæ & alioquin videntur inartificioſæ,& quę imaginatas ſe ab illo potius,quàm aggreſſas,teſtantur. Quid dicam de muſculorum dorſum mouentiũ vſu, à Galeno commemorato?quum quatuor inſignes dorſum mouentes muſculos ignorauerit,& tanquam non eſſent,præterierit?neminem enim tam ſtupidum eſſe arbitror, quin ob illorũ muſculorum ignorantiam,cęterorum quoq; munus perperã deſcriptum,

ſibi

ſibi perſuadeat. quanquam Galenus in illis recenſendis,& illorum officio cõmemorando,tam ſuccinctus fuerit,vt inde perpauci in vſuũ narratione lapſus colligi poſſent. Quũ Galenus in libris de Vſu partium falſò ſcripſiſſet,muſculum tertios quatuor digitorum articulos flectentem, etiã in prima oſſa ſuis tendinibus inſeri:addidit,& illa quoque oſſa eius muſculi beneficio flecti. Dum verò libros de Adminiſtrandis ſectionibus ſcriberet, atque inſertionem illam in rerum natura haud eſſe diligentiori reſectione expenderet,idem munus dicto nunc muſculo tribuit: verùm ad tranſuerſa ligamenta, quibus tendines ſuper prima oſſa continentur, flexionem retulit. Quandoquidem igitur ſeſe Galenus correxit,ipſius ſentẽtia hic, vti & aliàs ſemper,aſſumenda nobis eſt,quæ veritati ſit proximior.Tranſuerſorũ itaq; ligamentorũ beneficio, Galenus prima digitorũ oſſa tẽdinibus flecti tradidit,qui flexus tertii oſsis authores exiſtunt. Iſtud mihi ex primi oſsis flexionis robore veritati repugnare viſum eſt. nã eadẽ ratione qua tẽdines tertios articulos flectẽtes,primos flecterẽt,illi qui ſecũdos flectũt,primorũ quoq; flexionis opifices eſſent quũ iiſdẽ in primis articulis cõtineantur ligamẽtis,quo illi qui tertios articulos flectunt: & primi inſuper articuli, duos proprios ſibi

vendicant

chiale in pronũ & ſupinũ agendi, non minus errat, quàm quum brachiale proprio motu in pronum & ſupinum duci tradit. illo enim motu neutiquã pollet: ac proinde brachiale mouentes muſculi illi quoq; pręfici nequeũt. Quia Galenus in libris de Adminiſtrãdis ſectionibus in muſculorum cubitum mouentium hiſtoria, tã varius eſt ab illa, qua ipſos in libris de Partium vſu cõplectitur, quódq; in illis libris omnia, quàm in his, veriora occurrunt, ea omittam, quæ admodum nugaciter in libris de Vſu partium, de fibrarum decuſſatione, multiſq; aliis ſunt tradita, ne quis me in Galeno corripiendo voluptatem capere, & non cum communi medicorum ſchola de tanto authore grauiter dolere exiſtimet. Verùm id prǽterire nequeo, quod quum muſculos iſtos in libris de Adminiſtrandis ſectionibus in ſimiis ſaltem rectè deſcripſiſſet, in illorũ functione narranda à veritate declinauerit, quum muſculis illis rectà omnino ductis, & nullam fibrarum decuſſationẽ interſectionémq; molientibus, tã obliquos motus tribuit. Indubitatũ enim eſt, cubitũ extra rectam flexionẽ & extenſionẽ proprio motu non moueri. Nam ſi quis cubitũ modò ad pectus, modò ad ſummũ humerum flectit, diuerſitas flexus ex humeri circumactu pendet, neutiquã ex cubiti articulo, qui gingly-

mo nexus,ſimplici tantũ motu pollet: adeò vt humeri articulus non obiter in muſculorum cubitum mouentiũ hiſtoria, Galenum luſerit. Quàm fruſtrà is in ligamenti, quod ab vlna brachiali inſeritur, vſu recenſendo ſeſe occupauerit,ex vera brachialis ad cubitum articuli conſtitutione, & proprio brachialis motũ,magis conſtat, quàm vt ego in refellendo minus vero vſu à Galeno illi ligamento aſſcripto,immorari debeam. In muſculo ceruici veſicæ præfecto, quorundam ſymptomatum occaſione, quæ in veſica & eius ceruice in ægris quibuſdam nuper mihi occurrerunt,non minima mihi perſpecta velim: adeò vt ad diligens examen, vtcunque ceruix veſicæ toties mihi ſecta fuerit, prima quaque occaſione illum ſedulò redigam. Verùm quod ad præſens negotium ſpectat, miror ſanè,quî Galenus eum muſculum ad vrinæ reddendæ excernendæve promptitudinem,præcipuo ſuo vſu auxiliari doceat: quũ ego arbitrer, eò felicius vrinam à circularibus veſicæ fibris, & potiſsimũ à ſepto tranſuerſo cum abdominis muſculis preſſam egeri, quo veſicæ ceruicis muſculus ſeſe magis aperuerit, ſuáſque fibras impenſius laxauerit. Neque mihi aliud occurrit, quod voluntariæ retentionis vrinæ cauſam,præter hunc muſculum in ſe collectum, cenſere poſsim.

quod

quod enim Galenus de ceruicis veſicę,adeó-
que vrinarii meatus proponit anguſtia , &
longitudine & circumactu, in mulierculis lo
cum minimè habet,quibus veſicæ ceruix ad
modum breuis eſt , rectà deorſum ad inſer-
tionem vſq; ipſius,ceruici vteri exporrecta.
Modò,vt muſculi tibiam mouentes, vberem
diſcriminum copiam ſuppeditabant, quibus
Galenū ſimias ſecuiſſe,& homines non vidiſ
ſe,conficiebatur:atq; vt iiſdem parū verarū
&pugnantium inter ſe deſcriptionū adeò in-
gentem aceruum propoſuerunt,vt illas com
memorare non fuerim aggreſſus:ita quoque
tibiam agentes muſculi,ſeſe inter illos exhi-
bent,qui Galeni diligentiam in actionum &
vſuum hiſtoria non vulgariter expetunt.Pri
mùm enim in libris de Partium vſu , vbi ex
Veterum numero,muſculi tibiam mouentes
ſola propemodum imaginatione ſunt deſcri
pti , Galenus tibiam extendi docuit , deinde
flecti,ſed triplici ferè differentia, duabus ni-
mirum obliquis flexionibus,quarum vna in-
trorſum, altera extrorſum fit , & vna recta,
aut inter illas obliquas media.Inſuper tibię,
motus in latera tribuit , quibus introrſum
aut extrorſum agatur:pręter obliquū quen-
dam,quē ex abundanti in libris de Admini-
ſtrādis diſſectionibus tibię aſsignat,quo tibiā
attollentes , quaſi alteri tibiæ admouemus;
decuſ

decuſſatímque iniicimus. His motibus Galenus muſculos aſſcribit, admodum in libris de Adminiſtrandis ſectionibus, & libris de Partium vſu ſibi ipſi pugnans. Verùm non eſt quod ſuarum ſententiarum diſcrimen adferam, quũ ego longè ſecus quàm Galenus, tibiam mouere indicem. Hæc enim ſimplici tantùm extẽſione, quæ in acutum perficitur angulum, mouetur, nullo obliquo motu donata. vti ipſius cũ femore articulatio ginglymo facta, admodum concinnè oſtendit: & ductus illos laterales & obliquos, qui à Galeno proponuntur, tibia primario non efficit motu, ſed duntaxat ſecundario, ad femoris nimirum in coxendicis oſſe motũ, vbi enarthroſis conſiſtit, omne motus genus, quemadmodũ in humero ad ſcapulã fit, experiẽs. Atq; huius beneficio quũ tibiam flectimus, illam aut introrſum aut extrorſum agi, certũ adeò eſt, vt neminem iam admonitum ambigere poſſe arbitrer, ſi modò ſtudioſe oſsium articulos & motus in examen accommodauerit. Quùm itaque tam differens de tibiæ motibus, mihi cum Galeno ſit opinio, in promptu quoque eſt, quàm in muſculorum tibiam mouentium vſu aſsignando, ab illo variem. Quanquam interim plurimùm miror, tibiæ motus non exactè veréque fuiſſe à Galeno obſeruatos: quum muſculi, quem

in libris de Adminiſtrandis ſectionibus tibiã mouentium quartum numerat, munus aliter, quàm in libris de Vſu partium, doceret, vbi illum ſeptimum tibiam mouentium ponit, illo tibiam extrorſum ſimul cum flexione abduci, & quodammodo inuolui aſſerẽs: quum interim in libris de Adminiſtrandis ſectionibus totam tibiam ſimplici motu in externam partem illo agi atteſtetur. Mihi enim perſuadeo, Galenum, quia ſæpius huius muſculi meminit, & hunc latum ſemper appellans, curſori cuidam in certamine auulſum exiſtimauerit, diligenter in ſimiis examen functionis illius muſculi inſtituiſſe, atque ita facilè obſeruaſſe, illum non niſi ſimplici motu tibiam agere. Quum tamen is obliquiorem ductum tertio muſculo ſeruet, quem Galenus à coxendicis oſsis appendice enatum, & ſecundùm internum femoris caput ductum, tibiæque oſsis anteriori ſedi inſertum, omnium tibiam mouentium obliquiſsimum, nõ rectè ſtatuit. Obliquior enim inceſſus proculdubio quarti muſculi eſt, vt qui ab eodem appendice extrorſum ad externam femoris ſedem, adeóque exterius illius caput repat, ac tibiæ quoque inſeratur, in ductu ſimiis & hominibus par, quanuis in compoſitionis interim ratione ac imagine in his ab illis inſigniter differat. Quando

Galenus tam prolixè, in libris de Admini-ſtrandis ſectionibus contendit de quinto tibiam mouentium muſculo, ſibíque tam varius in eadem pagina occurrit, cupiuiſſem illum ſimul cum tertio muſculo alium quendam non reſecuiſſe, ac proinde ipſum non ignoraſſe muſculum, qui mihi tibiam agentium quintus ſtatuitur. ita enim in quinti muſculi vſu non eſſet mihi alia, quàm Galeno, ſententia. Verùm huiuſmodi tantùm obiter ſunt monenda, ne in prolixam muſculorum deſcriptionem cogar deſcẽdere, ac quæ pro mea virili dilucidè in meis de Humani corporis fabrica libris docui, recenſere. Vbi & in ſexti tibiam mouentis muſculi hiſtoria mirabar, Galenum non expendiſſe, qui is membranæ modo muſculos femur occupantes ſingulari Naturæ induſtria contineret, atque ne aliquò permutarentur, inſtar tranſuerſi ligamenti ambiret: quum interim ſexti huius muſculi loco, Galenus in libris de Vſu partium imaginatione quendam fingit, quãdo tibiam extrà abducentem muſculum, ab extima ſede coxendicis oſsis enaſci commi-niſcitur, niſi quis fortè Galenum hic os ilium ſubaudiuiſſe, ſecus quàm in reliqua muſculorum hiſtoria, contendat. Verùm id rurſus ad muſculorum deſcriptiones potius (quemadmodum ſi pariter adducerem Galenum, no-

num

num tibiam mouentium muſculum falſò à femoris oſſe pronaſci, etiam in libris de Adminiſtrandis ſectionibus atteſtatum eſſe) quàm ad vſus enarrationem, pertinere meritò videbitur. Quare hic muſculorum finē faciam, ſi prius admonuero, me nulla ratione ex diligenti muſculi in poplite latitantis examine, illi poſſe vllum flectendi poplitis aut genu articuli munus aſſcribere: quū interim Galenus aliquando videatur hunc ſolum illius articuli flexus authorem, aut ſaltē ad eum moliēdum, præcipua poteſtate, præditum eſſe, cenſere: nimiùm ipſi fauens, quòd fortè illum primus obſeruaſſet, aut quòd Veteres ipſum inter tibiæ motuum opifices nō enumeraſſent. Quia verò de muſculis digitos pedum mouentibus aliquid curſim propoſitum eſt, vbi de manus digitorum muſculis ſermo incidebat, illos in præſentia præteribo; paucula quædam de cæteris organis ſubiecturus. Non omni ex parte mihi arridet, Galenum venæ portæ tribuiſſe vim facultatémque præparandi ſucci ab inteſtinis iecori offerendi, modo ipſi iecori ſimillimo. Nam etſi communis noſtræ ſententiæ de venarum ſubſidentiis, non ſim immemor, nequeo mihi perſuadere, quî albo, tenui, membraneóque corpori ſanguinis cōficiendi vis ineſſe poterit: & ſi quę cōncoquendi vis præ-

Loca ex venarum, arteriarũ, & neruorũ hiſtoria petita, quibus vſus & actiones non rectè Galenum vindiciq; aſsignaſſe conſtat.

ter illam, qua partes omnes proprio alimento conficiendo præditæ ſunt, venæ adeſſet, illa ſanè album potius humorem, quàm ſanguinem procrearet. Et ſi quis mihi in tanta venæ portæ longitudine, iecoris vicinitatem adduceret, velim illum in libris de Hippocratis & Platonis dogmatibus, Galenum adeò ſui oblitum, atque adeò in arguendo Ariſtotele concitatum videre, vt venæ cauæ in breuiſsimo interuallo, quod inter iecur & cor ſpectatur, ſanguificationis vim negauerit.

Dein ad portæ venæ ramos in ſedem pertinentes ſpectat paradoxum illud, quo melancholicum & craſſum ſanguinem per interualla ex ano defluentem per eos potius ramos, quàm cauæ venæ propagines, emanare, in ea Epiſtola propoſui, quæ inter cætera potiſsimùm docet, parum aut prorſus nihil intereſſe, cuiúsnam cubiti vena in laterali morbo aperiatur: aut ſi quid modo interſit, dextri cubiti venam incidendam, quodcunque etiam latus, aut quamcunque thoracis partem inflammatio obſideat. Cęterùm in neruorum hiſtoria, vt alia multa, ita non mediocriter admiror vulgatam in ſcholis quæſtionem, ex primo de Affectorum locorum cognitione deſumptam, qua prolixè, & neſcio quibus interim rationibus concertatur, quî motus, ſenſu adhuc aſſeruato, perire

quear:

queat: & rurſus, quî motu retento, ſenſus aboleatur: tota ſemper diſputatiõe de annulari & minimo digito facta. Atque hîc primum fatentur omnes, ad motum, maiorem animalis ſpiritus copiã requiri, ac proinde in ſpiritus illius defectu facilè poſſe accidere, vt deperdito motu, ſenſus adhuc aliqua ex parte eſſet integer. Verùm non tam prompta occurrit ratio, qualiter motus abolito ſenſu, adhuc ſuperſit: quod Galenum eò ſanè ſeduxiſſe videtur, vt aliquot neruorum ſurculos motui, aliquot verò ſenſui præeſſe affirmauerit: perinde atque ſi neruus aliquis tactus ſenſu deſtitutus, occurreret. Cui ſententiæ nulla ratione poſſum ſubſcribere, præcipuè quum in neruorum muſculorúmque diſſectionibus verſato, non opus ſit ad falſum illud axioma cõfugere, vt motum adhuc abſque ſenſu ſeruari doceat: ídque potiſsimùm in illis digitis, de quibus Galenus ſermonem inſtituit. Si quis enim nouerit quartum neruum, eorum qui brachiũ ſubeunt, à me enumeratum, tum aliis multis, tũ muſculis maximè digitos extendentibus ſurculos præbere, & non annularem & minimum digitos, perinde atque reliquos, propaginibus externa illorum ſede adire, verùm duos illos digitos à quinto brachium petente neruo & interius & exterius ſurculos aſſumere, perſpe-

ctum habuerit: illi licebit in poſteriori bra-
chii ſede,aut in illo eleganti neruorum circa
ceruicis vertebrarum latera plexu, quartũ
neruum lædere, aut alioquin colliſum con-
tuſúmve ſubaudire, quinto adhuc integro.
mox enim minimi digiti,& illi proximi ſen-
ſum aboleri animaduertet, illorum extenſio
ne non vitiata. Rurſus ſi quartum neruum
integrum finxerit,quintum verò læſum, mu
ſculorum digitos extendentium munus non
obliterabitur,tamẽ in minimo digito & an-
nulari ſtupidus occurret ſenſus. Adeò vt hu-
ius propoſitionis veritas (ſi modò vera eſſe
vnquam occurrat)ex ſedula ſectione potius,
quàm imaginatione,eſſet petenda, qua ner-
uos ſenſu tactus priuatos, contra neruorum
naturam,confingeremus. Quandocunque ta
men vulgata hæc & communis nimiũ quæ-
ſtio in medium adducitur,de humorum po-
tius in neruum fluxu,quàm eiuſdem diuiſio-
ne eſſet agendum:quum hæc vniuerſum ner
uum ſenſu priuet, ille autem interdum pri-
mam noxã in extremis nerui ſurculis com-
monſtret, quantumvis ipſe altus conſiſtat.

Cæterùm non eſt mi amiciſsime Ioachi-
me,quòd huiuſmodi diſcrimina, quæ in ſcho
lis nobis diſputantibus propter captiones
ſunt indicanda,tibi perſcribam,quum ea ſis
eruditione & acri iudicio pręditus,vt prom-

ptè

ptè in quam ſententiam aliquid à me modò dicatur colligas, mihíque non cum artis noſtræ tyrone negotium eſſe perſpicias. Vt igitur nihil de vſu dicam, quem Galenus peritonæo præbet, ne inteſtina, inter muſculos ipſis incumbentes ſeſe inſinuarent, non poſſum expendere, quî peritonæum etiam accedente ſepti tranſuerſi opera, expellendis fæcibus ſubſidium magis præſtet, quàm cutis abdomen inueſtiens, aut omẽtum, aut adeps cuti ſubditus. Et Galenus quum eiuſmodi vſum peritonæo aſſcriberet, debuiſſet quoque expendere, qui pari ratione membranæ coſtas ſuccingenti, vim cõprimendi arctandíque thoracem, tribuere oportuiſſet, Galenus, & quotquot poſt illum anatomen exſcripſerunt, glandoſum corpus quoddam humiliori ventriculi orificio tribuunt, cuius ope id conſtringi arbitrantur: illorum quibuſdam etiam ſuis ſcriptis adiicientibus, corpus illud, orificium, muſculi quodammodo ritu ambire, & pari vſu cum ceruicis veſicæ, aut ani muſculo donari. Me ſanè ad duodenum inteſtinum non latet extenſa glandula, illi corpori ſubſtantia ſimilis, quod in humiliori membrana omenti repoſitum, à carnis ſpecie aut pulchritudine nomẽ obtinuit. Verùm nimis mihi conſtat, glandoſum illud corpus claudendo aut aperiendo ventriculi

Ex eorum, quæ perito næo contineantur, hiſtoria.

orificio, haud præeſſe, ſed vaſorum hîc ſecun dum inteſtini longitudinem excurrentium elegans fulcrum & ſtratum exiſtere: adeò vt non parum anatomico videatur indignum, glandem hic naturali, & quæ noſtro non fit impetu, excretioni, pręficere. Neque ſatis noui, num à Galeno alicubi deſumptũ ſit, ventriculi ſuperius orificium à ſepto tranſuerſo claudi, beneficio ſui foraminis, quo ſtomachum tranſmittit, quod aſſerunt ciborum ad ſuperiora etiam regreſſum impedire: parum obſeruantes, ſi verum proponerent, ſepti foramen illud, non minus quoque cibi in ventriculum ingreſſum occupaturum: quum facilè conſtet, nullo nos in ventriculi orificii motu, qui ex noſtro arbitratu pendeat, donari. De lienis vſu, atque adeò fæculenti & atri ſanguinis in ventriculum naturali, & quę ſingulis concoctionibus (vt in bile flaua accidere arbitramur) fieret expurgatione, & ſuperioris dein ventriculi oris conſtrictione, non minus ſanè ambigo, quàm quum meos de Humani corporis fabrica libros emitterem: facilè meæ inſcitiæ aſcribi ferens, me meatum illum aut venam latêre, quæ atrum illũ ſuccum in ſuperius ventriculi orificium potius, quàm in reliquam ſiniſtri lateris vẽtriculi ſedem eructaret. Quod non eò dico, quaſi hîc longum de lienis functionibus ſer-

monem

monem putauerim inſtituendum: verùm vt me adhuc in eadem eſſe hæreſi,& adhuc magis de communi medicorum ſententia ambigere,vel inde colligeres, quòd Belloarmati Senenſis, ſummi Iuriſcõſulti lienem Piſis inſpexerim,iecoris officio indubiè iam diu functum.Is enim quum in officina libraria,quò abſoluta eius diei in diſſectionibus pomeridiana lectione, cum ſtudioſis conceſſeram, me ſalutarat,atque de ſua valetudine, quam annis multis parum ſecundã habuerat, nonnulla percunctatus erat,egóque in eo ſermone, iecoris & bilis veſicæ meatuum obſtructionis,ac demum lienis quoque meminerã, affirmauit ſeſe poſtridie ad anatomen venturum,ac ea viſcera,quorum tum ex ſerie fabrica enarranda ſucceſſerat, diligẽter obſeruaturum. Vbi domum ex officina abiiſſet,& horis aliquot ſtudiis ſe occupaſſet, mox atq; cœnã auſpicari cœpit,de mira corporis imbecillitate conqueſtus eſt, & impedita reſpiratione,remediíſque nõnullis,quę fluxui bilioſo in ventriculum accommoda putarentur, aliquandiu à medicis ipſi familiaribus, tẽtatis,expirauit. Quia verò eius corpus Senas vehendum,ac patrio monumento reponendum fuerat,illius familiares apud chirurgum quendam vt viſcera eximerentur ſolicitarunt: qui, quum mihi id negotium ſum-

mo mane proponeret, admodum auidè il-
lius inſperatæ & tam ſubitæ mortis cauſam
in tam celebri viro noſcere cupiebã: quúm-
que ipſum diſſecarem, reperi mox vniuer-
ſum corporis ſanguinem adhuc impenſe ca-
lidum, in peritonæi amplitudinem perinde
confluxiſſe, atque aquam inibi aſſeruatam
non ſemel vidi, in ea aquæ ſubter cutem ſpe-
cie, quam ab vtre nomen ſibi vendicaſſe no-
uimus. Huius ſanguinis fluxui occaſionem
præbuerat induratus quidam in venæ portæ
caudice abſceſſus, qui parte quadam ſuppu-
ratus, effractúsque, ſanguini viam dederat.
Igitur mox vbi cerebrum & viſcera omnia
abſtuliſſem, itáque reliquũ corpus adaptaſ-
ſem, vt id & integrius & magis à putredine
liberum fore exiſtimabam: iecur illius cum
bilis veſicula, & ventriculo, & liene, mecum
in ſcholas apportandum curaui, quòd ma-
gnum malæ valetudinis argumentum exhi-
beret. Vidimus itaque iecur prorſus candi-
cans, porcini, aut canini pulmonis inflati mo
do, ſuperficie non conſtabat læui, ſed admo-
dum inæquali, & læuibus multiſque tubercu
lis exaſperata. In caua iecoris ſede, tota por-
tæ venæ ſeries erat conſpicua, iecoris nimi-
rum ſubſtantia ab inferiori propaginum ſe-
de prorſus retracta, abſumptáve. Anterior
iecoris pars, & vniuerſa ſiniſtra ſedes, ad mo

dum lapidis erat indurata: poſterior autem vbi cauæ caudex conſiſtit, mollis admodum, & putredine vitiata ſeſe ſpectandam obtulit. Bilis veſicula etiam præter modum pallebat, illáque decem & octo lapilli continebantur, perquàm læues, ac trianguli imagine æquis vndique coſtis ac ſuperficiebus formati, colore virides, & quaſi nigreſcentes: at quum exiccati eſſent, magis videbãtur cinericei, mole cicera referentes. Lien verò, cuius nomine hæc in primis ſcribo, erat admodum magnus, & in corporis anteriora eductus, mollis, & paulò naturali liene albior. Atque, vt ſemel dicam, in tanta ſpectatorum eruditiſsimorúmque virorum turba, nemo inuentus eſt, qui non promptiſsimè aſſereret, lienem proculdubio in eo homine iecoris officio diu functum eſſe, adeò vt nihil videretur iecur cum ſanguificationis munere iam diu habuiſſe commune: liene interim ad iecoris molem excreto, & qui ſanguinẽ etiam produceret, ſatis, quantum colligere potuimus, in praua illa corporis conſtitutione, accommodum. Et quum huius venæ à vaſis lieni proximis in ventriculum pertinentes, admodum eſſent inſignes, admonui quoque ſtudioſos, vt num vena in ventriculi vſque os inſereretur, ſedulò animaduerterent. At in illa quæ reliquis omnibus verſus orificium pro-

pinquius

pinquius repit, nullum à cæteris hominibus, niſi in amplitudine, nobis occurrit diſcrimẽ: vti etiam aliæ ſiniſtræ ventriculi ſedi communicatæ omnes, erant longè ampliſsimæ.

Dein Proſperum Martellum patriciũ Florentinum (qui multis annis regio morbo laborauerat, ac inſperata ſubitáque morte, vt Belloarmatus, interierat) etiam diſſecui: quũ Florentia abiturus, ac in Franciſci Campani, à ſecretis Duci primarii comitatu, nobilis illius ædes prętereqitans, à dominis quibuſdam coactus ſum, cum aliquot chirurgis qui iam rem aggredi cœperant, mortis cauſam inquirere, quæ bilis in ventriculum iniectio erat præcipua: is enim ſola bile occurrit turgidus, vnà cum iecoris ſcirrho, & illius contractione, ſeu in vnum condenſatione: quum lien interim mollior, & grandior naturali eſſet, ſanguiníque parando ſubſeruiſſe videretur: bilis tamen veſicula duorum pugnorũ magnitudinem facilè adæquante, & exiguis lapillis quodammodo plena, qui inuicẽ connexis granis ſeminibúsve milii, aut potius aſperæ ſuperficiei vulgaris officinarum tutiæ erant ſimillimi. Vbicunque venas aperirem, nihil præter denſiſsimam bilem inueni: imò & in arteriis occurrẽs liquor, manus non minus quàm bilis ipſa tingebat. Hæc eò recenſui, vt intelligas, quamobrem de lie-

nis vſu ambigam , & quî nihil in meis libris in eius ſermone veniat immutandum . vti, ita Dii me ament, hactenus nihil in illis ſcriptum , ac præcipuè vbi Galenus à me notatus eſt, reperio, in quo præter rationem aliquid interiectum duco: vtcunque ſedulò poſt illorum editionem , & Geldricum bellum, à quo rurſus in Italiam reuertebar, publicam anatomen Patauii, & Piſis, & aliqua ex parte Bononiæ aggreſſus fuerim, quum illàc Piſas profecturus, iter facerem, & omittere nō potui, quin amicorum hortatu, in anatome, quæ inibi præ manibus erat, pleraſque partes, negotio in multam noctem etiam deducto, diſſecarem, Buccaferreo piæ memoriæ, & Albio (quibus ob ſingularē erga me candorem multum debeo) illuc, vnà cum tot qui aderant ſtudioſis, me compellētibus. Quanquam etiam interea principis Arangiæ, & Domini de Haluin, ac aliquot aliorum viſcera ſpectauerim, quorum corpora bombardis læſa, ex noſtro exercitu, neſcio quò erant deuehenda. Neque vnquam mihi occaſionē defuturam putauerim, ea, quorum admonebor, examinandi, quanquam magis illis Sylvii diſcipulis, & ipſi quoque potius ſuaſerim, vt mea omnia prius non obiter expenderēt, quàm ea ex ſolis libris refellere aut damnare aggrederentur, ne fortè ſtudioſis occaſionē

indagandæ

indagandæ veritatis ante tempus præriperent. Neque ego is ſum, qui aliquid humanum à me eſſe alienum arbitrer: neque me latet, quibus incrementis humani corporis fabricam alios docendo, & ſcribẽdo didicerim. præceptorem enim hac in parte nullum prorſus agnoſco: neque exiſtimo Syluium poſthac, id ſi aſſeram, ægrè laturum, ſi quũ ipſe nihil à Galeno erratum atteſtetur, ego interim toties illi reclamẽ. Adde Syluium ſcribere, quanticunque me faciat, amicum tamen non reſeruaturum, niſi idem cum illo de Galeno communi præceptore ſentiam, adeò, vt nemo vel ideo magnam laudem à me expectare, neque mihi quòd magnificè illum inter anatomes profeſſores non recenſeam, malè velle debeat: quum mihi fatendum ſit, omnes Galenum hactenus ſecutos idem cum Syluio ſenſiſſe, ſuiſque libris tradidiſſe, ſi modò Galenũ quoque ſubinde non deprauauerint, nuſquam pugnantem in illo locum animaduertentes: quum vel ex hoc ſcripto, tam diſcrepantia in Galeni libris occurrere, ſatis cõſtet. Quare etiam non potui ſatis mirari Dryandri literas, Coloniæ, quum nuper illàc iter facerem, mihi à communi noſtro amico Ioanne Eccio inſigni medico exhibitas, quibus ille conquerebatur, à me noſtræ ætatis celebriũ diſſectionis pro-

feſſorum nullam eſſe factam enumeratio-
nem,ac me præter aliquot alios (qui nũ nati
vnquam fuerint,haud ſcio) Ioannem Guin-
terium hac in parte præceptorem non co-
gnouiſſe, quem ego ſanè multis nominibus
colo,& in medicina præceptoris loco publi-
cis ſcriptis habeo. Verùm tot mihi modò ſe-
ctiones infligi cupio,quot illum aut in homi
ne,aut alio bruto(præterquam in menſa)ten-
tantem vidi: neque arbitror Guinterium id
ægrè ferre, quum ipſi cum non paucis aliis
conſtet,num mihi aliquid in hac noſtræ artis
parte debeat,ſi quid modò in diſſectionis ra-
tione extra cõmunes Galeni libros,ſibi ven-
dicet. Verùm hunc Dryander profert, ſibi
fortè iniuriam factam putans;quòd ipſe illo
rum numero non ſit aſſcriptus:quódque ſe à
me notatũ doleat, vbi quendam Marpurgi
ex aliorum libris vndecunque conquiſitis fi-
guris, eas perinde,ac ſi ſuæ eſſent, emittere
ſcripſi. Quaſi verò ego arbitratus fuiſſem,
Dryandrum alio ſanè loco prius à me habi-
tum;eos libros anatomicos emittere, quos
typographos ſordidi lucelli gratia,ipſius no-
mine(quò ſua vendibiliora redderẽt) mutua-
to,tũ Latinè, tum Germanicè edidiſſe puta-
bam. Ac proinde ſi illorum librorum Dryã-
der(vti vel ipſe mihi nunc perſuadet) author
fuerit,neque is mihi occaſionem præbuit, vt

celeb

celebrium noſtræ ætatis anatomicorum catalogus in meorum librorum præfatione inſtitui oportuiſſet, quum & ipſe cõmuni cenſura contentus eſſe debeat: mihique pariter ferendum ſit, vt cum multis aliis, quæ non pauci hactenus de me ſcripſerunt, Veſalio inuideat, ac lætetur Cornarium propediem Galenũ & Ariſtotelem locis omnibus, quibus à me notantur, purgaturum. id enim iiſdem ad Eccium literis indicabat, quod ab illo potius, qui inter anatomicos & manus operi adhibentes connumerari ſtudet, erat faciendum: Cornario ſuis, quibus communia ſtudia promouet, relictis laboribus, potiſsimùm quum hæc Galeni purgatio, nõ ex ipſius aliorúmve libris, verùm ex hominũ, ſimiarum, aliorúmque quorundam animalium ſedula & diligenti reſectione, ſit petenda: neque ſufficiat ad male dicendum, & aliorum conatus irridendos, aliquem ſe ſtrenuũ ducere, ac ſuæ & aliorum pariter gloriæ (quum interim tam pauci de ſtudiis bene mereri laborent) detrahere: quando potius communibus conatibus veritati eſſet inſudandum, & nos quoque homines natos eſſe exiſtimandum, quibus aliquid in medicina tam vaſta arte, inueniendi facultas quoque ineſſe poſſet, modò impẽſius veritatis, quàm alios calumniandi deſiderio, teneremur. Hęc

cogitans,

cogitans, Cornarii & Fuchſii vices doleo, quòd ſuo ipſorum celebri aliàs nomini obfue rint, quum tantis conuiciis vtrinque illi, quos exteri pro ſingulari Germaniæ ornamento cenſere debebant, ſe mutuò exagitant, eáſq; vires inter ſe adhuc laſſare pergant, quæ in Germanorum & Belgarum laudibus infeſtos erant exercendæ. Cæterùm quandoquidém hæc in miſeros mortalium caſus repono, nóſque metipſi ad huiuſmodi opprobria feneſtram nobis aperimus, ne aliò affectu ſe ducar, & ſermo latius excurrat, ad Galenum reuertar: qui quando vaſorum ſiniſtro teſti materiam deferentium (quæ ambo non admodum verè ab illis vaſis pronaſci docuit, quę ſiniſtrum renem tranſuerſim adeunt) or tus cauſam inquirit, atque ex ſeroſi humoris copia, quam ea vaſa adferunt, titillationem, delectationémque omnem in ſeminis excre tione pendere aſſerit, videtur mihi parũ obſeruaſſe, homines quibus ſiniſter teſtis occaſione aliquá præſectus eſt, in coitu perinde affici, ac quibus dextrum ſubductum nouimus. Dein in reddendo lotio mirũ eſſet nos eum pruritum non percipere, quem in ſeminis eiectione ſentimus: quum tamen eo loco vbi in glandis extremo & peritonęo ſeminis vim experimur, meatus idem ſemini ac vrinæ paratus occurrat. vnde etiam quũ homo

ſanus eſt, ab vrinæ ſalſedine meatus is non magis quàm veſica pungitur. Et quoniam nunc languidiore, nunc autem rigidiore pene, vrina nobis redditur, ad penis calefactionem vrinæ qualitati percipiendæ promptiorem; non eſt confugiendum. Præterquam quòd inuolũtario ſeminis fluxu laborare incipientes, ſeminis excretionem cum pruritu & titillatione percipiunt, etiamſi languido & demiſſo pene eiectio fiat. Rurſus cordis mucro non in hoc craſſus & carneus inſigniter eſt, ne is in cordis contractionibus contra pectoris os ductus lædatur, quum ita haud contundi manifeſtum ſit: verùm fibrarum carníſque ſiniſtri ventriculi natura, ac concurſus, ſatis liquidò oſtendunt, quamobrem cordis mucro tam craſſus, carneúſque euaſerit. Et cupiuiſſem ſanè Galenum in cordis ventriculis animaduertiſſe, cordis ferè totã ſubſtantiam in ſiniſtri ventriculi conſtitutionem abſumi, dextro interim inſtar creſcẽtis Lunæ ad ſiniſtrum connato. adeò enim cordis ſubſtantia, dextrum ſiniſtri ventriculi latus conſtituit, vt dextrorſum protuberet, & parem cum reliqua ſiniſtri ventriculi ſuperficie circumactum ambitúmq; retineat. Verùm ſi huiuſmodi multa in examẽ ducerem, haud ſeſe ocyus exhiberet in vſuũ narratione ſcribendi finis, ad quem nunc ſanè eſt pro peran

Ex hiſtoria eorum quæ in thorace & caluaria locantur.

perandum: ſi mihi non admodum placere adieccro Galeni rationem, qua duplex cerebrum ſtatuit, vt vna eius parte læſa, alia ſuo fungeretur munere: perinde atque vna aure obturata, adhuc audimus: aut oculo vno excæcato, adhuc altero videmus. Quum enim cerebrum tam ampla ſede in baſi, & deinde aliis ipſius corporibus, quæ peculiaribus nominibus appellantur, continuum ſit, debuiſſet Galenus ad commodam nutritionem cerebri diuiſionem referre, vti & cerebri reuolutiones, nutritionis illius gratia factas ſatis oſtendi. Quàm verò Galenus ventriculorũ cerebri vſus expenderit, inibi ſanè patet, vbi in libris de Hippocratis & Platonis dogmatibus de ventriculorũ præſtantia diſceptans, ſibi ipſi ex diametro pugnat, cum his quæ in libris de Partiũ vſu, poſteris tradidit. Si quis cerebelli proceſſus obſeruauerit, quos vermibus aſsimilamus, atque dein ventriculorum cerebri naturam in examen poſuerit, ridiculus ſanè videbitur Galenus, qui vermem imitantes proceſſus aperiendo & occludendo cerebelli ventriculo præeſſe ſcripſit. Atque vt eiuſmodi proceſſuum vſus male eſt aſsignatus, ita quoq; Galeno de illis tendinibus minimè credendum eſt, quos ait vtrinq; proceſſum vermi ſimilem continere, ne quum contrahitur, aut educitur, in latera aberret.

Sed huiuſmodi multa in libris de Vſu partiū occurrunt, quæ eleganter quidem deſcripta, & ſummi Opificis magnam ſolertiam proponere videntur. Verùm quum quis ex diligenti ſectione omnia expendit, ſatis mirari nequit, quî Galenus Promethei in modum, ſibi corporis fabricã, & illius partium vſus confingere potuerit, ab hominis cõſtitutione multum alienã. quemadmodum & quicquid de pituitæ defluxu per oſſa & olfactus organo à Galeno traditũ eſt, (vti ſuperius in parũ veris deſcriptionibus fuit expoſitum) veritati pugnare conſtat. Nunc proximum eſt, vt Galeni in argumentando demonſtrandóque robur expendamus, nonnullis argumentis (vti ſuperius in aliis communibus locis præſtitum eſt) ſpeciminis loco adductis. Quia igitur minimè ambigendum eſt, adipem ligamentis, membraniſque adnaſci, ac omnia, quæ in noſtro corpore nutritionis munere alterantur, mutantis colorem aſſumere, mihi adeps putatur albeſcere: non autem, quia eſt aëreus. aliàs enim membranæ, tendines, ligamenta, & his adhuc magis oſſa, fierent nigra, vt pote partes maximè ſiccæ & terreſtres, miniméque aëriæ, & tamen albent, adipíque candorem inducunt. Verùm, ſi ſpecimen argumentorum ad anatomen præcipuè ſpectantium, proponere inſtitui,

Referuntur nõnulla Galeni in anatome argumenta, parum valida.

nuſquam

nuſquam melius, quàm ad cauam venã me conferam, quæ tot rationibus à Galeno contra Ariſtotelem ex iecore, non autẽ à corde, pronaſci contenditur. Atq; hac in re nollem quenquam arbitrari, à me aliquid eſſe definitum, ſed tantũ Galeni rationes quaſdam in hoc examinatas, ne ex illis falſam humani corporis fabricã ſibi quis cõfingeret. Occurrunt igitur in ſexto de Hippocratis & Platonis dogmatibus libro, vbi de venarũ ortu, & præcipuo altricis facultatis domicilio pertractatur, pleraq; loca huic propoſito ſatis accõmoda. Galenus enim de venarũ ortu diſceptaturus, tria argumenta ad vnum ferè axioma redegit, nimirum maiora amplioráque, minorum graciliorúmq; eſſe initia. Primum ex plantis ſumitur, quibus ex illarum è ſemine procreatiòne Galenus initium ſtatuit, vbi ferè ſunt craſsiſsimæ, atque vbi, quum ſemen humiditate & aëre turgens in terra effractũ eſt, ſurſum ac deorſum aliquid pullulare conſpicimus: illo quod ſurſum fertur, caudicis in modum aliquandiu ducto, ac dein in ramos multifidè diſſecto: ſi non etiam mox in ipſo aſcenſu id pro plantæ differentia, variè atq; in plures partes diſcindatur. Statuit igitur Galenus illic plantæ initium, vnde & radices videntur dependere, & planta ſurſum efferri. Iſtud ipſi, quum Ariſtoteli potius quàm ſibi

mediũ ſyllogiſmi hac ratione paret, vtcunq; fiat,eſt concedendum.Pari etiam cauſa Galeno, neque hic,vti neque in libro de Semine, vbi id fœtus effectiuum ſimul & materiale conſtituit principium,atque vnà ſeminis ſubſtantiam in plantam mutari docuit,eſt reclamandum,etiam ſi videamus,noua propagine ex humiliori ſeminis ſede diducta, atq; radicum more firmata,ſemen vniuerſum cum ſuo cortice inferius diſſecto,è terra duci, ac mox corticẽ diuiſum decidere:dein duas nuclei aut ſeminis partes vtrinque ad nouam plantam accreſcere, & tantiſper poſtea vireſcere,dum noua planta folia efferat, ipſiúſq; nuclei aut ſeminis partes reſiccatæ decidant. adeò vt vix appendiculus ille,qui in duarum nuclei partium acumine conſiſtit,aut in quibuſdam ſeminibus,vt in piſis & fabis, ad illarum ferè ex latere mediũ reponitur, in plantæ ſubſtantiam degenerare videatur. potiſſimùm quũ è terra eductum ſemen,adeò iam increuerit,nihílque ex forma (ſi molem modò demas) multóque minus è ſubſtantia ipſi perierit. Secunda ratio à Galeno venæ cauæ exortum non à corde pendere edocturo, in fluminibus inſtituitur, quæ maiora multò in initio,quàm reliquo progreſſu ſpectãtur: atque hîc nos ſtatim monet, ne illa inaudiamus flumina,quæ aliorũ fontium aut flumi-

num

num accurſu augentur, facileq́; in progreſſu initium amplitudine vincunt: adeò vt vnius tantum fontis riuus nobis ſit imaginandus, qui eundo nullum incremẽtum aſſumat, ſed in ramos ſparſus, venarum à caudice eductarum modò, gracilis euadat. Tertia, ab aliis in homine organis aliquid corpori deferentibus elegantiſsimè aſſumitur. arteriæ enim à corde caudicem habent, qui variè dein per corpus diſcinditur: & dorſalis medulla caudicis inſtar eſt, à qua nerui, perinde atque in arbore rami, pullulant. Quum primum itaque Galenus tribus iſtis rationibus maiora minorum eſſe principia confecit, ilico ſubſumpſit: ſed caua vena in iecore ampliſsima eſt, & latiſsima: adeò vt dein facilè inferret, ipſius cauæ initium in iecore ſtatuendum, nimirum vbi arboris eſſet caudex, vbi fontis initium, vbi cauæ ſedes arteriarũ exortui reſpondens, & quæ dorſali medullæ conferri poſſet. Atque ita minor propoſitio, nihil negotii Galeno exhibuit, quum omnia in anatome ex libito ſibi confingere poſſe arbitraretur. venam nimirũ in iecore tam amplam eſſe, quàm ipſius aſcendentis partis, & etiam deſcendentis ſimul collectæ amplitudines, aſſerens: & ex Hippocratis, hac in parte ipſo diligentioris ſententia, cauam ſecundum iecur rectà ferri ſcribens: ſecus quàm aliàs,

quando ampliſsimum caudicem ex iecoris gibbo ita enatum teſtatur, vt magna arteria ex cordis baſi prodit: ac quando vt hæc in impares partes diſcinditur, ita quoq; cauam in maiorem portionem, quę inferiora petat, & in minorem, quæ in ſuperiora ducatur, diuiſam Galenus docet. Dein, poſteaquam ipſe cauæ ad iecur amplitudinem proſecutus eſt, ita cauam venam ad cor pertinere ait, ac ſi propaginem tantum aliquam ipſi offerret. Atque quum aſcendentem cauæ ſupra iecur partem hac oratione arctiorem deſcendente aſſereret, quò melius inibi ſuis rationibus robur adiiceretur, multas venas à caua inter cor & iecur enaſci docuit: ac eam in primis, quæ venæ pari carentis munere fungeretur. Quandoquidem igitur apud Galenum huiuſmodi occurrunt, vtcunque inuitus philoſophis, vt hinc ductis rationibus, Auerroem, in omnibus Ariſtotelem, in quibus à Galeno accuſatur, optimè purgaſſe contenderent, anſam præbeo, non potui omittere, quin inter docendum, & in meis libris, ſtudioſos monerem, venam cauam ampliori orificio in cor pertinere, quàm ipſius ſit in iecore amplitudo. quin imò ea orificii capacitas æquat amplitudines deſcendentis & aſcendentis venæ cauæ partium: tantum abeſt, vt minor ſit, etiam aſcendentis ſupra cor venæ cauæ partis,

tis,quemadmodum manifeſtiſsimè Galenus contra rei veritatem colligit.adeò,vt præſente corpore Galeni maioribus propoſitionibus alias quàm ipſe, minores, ex vera anatome ſubmittere,ac dein in Ariſtotelis ſententiam inferre debeamus. Faciléq; conſtet, ea in parte Galeni argumenta eſſe inefficaciſsima:præterquam quòd ſuperius oſtendimus, illum præter rationem cauæ venæ ſedem inter cor & iecur poſitam, anguſtiorē illa conſtituere,quæ ſub iecore occurrit.Et nimis liquet,venam ſine pari,multáſque alias propagines,non verè à Galeno in libris de Hippocratis & Platonis dogmatibus ſub corde oriri ſcriptum eſſe. Neque tantum de tot falſis Galeni, vt ſuum dogma probaret, propoſitionibus, & in anatome fictionibus miror, atque de illo argumento, quod à cauæ venæ ad cordis baſim ductu infert,aſſerens, ſi caua à corde naſceretur,enata, perinde atque magna arteria, in duos truncos diſcinderetur,vt ſurſum atq; deorſum commodè ferri poſſet.quod adeò parum eſt anatomicū, vt quod minimé. Arteria enim magna è baſis medio pronata,tantiſper ſuo caudice neceſſariò ſurſum ducitur,dum à ſe maximam ſui partem diuidere poteſt, quæ ſecundum cordis poſteriora ad dorſum reflexa, omnibus ſub corde partibus diſtribuitur,adeò vt per-

commodum & neceſſarium fuerit arteriæ, quæ ex cordis baſis medio alioquin naſci de buit, vno & ſimplici caudice aliquandiu duci: non ſecus quàm venam arterialem, quæ quia ex baſis quoque medio, non autem late re prodit, vnico etiam caudice aliquantiſper fertur, & dein in duos truncos partitur. Cæterùm venalis arteria ex ſiniſtro baſis latere, vno quidem orificio educitur, verùm adeò mox ab ortu, in dextram & ſiniſtram partẽ diſcinditur, vt anatomicorum nonnulli, vel Galeni teſtimonio, illi duo orificia aſſcriberent. omnino enim fuiſſet inartificioſum, vas inde pronatum, vno caudice aliquandiu ferri propter eius portionem dextræ pulmonis ſedi offerendam. Iam vena caua ad dextrum baſis latus, ſuo orificio, perinde atque arteria venalis ad ſiniſtrum, pertinens, etiam ſi ex corde hinc naſceretur, non debuiſſet vno caudice aliquouſque duci, priuſquam in par tem ſuperiora petentem, & aliam quæ deorſum repat, dirimeretur. quum enim nunc, vt modò caua habet, obliquè quodammodo ſe cundum cor ducitur, vt ſuo caudice in corpo ris medio conſiſtere poſsit, rude, ac citra omnem creationis induſtriam fuiſſet, vnum caudicem dextrorſum adhuc magis ferri, atque dein obliquo ductu ſuos truncos ſiniſtrorſum, verſus corporis medium dirigi. Ga

lenus,

lenus,vt ſuperius monui,cauam venam vno caudice à iecore prodire atteſtatur, ac dein arteriæ modo diuidi: & ſi interim alibi propter Hippocratis orationem,quæ venæ caudicem rectà ferri docuit, videatur ab illa ſententia declinare. Verùm vtut ſit, non aliter in iecoris poſteriori ſede cauę caudex ſeſe exhibet,quàm à me deſcriptus eſt,nimirũ multò ſecus,quàm Galenus illum enarraſſe videtur, quemcunque etiam pugnantium ipſius locorum veriorem iudicauerimus. Nam & ſi bipartiri venam alibi non ſcripſiſſet,tamẽ orificium ipſius in iecore, amplitudinem ſimul aſcendentis & deſcendentis ſuarum partium æquare vndique docuit. quod ſi modò ſectioni potius quàm maledicendi in Ariſtotelem ſtudio deditus fuiſſet, de cauæ ad cor orificio rectiſsimè aſſeruiſſet. Neque imbecillius mihi occurrit argumentum à Galeno de cordis dextro ventriculo aut ſinu propoſitum,quo animalia pulmone priuata deſtituuntur:perinde ac ſi Ariſtoteles, aut illi qui cauam venam à corde pronaſci dixiſſent, id non de animalibus eo ventriculo donatis docuiſſent: & non ſecus de his animalibus, quàm quibus dexter ventriculus deficit, orationem inſtituerent. Neque hic Ariſtoteli ſinus iſte à Galeno erat obiiciendus,verùm docendum,cauam venam in cor

vno

vno ſinu præditum,vix propaginem à ſe dimittere.non enim arbitror Galenum prorſus exiſtimaſſe,illorum animalium cor propagine omnino deſtitui: quandoquidem caua eorum animalium, cordis baſi perinde quaſi committitur, ac illis animalibus, quibus duo obtigerunt ventriculi:adeò, vt hinc parū firma pendeat Galeni ratio. Cæterùm vbi venas omnes iecori, non autem cordi, communes reddit, quid obſecro commune eſt iecori cum arteriali vena?aut ſi illam venam,quòd arteriæ conſtet corpore, eſſe negaueris,venalis ſaltem arteria iecori non minus conuenit,quàm portæ vena cordi. Rhetoricum eſt argumentum,quod de venarum deſcriptione hiſtoriáve infert: imò ſi non ita in Galeni verba iuraſſemus, fortaſsis opportunius ducerem,cauæ venæ, cui omnium in cor pertinentium orificiorum maximum eſſe diximus,ſeriei enarrationem,à corde perinde auſpicari, atque reliquorum vaſorum cordis. Quid enim prohiberet,cauam dicere mox in ſuo à corde ortu geminam eſſe, vnáque portione corporis ſuperiora,altera inferiora petere?illinc nimirum auſpicato ſermone,vbi eſt ampliſsima:dein ſubiicere partem deorſum ductam,ſecundum iecoris poſteriora ferri,atq; ex ipſius anteriori ſede iecori ramos porrigere? adeò vt hac in primis occa-
ſione

ſione ſermo aptior videretur, quòd cauæ ex iecore conſtitutionem deſcribere nequeamus, vti ſuprà nō obiter admonui. Et ſi prorſus à materiæ quam deferunt progreſſu eſſet inchoandum, quum portæ vena tantum ſuccum iecori offerat, vnde ſanguis, vtraque bilis, & vrina conſurgit, eius deſcriptio ab inteſtinis eſſet exordiēda. Sanguinis enim quem in eam refluere arbitramur, cum illo ſucco nulla eſt in menſura proportio. Quanquam hæc ſint eiuſmodi, quæ in vtranque partem agi poſſunt. Ratio autem à membranis venæ cauæ orificio præfectis, per arteriæ venalis orificium nonnihil retundi poſſet, ſi quis minima quæque in diſputationem ducere propoſuiſſet. De vmblici vena aliquid adiicerē, ſi venam in fœtus canini meſenterium, & ad lumbos deductam in humano fœtu examinaſſem. Hinc enim, vt & ab arteriis vmbilici, ratio duceretur, non neceſſum fuiſſe vmbilici venam in cor inſeri: quum ſcilicet ipſi cauæ venæ cordi propinquius, quàm fœtus arteriæ, magnæ arteriæ (vti etiam nunc ſemper fit) communicaretur. Quia arteria venalis per vniuerſam ipſius ſeriem arteriarum modo non pulſat, vti neque caua vena, inde colligere non poſſemus, cauam à corde non exoriri: imò contra, Galeni orationē poſſe dilui. Quanquam interea iecori ſanguificationis

munus,

munus,quod tā prolixè Galenus illi tribuit, non adimam,vti neque Ariſtoteles, vel tum ſanè, quum lienem quoque ſanguificationi præeſſe diceret. De primo in fœtus generatione organo nihil dicam. nam etſi aliorum ſententiam facilè in multis improbare poſſem, tamen quod mihi ipſi vndique ſanum eſſe videretur,nihil adducerem, adeò de fœtus generatione ſunt mihi omnia obſcura, & dubiis plena.Cuperem nihilo minus mihi ad manum rationes eſſe, quibus Buccaferreus in ſanguificationis diſputatione Ariſtoteli fauebat, quùm quæ ego nunc propoſui, à me inter diſſecandum didiciſſet. Cæterùm hæc ferè aliò, quàm ad partium fabricam, ſpectant: ac proinde hîc quoque in diſputationem minimè incidam, qua Galenus ventriculum ſuo, quem conficit, inteſtinis offerendo ſucco, enutriri, & iecur partéſque omnes ita in adductam illis materiam agere, vt tandem veluti excrementitiam, & ſuæ nutritioni ineptam,dimittant. Quū longè alias facultates actionésque partibus ineſſe putem,quibus proprio corpori enutriēdo ſubſeruiant,& quibus toti corpori famulantur. argumento ex vtero & corde,aut etiam veſicis & inteſtinis potiſſimùm ducto. Verùm quia ſuccincta oratione hîc me expedire nō poſſem,ad alia me conferam,quæ tribus aut

quatuor

quatuor verbis annotaſſe ſuffecerit. Huiuſmodi eſt Galeni ratio, qua dextrum renem ſiniſtro elatiorem eſſe, propter rectitudinem & trahendi promptitudinē, affirmat. Nam, vt non dicam ſiniſtrum nos dextro editiorem ſubinde obſeruare, quid obſecro eſt, cur aliam rectitudinem in dextro latere, quàm ſiniſtro, conſtituamus? potiſsimùm, quum vtrunque cauæ venæ caudicis latus à iecoris ſubſtantia æquè complecti, ramóſque iecori oblatos ex anteriori cauæ ſede educi, veræ anatomes ſtudioſo conſtet: neque quicquam confingere poſsis, quo hic in cauæ lateribus diſcrimen occurreret: niſi forſitan quis Galenum impugnaturus, maiorem iecoris portionem ad cauæ ſiniſtrū latus, quàm ad dextrum conſiſtere proponeret, ratione à cauæ ſitu ductúque deſumpta. Succurrit modò Galeni demonſtratio ſæpius inculcata, quam veram irrefutabilémque eſſe aſſerit, ea conficiens glandoſum corpus ad initium ceruicis veſicæ repoſitum, & vaſorum ſemen deferentium inſertionem admittens, ſemen non generare. quanquam veteres interim illo ſemē retineri tantum (vt ex ſuis verbis colligi poſſet) arbitrabantur: vti etiam inter diſſecandum nulla in parte tantum ſeminis, quantū in ipſo glādoſo corpore, obſeruamus. Habet autem Galeni demonſtratio hūc in modum:

Si in glandoſis aſtitibus ſemen gigneretur, animalia caſtrata eius excretionem appeterent. at non videntur appetere. nullum igitur ſemen in his gigni perſpicuum eſt. Hæc enim demonſtratio, vt parum ſanè eſt anatomica, ita quantum à decantatis illi & nominatis potius, quàm conſtantibus veritate demonſtrationibus declinet, is demum non ignorabit, qui expendet Galenum, etiamſi corpus illud glandoſum ſemen gigneret, materiam ex qua ipſum conficeretur, abſtuliſſe. Vnde enim huic corpori materia in ſemen commutari apta, offerri poſſet, quàm à ſeminariis vaſis, quæ Galenus interim caſtratione aufert. non animaduertens ſimilem demonſtrationem, imò inualidum prorſus & inartificioſum argumentum, de teſtibus poſſe hunc in modum proponi. Si teſtes ſemini generando facerent, animalia quibus vena & arteria ſeminis materiã deferentes, quà ex magna peritonæi amplitudine labuntur, vinculis interceptæ, aut itavt teſtes tamen in ſcorto adhuc ſeruarentur, reſectæ eſſent, ſeminis excretionem expeterent: verùm non expetunt: ergo teſtes generando ſemini non famulantur. perinde nimirum, ac ſi teſtes citra materiam, ſemen conficere poſſent. Quod non dico, quaſi Galenum malè glandoſi corporis munus aſsignaſſe contendam: verùm

rũm vt demonſtrandi artificium expenderemus,non ignari, quàm caſtrata animalia non minus interdum,quàm pueri venerem, ſed incaſſum tamen,appetunt. Quum mamillarum ſitus rationem inquirerem, non mihi in Galeno placuit,quòd homini eas ex Ariſtotelis ſententia in pectore locatas diceret,ob alimentum in cæteris animalibus in iubas aut cornua abſumptum:quaſi quadrupeda,venis ſub pectoris oſſe deductis,& aliis per pectoris anteriora excurrentibus deſtituerentur:& perinde ac ſi hæc ratio illi non ſimilis eſſet,qua mulierem ſecus, quàm cætera animalia,niſi equam fortaſsis, purgationibus menſtruis teneri vulgo parum rectè aſſerimus.quòd illis animalibus excrementitia in cornua,plumas,iubas,ſquammas diſſoluantur:non ſecus quàm ſi ceruus,& aries, non proceriora maioráque, aut ſoli potius in ſuo genere, cornua obtinerent: dein leo non hirſutior leæna eſſet, & gallus plumis quàm gallina ornatior.Verùm quia huiuſmodi ad Ariſtotelis problemata magis, quã ad Galeni anatomica excurrerẽt, illis eſt ſuperſedendum. Galenus itaque, præterquã quòd diligentius illum voluiſſem cognoſcere venarum interuallum, quæ vterum petunt,& quæ abdominis inferiora accedunt, non mihi rectè videtur colligere, quando à

venis vtero conterminis ſanguinem ad mamillas ducit,quòd nullæ eſſent venæ,in quas illæ promptius ſeſe exonerarent.quum ipſi conſtare debebat,quàm exiguæ ſint venæ illæ ſurſum ductæ, & quàm ſint graciles, & quanta cauæ caudicis eſt amplitudo, & quî rectus occurrit in crurum venas deſcenſus: accedente huc abdominis tumore, qui ſanguinis ductum ad ſuperiora auferret. tantũ abeſt,vt cum Galeno aſſerere velim, tumorem,& abdominis tenſionem, ad ſanguinis aſcenſum auxilio eſſe. Cæterùm hęc magis ad probabiles & rhetoricas ſpectant propoſitiones,quàm ad anatomen,quò referendæ eſſent tot virorum ſectiones, à veritate ideo abhorrentes,quòd nulli intercoſtalium muſculorum aperiendo thoraci,deducendíſque inuicem coſtis faciunt.quas ſi explicare aggrederer,ſcriptum hoc mihi præter ſententiam nimium excreſceret.quanquam ſpeciminis loco eius ſaltem meminero, qua apud Galenum nulla alia eſt viua ſectio celebrior, nimirum qua in libro de Pulſuum vſu, & libris de Hippocratis & Platonis dogmatibus,ac aliàs vtitur,in qua omnia in collo reſecanda docet,quibus cor cerebro communicari poſſet,ſiue ea à corde ſurſum, ſiue à cerebro deorſum ducantur. Verùm ſi hanc ſedulò expẽderimus,ſeſe offerent nobis duæ

arteriæ

arteriæ in durę membranę primos ſinus exhauſtæ, ac proinde ex cerebri vaſorum ſerie ad plexum vſque ſecundinis ſeu extimo fœtus inuolucro comparatum materiam cordis offerẽtes, quas in ſua reſectione intactas integrásque dimittit. Quanquam eiuſmodi non pauca aliàs occurrunt, à ſtudioſis ſedulò examinanda, qui ſeſe Galenicos (vti ſanè debemus omnes) profiteri volũt. Nihil enim in omnibus Galeni libris arduum mihi, præterquam in Anatomicis, in quibus Galenus admodum frequens eſt, occurrere videtur: adeò vt quum primis diſciplinis ſumus inſtituti, pauca reperiamus, quæ præter anatomen nos in Galeni lectione remorentur. Quod meherculè in Annotationibus in Galeni Anatomica apparandis primùm experiri cœpi, vel ex pugnantibus ipſius locis, inuicémque variis rerum deſcriptionibus, quales non paucas vel hac epiſtola propoſui, & non raræ etiam de nominum, quæ ipſe inſtituit, obſeruatione expenduntur: item de oſſium ſtructurarum differentiis: de ſuperioris maxillæ oſsium enumeratione: de vertebra vtrinque ſuſcepta: de ſacro oſſe: de ſcapulæ proceſsibus, ac illorũ in primis nominibus: de humeri ſecundum ipſius longitudinem hiſtoria: de pedis oſsium enumeratione: de muſculis palpebrarum: de iis qui maxillam in-

Quàm Veſalij in Galeni anatomica Annotationes fuiſſent vtiles, & quã parum ſint poſthac expectandæ.

feriorem mouent:de muſculis oſsis *v* imaginem referentis:de ſcapulam, cubitum, brachiale, digitos mouentibus muſculis: de octo qui abdomini aſſcribuntur:de femoris, tibię & pedis digitorum motibus præfectis, ſanè varias ſententias enarrare in promptu eſſet, atque illic facilè conſtaret, quæ poſt primam editionē libris de Partium vſu à Galeno ſunt interiecta, & quando is aliorum diſſectionis profeſſorum ſcriptis potius, quàm rei inſpectione, vſus eſt:quod à me quoque aſſertum Syluius grauiter ferre videtur: ſi inquam nō iuſtum nimis librum, epiſtolam inſtituens tibi, qui meus erga te amor eſt, & tecum nugandi confabulãdíque libido, deſcripſiſſem: quantumuis interim hoc quicquid eſt, parua confecerim moleſtia. Iuuat enim ſupra modum illarum rerum memoria, quas mihi tantis laboribus ſordibúſque comparaui: pro quibus ſanè aliud lōgè eram meritus, quàm illorum calumnias, qui quòd illis id ſtudium non æquè ſucceſsit, & res parato non reſpondet nomini, ſuam bilem in me euomunt, tam peſtilenter mihi irati, quòd Galeno non acquieſcam, illiúſque cauſa oculis & rationi fidem omnem non derogem. Miror Syluiū, quum iam in literis paulò mitior reddi videbatur, addidiſſe, ſe ſummè cupere, vt id argumentum placidius & aliter tractaſſem: hic

ferè

ferè ſuſpicans in Galeno non omnia eſſe ſana. ac proinde ſcribit, ſe voluiſſe ea, quæ in Galenum adnotãda duxiſſem, ſuis libris eſſe addita: perinde atq; ex meis libris ſui faciunt diſcipuli, quos in me ſtylum acuere (quum is ille ſit, & Diſcipuli abutatur nomine) ſtudet perſuadere. Quaſi ego quid melius inſtituere potuiſſem, quàm totius humani corporis nouam hiſtoriam, quum ab illa omnes tantopere declinaſſent, & in rerum deſcriptionibus Galenus, etſi denſiſsimos libros conſcripſerit, tam parcus eſſet. Neque hactenus vidi, qua ratione ſtudioſis meos labores melius proponere potuiſſem, nulli prorſus ſumptui vt omnia ex ſententia fierent, aliquídq; in commune ſtudiorum ſymbolum pro mei ingenii tenuitate adferrem, parcens. Suadet Syluius, vt meaſq; in Galenum Annotationes (quarum ex occaſione in multorum in primo de Adminiſtrandis ſectionibus libro locorum reſtitutione, in capite de muſculis cubitum mouentibus memineram) diu & bene excoquerem: perinde ac ſi propter ætatem, & præcipitem editionem, in meis libris quicquam eſſet commiſſum, cuius modò pœniteret: & non ea ætas vxore, liberis, omníq; cura rei familiaris libera, in iucundiſsimo ſodalium conuictu, anatomicis tractandis fuiſſet longè aptiſsima. Haudquaquam enim

modò Pariſiis in Innocentij cœmeterio horis multis oſſa lubens verſarem, aut oſsium vidẽdorum gratia ad Falconis montem adirem, vbi ſemel cum ſodali quodã tot interfectorum canum pœnas quaſi dederam. neque nunc me ſolum Louanio excludi ſinam, vt ſceleto mihi parando media nocte oſſa ex palo ſumerem. Non modò iudicibus moleſtus ero, vt hoc aut illo ſupplicio homines necari curent, ſiue in hoc aut illud tempus noſtris ſectionibus opportunum conſeruẽt. Non ſtudioſos omnes ſedulò monebo, vt vbi quis ſepeliendus ſit inuigilent: aut vt qua valetudine quis in pręceptorum, quos propter artis vſum comitantur curationibus moriatur, obſeruent(quò grata cunctis tandẽ obtingeret præda) nunc adhortabor. Non mihi in cubiculum, aut è monumentis, aut publicis ſuppliciis data corpora, etiã ſeptimanis aliquot aſſeruabo: neque ſculptoribus & pictoribus me ita exercitandum dabo, vt ſæpius ob eorum hominum moroſitatem me illis infeliciorem eſſe putarem, qui ad ſectionem mihi obtigiſſent. Quæ omnia ætas ad quæſtum arte parandum immatura, & diſcendi communiáque ſtudia prouehendi libido, facilè & leuiter pertulerunt. Vt meam interim prætéream diligentiam, qua tribus integris vt minimum ſeptimanis, me in pu-

blicis

blicis ſectionibus vti viderunt, qui in Italia mihi anatomen docenti adfuêre: quum tamen vno anno in tribus Academiis aliquando id præſtiterim: adeò vt ſi in hoc tempus ſcriptionem diſtuliſſem, & iam primum coctionem aggrederer, mei Anatomici conatus in ſtudioſorum manibus haud verſarentur: qui num recocto Meſue, vel recocto Gatinaria, vel recocto neſcio cuius Stephani de morborum differentiis, eorundémque cauſis, & ſymptomatum differentiis, cauſiſque; tabulis, vel demum recoctæ parti pharmacopolarum Seruitoris, à poſteritate præferentur, neſcio. Quod verò attinet ad Annotationes, quæ in ingens volumen excreuerãt, illæ cum integra in decem libros Rhazes ad Almanſorem regem paraphraſi, multò diligentius quàm illa quæ in nonum librũ proſtat à me conſcripta, & libri cuiuſdam de medicamentorum formulis apparatu (in cuius materiam multa meo iudicio non inutilia congeſſeram) vna die mihi interierunt, cum omnibus Galeni libris, quibus ego in diſcenda anatome vſus eram, quóſque, vt fit variè commaculaueram. Quum enim aulam aditurus, Italiam relinquerem, atque illi, quos noſti, medici, de meis libris omnibúſque quę hodie promouendis ſtudiis eduntur, apud Cæſarem, & alios quoſdam magnates peſsi-

mam feciſſent cenſuram,ea omnia(in poſterum manus facilè à ſcribendo cohibiturus) cremaui:etſi non ſemel interim,eius petulantiæ me pœnituerit,méque amicorũ,qui aderant,monitis non ſtetiſſe,doluerim. Quanquam de Annotationibus eo nomine non mediocriter gaudeam,quòd nulla eas emittẽdi cupido(etſi ad manũ eſſent) me capere debeat,qùum facilè augurari poſsim,quàm illæ mihi omnes infeſtos reddidiſſent, ſi modò tam pauca,quæ caſu in meos libros Galeni placitis pugnantia irrepſerunt,adeò multis ſtomachum commouerint, tótque Galeno patrocinãdo,annis tribus,imò ante meorum librorum editionem , ſeſe accinxerint: qui tandem ſemel opinor,tanto hiatu apparata,ſtudioſis communicabunt, & nõ breui duntaxat epiſtola , calumniis turgida , citra locorum omnium explicationem prodibũt.

De Galeni libris nihil doleo, quum illi in eorum manus fortè perueniſſent,qui malè à bene in marginibus ſcripta , haud valuiſſent diſtinguere.Es enim,opinor , haud ignarus, quàm multa in ſcholis ſub præceptoribus, aut quum primum aliquid legimus,in librorũ marginibus ſcribere ſolemus, quæ poſtea videntur nobis ineptiſsima, & ridicula.Ego ex me vel inde coniecturam facere poſſum, quòd Galeni librum de Oſsibus vel ter ſtudioſis

dioſis prælegerim,priuſquam mendam aliquam Galeni annotare auſus fuiſſem: quum tamen nunc ſatis nequeam mirari meam ſtu piditatem,qui,quæ ſcribebantur, tam parũ aſſequerer,& ipſe meis oculis ita imponerẽ.

Quia verò in paraphraſi paranda plurimum oblectatus eram,in Arabum cum Galeno cæteríſque Græcis in iis artis partibus, quas Rhazes ſingulis libris pertractabat,collatione,illam mihi periiſſe grauiter fero: vel aui mei Euerardi nomine,cuius in eos Rhazes libros non indoctam habeo commentationem,præter in quatuor priores Hippocratis Aphoriſmorum ſectiones commentaria, & nonnulla mathematica, quæ eum hominem ſingularis ingenii fuiſſe atteſtantur,quũ interim non ſemel à patre meo piæ memoriæ audiuerim ,illum,quum iam attaui mei Ioannis,apud Mariam Maximiliani imperatoris coniugem in medendo vices obire cœpiſſet,nondum annos natum triginta & ſex, ad ſuperos commigraſſe:Ioanne adhuc multis dein annis ſuperſtite, & medicinam Louanii in extremo ſenio ætatéque ad aulam inepta docente. Cui Petrum patrem medicum fuiſſe, ex ipſius ſcripto in quartam Fen Auicennæ,& dein libris quibuſdam ſuo nomine inſcriptis conſtat, qui inter eos reperiuntur, quos mater mea adhuc ſeruat: in

quibus maximis(ſed nunc inutilibus)ſumptibus,omnes libros deſcriptos habemus, qui illius æui medicis erant familiares. Horum parentum recordatio, memoriáque mihi fuit admodum iucũda & pia,quum Noueomagi ac in antiquiſsima & celeberrima Cliuiæ Vueſalia,vnde ſunt oriundi, Vuitingorum familiæ monumenta obſeruare licuit, quum illic tam diu à Cæſaris abitu mihi fuit, propter aduerſam D. Nauagerii valetudinẽ morandum. Quod itaque ad me attinet, nullo opus habebam ad coquendas in Galenum Annotationes hortatore: quãquam ex his quæ Syluio reſpondi,colligi poſſet,quàm nõ fuiſſent ſtudioſis omnino inutiles. niſi fortè ideò veniſſent damnandæ, quòd multorũ in anatome oſcitantiam aperuiſſent,qui in illa magnum nomen ſibi vendicarunt: præterquam quòd annotationibus oſtenderam, tertium morbi genus in ſolutione continui poſitum, aliò quàm à Galeno, rectè fuiſſe à veteribus reductum: Galenúmque eos immeritò hac in parte,vti & aliàs ſæpius,culpare. Deinde nonum temperamentum ex Chryſippo ſumptum eſſe, authoritas à Galeno alibi poſita,arguere monſtrabatur. Inſuper diuiſiones aliquæ in arte medicinali, ſuæ ipſius methodo haud reſpondere oſtendebantur,præter alia,quorum nunc non eſt

recenſendi

recenſendi locus.quæ argumento fuiſſent, me non ex aliorum recoctis laboribus, nouas mihi texere corollas conſueuiſſe: aut ea, quæ aliis ſcripta eſſent,neſcio quo dictionis ſplendore ornata, tranſpoſitáve (ne dicam obſcuriora reddita) tanquam mea proferre: Et quis obſecro animus cuiquam ad lucubrationum ſuarum editionem eſſe poſsit, quum nullibi deſint, aliorum laboribus deſtruendis inſidiãtes?vti vel Anglia nũc oſtendit, vbi figuras Epitomes meæ,adeò obſcurè & citra picturæ artificium, non tamen abſque ſumptu,quiſquis tandem illum tulerit in ære,ſunt imitati:vt pudeat aliquem arbitrari,à me ita exiiſſe.Nam,vt alia taceam, vaſorum ductus, quos meo Marte in libris meis delineatos amicis conſtat, vſqueadeò ſunt deprauati,vt vix vllum meæ diligentiæ ſpecimen videam.adde,omnia in Anglia citra proportionẽ turpiſsimè imminuta, quũ tamen eiuſmodi effigies nunquam ſatis magnæ proponi poſſent.Miror ineptiſsimos illos imitatores non obſeruaſſe à me, quum rationem diplomatum,priuilegiorúmve mihi conceſſorum exponerem,ſcriptum,typographis lubentius multò figuras me conceſſurum,quàm vt ab aliis eas parum eleganter imitari velim.Et ſi id tũ ex animo ſcripſi, nunc ſanè idem optauerim omnibus magis

ideò

ideò indicatum, quòd vel maximam potius rei familiaris iacturam pati velim, & neſcio quid ad editionis elegantiam lubentius ſuppeditare, quàm vt ita turpiter mea non vulgari labore mihi parta vitiarentur: quæ interim quiſque tantò meliora eſſe putabit, quò turgidiores tituli, & plures vnà authores, nouis editionibus proponentur. Ego, ita Dii mea ſecundent, nullam omiſſurus ſum rationem, qua alioquin illis imitatoribus, & qui aliorum conatibus, quum ex ſeſe nihil noui emungere poſsint, inſidiari ſolent, obeſſe potero. Interea valebis, & me communibus amicis commendatum habebis: ac literas ad illos tuis his iunctas, dandas curabis, ipſis hoc quicquid in ſcribendo mihi abſumptum eſt laboris (modò id abs te petierint) lubens oblaturus. Ratiſponæ, Idibus Iunii, Anno Salutiferi partus M. D. X L V I.

Tibi addictiſſ. Andreas Veſalius.

Italicū ſcriptum, quo chynæ propinandi modus pertractatur, ita hic additum, vt ab Andrea Veſalio Ioachimo Roelants miſſum fuit.

OCcurrit non ſemel, eruditiſsime Ioachime, cum decocti radicis Chynæ propinandi, apparandíque modum in literis tibi enarrarem, Italici cuiuſdam ſcripti mentio, quod perinde atq; in noſtram aulam variis miſſum fuit, ad te quoque tranſcriptum do, vt quantum nobis de hoc nouo & multis iam celebri medicamine, per manus traditum ſit, cognoſcas. Etuanuis amicorū gratia id Latinitate donauerim, Italicè tamen (vti ego id nactus ſum) mitto, quòd te eius linguæ haud eſſe ignarū nouerim: quódque hac ratione futurum ſit, vt authoris (quiſquis ille tandem empiricus fuerit) mentem exactius, accuratiúſque expendas, tuóque voto à me ſatisfactum eſſe arbitreris. Quanquam & iſtud ex Hiſpanico idiomate traductum, vix dubito: quandoquidem nobis Hiſpanorum præſcriptio, ad manum quoque eſt, ſimul cum nugacis Spartæ parillæ decoquendi & exhibēdi modo.

do. Verùm Hiſpana deſcriptio, multò eſt præſenti Italica ſuccinctior, & magis mutila, & ab artis methodo quibuſdam locis aliena.

Regime pour prendre l'eaue de la racine appellée chyna.

LE malade ſe purgera au commencement, au milieu, & en la fin, par le conſeil de ſon medecin: lequel aura regard à la diſpoſition, en laquelle ſe trouuera le patient. Prendra xxiiii. onces de ladicte racine, laquelle partie en xxiiii. parts, pour faire chaſcun iour eaue freſche. Et de la part, qu'il vouldra mettre boullir l'endemain, le iour parauant en fera pluſieurs petites pieces, & plus ſubtiles qu'il pourra: & ſi la mettra en vn peu d'eaue, la laiſſant en infuſion iuſques au iour enſuiuãt. Et alors mettra la meſme racine & ladicte infuſion en vn pot de terre neuf, & y adiouſtera trois pintes d'eaue de puitz: apres la laiſſera boullir iuſques à la conſumption de

la

la tierce partie.Le pot fault que ſoit aſſez grand,à fin qu'en boulliant ne reſpande. Et fault que ledict pot ſoit touſiours couuert, à fin que la vertu n'exhale, & aille dehors. Apres eſtre cuicte & oſtée du feu, eſt neceſſaire tenir ledict pot enueloppé auec gros drapeaux,à fin qu'il ne ſe refroidiſſe du tout. Et fault que chaſcun iour ſe face freſche, ou autrement ſ'enaigriroit. Et ſi le patient ne pouoit auoir benefice de vẽtre, mettra pour chaſque cuicte de ladicte eaue demy huictain d'once de racine d'ache cuicte auec ladicte racine.Et prendra de ceſte eaue au cõmencement du iour eſtant au lict, vn grand voirre bien chaulde. Apres biẽ couuert demourera au lict, & ſ'esforcera de ſuer par l'eſpace de deux heures: & tant plus ſuera, tant plus luy profitera.Et apres eſtre eſſuyé ſe leuera,& ſe gardera du vent, eſtant bien veſtu,& ſpecialement iuſques à ſept ou huict iours,qu'il cheminera tout bellement. Et ſi apres paſſez les huict iours vouldra aller dehors,le pourra faire,ſe gardant du vent,& allant bien veſtu.Et tout le iour quand vouldra boire, boira de ladicte eaue, laquelle fault que ſoit tiede:& tant plus chaulde ſera, tant meilleure ſera.Mangera poulletz, ou chapons boullis ſans ſel.Se gardera de vinaigre,& de toute choſe aigre iuſques au quatorſieſme

torſieſme iour. Il ne mãgera point de roſty. Il pourra manger de toutes ſortes de conſerues & codoignatz retirantz ſur le doulx. Il ne mangera choſe faicte de laict:& mangera codoignat apres le paſt, ou autre choſe, que face auoir benefice de ventre : ſpecialement le miel, lequel eſt la meilleure choſe qui ſe puiſt manger, lequel on peut manger en tout temps. De tout fault manger ſobremẽt, pource que lon iuge que la diete fait autant de bien & operation, que fait l'eaue. Il ne fault boire ne vin, ne brouet, ne autre choſe, tant que dureront les xxiiii. iours, que ladicte racine durera. Et durant ce temps ſe fault neceſſairemẽt garder d'aller à femme. Apres que l'eaue ſera toute cuicte, & diſpenſée ladicte racine, il fault mettre ſeicher leſdictes petites pieces au ſoleil, ou autre part ou ſe puiſſent ſeicher:& apres que ſeront ſeiches, les fault mettre en plus petites pieces, & mettre deux onces deſdictes pieces en la quantité d'eaue ſuſdicte, & faire cuire comme deſſus eſt dict:& de ceſte eaue boira autres huict ou dix iours apres les xxiiii. Et ſi celuy, qui prendra ladicte eaue, a playe, mettra ſeulement deſſus drapz baignez en ladicte eaue, durant le temps que demourera en la maiſon. Et quand vouldra aller dehors, y mettra quelque autre choſe non bai-

gnée:& quand ſera retourné à la maiſon, remettra leſdictz draps baignez. Et ſouuenteſfois lauera la playe auec ladicte eaue. Laquelle eaue a faict telle operation en playe, que ne peut eſtre meilleure.. Il ne mangera poiſſons d'aucune ſorte, non obſtant que aucunes fois le bon poiſſon ne ſoit defendu. Et ainſi laiſſons que ſi le patient eſt foible, il pourra boire du vin trempé auec ladicte eaue. Auſsi le laiſſons manger de toute choſe, qui peut donner nourriſſement.. Et defendons generalement toutes choſes enſuiuantes, comme ſont les femmes, vinaigre, ſel, choſes aigres, herbes, chair de cheure, ou de bouc, de coq, & de toutes leſdictes choſes ſauf le roſty.. Lequel par quinze iours ne le permetz. Sept iours auant commencera à ſe doloir grandement aux lieux ou il ſera malade, & la doleur ira en croiſcant iuſques au quatorſieſme ou quinzieſme iour.. Apres ſe trouuera bien, & les playes ſeront ſaines (au plaiſir de Dieu) pour ce que la vertu de ceſte racine eſt grande. Et le patient ſe doit esforcer d'accomplir le regime, & boire ladicte eaue le matin bien chaulde, & en autre tẽps tiede: & ſ'esforcera de ſuer, pource que tant plus ſuera, tant mieulx ſe trouuera, & aura meilleur vouloir de manger. Et tant par pluſieuss iours prẽdra de ladicte eaue faicte au

pois et meſure ſuſdicte, tãt plus ſain demoure ra, & luy ſera plus de profit au corps: & pur gera la partie interieure ſans faire cracher, ne par benefice de ventre, mais par ſpeciale vertu qu'a ladicte racine. apres les ſept iours aura difficulté de ventre , à laquelle fauldra aider par ſeruice, nõ d'apoticaire, ne de leurs drogues , mais ſeulement de compoſition d'eaue de cichorée, ou de bourache, auec hui le roſat, ou bien commun, auec ſel. Et ceſt or dre ſera pour ſix ou ſept iours. S'il ſe ve- oit auoir benefice de ventre, pour- ra aller dehors : mais qu'il ſe gar- de du vent , & ſoit bien veſtu comme deſſus a- uons dict.

Rerum & Verborum INDEX.

ABdominis muſculi ridiculè quibuſdam panniculi carnoſi vice habiti. pag. 78
Acetabulum herba 128
Acetabuli nomen ad tria relatum 128.129
Acetabuli nomine quid intellexerit Hippocrates. 127.128
Achyna 21
Acoro ſimilis Chyna radix 22
Adeps cur albeſcat 260
Adeps hominis cuti ſubſtratus, Galeno non obſeruatus 77
Adeps inter cutem & carneam membranã repoſita homini, Galeno ignorata 112
Adipis inter ſimiam & hominẽ diſcrimẽ 76
Adipe nullum corpus humanum deſtitui 76
Albius Anatomiæ ſtudioſus 253
Anatomicorum noſtræ ætatis celebriũ cur nulla à Veſalio facta mentio. 254.256
Anatomicorum veterum diligentia parum probè à Galeno reprehenſa 168.169
Angli cuiuſdam inepta Epitomes Veſalianę imitatio 4.283
Animi affectus Chynavtentibus quales competant 41
Antonius Zuccha 12
Apii radix 40

Appendices oſsium parum rectè à Galeno deſcripti 137
Appendicum oſsibus datorum vſum non rectè aſſecutus Galenus 216.217
Aqua cuiuſmodi ad Chynæ decoctum optima 29.30
Arabes medici non prorſus ex ſtudioſorum manibus excutiendi 62
Arãgię principis viſcera Veſalio inſpecta 253
Ariſtoteles ab Auerroe contra Galenum defenſus 264
Ariſtoteles de cõmunibus ſtudiis multò melius quàm Galenus, meritus 210
Ariſtoteles perperam à Galeno reprehenſus 132.178.179.194
Ariſtotelis de quadrupedum pede placita cuiuſmodi 155
Ariſtotelem calumniandi ſtudio nimis deditus Galenus 267
Arterialis vena à caua educta 183
Arterialis venæ orificium ibidem
Arterialis venæ ortus 265
Arteriæ vènalis orificium an magnæ arterię orificio minus 209
Arteriali venæ nil prorſus cum iecore commune 268
Arteriæ magnæ ortus & diſtributio. 265
Arteriam ſoporalem non integram in caput ferri. 214 eiuſdémque foramen Galeno

no ignoratum ibidem
Arteriarum ad cerebri baſim plexus. 133
Arteriarum caudex à corde 263
Arteriarũ deſcriptiones aliquot falſæ apud Galenum 176.180
Arteriarum ſeminalium an par cum venis origo. 201
ex Arteriarum ſerie deſumpta loca, quibus Galenum non ſecuiſſe homines colligitur 97
Arthrodia 139
Articularis morbi remedium ex chamędryos decocto 48
Articulari morbo omnes corporis artus infeſtari 19
Aſsiſtens glandoſus 124
Auerroi defenſus à Galeni calumniis Ariſto teles 264
Axillaris venæ in duos truncos partitio. 107
BEllicarum rerũ maxime tuta celeritas. 5
Belloarmati Senenſis iureconſulti à Veſalio diſſecti hiſtoria 249
Bernardus Nauagerius Venetorum orator 11.282
Bilis in ventriculum iniectio 252
Bilis veſicula duorum pugnorum magnitudine ibidem
Bilis veſiculæ lapilli 251.252
Boum penis à Galeno deſcriptus 118

Boum tantum cerebra, non hominum, à Galeno inſpecta 132.133
D. de Boſſu 19
Brachialis articulus ad radium ſolum relatus Galeno 224
Brachialis cum cubiti oſsibus articulus 149
Brachialis muſculorum vſus parum rectè Galeno obſeruatus 236
Brachialis oſsis conſideratio 75
Brachialis oſſa fungoſa, & medulla oppleta 151
Brachii motores muſculi 231
Brachium mouentium aliquot muſculorum conſideratio 163.165
Brachii venarum obſeruatio. vide Cubiti
Buccaferreus anatomiæ ſtudioſus 253
Buccaferrei pro Ariſtotele de ſanguificatione diſputatio 270
CAluaria hominis Galeno non examinata 65
Caluariæ artificium parum rectè à Galeno obſeruatum 142
Caluariæ foraminum inter hominem & ſimiam diſcrimen 64
Caluariæ foraminum vſum non aſſecutus Galenus 216
Caluaria contentorum deſcriptiones falſæ apud Galenum 211
ex Caluaria contentis rationes, non ſecuiſſe
homines

homines Galenum 132
Calumniandi nimium quorundam ſtudium taxatur 256.257
Capparis radix 25
Caput mouentium muſculorum ſecundum par 134
Capitis cum vniuerſa ceruice motus parum rectè Galeno conſideratus 218.220.inde
Capitis foraminum hiſtoria 144
Capitis in gyrum motus 221
Capitis motuum authores muſculi quid in homines & ſimiis differant 81
in Capitis motibus deſcribendis lapſus Galenus 230
Capitis oſsium aliquot deſcriptiones parum veræ apud Galenum 141.142
Capitis ſuper primam vertebrā motus proprius 220
Carolus Imperator cuiuſmodi prandio & cœna vti ſolitus 17
Carolus Imperator & Chynæ & Guaiaci decocto vti ſolitus 16.inde.35
Carolus imperator in bellicis occupationibus optimè valere ſolitus 17
Caroli Imperatoris articularis morbus 15.49.reſpirandi difficultas 16.36
Carolo Imperatori fruſtra nimis multa à medicis præſcribi 50
Cartilago radii vlnam à brachiali inter-

diuidens, Galeno neglecta, vt aliæ quoque 250
Cartilaginem in iunioribus ad ſymphyſin concurrere 139
Cartilagines ſuperiorum coſtarum falſò oſſeæ Galeno deſcriptæ 73
Cartilagineum vertebrarum ligamentum. 168.169
Caſtrata quoque animalia venerem interdum appetere 272
Cauæ venæ initium 177 caudex,& ramorum ſeries 179.181 inde
Cauæ venæ orificium duplo amplius arteriç magnæ orificio 209
à Caua vena propagines ventriculo,omento,meſenterio aut inteſtinis offerri, falſo proditum 194
Cauam venam ex iecore, non autem à corde pronaſci, falſò à Galeno aſſeri. 261.262. 265
D. Caualius Cæſaris medicus 13.19
Centaurii maioris radix 50
Cento appellatus Arabibus venarum concurſus 202
Cerebelli conſtructio 212
Cerebelli ſitus & conformatio 132.133
Cerebello non rectè attributi tot neruorum ortus 188
Cerebrum qua ratione duplex ſtatuerit Galenus

lenus 259
Cerebrum quatenus continuum 211
Cerebri os in homine nullum 143
Cerebri reuolutiones nutritionis ipſius gratia factæ 259
Cerebri vaſorum parum diligens apud Galenum deſcriptio 184
Cerebri ventriculorum conſideratio. 213 & eorundem membranæ ibidem
Cerebri ventriculorum deſcriptio 185
Cerebra boum, non hominum, à Galeno inſpecta 132.133
Chamædrys, humilis quercus 49
Châmædryos decoctum 48.49
Chyna qualis ad vſum ſeligenda 23.29
Chyna vnde aduehatur 21 & vbi reperiri ſolita 23
Chyna quo ſucceſſu multi ſunt vſi 13.inde
Chyna vtentes, aëre quoque ſubtepido vti debere 34
Chyna vtentium ſomnus & vigiliæ cuiuſmodi 38 item motus & quies, & excrementorum cura 38.39
Chyna vtentibus cuiuſmodi victus ratio competat. 35.36 item quales animi affectus competant 41
Chyna vtentibus quis potus ex vſu ſit. 37
Chynna 21
Chynæ cur tam exigua quantitas in tam co-

pioſa aqua elixari ſolita 34
Chynæ decoctum facilè corrumpi 30
Chynæ decoctum in quibus à decocto Guaiaci differat 16
Chynæ decoctum quibus potiſsimùm exhibendum 27. & quomodo 28
Chynæ decocti primi apparandi ſumendiq; modus 28. item alterius 43
Chynæ decocti color 26
Chynæ decocti in vlceribus abluendis vſus 44
Chynæ decocto primo quandiu vtendum 42
Chynæ decocto vſus Cæſar 13. 15. & quomodo 16. 33. 37 & quantum eidem profuerit 17
Chynæ decocto vtentes etiam tentigine vexari 42
Chynæ forma 22
Chynæ nimis multa ridiculè aſſcribi 25
Chynæ primi decocti cuiuſmodi quantitas offerenda, & propinandi tempus 30.33
Chynæ propinandi modus Italico ſcripto propoſitus 285
Chynæ radicis hiſtoria 21. inde
de Chynę radice ſcribendi occaſio 12
Chynæ ſapor, aut odor, nullus 24
Chynæ vſus in Italia minus celebris 15
in Chynæ vſu minus neceſſariam eſſe temporis anni obſeruationem, quàm in vſu

Guaiaci. 54
in Cibi pondere ægris permittendo quatenus liberum eſſe debeat medici iudicium 37
Clauicula etiam ſimiam cum homine donari, præter alia animalia 74
Coccygis oſsis Galenum in de Vſu partium nullam neque in ſimiis, neque in hominibus cognitionem habuiſſe 71
Coccygis oſsis in homine & ſimia diſcrimen 67.69.70
Colum humiliori tantum ventriculi regioni attenſum, non ſuperequitare ventriculo 194
Colum inteſtinum nullam meſenterii partem in homine obtinere 97
Coli inteſtini hiſtoria 194
Coli inteſtini anfractus verſus vmbilicum à Galeno præteritus 115
Coli ſuper lienem reuolutio ibidem
in Continui ſolutione poſitum tertium morbi genus rectè aliò à veteribus, quàm à Galeno reductum 282
Cor humanum nullo oſſe donatum 73
Cordis alius in homine quàm canibus & ſimiis ſitus 130. Galeno non commemoratus 131
Cordis ceruini oſſea ſubſtantia 73
Cordis conſtructio perfunctoriè Galeno tra
ctata

ctata 60
Cordis dextro ventriculo deſtituta animalia pulmone carentia 267
Cordis inuolucrum 130 ſepto connatum 100
Cordis inuolucri & baſis deſcriptio cuiuſmodi apud Galenum 208
Cordis mucro cur craſſus, & inſigniter carneus 258
Cordis ventriculorum ratio. 258 & vſus quomodo Galeno comprehenſus. eodem.
Cornarii & Fuchſii mutua conuicia 257
Cornarium Galeni & Ariſtotelis loca à Veſalio notata, purgaturum aliquando, Dryandri teſtimonio 256
D. Cornelius Cæſaris medicus 13.18
Cornua in vtero cur dicta 121.123
Coronalis venæ ortus 183
Coronales venæ an duæ ibidem
Coſmus Thuſcorum Dux præcipuus nunc denuò collabentium diſciplinarum Mecœnas 54
Coſmi Ducis adhuc pueri præcipitium 6
Coſmi Ducis erga literarum cultores ſtudium 5. eiuſdem laus. ibidem. & inde
Coſmi Ducis in illuſtranda Piſarum academia ſtudium 203
Coſmi Ducis liberalitas 8
Coſtæ an omnes duobus ad vertebras articulis coarctentur 67

Coſtarum nexus 147
Coſtarum verarum cartilago oſſea in ſenibus tantum 73
Coſtas omnes à vena coniuge deſtituta in hominibus enutriri 103
Cubiti venarum in plerisque diſcrimen 106. 108
Cubitum extendentes muſculi parum rectè à Galeno obſeruati 87
Cubitum flectentium anterioris muſculi principium parum rectè à Galeno deſcriptum 175
Cubitum mouentium muſculorum hiſtoria variè à Galeno tradita 236.238
Cyna 21
DEntium cauitas quoque neglecta Galeno 144
in Dentium radicibus enumerandis non per omnia verum eſſe Galenum ibidem
in Digitorum articulis maximum diſcrimen 152
Digitorum flexionis authores tendines 235
Digitorum motus lateralis non obſeruatus Galeno 224
Digitorum oſſa falſò ſolida eſſe, Galenum prodidiſſe 144
Digitorum oſſa non parem cum digitis formam obtinere 151
Digitorum tendines 170. 171. 172. 174.
Digitos

Digitos mouentium muſculorum inſertio non rectè à Galeno tradita 153
Digitos pedum mouentium muſculorum tendines 91.94
Doria Cardinalis 50
Dorſalis medullæ initium, & cum cerebello nexus 188. inuolucra 169. ortus 212
Dorſum mouentium muſculorum deſcriptio 167. eorundem vſus Galeno ignoratus 234
Duræ membranæ proceſſus 211
Dryandri ad Ioannem Eccium literæ 254
E China 21
Edendo aliquid, ſeſe oblectantes, infelices 54
Egmondana Comitiſſa 205
Enarthroſis 139
ἐπιπλοκομισταὶ cur dicti homines 112
Euerardi, Veſalii aui, in Rhazen & Hippocratis Aphoriſ. commentaria. 281
Euripides temere à Galeno reprehenſus 157
Exotica ſtultè domeſticis præferri 25.48
FAcultas ſpecifica & eſſentialis 27
Falconis mons Pariſiis 278
Faucium glandulæ 211
Femur quadrupedibus noſtro proportionatum obtigiſſe 156
Femur mouentes muſculi 175. corundem in ſimiis

ſimiis & hominibus diſcrimen 88.89
Fibrarum hiſtoria 210
Fibula humero longior 148
Fœtus inuolucra 207. inter canem & mulierem diuerſa ibidem
de Fœtus generatione omnia obſcura, & dubiis plena 270
Fœtui peculiares arteriæ ac venæ 116
D.Franciſcus Campanus, Coſmi Thuſcorũ Ducis ſecretarius 6.252
Fuchſii & Cornarii mutua conuicia 257
GAlenus alicubi ſeipſum corrigit 228. 235
Galenus aliorum diſſectionis profeſſorum ſcriptis potius, quàm rei inſpectione vſus 276
Galenus Ariſtotelem calumniandi ſtudio magis quàm ſectioni deditus 267
Galenus, Atticus 119
Galenus in cauæ venæ per thoracẽ ſerie deſcribenda parum ſui memor 101
Galenus quantum obſeruetur à Veſalio 210
Galenus ſibi ipſi interdum contrarius 102. 103. 163. 194. 226. 229.235.237.241.258. 263. 267
Galenus ſimiæ hiſtoriam vtcunque aſſecutus 71
Galeni Anatomicorum à Veſalio inter legendum Annotationibus illuſtratorum interitus

ritus 280
Galeni argumenta aliquot in anatome parum valida 260.inde
à Galeni calumniis defenſus Auerroi Ariſtoteles 264
Galeni de Adminiſtrãdis ſectionibus libros incendio periiſſe 229
Galeni in Anatomicis lapſus 61
Galeni laus 60
Galeni de Oſsibus liber 76
Galeni de oſsibus liber quoties à Veſalio ſtudioſis prælectus, antequam vllum in ipſo erratum deprehenderet 281
Galeni diuiſiones aliquot in Arte medicinali: ſuæ ipſius Methodo parum reſpondere 282
Galeni in libro de Oſsibus, neruorum deſcriptio ad ſimias, non homines referenda 110
Galeni de Vſu partium libri vt eleganter ſcripti, ita multis erroribus referti 260
Galeni locorum pugnantium, & alioqui Veſalio obſeruatorum enumeratio 275
Galeni ridicula de glandoſis aſtitibus argumentatio 272
Galeno, citra optimas rationes, non facilè aſſentiendum 234
Galeno etiam ſimiarum fabrica leuiter obſeruata 65

368

Galenum excuſari potius quàm taxari,cum ad ſimias illius deſcriptiones potius quàm homines pertinere aſtruitur 136
Galenum non hominem,ſed ſimias diſſecuiſſe 7.79.& hominis anatomen nunquam ſpectaſſe 99
Galenum homines non ſecuiſſe, ſed aliorum animalium hiſtoriam hominis loco docere 63.inde
Galenum internas,& in alto latitantes brachii venas,in homine non vidiſſe 105
Galenum in partium hiſtoria non omnia recte tradidiſſe 136
Galenum plurimi fieri apud Italos 62
Galenum pleraque in Anatome ſcripſiſſe, quæ nunquam vidiſſet,& falſa tantum imaginatione fingeret 232
Galenum Promethei more corporis fabricam,& illius partium vſus confinxiſſe 260
Galenum veteres temere reprehēdiſſe,quòd homines, non autem cum ipſo ſimias ſecuiſſent 133.135.inde
in Galeno nihil ferè arduum occurrere,pręterquam in Anatomicis 275
Gallico morbo laborantibus quatenus vtile Chynæ decoctum 27
Geldricum bellum 253
Genu articuli examen,quale apud Galenum 154

D.Gerardi Vuelduuick ad Turcam legatio 23.50
D.Gerardi ſingulare ſimpliciū medicamentorum ſtudium 50
Gingiber emplaſtica terra obduci ſolitū 23
Ginglymos 139
Ginglymon minus luxationi ſubiici, quàm inarticulationem 152
Glandoſi corporis ad ventriculi orificium ſiti vſus 247
Glandoſi corporis duodeno inteſtino attenſi examen 192
Glandoſum corpus ad veſicæ ceruicis initium, ſemen non generare, quomodo à Galeno probatum 271.272
Græcorum impoſtura 136
Guaiaci decocti propinandi tempus 30
in Guaiaci decocti aſſumptione cuiuſmodi victus ratione vtendum 20
Guaiaci decocto vſus Cæſar 16.33
Guaiaci decocto vtentibus cuiuſmodi animi affectus competant 41
Guaiaci decoctum in quibus Chynæ decocto præſtet 21.33
Guaiaco adiici ſolita medicamenta 45
Guaiaco ſtulte Chynam præferri à quibuſdam 26
DOmini de Haluin viſcera Veſalio inſpecta 253
Hippo

Hippocratis locus perperam à Galeno intellectus 100.101
Hippocratis ſententia de ſummo humero hominibus tantum conceſſo 74
Hippocrati contrarius Galenus 179
Hominis à ſimia in vaſorum digeſtione ductúve variatio 97
Homini non longiſsimus, ſed breuiſsimus pes datus 154.225
Homeri locus 92
in Humerariæ venæ ortu erratum hactenus 106.107
Humeri ſecũdum longitudinem ipſius apud Galenum deſcriptio 74
Humeri ſummi appellatio ibidem
Humeri tuber interius & exterius 148
Humerum poſt femur omnium oſsium maximum falſo Galenum aſtruere ibid.
Hymenæi appellatio 203
Hymenæi in puellis & adultioribus obſeruatio cuiuſmodi 202.206 inde
Hypolapathum pro rheobarbaro in hortis noſtratibus coli 52
IAcobus Scepperus 3
Iecur hominis continuum corpus, neque in fibras diſſectum 116
Iecur humanum Galeno non obſeruatũ ibi.
Iecoris apud Galenum hiſtoria parum vera 196

Iecoris functione ſua aliquãdiu deſtituti con ſideratio 250.251
Iecoris in fibras diuiſionis author an cenſendus Galenus 195
Iecoris in homine ad anteriorem peritonæi ſedem nexus 116
Iecoris lobi ventriculum amplectentes ibi.
Iecoris ſanguificationis munus 269
Iecoris ſcirrhus 252
Iecori an omnes venæ communes 268
Innocentum cœmeterium Pariſiis 278
Intercoſtalium muſculorum nullos aperiendo thoraci, deducendiſque inuicem coſtis ſeruire 264
Intercoſtalium muſculorũ vſus Galeno ignoratus 232.233
Inteſtinum canũ à Galeno pro hominis inteſtino deſcriptum 115
Inteſtini cæci in homine & aliis animantibus diſcrimen 113. item in canibus & ſimiis caudatis 114.116
Inteſtina hominis Galenus canibus & ſimiis reſpondere arbitratus 115
Inteſtinorum principium in elatiſsima dextri lateris ſede 192
Ioan. Baptiſta Gaſtaldus 15
Ioannes Baptiſta Recaſulanus 6
Ioannes Eccius, Colonienſis medicus 254
Ioannis Medices memorabile factum 6
Ioannes

 3150

Ioannes Veſalius Mariæ Maximiliani Imperatoris coniugis medicus 281
Ioannis Guinterii medici laus 255
Italorum in Galenum obſeruantia 62
Laryngis cõmunes muſculos octo perperam à Galeno numerari 162
Latrunculorum vſus 41
Lienis cum ventriculo nexus 197.198
Lienis ſitus 190.& ad ventriculum nexus, Galeno ignoratus 118
Lienis vſus 248
Lienem iecoris officio interdum fungi 249. 251
Lienem quoque ſanguificationi præeſſe. 276
Ligamentum iecur ſepto tranſuerſo nectens 116
Ligamenta cur alba 260
Ligamentorum hiſtoria Galeno in hominibus non obſeruata 84
in Ligamentorum hiſtoria aliquot non bene aſsignati vſus & functiones 225 inde
Ligamentorum materia muſculo ad quid data ibidem
Linguæ muſculi 175
Loliginum acetabula 129
Ludouicus Panizza medicus 50
Ludouicus Sances Siciliæ regens 19.38
de Lumborum carnibus diuerſa à Galeno ſententia 83

Lumborum vertebrarum proceſſus 134
Lunæ mons in vola cuiuſmodi muſculus 173
Luſus quales Chyna aut Guaiaco vtentibus conueniant 41
MAmillarum ſitus ratio parum ſcitè à Galeno tradita 273
Manus in obliquum motus 223
Marzilius Colla 49
in Maſsiteris vſu & deſcriptione falſus Galenus 228
Maxilla hominis breuiſsima 64
Maxillæ puerili ex duobus oſsibus per ſymphyſin coalitus 65
in Maxillæ ſuperioris deſcriptione, Galeno non acquieſcendum 146
Maxillam hominis inferiorem nulla coctione diſſolui 65
de Medicamentorum formulis liber à veſalio cœptus 279
Medicum familiæ erga literarum cultores ſtudium perpetuum 5
ad Medicum pertinere vel præcipuè manus officium 53
Medicorum quorundam vulgarium deprauatum de eruditioribus iudicium ibid.
Mellis eſus Cæſari hyeme familiaris 36
Mellis eſus Chyna vtentibus cuiuſmodi conueniat ibidem
Membrana lieni & vẽtriculo communis 198

Membranæ muſculorum ſedibus adnaſcens, Galeno non obſeruata 174
Membrana carnoſa 76.77
Membranæ carnoſæ inter hominem, canem & ſimiam diſcrimen 78
Membranæ coſtas ſuccingentis vſus 247
Membranæ duræ ſinus 184
Membranæ cur albæ 260
Memoria rerum magno labore partarum iucundiſsima 276
Menſtruæ purgationes in virginibus cuiuſmodi 206
Mondini panniculus carnoſus 78
Monialis ſectio 203
Motus quomodo retẽto ſenſu, perire queat, & contrà, quæſtio 244
Mulier cur ſecus quàm alia animalia menſtruis purgationibus teneatur 273
Muſculus à ſcapula in os *v* referens implantatus 230
Muſculus brachii motuũ author falſo conſtitutus Galeno, qui 79
Muſculus carnea conſtans membrana, in homine deficiens 231
Muſculus △ imaginem referens 163.164
Muſculus ex carnea membrana in axilla & thoracis latere efformatus 134
Muſculus manachorum cucullam referens 166. à Gleno in canibus, nõ hominibus ob-

ſeruatus 80
Muſculus ſcapulam pectori adducens 163
Muſculi definitio qualis apud Galenum 158
Muſculi ſubſtantia præcipua caro 225
Muſculum non eſſe natura medium inter ligamentum & neruum 159
Muſculi aliquot ſimiarum, à Galeno falſo etiam hominibus attributi 79.80
Muſculi oſſa mouentes an tendinibus priuentur 161
Muſculorum aliquot hiſtoria, in quibus temere veteres reprehendit Galenus 135
Muſculorum dorſum mouentiũ aliquot Galeno neglecti 167
in Muſculorum hiſtoria aliquot nõ bene aſsignati vſus & functiones 225 inde
Muſculorum inſertiones non rectè à Galeno obſeruatæ 164.165.172
Muſculorum quorundam in ſimiis & hominibus diſcrimen 81.82.85.87.88
Muſculis adnaſcens membrana Galeno non obſeruata 174
Muſculos caput mouẽtes à Galeno in ſimiis tantum eſſe diſſectos 81.82
Muſculos laryngi communes perperam à Galeno octo numerari 162
Muſculos non omnes ab oſſe originem ducere 162
Nauag

372

NAuagerii valetudo Veſalii curæ commiſſa 282
Nerui ad animalem vim vſus 226
Nerui portio ligamento minor 159
Neruorum cum tendine & ligamento diſcrimen 160
Neruorum differentiæ parum rectè à Galeno obſeruatæ 109 inde
ex Neruorum hiſtoria deſumptæ aliquot nõ veræ Galeni deſcriptiones 185.187.inde
in Neruorum hiſtoria vſus & functiones nõ vndique rectè Galenum aſsignaſſe 243.245
Neruorum par interdum cum venis & arteriis ſeries 160
Neruorũ par ſecũdum an durius tertio 187
de Neruorum ſectione fragmentum an Galeno aſſcribendum 110
Neruorum viſoriorum foramen 187
Noueomagi Veſaliorum familiæ monumenta 282
Nymphex efformatio 206
OCcipitis oſsis inter canem aut ſimiam, & hominem diſcrimen 65
Oculi bouini cur potius quàm humani ad inſpectionem adhiberi ſoleant 227
Oculi colorum in vuea tunica diſtinctio 227.228
Oculorum muſculi, qui poſt ſex priores recenſetur à Galeno, vſus 228

Oculorũ ſedes in hominibus à Galeni deſcri-
ptione multum differre 64
Olfactus organa 185
de Olfactus organo falſa Galeni ſententia
260
Omentum non reliquis animantibus maius
obtigiſſe homini 112
Omenti ad colum inteſtinum nexus ibid.
Omenti in homine ſitus à ſimiis diuerſus 111.
113.193
Oporini erga Veſalium amor ac ſtudium 4
Oporinianæ officinæ non parum ornamen
ti ex Veſalii Anatomicorum librorum edi
tione acceſsiſſe ibidem
Os *v* imaginem referens 147. Galeno in ho-
mine non viſum 66
Oſsium conſtructionis differentia 137.140.
141
in Oſsium deſcriptione Galenum ſimia-
rum, non hominum hiſtoriam docere 63.
138
in Oſsium functionibus referendis non ſe-
mel lapſus Galenus 216
Oſsium ſymphyſis 140
PAlpebrarum muſculos, eorúmque vſus
deſcribens varius Galenus 226
Panniculus carnoſus 78
in Partium functionibus & vſibus deſcriben
dis non omni ex parte integrum eſſe Gale-
num

num 215.inde
Patella durior quàm vt cartilagineum os di ci debeat 154
Pectoris os gladio comparatum 134.in cane & homine quomodo differat 71
Pectoris oſſa quandoque tria in homine 72
Pedii oſſa 151
Penis hiſtoria parum rectè à Galeno tracta ta 118
Pentaphylli in Gallico morbo vſus 48
Penis muſculi 175
Peritonæi vſus 247
Peritonæo contentarum partium aliquot deſcriptiones parum veræ 189.inde earundem rationes, à Galeno rectè animaduerſæ 111
Peritonæo contentorum vſus parum rectè à Galeno vbique traditus 247
Pes homini non longiſsimus, iuxta Galenũ, ſed breuiſsimus datus 154
Pes quadrupedum propriè quid, & vbi incipiat 155
Pes ſimiæ quàm homini longior 94
Pedis nomine quid intelligendum 154
Pedem hominis vno oſſe à manu ſeparari 158
Pedem mouentes muſculi quomodo Galeni hiſtoriæ conueniant. 90.91.92.94.96

Pedum

Pedum digitos mouentium tendinum functio 236
Pedum in homine & quadrupedibus, quæ ratio 155.157
Petrus Veſalius medicus 281
S. Piſani cœmeterium Piſis 203
Piſarũ academia à Coſmo duce illuſtrata 6
de Pituitæ defluxu falſa Galeni ſententia 260
Pituitæ ductus parum rectè Galeno obſeruatus 145
Pituitæ excolatio 186
Plantarum è ſemine procreatio 261
Pollicis flexioni ſeruientes muſculi Galeno ignorati 96
Pollicis verſus volæ medium flexus ratio parum recte Galeno expenſa 85
Ponderum in exhibendis remediis non ęqualis ſemper ratio, & quomodo ea varianda 37
Portæ venæ alia in homine quàm ſimia ramorum ſeries 98
Portæ venæ initium 177
Poſtbrachialis oſſa 151
Praxagoras 120
Prægnantium fundi vteri os cuiuſmodi 124
earundem coitus ibid.
Principes etiam in medicinam ſibi imperiũ vendicare 19

Proſperi

Proſperi Martelli patricii Florentini à Veſalio diſſecti hiſtoria 252
Puellæ ſex annorum ſectio 202.item alterius gibboſæ 204
Pueros quoque interdum venerem appetere 273
Pulmo totius corporis maximum membrũ 181
Pulmonis lobus,ſeu fibra 99.100.130.136
RAdii cum vlna articulatio 150
Radii ſinuum appendicis,muſculorum ac tendinum examen 173
Rhazes decem ad Almanſorem librorũ paraphraſis à Veſalio facta quomodo perierit 279.281
Rha Dioſcoridis, ſiue rhapontici veri magnus in Gallico morbo vſus 51.eiuſdem deſcriptio ibid.
Rhaponticum vulgare 51
Regio morbo confecti anatome cuiuſmodi 252
Remediorum nouorum nullus apud quoſdam laudandi finis 16
Renem dextrum ſiniſtro elatiorẽ eſſe, quomodo à Galeno traditum 271
Renum fabrica à Galeno parum integrè tractata 200
Reticularis plexus Galeni 145
in Reticulari plexu deſcribendo multi lapſus Galeni

Galeni 214

SAcrum os dorſalis medullæ gratia excul ptum 69

Sacri oſsis in homine & ſimia vel cane diſcri men 67.69

Scapulæ, ipſiúſque proceſſuum examen 74

Scapulæ motores muſculi 231. quid in homine & ſimiis differant 81.82.87

Scapulam attollentes muſculi duo in ſimiis abundare 134

Scapulam pectori adducentis muſculi munus, non rectè Galeno cognitum 163

Semen an fœtus effectiuum ſimul & materiale principium 262

Seminalium arteriarum an par cum venis origo 201

Seminalium vaſorum in vterum ingreſſus 123

in Seminis excretione titillationis cauſa an rectè à Galeno obſeruata 257

Sepiarum acetabula 129

Septi tranſuerſi foramina 166

Seſamoida oſsicula Galeno prætérita 153

Simiæ pedem humano oſſe multò longiorem 157

Simiarum aliquot muſculi à Galeno etiam hominibus falſo attributi 79

Simiarum non hominum hiſtoriam in Oſsibus

bus Galenum tradere 63
Simias nimium ſimiles hominibus Galenum exiſtimaſſe 137
Sparta parilla quid 46. eius vſus in morbo Gallico 47
Spartæ parillæ deſcriptio 45. 46 & propinandi modus 45
Spartæ parillæ decoctum Hiſpanico ſcripto comprehenſum 285
Stephanus Sala Cæſaris chirurgus 48
Stomachus an in connexu ad ventriculum anguſtior 193
Stomachi cum magna arteria nexus 189
Stomachi neque ductus neque ſitus rectè à Galeno deſcriptus ibidem
Stomachi non idem cum magna arteria foramen ibidem
Stomachi peculiare à ſepto tranſuerſo foramen 166. 167
Sudoris eliciendi ratio cuiuſmodi 31
Sutura inter caninum dentem & proximum ipſi inciſorium 64
Sutura oſsium ſuperioris maxillæ ibid.
Suturarum ductus neque in ſimiis rectè à Galeno deſcriptus 146
Suturarum ſuperioris maxillæ hiſtoria 134
Iac. Syluius noſtræ ætatis medicorum decus 56

Syluii ad Veſalium, Galeni errores excuſantis, literæ 58
Syluii diſcipuli in Veſalium acuentes ſtylũ, qui 277
Syluii literarum occaſio, quibus à Galeno nihil prorſus perperam ſcriptum indicabatur 56
Syluiũ quoq; ſuſpicari in Galeno non omnia eſſe ſana 277
Syluio præceptore vſus Veſalius, in librorum Galeni de Partium vſu prælectione 218
Symphyſis 139
Synarthroſis quid à diarthroſi differat. ibid.
Synarthroſi quæ comprehendat Galenus 138
Talus in quadrupedibus cuiuſmodi 155
Tarſi oſſa 158
Temperamentum nonũ ex Chryſippo ſumptum 282
in Temporalis muſculi vſu lapſus Galenus 228
Temporum oſsis cauitas à Galeno prætermiſſa 143
Tendinis à ligamento diſcrimen 160
Tendinis duorum primorum pedem agentium muſculorũ obſeruatio 91. item quarti. eod. & ſexti 92
Tendinis natura 161. & vſus ibid.

Tendinis ſub extremæ manus cute deliteſcentis deſcriptio 170
Tendinis ſub pedis planta lateſcentis diſcrimen in homine & ſimiis 89
Tendines cur albi 260
Tendines muſculorum pedis digitos mouentium 94
Tendinum aliquot in hominibus & ſimiis diſcrimen 84.85
Tendinum hiſtoria parum diligenter Galeno perſpecta 170.171.175
Terebinthinæ vſus 50
Teſtium fabrica negligentius tractata Galeno 201
Thoracis cauitas in homine & ſimiis, vel canibus diuerſa 130
Thoracis vertebræ an tranſuerſis proceſsibus deſtitutæ 222
Thoracis vertebrarum contextus 147
Thoraci aperiendo nullos intercoſtalium muſculorum ſeruire 235
Thoracem agentium muſculorum in hominibus & ſimiis aut canibus diſcrimen 82.83. eorundem vſus non rectè Galeno obſeruatus 235
Thoracem mouentium muſculorum quartus 166
Thorace contentarum partium deſcriptiones aliquot Galeni parum veræ. 208

Tibiæ os in quadrupedibus cuiuſmodi. 156
Tibiæ motus non rectè Galeno obſeruati. 240 item tibiæ oſsis ſinus 153
Tibiam mouentes muſculi 175. item eorundem vſus nō rectè à Galeno deſcriptus 240. 242
Tibiam mouentium muſculorum in hominibus & ſimiis diſcrimen 88
Tormentillæ vſus in Gallico morbo 48
Triapharmacum ibidem
VEna paris expers cur dicta 104
Venæ cauæ ad cor diſtributio 182
Venæ cauæ alius in homine quàm cane, aut ſimia ductus 99.100. item coniuge carentis venæ 100.102
Venæ cauæ orificii amplitudo 264
Venæ cauæ per ſeptum tranſuerſum ductus 136. eiuſdem principium 176. caudex, & ramorum ſeries 178
Venæ portæ vſus non per omnia bene Galeno conſideratus 243
Venam à liene in ſuperius ventriculi orificiū porrigi,an verè ab aliis traditum 196
Venam ſine pari ſub corde oriri,non rectè à Galeno traditum 265
Venarum cubiti & extremæ manus ſerie pleroſque homines inter ſe differre 106
Venarum deſcriptiones aliquot falſæ apud Galenum 176 inde.& 184

in Venarum hiſtoria Galenum non vndique vſus & functiones rectè aſsignaſſe. 244
de Venarum hiſtoria Galeni argumentum rhetoricum 268
Venarum in brachiis & iugulo ſeries 184
Venarum nullam præter portæ propagines ventriculo inſeri 193
deVenarum ortu Galeni argumenta parum firma 261
ex Venarum ſerie deſumpta loca, quibus Galenum non ſecuiſſe homines colligitur 97 inde
Venalis arteria an iecori conueniat. 268
Venalis arteriæ ortus 266
Venerea, Chyna vtentibus quatenus prohibita 42
Veneris hortus, ſeu vmbilicus, herba. 128
Veneris mons in vola apud Chiromanticos quid 84. idem ſex muſculis conſtans 173
Ventriculi fundum cuiuſmodi 192
Ventriculi in ipſius orificiis ſubſtantia. ibidem
Ventriculi orificiũ ſuperius an à ſepto tranſuerſo claudi rectè ſit traditum 248
Ventriculi orificio inferiori claudendo aperiendóve non præeſſe glandoſum corpus, eidem attributum 247
Ventriculi orificiorum hiſtoria 167.191
Ventriculi ſitus 190. & forma 191

Ventriculum ſiniſtram corporis ſedem magis opplere quàm dextram 190.191
Ventriculo nullam venarum à Caua ſobolem offerri 193
Vermicularium cerebri proceſſuum vſus non rectè à Galeno traditus 279
Vertebræ ceruicis ſeptimæ proceſſus tranſuerſi ſemper forati 66
Vertebram thoracis decimam tranſuerſis proceſsibus non deſtitui 66. item, vndecimam & duodecimam 67
Vertebræ in minorum oſsium numero recenſendæ 138
Vertebrarum ligamenta ſiue nexus, & cartilago 168.169
Vertebrarum membrana 169
Vertebras lumborum peculiari proceſſu deſtitui in homine 67
Vertebras parum anatomicè à Galeno ad ginglymon referri 141
Veſalia Cliuiæ vrbs, vnde oriunda Veſaliorum familia 282
Veſalius nullo in Anatomicis præceptore vſus 255
Veſalius ſuarum in Galenũ Annotationum vbi meminerit 277
Veſalius Syluii in Medicina diſcipulus 57
Veſalii Annotationum in Galenum, &c. interitus 279

Veſalii Annotationibus in Galenum quæ præcipuè fuerint tractata 282
in Veſalii de Humani corporis fabrica libris nihildum, quod mutari debeat, reperiri, quamlibet frequentibus interim anatomiis ab horum editione celebratis 253
Veſalii de Humani corporis fabrica libri nõ ex aliorum ſcriptis deſumpti 283
Veſalii epiſtola de Venæ cubiti in laterali morbo ſectione 244
Veſalii epiſtolæ, de diuerſorum affectuum curatione conſilia 61
Veſalii Epitomes figuras parum dextrè quidam in Anglia imitati 283
Veſalii in Anatomica Galeni Annotationes quàm fuiſſent vtiles, & quàm parum ſint poſthac expectandæ 275
Veſalii decem Razis ad Almanſorem libros paraphraſis 279, 281
Veſalii literarum ad Syluium, hic recenſendarum occaſio 61
Veſalii parentes ferè magna parte Medicinæ ſtudio clari 281
Veſalii quantum fuerit in inquirendis Anatomicis ſtudium 278. 279
Veſalio melius viſam nouam humani corporis hiſtoriam ſcribere, quàm in Galenicam aliquid annotare 277
Veſalio octingentorum coronatorum ſti-

pendium à Coſmo Thuſcorum duce oblatum 54
Veſaliorum familiæ non parum ornamenti acceſsiſſe ex libris de Humani corporis fabrica editis 4
Veſica humana Galeno non obſeruata 117
Veſicæ ad peritonæum coalitus ibidem
Veſicæ ceruicis, vrinariíque meatus anguſtia 239
Viſoriorum neruorum foramen 187
Vlnæ proceſſus acuti deſcriptio cuiuſmodi apud Galenum 223
Vmbilici vena 269. humani iecoris vinculum 117
Vrina cuiuſmodi Chyna vtentibus 39
Vrinæ egerendæ deſtinati muſculi 238
Vrinæ ſalſedinis pruritus 257
Vrinæ voluntariæ retentionis cauſa 238
Vteri acetabula 127
Vteri ceruicis ſeptum in puellis 206
Vteri cornua 122
Vteri fundum 123. eiuſdem magnitudo 125. item ceruicis longitudo 126
Vteri humani à vaccino diſcrimen 120.122
Vteri muliebris ceruicis longitudo vnde æſtimata Galeno 121
Vteri venæ quomodo Galeno conſideratæ 274
Vteri quadrupedum ceruix longiſsima 121

Vteri qualis conſideratio apud Galenum 120
Vteri ſinus ac tunicæ 126
Vteri ſitus, forma, nexus, ſubſtantia, etc. 119.121
Vteri ſtrangulatus, ex turgidis admodum teſtibus 206
Vteri vaccini, non humani, propoſita à Galeno deſcriptio 201
Vterum humanum à Galeno non eſſe ſectum 120
Vterum petentes venæ & arteriæ 124
Vuitingorum familiæ monumenta 282

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Lugduni,
Excudebat Ioannes
Frellonius,
1547.

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE